

การเสนอวาระสาธารณะกรณีคัดค้านการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
ในสื่อมวลชนและสื่อของสหภาพแรงงานฯ

นางสาว นิสาชล ทวนทอง

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

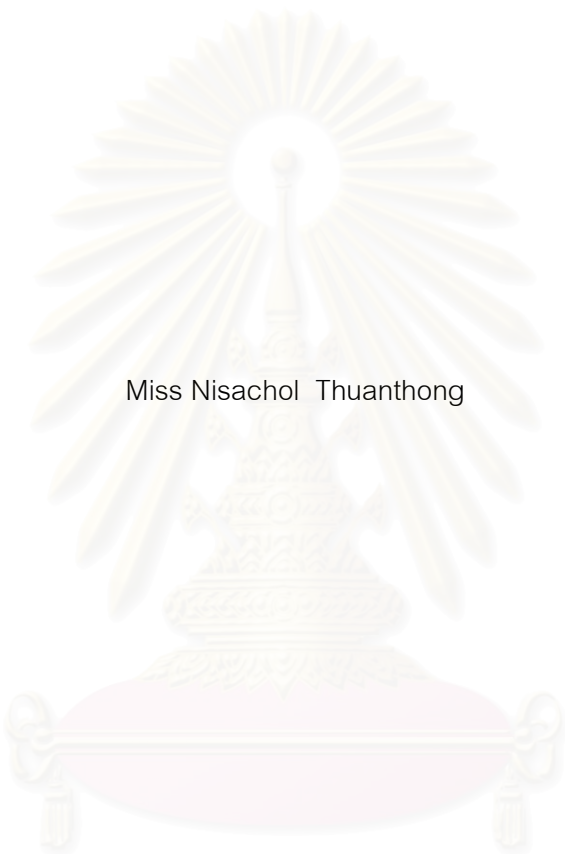
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE CHANNELING OF ANTI EGAT'S PRIVATIZATION PUBLIC AGENDA IN THE MEDIA
BY EGAT LABOUR UNION

Miss Nisachol Thuanthong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Mass Communication
Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การเสนอวาระสาธารณะกรณีคัดค้านการแปรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยในสื่อมวลชนและสื่อของสหภาพแรงงานฯ
โดย	นางสาว นิศาชล ทวนทอง
สาขาวิชา	การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โอฟาร วงศ์บ้านดู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิงรอง รามสูต)

สถาบันนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิตยสาร ทวาทอง : การเสนอวาระสาธารณะกรณีคัดค้านการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยในสื่อมวลชนและสื่อของสหภาพแรงงานฯ. THE CHANNELING OF ANTI EGAT'S PRIVATIZATION PUBLIC AGENDA IN THE MEDIA BY EGAT LABOUR UNION อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, จำนวนหน้า 160 หน้า.

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของการคัดค้านการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) 2. เพื่อศึกษาการกำหนดวาระคัดค้านของสร.กฟผ. ในสื่อมวลชนและสื่อเว็บไซต์ที่จัดทำขึ้น โดยเน้นการเคลื่อนไหวคัดค้านในสมัยรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ช่วงปี พ.ศ. 2547-2548 ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการวิเคราะห์เนื้อหาข่าว จากสถานีโทรทัศน์ช่อง 7, ช่อง 9, เนชั่น แชนแนล รวมทั้งข่าวและบทความจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, ไทยโพสต์, มติชน, กรุงเทพธุรกิจ

ผลการวิจัยพบว่า สร.กฟผ. คัดค้านนโยบายแปรรูป กฟผ. เนื่องจากเห็นว่าการเปลี่ยนปรัชญารัฐวิสาหกิจจากบริการสาธารณะไปสู่การเป็นเอกชนจะส่งผลกระทบต่ออัตราค่าไฟฟ้า, ความมั่นคงของระบบไฟฟ้า, เซ็นและระบบสายส่งซึ่งเป็นสมบัติสาธารณะจะตกเป็นของเอกชน รวมทั้งเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองในการกระจายหุ้นเข้าตลาดหลักทรัพย์ จึงนำเสนอวาระคัดค้านออกสู่สาธารณชน

ผลการวิจัยพบว่าวาระเรื่องค่าไฟฟ้าและการกระจายหุ้น เป็นประเด็นที่รัฐบาลออกมาตอบได้อย่างทันควัน รองลงมาคือประเด็นเรื่องสมบัติสาธารณะ ซึ่งได้รับความสนใจจากสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์คุณภาพ อย่างไรก็ตาม สื่อโทรทัศน์กระแสหลัก เช่น ช่อง 7 และ 9 ไม่มีส่วนผลักดันวาระคัดค้านมากเท่าที่ควร เนื่องจากให้น้ำหนักต่อแหล่งข่าวทางภาคนโยบาย ในขณะที่สถานีโทรทัศน์เนชั่น แชนแนล ซึ่งให้พื้นที่ สร.กฟผ. อย่างสม่ำเสมอมีผู้ชมจำนวนมาก สำหรับสื่อหนังสือพิมพ์ ไทยโพสต์, มติชน, กรุงเทพธุรกิจ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพได้เปิดพื้นที่สาธารณะให้ฝ่ายคัดค้าน แต่หนังสือพิมพ์ประชานิยม คือไทยรัฐยังนำเสนอข่าวในเชิงประนีประนอมกับรัฐบาล ทำให้วาระการคัดค้านจำกัดอยู่ในวงแคบและขาดประสิทธิภาพ

พนักงาน กฟผ. ได้จัดทำสื่อ www.luegat.com ซึ่งมีลักษณะเป็นสื่อพลเมืองขึ้นมาเพื่อเสนอวาระคัดค้านในนามเว็บไซต์ของสร.กฟผ. ซึ่งมีศักยภาพในการสื่อสารกับพนักงานภายในให้ร่วมคัดค้าน, สื่อสารกับเครือข่ายประชาสังคม รวมทั้งตอบโต้ประเด็นของรัฐบาลและฝ่ายบริหารด้วยการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อกระตุ้นให้ตระหนักถึงความจริงและกระตุ้นให้ออกมาร่วมปฏิบัติการในการคัดค้านเพื่อปกป้องกิจการสาธารณะ

นอกจากนี้ยังพบว่า สร.กฟผ. เคลื่อนไหวคัดค้านโดยวิธีการสร้างเครือข่ายพันธมิตรกับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมภายนอก โดยเน้นการคัดค้านนโยบายที่ไม่ถูกต้องและการทำประชามติในแนวทางของการเมืองภาคประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วม สร.กฟผ. จึงมีลักษณะการเคลื่อนไหวในรูปแบบของขบวนการทางสังคมรูปแบบใหม่

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน..... ลายมือชื่อนิสิต..... ธิดา ชล ทวาทอง
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2549

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือและความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้คอยเอาใจใส่และให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ตลอดจน ผศ.โอฬาร วงศ์บ้านคู่ ประธานสอบวิทยานิพนธ์และ ผศ.ดร.พิรงรอง รามสูต รณนันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ชี้แนะแนวทางในการแก้ไขเพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการสื่อสารมวลชนทุกท่านที่ช่วยประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ในส่วนของ การเก็บรวบรวมข้อมูล หากขาดความอนุเคราะห์ทั้งทางด้านเวลาในการให้สัมภาษณ์รวมทั้งวัตถุดิบของข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยคงไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.), พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต, ฝ่ายประชาสัมพันธ์การไฟฟ้าฝ่ายผลิต, ตัวแทนกองบรรณาธิการจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, มติชน, ไทยโพสต์, กรุงเทพธุรกิจ, ผู้จัดการ และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 7, ช่อง 9 และ Nation Channel อีกทั้งผู้ให้สัมภาษณ์จากฝ่ายนักวิชาการและองค์กรคุ้มครองผู้บริโภค ที่ทุกท่านให้ความกรุณาต่อผู้วิจัยเป็นอย่างดี

บุคคลสำคัญที่ขาดไม่ได้สำหรับผู้วิจัยคือบิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษามาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณคุณดุจ และพี่वरพงษ์ที่ให้คำปรึกษาทางด้านคอมพิวเตอร์, คุณปู่ที่ให้คำแนะนำในเรื่องเอกสาร, เพื่อนๆ และพี่ๆ ซึ่งเป็นกัลยาณมิตรทุกท่านที่คอยห่วงใยและให้ความช่วยเหลือกันเสมอมาจนสามารถสำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาระบบการสื่อสารของภาคประชาชนต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
สารบัญแผนภาพ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาคำวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดการกำหนดวาระของสื่อ (Agenda Setting).....	10
2.2 แนวคิดพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere).....	13
2.3 แนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement).....	17
3 ระเบียบวิธีวิจัย	21
3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	21
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
3.4 การนำเสนอข้อมูล.....	27
3.5 ข้อจำกัดในการวิจัย.....	27

บทที่	ช หน้า
4	การไฟฟ้าฝ่ายผลิต สหภาพแรงงานและการคัดค้าน..... 28
4.1	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) 28
4.2	สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) 31
4.3	การคัดค้านของสหภาพแรงงานในรัฐบาลต่างๆ..... 34
5	การคัดค้านการแปรรูป กฟผ. ในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร 45
5.1	สหภาพแรงงานฯกับการประชุมวิสามัญที่เข้มแข็ง..... 45
5.1.1	ก่อนการประชุมวิสามัญใหญ่เพื่อการคัดค้าน 45
5.1.2	จากสิทธิประโยชน์ สู่อำนาจประชุมใหญ่วิสามัญที่เข้มแข็ง 48
5.1.3	กฟผ. ช่วงเปลี่ยนผ่าน 55
5.2	การเปลี่ยนแปลงไปสู่ บริษัท กฟผ. (จำกัด) มหาชน 56
6	การเสนอวาระสาธารณะของสหภาพแรงงาน 65
6.1	วิธีการสื่อสารสู่สาธารณะ..... 65
6.2	ช่วงเวลาในการสื่อสารวาระสู่สาธารณะ 67
6.3	วาระโต้แย้งนโยบายรัฐบาลในเว็บไซต์ www.luegat.com 70
7	เว็บไซต์ www.luegat.com 78
7.1	ที่มาและการจัดทำ www.luegat.com..... 78
7.2	ลักษณะทางการสื่อสารของ www.luegat.com : สื่อพลเมืองของนักแรงงาน..... 83
7.3	การวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหา 88
7.3.1	ข้อโต้แย้งและข้อเสนอแนะต่อนโยบายแปรรูป กฟผ. และเอกสารข้อเท็จจริง..... 92
7.3.2	ข่าว..... 94
7.3.3	การรณรงค์ 98
7.3.4	การ์ตูน 98
7.3.4	กระดานเสวนา..... 100
8	การเสนอวาระของสหภาพแรงงานฯ ผ่านสื่อมวลชน 103
8.1	การเสนอวาระการคัดค้านผ่านสื่อมวลชน 103
8.1.1	การเสนอวาระการคัดค้านในสื่อมวลชนประชานิยมและเชิงคุณภาพ

บทที่	ณ หน้า
ช่วงการประชุมวิสามัญที่เข้มแข็ง	106
8.1.1.1 สื่อโทรทัศน์: ประชาชนิยมและคุณภาพ	107
8.1.1.2 สื่อหนังสือพิมพ์: ประชาชนิยมและคุณภาพ.....	124
8.1.2 การเสนอวาระการคัดค้านในสื่อมวลชนช่วงการเปลี่ยนแปลงสู่ บริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน).....	139
8.1.2.1 สื่อโทรทัศน์: ประชาชนิยมและคุณภาพ.....	140
8.1.2.2 สื่อหนังสือพิมพ์: ประชาชนิยมและคุณภาพ.....	141
9 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	144
9.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	144
9.1.1 สหภาพแรงงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่หรือไม่.....	144
9.1.2 สหภาพแรงงานกับการเสนอวาระผ่านสื่อมวลชน.....	147
9.1.3 ฝ่ายนโยบายรัฐกับการเสนอวาระผ่านสื่อมวลชน	149
9.1.4 www.luegat.com : สื่อพลเมือง.....	150
9.2 อภิปรายผล	152
9.2.1 สหภาพ กฟผ. กับทิศทางขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ ของไทย	152
9.2.2 สื่อมวลชนในฐานะเป็นเวทีสาธารณะ	153
9.2.3 สื่อพลเมือง	154
9.3 ข้อเสนอแนะ.....	155
รายการอ้างอิง.....	157
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	160

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
แผนภาพที่ 2.1 การกำหนดวาระของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมบนพื้นที่สาธารณะ.....	10
แผนภาพที่ 2.2 การกำหนดวาระในสื่อมวลชนของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม.....	11
แผนภาพที่ 7.1 แสดงการเริ่มต้นเป็นเว็บไซต์เพื่อการคัดค้านของ www.luegat.com.....	79
แผนภาพที่ 7.2 แสดงการสื่อสารของเว็บไซต์ luegat	83
แผนภาพที่ 9.1 แสดงเครือข่ายร่วมคัดค้านกับ สร.กฟผ.	146
แผนภาพที่ 9.2 แสดงการกำหนดวาระของสื่อมวลชน.....	147

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงสินทรัพย์ กำไรสุทธิ และเงินนำส่งรัฐของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย30	
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนผู้ปฏิบัติงานในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	31
ตารางที่ 4.3 สรุปลำดับเหตุการณ์คัดค้านการแทรกแซงองค์การจากร่างการเมืองและนโยบาย แปรรูปรัฐวิสาหกิจ	42
ตารางที่ 7.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานการณ์การต่อสู้คัดค้านใน 2 ช่วงเวลา	85
ตารางที่ 7.2 แสดงวาระโต้แย้งและข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในเว็บไซต์และการนำเสนอของ สื่อโทรทัศน์กระแสหลัก	86
ตารางที่ 7.3 แสดงเอกสารประเภทต่างๆบนเว็บ luegat	93
ตารางที่ 8.1 แสดงข้อเสนอหลักของ สหภาพแรงงานฯ และการดำเนินงานของรัฐบาล	105
ตารางที่ 8.2 แสดงประเด็นประโยชน์สาธารณะที่สร.กพผ. และฝ่ายสนับสนุนยกขึ้นมา คัดค้านแล้วรัฐบาลออกมาตรการรองรับให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น	105
ตารางที่ 8.3 แสดงการปล่อยเสียงแห่ลงข่าวของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 ในช่วงเดือน มี.ค.-พ.ค. 2547	107
ตารางที่ 8.4 เปรียบเทียบจำนวนวันที่นำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ ระหว่างเดือน ก.พ.47-มี.ย.48	108
ตารางที่ 8.5 แสดงลำดับการให้ความสำคัญในการปล่อยเสียงสัมภาษณ์ของ เนชั่น แชนแนล	111
ตารางที่ 8.6 แสดงการให้พื้นที่ต่อแหล่งข่าว ในสื่อโทรทัศน์ ระหว่างวันที่ 1 ก.พ.47-31 พ.ค.47	111
ตารางที่ 8.7 แสดงตัวอย่างการพาดหัวข่าวของไทยรัฐ	126
ตารางที่ 8.8 แสดงการพาดหัวข่าวหน้า 1 ของมติชน ที่สะท้อนความแรงในสถานการณ์เผชิญ หน้าของทั้ง 2 ฝ่าย.....	129
ตารางที่ 8.9 แสดงตัวอย่างการพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์	133
ตารางที่ 8.10 แสดงการพาดหัวข่าววาระการดำเนินการ และวาระของนักวิชาการและ ภาคประชาชนในกรุงเทพธุรกิจ	135
ตารางที่ 8.11 แสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอวาระของ สหภาพแรงงานฯ ในไทยโพสต์และ มติชนในช่วง ธค.47-มี.ย.48	142

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่ 7.1 ศูนย์สื่อมวลชนและศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ สร.กฟผ.....	80
ภาพที่ 7.2 แสดงรายการจัดซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์สำหรับใช้เป็นเครื่อง Server	86
ภาพที่ 7.3 หน้าเว็บไซต์ luegat ภาษาไทย ช่วงปี 2547	87
ภาพที่ 7.4 หน้าเว็บไซต์ luegat ภาษาอังกฤษ ช่วงปี 2547.....	88
ภาพที่ 7.5 หน้าเว็บไซต์ luegat ภาษาไทย ช่วงปี 2548	88
ภาพที่ 7.6 หน้าเว็บไซต์ luegat ภาษาอังกฤษ ช่วงปี 2548.....	89
ภาพที่ 7.7 เอกสารจากเว็บไซต์ www.luegat.com.....	91
ภาพที่ 7.8 เวทีปราศรัยและการชุมนุมที่ส่วนกลาง.....	95
ภาพที่ 7.9 การแถลงข่าวประจำวัน.....	95
ภาพที่ 7.10 กิจกรรมพิเศษ :เผาโลงศพนักการเมือง	95
ภาพที่ 7.11 การจัดทำสื่อ	95
ภาพที่ 7.12 การรวมพลังวันที่ 9 มีนาคม 2547 เพื่อขอเจรจากับนายกรัฐมนตรี.....	96
ภาพที่ 7.13 การชุมนุมและวางพวงหรีดที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	96
ภาพที่ 7.14 การชุมนุมสัญจรในเครือข่ายไฟฟ้า-ประปา	96
ภาพที่ 7.15 การเดินสายแจกเอกสารให้ประชาชน	96
ภาพที่ 7.16 การเดินธรรมาตราของพระปรีชา	97
ภาพที่ 7.17 การ์ตูน: ลักษณะอำนาจนิยมของผู้นำ	99
ภาพที่ 7.18 การ์ตูน: ประชาชนต้องการมีส่วนร่วม	99
ภาพที่ 7.19 การ์ตูน: วิพากษ์วิจารณ์นโยบายรัฐบาล	99
ภาพที่ 7.20 การ์ตูน: วิจารณ์นักการเมือง	99
ภาพที่ 7.21 กระดานเสวนาของ luegat	100
ภาพที่ 7.22 แสดงการปิดกั้นเว็บไซต์ของฝ่ายบริหารเมื่อ.....	102

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิทธิในการสื่อสารของคนเราไม่ได้เท่าเทียมกันมาตั้งแต่แรก แต่เกิดขึ้นจากการต่อสู้คู่กันมากับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย หลังจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ รัฐธรรมนูญไทยฉบับปี พ.ศ.2540 ที่ได้มาจากการเรียกร้องของการ เมืองภาคประชาชนเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในการสื่อสาร และยังบัญญัติให้คลื่นความถี่ซึ่งเป็นสมบัติของสาธารณะได้ถูกจัดสรรขึ้นใหม่ให้ภาคประชาชนได้นำไปใช้ในการสร้างสรรค์สื่อทางเลือกเพื่อเป็นช่องทางแสดงความคิดเห็นของภาคประชาชน ให้เสียงของภาคประชาชนสะท้อนดังในสังคมผ่านสื่อกระจายเสียงได้เท่าเทียมกับภาครัฐและภาคธุรกิจ แม้การดำเนินงานในทางปฏิบัติจะทำให้เห็นถึงอุปสรรคขวากหนามของการเปลี่ยนแปลงจากหลักการให้เกิดขึ้นได้จริง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านหลักการใด ๆ นั้นมักเริ่มต้นจากการต่อสู้ของคนกลุ่มหนึ่ง แต่เมื่อเรียกร้องจนสำเร็จแล้วมักถูกฉกฉวยจากกลุ่มบุคคลที่มองเห็นผลประโยชน์นำไปใช้ในทางปฏิบัติ โดยไม่ให้ความสำคัญกับเจตนารมณ์ดั้งเดิมของหลักการ จึงเป็นเรื่องของภาคประชาชนที่ยังคงต้องพยายามผลักดันกันต่อไป

อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งระหว่างภาคประชาชนกับรัฐนั้นยังคงเกิดขึ้นเสมอและประชาชนก็ต้องการช่องทางการสื่อสาร สื่อกระแสหลักจึงยังคงเป็นพื้นที่สาธารณะหนึ่งที่ประชาชนคาดหวังให้หันมาสนใจนำเสนอปัญหาของภาคประชาชนที่เดือดร้อนให้ออกสู่สาธารณะเพื่อเรียกร้องความสนใจจากรัฐบาล สื่อกระแสหลักจึงเป็นพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างรัฐบาล ภาคประชาชนที่เดือดร้อน และสาธารณชนส่วนใหญ่ของประเทศ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ได้กำหนดพื้นที่ของการเมืองภาคประชาชนไว้ควบคู่กับการเมืองในระบบรัฐสภาและระบุนิให้รัฐบาลหรือพรรคการเมืองมีหน้าที่ส่งเสริมการเมืองภาคประชาชนให้เกิดขึ้นด้วย ดังระบุใน มาตรา 76 ว่า “รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ”

แต่ที่ผ่านมารัฐบาลและการรายงานข่าวของสื่อมวลชนกระแสหลักยังไม่มีส่วนช่วยส่งเสริมการเมืองภาคประชาชนให้เกิดขึ้นในวงกว้าง รวมทั้งการผสานโลกทางความคิดระหว่างภาค

ประชาชนที่ออกมาเรียกร้องกับสาธารณชนทั่วไป เพื่อไม่ให้เกิดอคติระหว่างประชาชนด้วยกันเอง จนเป็นอุปสรรคต่อการสร้างพื้นที่การเมืองภาคประชาชนที่จะมาท้าทายการเมืองแบบทางการในระบอบรัฐสภาที่รัฐบาลมีความเข้มแข็งและใช้หลักคิดที่อยู่บนผลประโยชน์ของภาคธุรกิจมากกว่าผลประโยชน์ของรัฐเพิ่มมากขึ้นทุกที

อคตินั้นเกิดเนื่องจากการรายงานข่าวของสื่อที่เน้นประเด็นความขัดแย้งและการใช้อำนาจของรัฐควบคุมสื่อให้เป็นกระบอกเสียงเพื่อนำเสนอข่าวสารด้านเดียวเป็นปริมาณมากและแสดงท่าทีที่มองการเมืองภาคประชาชนเป็นปฏิปักษ์กับการทำงานของรัฐบาล บางครั้งไม่รับฟังและแบ่งแยกผู้ออกมาเรียกร้องเป็นผู้อื่นที่ออกมากระทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวเพียงอย่างเดียว ซึ่งการแสดงปฏิกิริยาของรัฐบาลเช่นนี้ อาจก่อให้เกิดอคติในหมู่ประชาชนที่ไม่ได้มีประสบการณ์กับผู้เรียกร้องโดยตรงและมีวิถีชีวิตรวมทั้งวิถีคิดที่แตกต่างจนไม่สามารถเชื่อมโยงการกระทำของผู้เรียกร้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมหรือสิทธิของการเมืองภาคประชาชนได้ สื่อมวลชนส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญของการเมืองในระบบรัฐสภาเป็นหลักเช่นเดียวกับประชาชนส่วนใหญ่ที่ยังไม่เห็นความเป็นไปได้ของพลังการเมืองแบบภาคประชาชนที่จะมาท้าทายอำนาจของรัฐบาลที่มาจากระบบการเลือกตั้งและอำนาจของทุนที่ดูกลมกลืนวิถีชีวิตของผู้คนส่วนใหญ่ในประเทศที่ให้ระบบเศรษฐกิจเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาด้วย อย่างไรก็ตามการเมืองภาคประชาชนก็เป็นสิ่งสำคัญและเป็นทางออกที่ในหลายๆ ประเทศหันมาให้ความสนใจ สื่อทางเลือกจึงมีบทบาทสำคัญในการเพาะหน่ออ่อนของความเข้าใจการเมืองของภาคประชาชนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากกลุ่มต่างๆ จะผลิตสื่อทางเลือกของตัวเองขึ้นมาเพื่อสะท้อนแนวทางของตัวเองและแลกเปลี่ยนภายในเครือข่ายรวมถึงเผยแพร่ออกสู่สังคมภายนอก หนังสือ วารสาร เว็บไซต์ รวมทั้งการสื่อสารทางตรง เช่นการจัดสัมมนาต่างๆ สะท้อนพื้นที่สาธารณะของภาคประชาชนกลุ่มหนึ่งที่สนใจมาร่วมกันถกเถียงพูดคุยถึงปัญหาที่สนใจร่วมกัน ประชาชนทั่วไปจึงควรรับสารจากทั้งสื่อทางเลือกและสื่อกระแสหลักเพื่อเพิ่มมุมมองต่อสภาพการเมืองในปัจจุบัน และตระหนักถึงพลังของภาคประชาชนที่สามารถร่วมกันสร้างพื้นที่สาธารณะของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นจริงได้ และหากในอนาคตปัญหาข้อขัดแย้งกรณีรัฐกับการดำเนินนโยบายต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตประชาชนต้องยืดเยื้อจนต้องตัดสินใจด้วยการทำประชามติแล้ว หน้าที่ของประชาชนทุกคนคือแสวงหาข่าวสารเพื่อสร้างความสมดุลในการตัดสินใจเพื่อให้เป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวม

ในปัจจุบันนี้ปัญหาต่างๆ ที่มีความซับซ้อน ไม่แค่เพียงการพัฒนาของรัฐที่กระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในชนบทหรือการทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่เห็นผลเสียหายได้เป็นรูปธรรม แต่รวม

ไปถึงระดับวิถีคิดในการบริหารจัดการประเทศ ซึ่งในที่สุดแล้วจะเกี่ยวพันถึงวิถีชีวิตของประชาชน คนธรรมดาทั่วไปทั้งหมด ปรัชญาแบบทุนนิยมเสรีเริ่มเข้ามามีบทบาทเพิ่มสัดส่วนการบริหารงาน แบบภาคเอกชนให้เข้ามาแทนที่การบริหารงานแบบภาครัฐ เนื่องจากอุปสรรคเรื่องประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการ การสร้างรายได้ และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้มากกว่า เนื่องจากต้องอยู่ในระบบการแข่งขันที่ต้องใส่ใจเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม ดีหลักคิดนี้ยังคงเป็นข้อถกเถียงกันว่า จะเหมาะสมกับการบริการของภาครัฐในทุกประเภทหรือไม่ เนื่องจากบริการบางอย่างไม่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์กันได้ด้วยการตีมูลค่าเป็นตัวเลข หรือเปลี่ยน สถานะจากรัฐบริการประชาชนเป็นเอกชนบริการผู้บริโภคโดยมีกำไรสูงสุดเป็นเป้าหมาย เนื่องจาก เกี่ยวข้องกับคุณค่าทางจริยธรรมของสังคมหรือความจำเป็นของประชาชนที่ต้องใช้บริการ เช่น สถานศึกษา โรงพยาบาล รัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภค

การแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นอีกกรณีหนึ่งของการจัดการแบบ ทุนนิยมโลกาภิวัตน์เข้ามามีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ เนื่องจากไฟฟ้านั้นเป็น สาธารณูปโภคพื้นฐานที่ประชาชนทุกส่วนของประเทศและทุกฐานะการเงินเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ทั้ง ในแง่การเสียสละแหล่งที่ดินทำกินเพื่อสร้างโรงผลิตไฟฟ้า การสร้างเขื่อน การปักเสาพาดสาย รวมทั้งยังเป็นผู้ใช้กระแสไฟฟ้าซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ปรัชญาพื้นฐานของการ ดำเนินกิจการประเภทนี้คือรัฐต้องยอมลงทุนสูงแต่หวังกำไรแต่น้อยหรือต้องยอมขาดทุนเพราะเป็น ความจำเป็นต่อวิถีชีวิตของประชาชนและยังเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติ อย่างไรก็ตาม ดี เนื่องจากเป็นกิจการที่ผูกขาดและประชาชนทุกส่วนของประเทศต้องใช้จึงทำให้สร้างกำไรเข้ารัฐ เป็นจำนวนมาก เมื่อกระแสเศรษฐกิจพัฒนามาจนภาคเอกชนเข้มแข็งและการเปิดให้เข้ามาลงทุน ของบริษัทเงินทุนจากต่างชาติ ภาคเอกชนจึงตั้งคำถามต่อภาครัฐในเรื่องการผูกขาดและการ ทำงานกึ่งราชการ อีกทั้งยังเรียกร้องให้รัฐวิสาหกิจลดขนาดเพื่อเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าไป แข่งขันและเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสวงหากำไร

นอกจากนี้รัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ยังเป็นที่น่าสนใจของนักการเมืองที่เข้ามาบริหารประเทศ เพื่อให้ดำเนินไปในทิศทางที่เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มนักธุรกิจการเมืองที่สนับสนุนพรรคการเมือง จึงเป็นหน้าที่ของภาคสังคมในทุกส่วนที่ต้องร่วมการตรวจสอบการดำเนินนโยบายใดๆ ที่มีทิศทาง เอื้อผลประโยชน์ให้คนกลุ่มน้อย แต่ส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มใหญ่ภายในประเทศ

ในช่วงปี พ.ศ.2547 ในสมัยรัฐบาลเสียงข้างมากพรรคไทยรักไทย ได้เกิดการคัดค้านใหญ่ของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.) กรณีรัฐบาลมีนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ให้จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด (มหาชน) แล้วนำเข้ากระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ทางกลุ่ม สร.กฟผ. จึงออกมานำเสนอวาระต่อสาธารณะว่าการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฟผ. ในครั้งนี้จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของรัฐบาลและก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน เนื่องจากการดำเนินงานในรูปแบบของบริษัท (จำกัด) มหาชน นั้นย่อมแสวงหากำไรสูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้น ทำให้กระทบค่าไฟฟ้าของประชาชน และผลจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจสาธารณูปโภคในต่างประเทศส่วนใหญ่นั้น สุดท้ายแล้วภาระจะตกอยู่ที่ประชาชนทั้งสิ้น สร.กฟผ. จึงต้องการให้รัฐบาลยุติการแปรรูปฯ ไว้ก่อนและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยการทำประชามติ

การคัดค้านกลายเป็นจุดสนใจใหญ่ เมื่อได้รับการจุดประเด็นจากท่าทีการให้สัมภาษณ์ของนายก ทักษิณ ชินวัตร ต่อผู้ที่มาชุมนุมว่ามีจำนวนไม่มากและทำไปเพื่อสิทธิประโยชน์ของตนเอง หลังจากนั้นการตอบโต้ระหว่างรัฐบาลกับฝ่ายคัดค้านก็ได้เริ่มขึ้นผ่านการให้สัมภาษณ์ในการรายงานข่าวและการพูดผ่านรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชน และการออกแถลงการณ์ตอบโต้ของสหภาพแรงงานผ่านสื่อ การประท้วงเลยไปถึงกลุ่มรัฐวิสาหกิจอื่นๆรวมทั้งการเปิดประชุมวิสามัญของรัฐวิสาหกิจอื่นๆในเครือข่ายไฟฟ้า-ประปา ที่ประกอบไปด้วย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) การประปานครหลวง (กปน.) การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) และยังได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการ องค์กรแรงงาน และเครือข่ายองค์กรภาคประชาชน

ประเด็นที่ สหภาพฯ นำเสนอเป็นที่ยอมรับและสร้างความสนใจให้กับสาธารณชน จึงได้รับการตอบรับจากสื่อเป็นอย่างดี พื้นที่ของสื่อหนังสือพิมพ์กลายเป็นเวทีวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลรวมทั้งแสดงความคิดเห็น ให้ความรู้และร่วมแสวงหาทางออกให้กับการแปรรูป ทำให้ท่าทีแข็งกร้าวของรัฐบาลเริ่มอ่อนลงและสั่งให้คณะทำงานไปจัดการกฎเกณฑ์ขั้นตอนการแปรรูปต่างๆให้เป็นที่ยอมรับของสาธารณะ เช่น เกณฑ์การกระจายหุ้น องค์กรกำกับดูแล จึงลดกระแสการวิพากษ์วิจารณ์ของสังคมลงไปได้ ขณะเดียวกันก็ใช้สื่อเสนอข้อมูลของทางภาครัฐอย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นโฆษณาการแปรรูปที่เผยแพร่ทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ เอกสารเผยแพร่หรือรายการพิเศษเกี่ยวกับการแปรรูปต่างๆผ่านทางโทรทัศน์ช่อง 11 โดยมุ่งไปที่ข้อดีและความจำเป็นของรัฐบาลโดยไม่มีตัวแทนของฝ่ายคัดค้านให้ประชาชนได้พิจารณาได้อย่างครบถ้วน การ

ให้ข้อมูลเพียงด้านเดียวของฝ่ายบริหารทำให้ส่งผลเสียต่อองค์กร กฟผ. ฝ่ายคัดค้านจึงออกมาประท้วงให้กระทรวงพลังงานถอนโฆษณาการแปรรูปออก และพยายามชี้แจงผ่านสื่อทางเลือกต่างๆ เช่น เว็บไซต์ วิทยุชุมชน และการเดินแจกเอกสารเพื่อรณรงค์ทำความเข้าใจกับประชาชน รวมทั้งการรวมตัวเพื่อปราศรัยที่ท้องสนามหลวง การร่วมการชุมนุมต่างๆ

แม้ว่า การคัดค้านในครั้งนี้จะกินเวลายืดเยื้อยาวนาน และในปีถัดมาฝ่ายรัฐบาลสามารถผลักดัน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ให้จดทะเบียน เป็นบริษัท กฟผ.จำกัด (มหาชน) ได้ แต่ในที่สุดแล้วภาคประชาชนได้ร่วมกันยื่นฟ้องร้องต่อศาลปกครอง และศาลปกครองมีคำสั่งพิพากษาในวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2549 ให้พระราชกฤษฎีกา 2 ฉบับ ที่ผ่านมติคณะรัฐมนตรีและประกาศใช้นั้นเป็นโมฆะ ส่งผลให้กระบวนการทั้งหมดที่ผ่านมาในการแปลงสภาพ กฟผ. เป็นบริษัท กฟผ.จำกัด (มหาชน) นั้นต้องเสียไปทั้งหมด จึงยุติขั้นตอนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ในสมัยรัฐบาลพรรคไทยรักไทยได้

จะเห็นได้ว่าการออกมาคัดค้านการแปรรูปฯ ของ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยนั้นก่อให้เกิดผลดีในการร่วมตรวจสอบการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ทั่วประเทศ ทั้งนี้ การสื่อสารเพื่อให้สาธารณชนเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมให้การตรวจสอบเพื่อให้การดำเนินนโยบายของรัฐบาลเป็นไปอย่างโปร่งใสจึงเป็นสิ่งสำคัญมากและสิ่งที่ไม่ได้ในการเชื่อมการเมืองภาคประชาชนให้เกิดขึ้นในวงกว้างนั้นคือ สื่อสารมวลชน ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงให้ความสนใจศึกษาการกำหนดวาระทางการสื่อสารของ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.) ผ่านสื่อมวลชน และการจัดทำสื่อทางเลือกขึ้นมาเพื่อสื่อสารกับสาธารณชนได้อีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจนั้น ถือเป็นหนึ่งในขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่ยังไม่ค่อยมีผู้ทำการศึกษาในแง่ของการสื่อสารมากนัก ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงจะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนองค์ความรู้และทำความเข้าใจการสื่อสารทางการเมืองของภาคประชาชนต่อไป

1.2 ปัญหาวิจัย

1. การคัดค้านการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย(กฟผ.)มีความเป็นมาอย่างไร

2. การกำหนดวาระในสื่อมวลชนกระแสหลักและสื่อทางเลือกของ สหภาพแรงงาน กฟผ. เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของการคัดค้านการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาการกำหนดวาระการคัดค้านฯของ สหภาพแรงงานฯ ในสื่อมวลชนกระแสหลักและสื่อเว็บไซต์ที่พนักงานจัดทำขึ้น

1.4 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

(สร.กฟผ.)

หมายถึง สหภาพแรงงานที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2518 ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารจำนวน 35 คน และสมาชิกของสหภาพแรงงานจำนวน 18,584 คน¹

การกำหนดวาระของสื่อ

(Agenda Setting)

หมายถึง แนวคิดที่ว่าเรื่องราวที่ปรากฏในสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อเรื่องราวที่จะปรากฏในความรู้ของสาธารณะ การให้ความสำคัญในการเลือกเรื่องราวใดเป็นข่าว หรือ การเลือกประเด็นในการรายงานข่าวของสื่อ จะส่งผลต่อการให้ความสนใจของสาธารณะต่อเรื่องราว ประเด็น หรือบุคคลที่ปรากฏเป็นข่าวนั้น

สื่อกระแสหลัก

(Mainstream Media)

หมายถึง สื่อมวลชนที่ประกอบธุรกิจเชิงพาณิชย์และมักอยู่บนระบบโครงสร้างที่อำนาจรัฐแทรกแซงได้ ในงานวิจัยฉบับนี้ได้แก่ สื่อ

¹ ข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์ 2548

หนังสือพิมพ์คือ ไทยรัฐ ไทยโพสต์ มติชน กรุงเทพธุรกิจ และสื่อโทรทัศน์ คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ช่อง 9 และ Nation Channel

สื่อทางเลือก

(Alternative Media) หมายถึง สื่อที่ไม่ได้ทำขึ้นโดยมีการทำกำไรเป็นเป้าหมาย ผู้จัดทำอาจเป็นองค์กรหรือพลเมืองทั่วไป มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอสิ่งที่ไม่ปรากฏในสื่อกระแสหลัก

สื่อพลเมือง (Citizen Media) หมายถึง สื่อที่ภาคประชาชนจัดทำขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มพลัง (empowerment) และเปลี่ยนแปลงจิตสำนึกให้มีความเป็นพลเมือง สื่อพลเมืองในงานวิจัยฉบับนี้ได้แก่ เว็บไซต์ www.luegat.com ซึ่งเป็นสื่อที่กลุ่มผู้คัดค้านจัดทำขึ้น

ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

(Social Movement) หมายถึง พื้นที่สาธารณะทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย นั่นคือการเคลื่อนไหวของการเมืองภาคประชาชนที่เปิดพื้นที่ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง นอกเหนือไปจากภาคการเมืองในระบบตัวแทนจากพรรคการเมืองผ่านการเลือกตั้ง ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึง สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.)

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษากำหนดวาระในสื่อมวลชนและในสื่อที่สหภาพจัดทำขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2547-2548 ตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2547 – มิถุนายน 2548 โดยจะคัดเลือกเหตุการณ์ประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ สหภาพประกาศคัดค้านอย่างเป็นทางการและมีพัฒนาการในการกำหนดวาระผ่านสื่ออย่างต่อเนื่องชัดเจน สื่อกระแสหลักที่คัดเลือกมาศึกษานั้น ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยไทยรัฐ ไทยโพสต์ มติชน กรุงเทพธุรกิจ และสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7, ช่อง 9, Nation Channel ในขณะที่สื่อทางเลือกผู้วิจัยศึกษาเฉพาะ www.luegat.com เท่านั้นเนื่องจากเป็นเว็บไซต์หลักของสหภาพที่จัดทำขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การเข้าใจปรากฏการณ์การสื่อสารในวาระตัดค้ำของสหภาพและพนักงานนั้นจะช่วยเสริมองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมการสื่อสารทางการเมืองของภาคประชาชน
2. สำหรับภาคประชาชนในฐานะผู้ส่งสารสามารถนำยุทธวิธีการสื่อสารของสหภาพและพนักงานเป็นแนวทางเพื่อปรับปรุง หรือดัดแปลง เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารสาธารณะต่อไป
3. สำหรับภาคประชาชนผู้รับสารสามารถนำไปเป็นประโยชน์ในการเลือกรับสารจากสื่อที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลในการพิจารณาได้อย่างรอบด้าน
4. สำหรับภาครัฐบาลสามารถนำไปพิจารณาเพื่อเข้าใจเจตนารมณ์ของการสื่อสารทางการ เมืองของภาคประชาชนมากขึ้น และทบทวนแนวทางการสื่อสารของภาครัฐให้เป็นประชาธิปไตยต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจ อธิบาย และวิเคราะห์ปรากฏการณ์ของการสื่อสารกรณีคัดค้านการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) โดยเน้นไปที่บทบาทของสหภาพแรงงานและพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตที่ร่วมกันคัดค้านการนำองค์กรเข้าตลาดหลักทรัพย์ในฐานะเป็นผู้กระทำทางการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนและสื่อที่จัดทำขึ้นเอง โดยในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้ทฤษฎีการกำหนดวาระของสื่อ (Agenda Setting) แนวคิดพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) และแนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement : NSM) เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาการกำหนดวาระในสื่อมวลชนในกรณีเกิดความขัดแย้งระหว่างวาระของภาคประชาชนและนโยบายของทางภาครัฐรวมทั้งเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจการแสวงหาพื้นที่เพื่อการสื่อสารของประชาชนในสังคมแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอควบคู่ไปกับงานเขียนหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เห็นภาพรวมของงานวิจัยทางการสื่อสารในกรณีความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับภาคประชาชนซึ่งจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาของงานวิจัยชิ้นนี้ต่อไป

การกำหนดวาระของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในพื้นที่สาธารณะนั้นประกอบไปด้วยสื่อมวลชน (Mass Media) และสื่อทางเลือก (Alternative Media) หรือเรียกกันในชื่อที่หลากหลายว่า สื่อพลเมือง (Citizen Media) สื่อชุมชน (Community Media) สื่อเพื่อการมีส่วนร่วม (Participatory Media) สื่อก้าวหน้า (Radical Media) สื่อรากหญ้า (Grassroots Media) การกำหนดวาระของสื่อมวลชนเป็นช่องทางไปสู่ความสนใจของสาธารณะและอาจส่งผลไปถึงการลงมติดัดสินใจทางด้านนโยบายของรัฐบาล นอกจากนี้ในพื้นที่สาธารณะแบบประชาธิปไตยขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมยังจัดทำสื่อพลเมืองเพื่อเป็นทางเลือกอีกช่องทางหนึ่งในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้คนที่สนใจในประเด็นปัญหา

แผนภาพที่ 2.1 การกำหนดวาระของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมบนพื้นที่สาธารณะ

2.1 แนวคิดการกำหนดวาระของสื่อ (Agenda Setting)

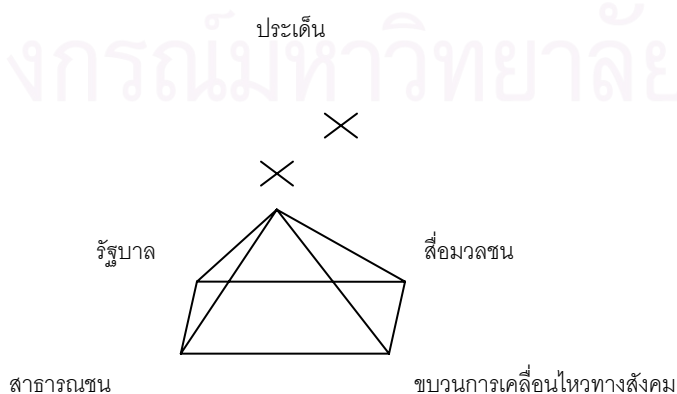
การกำหนดวาระของสื่อ (agenda setting) ถือเป็นอำนาจหนึ่งของสื่อมวลชนในการกำหนดประเด็นทางสังคมหรือการเมืองให้กับสังคม เนื่องจากการทำงานของสื่อ นั้นถือเป็นที่คัดกรองข่าวสารและเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นมารายงานให้กับสังคมได้รับทราบว่าสังคมควรคิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร หากประเด็นใดสื่อให้ความสนใจในการรายงานมาก ความสนใจของประชาชนก็จะเพิ่มมากขึ้นไปด้วย การทำงานของสื่อมวลชนจึงเป็นที่สนใจของกลุ่มในสังคมที่หลากหลายซึ่งต้องการเผยแพร่วาระของกลุ่มตนเองออกสู่สังคมโดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มนักการเมืองต้องการเผยแพร่ผลงานหรือรักษาภาพลักษณ์ทางการเมืองเพื่อให้เป็นที่รับรู้ต่อสาธารณชนซึ่งถือเป็นผู้ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง กลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมต่างๆที่ต้องการนำเสนอประเด็นของตนเองออกสู่สังคมและเรียกร้องการลงมาสนใจแก้ปัญหาของภาครัฐ โดยผ่านการกดดันของสื่อมวลชนและสาธารณชน แนวทางนี้ดูเหมือนจะเป็นที่สนใจของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองมากขึ้นเนื่องจากเป็นวิธีการให้รัฐบาลลงมาสนใจแก้ปัญหาได้มากกว่าการยื่นหนังสือหรือดำเนินเรื่องตามวิถีทางการเมืองปกติ นิธิ เอียวศรีวงศ์ กล่าวในการปาฐกถาพิเศษเรื่อง “ธรรมรัฐ VS อธรรมรัฐ” ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่า “ประชาชนจะต้องหากกลยุทธ์ใหม่ๆ ให้หลากหลาย ไม่ใช่จะไปปิดล้อมทำเนียบฯ อย่างเดียว แต่ต้องคิดตลอดว่า จะสร้างพื้นที่ขึ้นมาได้อย่างไร ทำอย่างไรสื่อจะมาทำข่าวเพื่อผลักดันให้คนชั้นกลางรับรู้ที่เราคิดอย่างไรถึงได้เคลื่อนไหวถึงคัดค้านเรื่องต่างๆ” (นิธิ เอียวศรีวงศ์, ผู้จัดการออนไลน์ 27 กุมภาพันธ์ 2548) เช่นเดียวกับ

การศึกษาของประภาส ปิ่นตบแต่ง ที่แนะนำการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนเพื่อให้เข้าไปมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบายว่าจะต้องใช้ช่องทางโดยอ้อม ความสำเร็จอยู่ที่การเข้าไปเชื่อมต่อกับกลุ่มคนอื่นๆ และฝ่ายที่สามที่เข้ามาช่วย เป็นการยืมอำนาจของฝ่ายที่สาม เช่น สื่อมวลชนในการสร้างพื้นที่ข่าว เพื่อกดดันรัฐบาล การสร้างพันธมิตรทางการเมือง คนชั้นกลางให้หันมากดดันรัฐบาล การเคลื่อนไหวต่อสู้จึงมักมีมิติของการสร้างมติดมหาชนผ่านสื่อมวลชน (ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2547)

ข่าวของสื่อมวลชนจะให้ความใส่ใจต่อประเด็นใดมากหรือน้อยนั้นเป็นไปตามแรงกดดันที่หลากหลาย เช่น จากผู้มีอำนาจ มติสาธารณะ และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง ผลลัพธ์เมื่อออกมาเป็นข่าว โดยมีระดับความโดดเด่นของแต่ละประเด็นที่แตกต่างกันนั้น ส่งผลต่อทั้งการจดจำประเด็นในขณะนั้นได้ของสาธารณชนและมีผลกระทบต่อความคิดเห็นและการประเมินสถานการณ์ทางการเมือง (McQuail, 2000)

การกำหนดวาระนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นสามวาระซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ได้แก่ วาระของสื่อ วาระของสาธารณชน และวาระของนโยบาย (McQuail and Windahl, 1993) นอกจากนี้พื้นที่ของสื่อยังเป็นพื้นที่ของกลุ่มทางการเมืองต่างๆ ที่พยายามสร้างวาระ (agenda building) การกำหนดวาระของสื่อจึงเป็นการแข่งขันของประเด็นต่างๆ ในสังคมและสัมพันธ์กับอำนาจอื่นๆ ในสังคม สื่อจึงไม่ได้เป็นเพียงระบบการกระจายข่าวสารของสังคมแต่เป็น "เวทีทางวัฒนธรรม" (cultural forum) ที่เรื่องราวของผลประโยชน์สาธารณะต่างๆ จะต้องถูกนำมาถกเถียงกันให้ชัดเจนและแข่งขันกัน (Jensen, et al., 1991)

แผนภาพที่ 2.2 การกำหนดวาระในสื่อมวลชนของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาสื่อมวลชนไทยยังอยู่ภายใต้โครงสร้างที่หนีไม่พ้นการใช้อำนาจรัฐ และการทำธุรกิจเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะกิจการประเภทกระจายเสียงอย่างวิทยุและโทรทัศน์ หรือแม้กระทั่งหนังสือพิมพ์ที่ปัจจุบันอาจถูกคุกคามจากการใช้อำนาจของรัฐหรือการกดดันผ่านเงินสนับสนุนด้านโฆษณาในทางธุรกิจ การเข้าใช้พื้นที่ของสื่อมวลชนตลอดจนทำให้สื่อมวลชนติดตามประเด็นของตนเองจนบรรลุเป้าหมายนั้นจึงไม่ใช่เรื่องง่าย การเข้าใจธรรมชาติการทำงานของสื่อมวลชนและเข้าใจประเด็นในการเป็นข่าวนั้นจึงมีความสำคัญต่อขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

สำหรับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมบางกลุ่มแล้ว การเป็น“ข่าว”ในแต่ละครั้งนั้นอาจต้องแลกมาด้วยความเสี่ยง ทั้งความเสี่ยงต่อร่างกายทางกายภาพและความเสี่ยงต่อความรู้และความเข้าใจของสังคม เช่น การชุมนุมประท้วง เดินขบวน ปิดถนนต่างๆ เสี่ยงต่อความยึดเยื้อที่ทำให้เกิดความหวาดระแวงจนนำไปสู่การปะทะและจบลงด้วยการใช้ความรุนแรงของภาครัฐในที่สุด ตลอดจนถึงเสี่ยงต่อภาพที่ออกไปสู่สาธารณชนและการนำไปบิดเบือนของรัฐบาล อย่างไรก็ตามเมื่อเป็นข่าวออกไปและสื่อได้เปิดพื้นที่ในการเป็นแหล่งข่าวให้กับกลุ่มของขบวนการเคลื่อนไหวก็เป็นโอกาสที่จะได้นำข้อเท็จจริงอีกด้านหนึ่งเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบและอาจส่งผลให้เกิดความเห็นใจหรือสนใจในหมู่สาธารณชนจนผลักดันประเด็นต่อไปได้ ดังเช่นในกรณีการคัดค้านการสร้างเขื่อนปากมูลของสมัชชาคนจนพบว่าความขัดแย้งและแนวโน้มการเกิดความรุนแรงนั้นเป็นคุณค่าข่าวและเมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นจึงกลายเป็นพาดหัวข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ระดับชาติแทบทุกฉบับ (Chalermripinyorat, 2004) ชาวบ้านในขบวนการบางส่วนรู้สึกที่สื่อมวลชนยังไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อผู้คัดค้านข้อมูลข่าวสารบางส่วนถูกตัดทอนส่งผลให้ความจริงถูกบิดเบือน อย่างไรก็ตามกลุ่มแกนนำ กลุ่มพี่เลี้ยงและกลุ่มที่ปรึกษาเห็นว่าไม่ว่าข่าวจะออกในแง่บวกหรือแง่ลบนั้นล้วนเป็นโอกาสให้รายละเอียดของการชุมนุมออกไปสู่การรับรู้ของสาธารณชนมากขึ้นและส่งผลถึงระดับการเจรจาต่อรองกับรัฐบาลในที่สุด (พวงพนา คุณวัฒน์, 2545, Rattanasimakul, 2004)

ในกรณีความขัดแย้งระหว่างวาระของภาครัฐกับขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนนั้น รัฐมักจะทำปิดกั้นข้อมูลข่าวสารโดยผ่านกระบวนการทำความเข้าใจโดยการใช้สื่อมวลชนเป็นช่องทางในการกระจายข่าวสารเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับวาระของฝ่ายตน ในขณะที่พยายามปิดกั้นการสื่อสารของฝ่ายที่มีความคิดเห็นแตกต่าง เช่น ความขัดแย้งในกรณีทอส่งก๊าซยานาดาผ่านป่าสงวนนั้น การปิดล้อมเหมืองประเทศไทย(ปตท.) เข้าใช้สื่อไอทีวีซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ระดับชาติและมีความน่าเชื่อถือ ถือในด้านการข่าวเป็นเวทีใหญ่ในการปกป้องตัวเองและนำเสนอ

ข้อมูลแต่เพียงด้านดีของโครงการท่องเที่ยวจากแหล่งยานาตาให้แก่นักท่องเที่ยวและสาธารณะ ได้รับทราบ ขณะเดียวกันยังสามารถปิดกั้นการเข้าถึงสื่อของฝั่งตรงข้ามโดยการจำกัดกิจกรรมร่วมกับ สื่อระดับชาติ ส่วนในสื่อระดับท้องถิ่นนั้น ปตท. ยังสามารถผูกขาดพื้นที่การกระจายเสียงทางวิทยุ และพื้นที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของกาญจนบุรีด้วยการสนับสนุนด้านการเงินและใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว อย่างไรก็ตามสื่อกระแสหลักอย่างหนังสือพิมพ์ข่าวสดยังคงเปิดพื้นที่สาธารณะอยู่บ้าง เพื่อให้ชาวบ้านในกลุ่มคัดค้านได้สื่อสารไปยังสาธารณชน (พลินี ศิริรังษี, 2542)

ตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาผู้มีอำนาจพยายามหลีกเลี่ยงการสื่อสารสองทางจากภาคประชาชน หรือการสื่อสารเพื่อรับฟังเหตุและผลของทั้งสองฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน ความเห็นที่แตกต่างจึงมัก ถูกปิดกั้นจนนำไปสู่ความขัดแย้งแตกแยก ทั้งๆที่โดยหลักการแล้วความเห็นที่หลากหลายนั้นเป็น ธรรมชาติของแนวทางในระบอบประชาธิปไตย แต่ในความขัดแย้งทางความคิดและเหตุผลนั้นยัง ประกอบไปด้วยผลประโยชน์และการใช้อำนาจซึ่งเมื่อผู้มีอำนาจไม่สามารถมองข้ามผลประโยชน์ ของตัวเองโดยมีผลประโยชน์ของสังคมเป็นเป้าหมายแล้ว การยุติปัญหาต่างๆด้วยการใช้อำนาจจึง จะยังคงดำรงอยู่

ที่ผ่านมาการศึกษาการสื่อสารมวลชนมักมองการสื่อสารไปในแนวทางของการครอบงำ ทางอุดมการณ์ (hegemony) ที่มองประชาชนว่าถูกครอบงำจากการใช้สื่อของรัฐ อย่างไรก็ตามใน ความเป็นจริงนั้นความคิดของประชาชนนั้นแตกต่างหลากหลาย และมีประชาชนบางส่วนตระหนัก ว่าการสื่อสารนั้นคือสิทธิพื้นฐานของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พวกเขาจึงแสดงออกผ่านการสื่อสารที่หลากหลายเพื่อเรียกร้องความสนใจจากสื่อมวลชน รวมทั้ง การจัดทำสื่อพลเมืองเพื่อเป็นสื่อทางเลือกที่ให้ข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างจากสื่อกระแสหลัก ซึ่งถือ เป็นการเปิดพื้นที่สาธารณะทางเลือกใหม่ให้สังคม

2.2 แนวคิดพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere): สื่อมวลชน สื่อพลเมือง การเมืองภาค ประชาชน

พื้นที่สาธารณะอาจเป็นได้ทั้งพื้นที่ทางกายภาพและสภาวะทางการสื่อสารเชิงนามธรรมที่ เปิดให้ฝ่ายต่างๆเข้ามาถกเถียง ปรีกษา วิพากษ์วิจารณ์จนเกิดเป็นมติสาธารณะที่ตกลงได้จาก เหตุผลของภาคต่างๆในสังคม ในโลกของการสื่อสารนั้นสื่อมวลชนถือเป็นพื้นที่สาธารณะเชิง สัญลักษณ์ที่สะท้อนความคิดเห็น ปัญหา ข้อถกเถียงหรือเรื่องราวของคนกลุ่มต่างๆที่เกิดขึ้นใน

สังคม แต่ด้วยโครงสร้างของสื่อมวลชนจึงเปิดโอกาสให้การใช้สื่อมวลชนเป็นไปเพื่อรักษาอำนาจของนักการเมืองและผลประโยชน์ทางธุรกิจมากกว่าเป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อผลประโยชน์ของภาคประชาชนในสังคมแบบประชาธิปไตยที่ประชาชนที่สิทธิเสรีภาพในการสื่อสารและร่วมตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ดังนั้นการสื่อสารความคิดเห็นที่แตกต่างและวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆจึงเป็นส่วนหนึ่งของสังคมประชาธิปไตยที่ทุกฝ่ายต้องเปิดใจรับฟัง การปิดกั้นข้อมูลข่าวสาร การบิดเบือนหรือโจมตีตอบโต้จนก่อให้เกิดอคติในสังคมซึ่งนำไปสู่ความแตกแยกนั้น ส่งผลให้บั่นทอนความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารและก่อให้เกิดการไม่ยอมรับสภาพการสื่อสารนั้นๆในหมู่ประชาชน

พื้นที่สาธารณะเน้นบรรยากาศการสื่อสารร่วมกันอันจะนำมาซึ่งสาธารณมติจากการพูดคุยปรึกษาบนเหตุผลของแต่ละฝ่าย แนวทางนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่กฎหมายไทยเอามาใช้เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของการเมืองภาคประชาชน เช่น การทำประชาพิจารณ์ แต่ที่ผ่านมายังเป็นเพียงแค่อธิกรณ์ที่หยั่งไปไม่ถึงการมีส่วนร่วมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ หลักการนี้จะเกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติไม่ได้หากผู้มีอำนาจและผู้มีส่วนรับผิดชอบยังไม่เข้าใจการจัดลำดับความสัมพันธ์ทางการสื่อสารระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน รัฐจะตัดสินใจด้วยเหตุผลของรัฐหรือเหตุผลของประชาชนนั้นควรเกิดจากการสื่อสารร่วมกันและควรเป็นการตัดสินใจที่อยู่บนผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง

Habermas (ดู Calhoun, 1992, Baynes, 1992, Outwaite, 1994) ได้กล่าวถึงพื้นที่สาธารณะที่เกิดขึ้นในประเทศยุโรปช่วงปลายศตวรรษที่ 18 ซึ่งต่อมานักวิชาการนำมาตีความไว้อย่างหลากหลาย พื้นที่สาธารณะนั้นหมายถึงความเป็นสาธารณะในนัยยะหนึ่งที่มีอำนาจของความ เป็นสาธารณะผูกติดอยู่ที่อำนาจของผู้มีสิทธิตัดสินใจในการบริหารบ้านเมือง ในสมัยหนึ่งเมื่อการปกครองของบ้านเมืองเป็นแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ หรือระบอบศักดินา ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจอยู่ที่พระเจ้าแผ่นดิน ทรัพย์สินสมบัติของแผ่นดินหรือของสาธารณะนั้นเป็นของกษัตริย์ซึ่งอยู่ในสถานะครอบครองทุกอย่างในแผ่นดินและจะจัดสรรให้ใครก็ได้ ต่อมาเมื่อระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเริ่มก่อตัว บทบาทของพ่อค้านักธุรกิจเริ่มขึ้นมามีบทบาทในการก่อร่างพื้นที่สาธารณะแห่งการถกเถียงพูดคุย พ่อค้าปัญญาชนและชนชั้นสูงบางส่วนเริ่มขึ้นมาใช้อำนาจ สถานะทางสังคมจึงเริ่มหลากหลายพัฒนามาเป็นกลุ่มชนชั้นกลางที่เริ่มมีอำนาจทางเศรษฐกิจไว้ต่อรองกับอำนาจของราชสำนัก ความเข้มแข็งของชนชั้นนี้ยังเกิดขึ้นได้จากการสื่อสารและการวิพากษ์วิจารณ์ สังคมเริ่มตื่นตัวจากการอ่านการเขียนและพูดคุยถกเถียงในเรื่องราวต่างๆไม่ว่าจะเป็นการค้า ศิลปะ

วรรณกรรมตลอดไปถึงการบริหารงานของบ้านเมือง จนทำให้การบริหารบ้านเมืองแบบปกปิดในราชสำนักเริ่มเสื่อมอำนาจลง ความเป็นสาธารณะเริ่มเปิดกระจายไปสู่ภาคสังคมเริ่มเปิดพื้นที่ทางกาย ภาพใหม่ๆ ให้ผู้คนได้มาพบปะพูดคุยปรึกษากันรวมถึงวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลในระบบองค์การ ภาคนา จนในที่สุดกลุ่มคนในพื้นที่สาธารณะของชนชั้นกลางนี้ก็ได้อำนาจในการปกครองประเทศแทนราชสำนัก อย่างไรก็ตามก็ดีความเปิดของพื้นที่สาธารณะในลักษณะที่ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นสะท้อนสาธารณมติเพื่อตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลก็ได้หายไปอีกครั้งเมื่อผู้มีอำนาจตัดสินใจในการบริหารบ้านเมืองในนามตัวแทนของความเป็นสาธารณะในลักษณะอำนาจผลประโยชน์ให้แก่พรรคการเมืองและระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี

ในช่วงที่พื้นที่สาธารณะของชนชั้นกลางเติบโตสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์นับว่าเป็นพื้นที่สาธารณะเชิงสัญลักษณ์ที่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมต่อพื้นที่สาธารณะในส่วนต่างๆ ของประเทศให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนเกิดเป็นมติของมหาชนขึ้น แต่เมื่อพื้นที่สาธารณะขยายออกสู่คนในวงกว้างประกอบกับการใช้ชีวิตแบบสมัยใหม่ทำให้ประชาชนในพื้นที่สาธารณะเหล่านั้น กลายเป็นเพียงผู้รับสาร ผู้บริโภคและผู้ลงคะแนนเสียง ผู้มีอำนาจที่มีฐานมาจากการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมได้เปลี่ยนสื่อมวลชนที่เป็นพื้นที่สาธารณะเดิมไปสู่พื้นที่สาธารณะเทียมผ่านการนำเสนอประชาตติในเชิงโฆษณา ประชาสัมพันธ์ คำว่าสาธารณะจึงถูกนำไปใช้ในความหมายที่ไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

สำหรับฮาเบอร์มาสแล้วการสื่อสารร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ นั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดเป็นสาธารณมติที่เป็นผลลัพธ์มาจากการปรึกษาพูดคุยบนเหตุผลของฝ่ายต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ปล่อยให้คำว่าสาธารณมติถูกอ้างโดยฝ่ายผู้มีอำนาจทางการเมือง

พื้นที่สาธารณะในทางการเมืองได้แก่ภาคประชาสังคมซึ่งส่วนหนึ่งในนั้นคือขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่ Arato and Cohen เห็นว่าเป็นพื้นที่สาธารณะแห่งใหม่ที่เปิดให้มีการวิพากษ์วิจารณ์และตรวจสอบรัฐบาล อีกทั้งการเมืองภาคประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการปกครองแบบประชาธิปไตยในสถานการณ์ที่การเมืองแบบทางการของพรรคการเมืองผ่านระบบการเลือกตั้งจะตอบสนองความต้องการลึกๆ ของสาธารณะน้อยลงทุกทีเนื่องจากค่าใช้จ่ายอันมหาศาลของการรณรงค์หาเสียงและการตอบสนองความต้องการสมมติของประชาชนผ่านสื่อโทรทัศน์กระแสหลัก (อ้างใน Downing, 2000)

สื่อมวลชนกระแสหลักจึงเป็นพื้นที่ที่สะท้อนโครงสร้างอำนาจในสังคมทั้งอำนาจรัฐและอำนาจเอกชนภาคธุรกิจ ในขณะที่ภาคประชาชนเริ่มต้นตัวเรียกร่องพื้นที่สาธารณะแห่งใหม่เพื่อให้เกิดความสมดุลทางการสื่อสาร นอกจากแนวคิดการปฏิรูปสื่อเพื่อให้สื่อมวลชนได้มีสิทธิเสรีภาพและเปิดพื้นที่ให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากขึ้นแล้ว ยังมีการเกิดขึ้นของสื่อขนาดเล็กที่จัดทำขึ้นโดยภาคประชาชน ซึ่งมีชื่อเรียกอันหลากหลายแต่ในงานวิจัยฉบับนี้จะเรียกว่า “สื่อพลเมือง” (citizen media)

Rodriguez (2004) ให้ที่มาของคำว่า “สื่อพลเมือง” ว่าเกิดขึ้นเพราะต้องการให้ความหมายของคำว่าสื่อทางเลือกไม่ติดกับอยู่กับความคิดชั่วตรงข้ามที่ว่าสื่อทางเลือกนั้นตรงกันข้ามกับสื่อกระแสหลักและสื่อกระแสหลักนั้นคือสื่อที่มีอำนาจและมีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ในขณะที่สื่อทางเลือกนั้นไร้อิทธิพล ซึ่งความคิดเช่นนี้จะทำให้ลดทอนความเข้าใจตัวอย่างต่างๆของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นโดยมีสื่อพลเมืองเป็นตัวช่วย เธอคิดว่าควรเน้นความหมายของสื่อพลเมืองว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้มีส่วนร่วมในสื่อต่างๆให้เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น สื่อพลเมืองเป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดกระบวนการเพิ่มอำนาจให้กับพลเมือง กระบวนการสร้างมโนสำนึกและกระบวนการแตกเป็นส่วนย่อยของอำนาจซึ่งจะเป็นผลเมื่อผู้ชายผู้หญิง คนหนุ่มคนสาวได้เข้าถึงสื่อและเรียกร่องความเป็นเจ้าของสื่อขึ้นมาอีกครั้ง เมื่อพวกเขาใช้สื่อเพื่อสร้างรหัสทางวัฒนธรรมของตนเองขึ้นมาอีกครั้งเพื่อเรียกชื่อโลกใบนี้ด้วยคำของพวกเขาเอง ผู้มีส่วนร่วมในสื่อพลเมืองจะทำลายความสัมพันธ์ทางอำนาจต่างๆและใช้ตัวของพวกเขาเองเป็นผู้ร่วมกระทำ รวมทั้งสร้างชีวิต อนาคตและวัฒนธรรมของพวกเขาเองขึ้นมาใหม่อีกครั้ง (Rodriguez, 2004)

สื่อพลเมืองถือเป็นสื่อทางเลือกหนึ่งที่มีบทบาทในการสื่อสารของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ที่ตระหนักและให้ความสำคัญต่อสิทธิในการสื่อสารเพื่อให้เกิดกระบวนการเพิ่มอำนาจแก่ผู้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อและเป็นเครื่องมือในการผลักดันประเด็นตามวาระของตนเองให้เกิดความสำเร็จ

สื่อพลเมืองนั้นมีหลากหลายรูปแบบ ไม่จำเป็นต้องเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาเป็นช่องทางในการส่งสารเท่านั้น แต่ยังหมายถึงกิจกรรมหรือการแสดงต่างๆที่สามารถเป็นตัวกลางในการสื่อสารเพื่อส่งความหมายที่ต้องการออกไปได้ รูปแบบของสื่อพลเมืองจึงแตกต่างกันไปตามบริบทของสังคม เช่น ในชนบทของอินเดียที่มีความซับซ้อนและหลากหลายมากจนสื่อกระแสหลักไม่สามารถครอบคลุมเนื้อหาและตระหนักหรือเข้าใจในประเด็นต่างๆได้ครบถ้วน อีกทั้งไม่สามารถเชื่อมโยงให้

เข้ากับสังคมในบริบท ที่ใหญ่กว่าสำหรับการพิจารณาของสาธารณะ นอกไปจากนี้ยังมีแนวโน้ม คุกคามพื้นที่สาธารณะท้องถิ่นให้สูญเสียอิสระทางสังคมและวัฒนธรรม ระบบของสื่อเล็กๆที่มีความหลากหลายจึงควรถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้เหมาะกับชุมชน เนื่องจากประชาชนตามชนบทอินเดียไม่สามารถอ่านออกเขียนได้สื่อที่ใช้จึงมักเป็นการเล่าเรื่อง ร้องเพลง กิจกรรมทางการแสดงต่างๆ เพื่อให้ผู้คนมารวมตัวกันและสื่อสารเรื่องราวปัญหาทางการเมือง ดังกรณีของ MKSS หรือองค์กรพลังชาวนาและแรงงานที่ใช้สื่อต่างๆในการเข้าถึงผู้คนและเล็งเห็นปัญหาาร่วมกันจนสามารถต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเกิดการประชาพิจารณ์ในระดับชุมชน (Sahoo, 2004)

ในระดับสังคมเมืองหรือระดับสังคมโลกที่เข้าถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและผู้คนมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตถือเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ของสื่อทางเลือก ที่แม้ปัจจุบันเริ่มจะถูกทำให้เป็นการค้าแต่ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้เมื่อเทียบกับสื่อกระแสหลักอย่างวิทยุหรือโทรทัศน์นั้นต่างกันมาก ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถเข้าถึงคนได้ทุกระดับเหมือนสื่อกระจายเสียง แต่ความนิยมในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตก็มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ขบวนการภาคประชาชนที่ประสบความสำเร็จในการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางสื่อสารของภาคพลเมืองที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในโลก ได้แก่ กองทัพปลดปล่อยแห่งชาติชาปาติสต้าในเม็กซิโกที่ต่อต้านข้อตกลงการค้าเสรีในทวีปอเมริกาเหนือ และศูนย์สื่ออิสระอินดีมีเดีย (Indy Media Center) ในซีแอตเติล เป็นกลุ่มนักกิจกรรมที่ต่อต้านทุนนิยมโลกาภิวัตน์โลกที่มาชุมนุมกันเพื่อต่อต้านคำสั่งขององค์กรการค้าโลก (Rodriguez, 2004) ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตถือเป็นสื่อที่มีพลังของประชาสังคมโลก

2.3 แนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement: NSM)

เป็นกรอบความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นเพื่อใช้อธิบายขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่เกิดขึ้นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับเนื่องจากที่สงครามเย็นยุติเป็นต้นมา เริ่มมีนักวิชาการศึกษาวิจัยออกนอกกรอบทฤษฎีชนชั้น เพราะพบว่ากรอบทฤษฎีดังกล่าวมีขีดจำกัดมาก ในปลายทศวรรษ 2500 นักวิชาการที่ยุโรปใช้คำว่า “ขบวนการทางสังคมใหม่” (new social movement) เพื่ออธิบายขบวนการสตรี ขบวนการหญิงรักหญิง ชายรักชาย และขบวนการสีเขียวหรือขบวนการนิเวศ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมใหม่ที่เกิดขึ้นหลังจากขบวนการทางด้านชนชั้นลดความสำคัญลง ผู้ร่วมขบวนการมาจากหลายชนชั้นและมีกลุ่มคนชั้นกลางประเภทคนงานที่มี

การศึกษาเป็นกลุ่มสำคัญ คำว่า”ใหม่” เติมเข้าไปเพื่อให้แตกต่างจากขบวนการเก่าก่อนหน้านี้ ที่ผู้เข้าร่วมขบวนการมีฐานมาจากชนชั้น เช่น ขบวนการสหภาพแรงงาน ขบวนการเสรีนิยม ขบวนการคอมมิวนิสต์ และมีจุดมุ่งหมายล้มล้างอำนาจรัฐเดิม ขบวนการใหม่มีนัยยอมรับกรอบการเมืองประชาธิปไตยเสรีนิยม บางกลุ่มต้องการสร้างอัตลักษณ์ด้วยวัฒนธรรมที่แตกต่าง (cultural identity) หรือเรียกร้องให้สังคมยอมรับการดำเนินชีวิตที่แตกต่าง (เกย์ หญิงรักหญิง) หลายๆขบวนการเป็นเรื่องคุณภาพชีวิตและการยืนหยัดสิทธิปัจเจกบุคคล (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ, 2545)

อย่างไรก็ดีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ในแต่ละทวีปทั่วโลกนั้นก็มีความแตกต่างกันไปตามแต่ปัจจัยรากฐานทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมืองของสังคมแต่ละประเทศ แต่มีลักษณะที่ร่วมกันอยู่คือ จุดเน้นอยู่ที่การจัดองค์กรเป็นเรื่องของการสร้างเครือข่าย (network) มิใช่การจัดตั้งระบบพรรค นอกจากนี้ประเด็นที่ต่อสู้มีได้มีจุดมุ่งหมายที่จะยึดอำนาจรัฐ ในส่วนของประเทศกำลังพัฒนานั้นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมได้หันเหจากการเรียกร้องประชาธิปไตยเพียงรูปแบบสู่การเรียกร้อง “การเมืองภาคประชาชน” (people’s politics) ซึ่งมีนัยถึงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการตัดสินใจนโยบาย โครงการ และกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อกับการทำมาหากินและวิถีชีวิตโดยตรงด้วย (ดู ผาสุกและคณะ, 2545)

การเมืองภาคประชาชนในประเทศไทยนั้นมีบทบาทบนเส้นทางประชาธิปไตยมาโดยตลอด เมื่อมองย้อนกลับไปเหตุการณ์ที่มีถูกหีบขยี้ขึ้นมาว่าลึกเสมอก็คือเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 หรือเหตุการณ์พฤษภาประชาธรรมในปี พ.ศ. 2535 ที่ต้องต่อสู้กับเผด็จการทหาร ในครั้งเหล่านั้น สื่อมวลชนมักมีบทบาทที่แตกต่างกันไป สื่อมวลชนประเภทกระจายเสียงมักถูกใช้เป็นเครื่องมือของทางภาครัฐ ในขณะที่สื่อหนังสือพิมพ์นั้นต้องนำเสนอข่าวในขอบเขตของความอยู่รอดต่อองค์กร

ในช่วงแรกการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนยังมีลักษณะเป็นพลังสามประสานคือ เกษตรกร แรงงาน และนักศึกษา ต่อมาจึงค่อยๆถูกทำลายและเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ในปัจจุบันประเทศไทยมีกลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในประเด็นที่หลากหลายขบวนการใหม่ๆของไทยเกี่ยวโยงกับกลุ่มคนหลากหลายกลุ่มมีกลุ่มชนชั้นกลางด้วย แพทย์ชนบท ผู้หญิง แต่ที่สำคัญคือกลุ่มคนธรรมดา สามัญชน หรือคนตัวเล็กๆที่ในอดีตถูกกดทับจากการมีสิทธิทางการเมืองเป็นผู้ร่วมขบวนการที่ใหญ่ที่สุด ชนชายขอบ ชาวนาชายขอบ ผู้หญิง

คนงานหญิง ชาวสลัมกลุ่มต่างๆ เข้าร่วมขบวนการเพื่อเรียกร้องสิทธิและเพิ่มบทบาทของตนในสังคมมากขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา ประเด็นที่ออก มาเรียกร้องก็มีลักษณะเป็นสากล เช่น ประเด็นอนุรักษสิ่งแวดลอม ประเด็นวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ หลักสุขภาพอนามัยที่ดีและความปลอดภัยเพื่อทุกคน ประเด็นการกำจัดคอร์ปชั่น (ดู ผาสุกและคณะ, 2545)

เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนนั้น นอกจากคิดกิจกรรมเพื่อเรียกร้องผ่านสื่อแล้ว ข้อจำกัดของสื่อกระแสหลักทำให้กลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวยังจัดทำสื่อพลเมืองเพื่อใช้เป็นช่องทางการสื่อสารทางเลือกที่ให้คำบอกเล่าของตนเองเผยแพร่ออกสู่ภายนอกดังในกรณีสมัชชาคนจนนั้นมีทั้งสื่อที่ใช้เฉพาะระหว่างการประชุมเช่น ป้ายผ้า คัทเอ๊าท์ บอร์ดกิจกรรม สื่อเผยแพร่เฉพาะกาล เช่น แผ่นพับใบปลิว จดหมายข่าว เอกสารแถลงการณ์ สื่อรณรงค์ในรูปแบบของสินค้าที่ชาวบ้านจัดทำขึ้น เช่น เทปเพลง เครื่องจักสาน เสื้อยืด อีกทั้งยังมีการจัดทำวารสาร จุลสาร วีดิทัศน์ ซีดีรอม เว็บไซต์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มที่ปรึกษาและพันธมิตร

ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาสังคมนั้นเป็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นทั่วโลกและพื้นที่สาธารณะทางการสื่อสารที่จะสะท้อนวาระของภาคประชาชนนั้นประกอบไปด้วยสื่อกระแสหลักและสื่อทางเลือกของภาคพลเมือง ในขณะที่สื่อกระแสหลักมักมีข้อจำกัดในการนำเสนอข่าวสารของภาคประชาชนออกสู่สาธารณะในแง่สร้างความเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของภาคประชาชนอย่างไรก็ตามก็สามารถสร้างความสนใจจนทำให้รัฐบาลลงมารับรู้ปัญหาหรือระดับเจรจาต่อรองได้ นอกจากนี้ทางภาคประชาชนยังมีการจัดทำสื่อพลเมืองเพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารของตนเองมักแพร่หลายในกลุ่มบุคคลที่สนใจปัญหาและช่วยก่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงผู้มีส่วนร่วมในสื่อให้นั้นให้เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น

ในงานวิจัยฉบับนี้จะศึกษาความขัดแย้งระหว่างสหภาพแรงงานและนโยบายการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าทั่วประเทศ โดยจะศึกษาการกำหนดวาระของสหภาพแรงงาน กฟผ. ในสื่อมวลชนที่เปิดพื้นที่ในการรายงานข่าวการคัดค้านการแปรรูปรวมทั้งการจัดทำสื่อพลเมืองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่ผ่านมากการศึกษาพนักงานในการสื่อสารกรณีแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้นมักให้ความสำคัญศึกษารูปแบบของการสื่อสารภายในองค์กร เช่น ฅัญฐวุฒินิเทศ (2540) ดวงใจ ธรรมโชติโก (2541) เมธินี มอร์เตโร (2541) จึงอยู่ในกรอบการสื่อสารทางเดียวจากบนลงล่าง ทำได้

คำตอบในการวิจัยและข้อเสนอแนะอยู่ภายในกรอบที่ว่าความขัดแย้งที่ไม่สามารถยุติได้นั้นเกิดจากการสื่อสารที่พนักงานส่วนล่างไม่เข้าใจต้องแก้ไขโดยเพิ่มปริมาณข้อมูลข่าวสารหรือปริมาณช่องทางการสื่อสารเพื่อให้พนักงานเข้าใจสารที่องค์กรต้องการสื่อ ซึ่งเป็นการมองพนักงานในลักษณะของผู้รับสารแบบถูกกระทำ (Passive) งานวิจัยฉบับนี้จึงเน้นศึกษาพนักงานในแง่เป็นผู้กระทำทางการสื่อสารและศึกษาสภาพแรงงานในฐานะเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเพิ่มความหลากหลายในองค์ความรู้ของการสื่อสารทางการเมืองของภาคประชาชนต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การเสนอวาระสาธารณะกรณีคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยในสื่อมวลชนและสื่อของสหภาพแรงงานฯ” ได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแนวทางในการวิจัย โดยใช้เครื่องมือในการทำวิจัย ดังนี้ การสังเกตการณ์ (Observation) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิจัยเอกสาร (Document Research) และนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ แบ่งออก เป็น 3 ประเภท ได้แก่

(ก.) เอกสาร ได้แก่ สิ่งพิมพ์เผยแพร่ของหน่วยงาน ข่าวและบทความจากหนังสือพิมพ์ และบทข่าวจากสื่อโทรทัศน์

1. เอกสารที่พิมพ์เผยแพร่ของ สหภาพแรงงานและฝ่ายประชาสัมพันธ์ อาทิ แถลงการณ์ จดหมายเปิดผนึก ข่าวประชาสัมพันธ์ ข่าวประจำสัปดาห์

2. ข่าวและบทความทุกประเภทที่เกี่ยวกับการแปรรูป กฟผ. จากหนังสือพิมพ์และบทข่าวเกี่ยวกับการแปรรูป กฟผ. จากสถานีโทรทัศน์ ตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2547- 24 มิถุนายน 2548 โดยคัดเลือกดังนี้

2.1 หนังสือพิมพ์ประชานิยม: ไทยรัฐ, หนังสือพิมพ์การเมือง: ไทยโพสต์ มติชน, หนังสือพิมพ์ธุรกิจ: กรุงเทพธุรกิจ

2.2 สถานีโทรทัศน์ประชานิยม: ช่อง 7, สถานีโทรทัศน์เชิงคุณภาพ ช่อง 9, Nation Channel

(ข.) การสัมภาษณ์ ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจาก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มองค์กร กฟผ. กลุ่มสื่อมวลชน และกลุ่มนักวิชาการและภาคประชาชน

1. กลุ่มองค์กร กฟผ. (จำนวน 8 ท่าน)

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กฟผ.

- 1.1 คุณ ศานิต นิยมาคม หัวหน้ากองสื่อสารองค์กร วันที่สัมภาษณ์ 7 ธันวาคม 2548
สหภาพแรงงานและพนักงานผู้คัดค้าน
- 1.2 คุณ ศิริชัย ไม้งาม ประธานสร.กฟผ. วันที่สัมภาษณ์ 14 กันยายน 2547
- 1.3 คุณ พิพัฒน์ เกวียกฤษณ์ อดีตกรรมการ สร.กฟผ. วันที่สัมภาษณ์ 20 กรกฎาคม 2548
- 1.4 คุณ สมพร ลิตรักษ์ พนักงานกลุ่มดอกไม้ขาว วันที่สัมภาษณ์ - กันยายน 2547
- 1.5 คุณ กัมปนาท ศีลสร พนักงานกลุ่มดอกไม้ขาว วันที่สัมภาษณ์ 23 สิงหาคม 2548
- 1.6 คุณ นพคุณ ยังเอี่ยม พนักงานกลุ่มดอกไม้ขาว วันที่สัมภาษณ์ 8 กันยายน 2548
- 1.7 คุณ อดุลย์ เนนเลิศ ผู้จัดทำเว็บไซต์ luegat วันที่สัมภาษณ์ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2548
- 1.8 คุณ สุรัตน์ สุขสวัสดิ์ พนักงาน กฟผ. วันที่สัมภาษณ์ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2548

2. กลุ่มสื่อมวลชน (จำนวน 11 ท่าน)

สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7

- 2.1 คุณ สุภาพชาย บุตรจันทร์ บรรณาธิการข่าว/ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายข่าว
วันที่สัมภาษณ์ 3 กันยายน 2548

สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์

- 2.2 คุณ ศราวุธ ห่วงสมุทร รักษาบรรณาธิการบริหารฝ่ายปฏิบัติการข่าว
วันที่สัมภาษณ์ 16 สิงหาคม 2548
- 2.3 คุณ ฉวีวรรณ ประคองสันติกุล รักษาการหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ
วันที่สัมภาษณ์ 16 สิงหาคม 2548
- 2.4 คุณ จิรพร มรกตจินดา ผู้สื่อข่าวอาวุโส โต๊ะข่าวเศรษฐกิจ
วันที่สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2548

สถานีโทรทัศน์ Nation Channel

- 2.5 คุณ สมเกียรติ บุญศิริ บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ วันที่สัมภาษณ์ 22 กันยายน 2548

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

- 2.6 คุณ เสรี ไลหิตคุปต์ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

วันที่สัมภาษณ์ 8 มกราคม 2549

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

2.7 คุณ เฉลา กาญจนุภา บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ วันที่สัมภาษณ์ 22 กันยายน 2548

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

2.8 คุณ ประกิต หลิมสกุล ที่ปรึกษาหัวหน้ากองบรรณาธิการไทยรัฐ / หัวหน้าแผนกสื่ूप / คอลัมน์นิสต์ วันที่สัมภาษณ์ 27 สิงหาคม 2548

หนังสือพิมพ์มติชน

2.9 คุณ ภาคภูมิ ป่องไพร บรรณาธิการข่าว วันที่สัมภาษณ์ 24 สิงหาคม 2548

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

2.10 คุณ ชุนทอง ลอเสรีวานิช บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา/รักษาการบรรณาธิการบริหาร วันที่สัมภาษณ์ 3 ตุลาคม 2548

2.11 คุณ อำพร เชื้อเพื่อพันธ์ ผู้สื่อข่าว วันที่สัมภาษณ์ 25 ตุลาคม 2548

3. กลุ่มนักวิชาการและภาคประชาชน (จำนวน 2 ท่าน)

3.1 รศ. แล ดิลกวิทยรัตน์² นักวิชาการด้านแรงงาน คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่สัมภาษณ์ 2 มีนาคม 2549

3.2 คุณ รสนา โตสิริตระกูล มูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค วันที่สัมภาษณ์ 6 กุมภาพันธ์ 2549

(ค.) การสังเกตการณ์ ผู้วิจัยเข้าสังเกตการณ์การทำงานของ สหภาพแรงงานฯ และการเคลื่อนไหวคัดค้านทั้งภายในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่บางกรวย และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายนอก ในระหว่างเดือน มิถุนายน 2547 – มิถุนายน 2548 เป็นเวลา 1 ปี โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยติดตามกำหนดการการเคลื่อนไหวจาก www.luegat.com และการประกาศภายในองค์กร ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะเหตุการณ์ที่สังเกตได้เป็น 3 ประเภท

1. การประชุมคณะกรรมการบริหาร สร.กฟผ. และการประชุมของสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ซึ่งสหภาพแรงงานฯ เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยเข้าร่วมอย่างละ 1 ครั้ง

² ขณะนั้น รศ. แล ดิลกวิทยรัตน์ ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการ กฟผ. โดยให้สัมภาษณ์ในฐานะนักวิชาการ

2. เหตุการณ์การประชุมวิสามัญใหญ่ ภายใน กฟผ. ณ. เวทีปราศรัยคัดค้าน รวมทั้งกิจกรรมและความเคลื่อนไหวภายในองค์กร ที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่าง สหภาพแรงงานฯ ฝ่ายบริหาร และพนักงาน กฟผ. รวมทั้งด้านการสื่อสารและการใช้สื่อ

3. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร เช่น การเคลื่อนไหวสัญจร การจัดเวทีปราศรัยอภิปรายหรือเสวนาร่วมกับองค์กรภายนอก การทำประชาพิจารณ์ รวมทั้งประเด็นคัดค้านการแปรรูปฯ ซึ่งจัดโดยองค์กรอื่นๆ

3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(ก.) เอกสาร ได้แก่ บทความ วารสาร ตำราวิชาการ งานวิจัย และสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ ที่เกี่ยวกับความเป็นมาของการแปรรูป กฟผ. และการคัดค้าน ตลอดจนทำให้เข้าใจบริบทแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมในช่วงนั้น นอกจากนี้ยังรวบรวมเอกสารบนเว็บไซต์ของรัฐบาลและฝ่ายคัดค้านและเว็บไซต์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความคิดเห็นจากเว็บบอร์ดเพื่อศึกษาทัศนะต่างๆ ต่อการคัดค้านการแปรรูป

(ข.) สัมภาษณ์ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับขบวนการเคลื่อนไหวทางด้านแรงงาน คุณบัณฑิต ธนชัยเศรษฐวุฒิ ผู้อำนวยการและนักวิจัยสิทธิแรงงาน อนุกรรมการสิทธิแรงงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ วันที่สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2548

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 การเก็บข้อมูลด้านเอกสาร

ผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลเชิงประวัติของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจและการแปรรูปองค์กรการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย รวมทั้งการเคลื่อนไหวของขบวนการแรงงาน อีกทั้งข้อมูลเชิงในอดีตจนถึงปัจจุบัน และประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องจากเอกสารที่ได้รับจากทางสหภาพแรงงานฯ และการค้นคว้าจากห้องสมุดของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ข้าราชการแปรรูปรัฐวิสาหกิจในอดีต จากกฤตภาค ห้องสมุด ดิเรก ชัยนาม คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมทั้งค้นหาข่าว

เก่า จากเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ และฐานข้อมูลของหนังสือพิมพ์มติชน และข้อมูลการแปร
รูปรัฐวิสาหกิจจากกระทรวงพลังงานและกระทรวงการคลัง

ด้านการรวบรวมเนื้อหาข่าวและบทความจากหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการถ่ายเอกสาร
จากห้องสมุดและการบันทึกจากเว็บไซต์ข่าวของหนังสือพิมพ์ ในส่วนของบทข่าวจาก
สถานีโทรทัศน์ ผู้วิจัยใช้วิธีการขอความอนุเคราะห์บทข่าวจากสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 และ Nation
Channel และข้อบทข่าวจากศูนย์ข้อมูลข่าวของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประเภทเอกสาร บทข่าวโทรทัศน์และข่าวหนังสือพิมพ์เป็นเวลา
3 เดือน ตั้งแต่พฤศจิกายน 2548 – มกราคม 2549

3.2.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

หลังจากมีพื้นฐานเรื่องการแปรรูปและการคัดค้านจากเอกสาร การติดตามสื่อมวลชน
และสังเกตการณ์เบื้องต้นมาในระดับหนึ่งแล้ว ผู้วิจัยจึงเริ่มต้นเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยใช้
คำถามปลายเปิด เพื่อสอบถามถึงรายละเอียดข้อเท็จจริงรวมทั้งความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ของผู้ให้
ข้อมูลหลัก โดยผู้วิจัยเริ่มต้นจากการสัมภาษณ์ในส่วนของ สหภาพแรงงานฯ และพนักงานกลุ่ม
ดอกไม้ขาว รวมทั้งผู้จัดทำเว็บไซต์ www.luegat.com ซึ่งในส่วนนี้ผู้ให้ข้อมูลหลักบางคนผู้วิจัยไม่
รู้จักมาก่อน จึงใช้วิธีการสโนว์บอล จากพนักงานคนหนึ่งไปสู่พนักงานอีกคนหนึ่ง ต่อมาจึงเริ่ม
ติดต่อสัมภาษณ์สื่อมวลชน ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กฟผ. นักวิชาการ และภาคประชาชน ตามลำดับ
ซึ่งในการสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยใช้วิธีบันทึกเทปในการสัมภาษณ์พร้อมทั้งจดบันทึก และใช้วิธีการจด
บันทึกเพียงอย่างเดียวในกรณีที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่สะดวก หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงทำการถอดเทปและ
รวบรวมเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 4 เดือนตั้งแต่ กรกฎาคม 2548 – ตุลาคม 2548
นอกจากนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เพิ่มเติมในช่วงปี 2549

3.2.3 การเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์

ผู้วิจัยเข้าสังเกตการณ์บรรยากาศการคัดค้านการแปรรูปฯ ใน กฟผ. เพื่อเก็บข้อมูลในด้านความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์และข้อมูลเชิงความรู้สึกนึกคิดของผู้ร่วมคัดค้าน รวมไปถึงการทำข่าวต่างๆของสื่อมวลชน และกระบวนการต่างๆที่เกิดขึ้นภายใน กฟผ. ในการสังเกตการณ์ ผู้วิจัยใช้ทักษะในการฟังการพูดคุยของพนักงานต่างๆ การแสดงความคิดเห็นและการปราศรัยบทเวทีของ สหภาพฯ เพื่อจับใจความและเนื้อหาที่แต่ละฝ่ายสื่อสารกัน ทั้งการสื่อสารจากพนักงานไปสู่ฝ่ายบริหาร และการสื่อสารจากฝ่ายบริหารมาสู่พนักงาน ทั้งผ่านเสียงตามสาย โทรทัศน์วงจรปิด ประกาศและสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมการรวมตัวเพื่อสร้างแรงกดดันต่างๆของแต่ละฝ่ายที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในช่วงที่การคัดค้านไม่สิ้นสุด ในบางครั้งผู้วิจัยร่วมสอบถามพนักงานและทำการจดบันทึกจากการสังเกตเมื่อมีโอกาส

การสังเกตการณ์ภายนอกการไฟฟ้าฝ่ายผลิตนั้น เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหลายสถานที่ตามสถานการณ์ที่ สหภาพแรงงานฯ เคลื่อนไหวหรือไปเข้าร่วม ซึ่งมีทั้งในเชิงรวมพลังเพื่อการเคลื่อนไหว และเชิงวิชาการ ผู้วิจัยไปเข้าร่วมเพื่อสังเกตเหตุการณ์ต่างๆและประเด็นที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งด้านการรณรงค์ และการพูดคุยในเชิงการต่อสู้และเชิงวิชาการ อีกทั้งทัศนคติและข้อมูลขององค์กรภายนอก ทั้งนี้เพื่อนำมาซึ่งความเข้าใจและประเมินการต่อสู้ได้อีกทางหนึ่ง

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 1 ปีเต็มตั้งแต่ มิถุนายน 2547-มิถุนายน 2548

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบของการวิจัยนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเอาข้อมูลจากหลายแหล่ง ทั้งเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์และการวิเคราะห์เนื้อหา มาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง เพื่อให้เกิดการดูกันของข้อมูลและให้มีความเที่ยงตรงมากที่สุด ข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารของฝ่ายต่างๆ จากการสัมภาษณ์กลุ่มวิชาการและกลุ่มสหภาพนั้น ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และมุ่งหาข้อสรุปในเรื่องความเป็นมาของการแปรรูปฯและการคัดค้านการแปรรูปของสร.กฟผ. ส่วนข้อมูลการนำเสนอข่าวที่รวบรวมได้จากสื่อ นั้นผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้ทฤษฎีการกำหนดวาระเป็นกรอบในการวิเคราะห์ เพื่อแยกแยะแหล่งข่าวและวาระของฝ่ายต่างๆ วิเคราะห์การให้นำหนักและความสำคัญในการนำเสนอ

เพื่อสรุปเป็นภาพรวมของการกำหนดวาระของสื่อแต่ละประเภทเพื่อนำไปประกอบข้อมูลจากการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อหาข้อสรุปการกำหนดวาระในสื่อต่อไป

3.4 การนำเสนอข้อมูล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็นบทต่างๆ ดังนี้

บทที่ 4 การไฟฟ้าฝ่ายผลิต สหภาพแรงงาน และการคัดค้าน

บทที่ 5 การเคลื่อนไหวคัดค้านฯ ในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร

บทที่ 6 การเสนอวาระสาธารณะของสหภาพแรงงานฯ

บทที่ 7 เว็บไซต์ www.luegat.com

บทที่ 8 การเสนอวาระสาธารณะของ สหภาพแรงงานฯ ผ่านสื่อมวลชน

บทที่ 9 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3.5 ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การแสวงหาแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารเพื่อนำมาใช้เขียนรายละเอียดของประวัติที่มาของการคัดค้านในอดีตนั้น พบว่าไม่มีความหลากหลายของแหล่งข้อมูลเท่าที่ควรเนื่องจากมีผู้กล่าวถึงน้อย ผู้วิจัยจึงใช้เอกสารของ สหภาพแรงงานฯ เป็นหลัก นอกจากนี้จึงใช้เอกสารของกระทรวงพลังงาน หนังสือวิชาการ และข่าวหนังสือพิมพ์ในอดีตเพื่อนำมาวิเคราะห์แล้วเรียบเรียงเป็นเหตุการณ์

2. ข้อจำกัดของบทข่าวโทรทัศน์ บทข่าวของสำนักข่าวไทย หรือสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 และบทข่าวในช่วงวันที่ 16 ก.พ. 47-10 มี.ค. 47 ของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7 นั้น มีบางส่วนไม่ตรงกับการออกอากาศทางโทรทัศน์ โดยเฉพาะในส่วนของการเล่นเสียงสัมภาษณ์ จึงไม่สามารถวิเคราะห์การให้ความสำคัญในส่วนนี้ได้ อย่างไรก็ดี ก็สามารถวิเคราะห์ในองค์ประกอบอื่นๆ คือ แหล่งข่าว ประเด็นของข่าว การใช้ภาษา เป็นต้น

บทที่ 4

การไฟฟ้าฝ่ายผลิต สหภาพแรงงานและการคัดค้าน

ในบทนี้จะกล่าวถึงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความเป็นมาขององค์การการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) รัฐวิสาหกิจสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ดำเนินงานภายใต้นโยบายของรัฐบาล และ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) กับบทบาทในการเคลื่อนไหวคัดค้านนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจของรัฐบาลที่ผ่านมา โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 4.1 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)
- 4.2 สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.)
- 4.3 การคัดค้านของ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจฯ ในรัฐบาลสมัยต่างๆ

4.1 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)³

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) พ.ศ. 2511 โดยการรวมหน่วยงาน ด้านการผลิตและส่งพลังงานไฟฟ้า ๓ แห่ง ได้แก่ การไฟฟ้ายันฮี การลิกไนต์ และการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ เข้าเป็นหน่วยงานเดียวกัน มีฐานะเป็นนิติบุคคลตั้งแต่วันที่ 11 พฤษภาคม 2512 ในอดีตเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี แต่ปัจจุบันอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงพลังงาน มีหน้าที่รับผิดชอบหลักในการผลิต จัดหา จัดส่งและจำหน่ายส่งกระแสไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการและการใช้ไฟฟ้าของประชาชน รวมทั้งทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพลังงาน

ในด้านการผลิตไฟฟ้านั้น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ก่อสร้างโรงไฟฟ้าเพื่อใช้ผลิตไฟฟ้าโดยใช้พลังงานหลายประเภท ทั้ง พลังงานน้ำจากเขื่อน พลังงานจากเชื้อเพลิงประเภทฟอสซิล ประกอบด้วย ก๊าซธรรมชาติ น้ำมันเตา น้ำมันดีเซล ถ่านหินลิกไนต์ พลังงานทดแทน วัสดุเหลือใช้จากการเกษตร จึงแบ่งโรงไฟฟ้าได้ ดังนี้ โรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ โรงไฟฟ้าพลังความร้อน โรงไฟฟ้าความร้อนร่วม โรงไฟฟ้ากังหันก๊าซ โรงไฟฟ้าดีเซล โรงไฟฟ้าพลังงานทดแทน

³ ข้อมูลในส่วนนี้วิเคราะห์และเรียบเรียงจากเอกสารประชาสัมพันธ์ กฟผ., หนังสือรายงานประจำปี, เว็บไซต์ www.egat.or.th และข้อมูลข่าวจากสื่อมวลชน

ทางการจำหน่าย นอกจากการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่ การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) เพื่อจำหน่ายต่อให้ผู้ใช้ไฟรายย่อยแล้ว ยังมีการนำเข้าส่งออกพลังงานไฟฟ้าบริเวณแนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านคือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหพันธรัฐมาเลเซีย สหภาพพม่า ราชอาณาจักรกัมพูชา โดยเฉลี่ยสำหรับประเทศไทยแล้วในทุกปี การใช้พลังงานไฟฟ้าในภาคอุตสาหกรรมนั้นมากที่สุด (45.9%) รองลงมาคือภาคธุรกิจ (31.5%) ตามมาด้วยบ้านที่อยู่อาศัย (22%) เกษตรกรรม (0.2%) ตามตัวเลขการใช้พลังงานไฟฟ้าในปี พ.ศ. 2546

ที่ผ่านมา การดำเนินงานของ กฟผ. ซึ่งต้องผลิตและจัดหาค่ากระแสไฟฟ้า ตามความต้องการการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ที่คำนวณจากการคาดการณ์ตัวเลขความเติบโตทางเศรษฐกิจ ในอนาคตนั้น ทำให้ภารกิจของ กฟผ. จึงเป็นไปตามการพัฒนาระบบหลัก ส่งผลให้การก่อสร้างโรงไฟฟ้า หรือการหาแหล่งพลังงานเพื่อใช้ในการผลิต จึงยังเป็นประเด็นขัดแย้งต่อวิถีชีวิตของชุมชนและสิ่งแวดล้อมเสมอมา เช่น กรณีปัญหามลพิษของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ซึ่งใช้ถ่านหินลิกไนต์ เป็นเชื้อเพลิง นับเป็นแหล่งเชื้อเพลิงที่มีต้นทุนต่ำ ส่งผลดีในแง่ต้นทุนของราคาค่าไฟฟ้า แต่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและปัญหาสุขภาพของประชาชนในท้องที่ใกล้เคียง กรณีข้อพิพาทการก่อสร้างเขื่อนปากมูลที่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวบ้านในบริเวณนั้น ซึ่งตัวอย่างของปัญหาทั้งสองนั้น กฟผ. ในฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ก็ลงทุนเพื่อการบรรเทาปัญหาบางส่วน เช่น ติดตั้งเครื่องดักฝุ่น หรือการทำบันไดปลาโจน แต่ยังไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร เนื่องจากผลกระทบยังคงมีอยู่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในประเด็นอื่นๆ เช่น การดูแลความมั่นคงของเขื่อนในกรณีที่เกิดแผ่นดินไหว ข้อพิพาทเรื่องสุสานหอยซึ่งถือเป็นแหล่งโบราณคดีในเหมืองถ่านหินแม่เมาะ

อย่างไรก็ดี ในฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ที่ต้องนำรายได้เข้ารัฐนั้น การประกอบกิจการของ กฟผ. มีผลการดำเนินการที่ค่อนข้างสม่ำเสมอ มีรายได้นำส่งเข้ากระทรวงการคลัง และเข้าเป็นรัฐวิสาหกิจที่ดีในปี พ.ศ. 2537 กำไรของ กฟผ. ขึ้นอยู่ที่ส่วนต่างของรายได้ รายจ่ายในแต่ละปี ซึ่งรายได้หลักของ กฟผ. นั้น มาจากค่าขายกระแสไฟฟ้า นอกจากนี้ยังมีรายได้จากแหล่งอื่น เช่น การบริการให้คำปรึกษาหรือบำรุงรักษาโรงไฟฟ้าให้เอกชน เงินปันผลจากการถือหุ้นในบริษัทต่างๆ ในการดำเนินการที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2512-ปัจจุบัน เป็นเวลามากกว่า 35 ปี กฟผ.ขาดทุนเพียง 3 ครั้ง นั่นคือเมื่อ พ.ศ.2523 ,พ.ศ.2542 และ พ.ศ.2548 ในครั้งแรกสาเหตุจากรัฐบาลสั่งตรึงราคาไฟฟ้าไม่ให้ขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจทั่วไป และเกิดสภาวะฝนแล้งติดต่อกัน 2 ปี ทำให้น้ำในอ่างเก็บน้ำที่เขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ลดน้อยลง กฟผ.จึงเปลี่ยนจากการใช้โรงไฟฟ้าพลังน้ำ เป็นโรงไฟฟ้า

พลังไอน้ำ ซึ่งมีต้นทุนสูงกว่า และรัฐบาลไม่พิจารณาช่วยเหลือทางการเงินเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ครั้งที่2 ในปี พ.ศ.2542 เนื่องจากเศรษฐกิจชะลอตัว ความต้องการใช้ไฟฟ้าลดลง แต่กำลังผลิตมากเนื่องจากนโยบายรัฐบาล ให้รับซื้อไฟฟ้าจากเอกชน อย่างไรก็ตาม ครั้งนั้นมีกำไรในการดำเนินการ 19% แต่ขาดทุนด้านอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งคิดเป็น 32%ของรายจ่าย ครั้งที่3 ในปี พ.ศ.2548 เนื่องจากรัฐบาลอนุมัติให้ กฟผ. เป็นผู้รับภาระค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ (Ft)

จะเห็นได้ว่ากำไรขาดทุนของ กฟผ. นั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลในการอนุมัติให้ขึ้นค่าไฟฟ้า ซึ่งต้นทุนส่วนใหญ่อยู่ที่ค่าเชื้อเพลิงมากกว่า 50% รองลงมาคือค่าเสื่อมราคา ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ และค่าดำเนินการโดยตรง ซึ่งในส่วนของเชื้อเพลิงประเภทก๊าซธรรมชาติและน้ำมันนั้น นโยบายของรัฐบาลกำหนดให้ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.)หรือ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในปัจจุบัน เป็นผู้ขายรายเดียวให้แก่ กฟผ.

ตารางที่ 4.1 แสดงสินทรัพย์ กำไรสุทธิ และเงินนำส่งรัฐของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ปี	สินทรัพย์ (ล้านบาท)	กำไรสุทธิ (ขาดทุน)	เงินนำส่งรัฐ (ล้านบาท)
พ.ศ.2513	6,879.9	253.9	-
พ.ศ.2523	25,933.97	(367.56)	-
พ.ศ.2532	122,465	10,424	1,564
พ.ศ.2542	396,362	(24,216)	5,837
พ.ศ.2544	409,331	16,223	16,620
พ.ศ.2546	374,996	30,001	10,540
พ.ศ.2548	396,721	(173)	8,221

ที่มา : รายงานประจำปี กฟผ. พ.ศ. 2513, 2523, 2532, 2542, 2544, 2546, 2548

ในเริ่มแรกนั้นการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นรัฐวิสาหกิจสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ที่ผูกขาดดูแล ด้านการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายส่งกระแสไฟฟ้าแต่เพียงหน่วยงานเดียว ต่อมารัฐบาลต้องการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในการผลิตไฟฟ้า และทำสัญญาระยะยาวให้ กฟผ.รับซื้อ โดยมีแนวคิดว่าการรับซื้อไฟฟ้าจากเอกชนจะมีต้นทุนถูกกว่า กฟผ.ผลิตเอง หลังจากนโยบายเพิ่มบทบาทให้เอกชนมีส่วนร่วมเป็นผู้ผลิตไฟฟ้า ปัจจุบัน กฟผ. มีสัดส่วนในการผลิตไฟฟ้า 50.54% ในขณะที่โรงไฟฟ้าเอกชน 49.46% นโยบายรัฐบาลจึงมีความสำคัญที่จะชี้ถึงทิศทางขององค์กร กฟผ.ในอนาคตว่าจะดำเนินไปอย่างไร ที่ผ่านมารูปแบบของการเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างกิจการไฟฟ้ามักจะพยายามลดบทบาท กฟผ. ให้มีขนาดเล็กลงและส่งผลกระทบต่อปัญหาทางด้านแรงงาน เช่น การแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบแยกส่วน ซึ่งรายละเอียดของแต่ละรัฐบาลจะกล่าวต่อไปในส่วนของความคิดเห็นของ สหภาพแรงงานฯ

จะเห็นได้ว่า กระแสโลกาภิวัตน์ของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และการดำเนินนโยบายของรัฐบาลนั้นบีบบังคับให้องค์กร กฟผ.เอง ต้องเร่งปรับปรุงเพื่อเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต แลพกระแสวิพากษ์วิจารณ์จากภายนอก เช่น การปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อลดปริมาณผู้ปฏิบัติงาน และต้องการความแน่นอนในการมีสิทธิก่อสร้างโรงผลิตไฟฟ้าในอนาคต

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนผู้ปฏิบัติงานในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ปีพุทธศักราช	จำนวนพนักงาน (คน)
2532	31,797
2534	34,990
2536	35,200
2542	30,202
2544	28,543
2546	27,620

ที่มา : แผนการบริหารระบบสารสนเทศบุคคล กองสารสนเทศบุคคล ฝ่ายทรัพยากรบุคคล กฟผ.

4.2 สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.)

สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2518 ในช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิทธิเสรีภาพ หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 ลูกจ้างและพนักงานกลุ่มหนึ่ง ในกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตเห็นว่า ภายนอกเกิดกลุ่มต่างๆของผู้ใช้แรงงานขึ้นมาเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของผู้ใช้แรงงาน จึงเริ่มประสานงานกับกลุ่มกรรมกรภายนอกบางกลุ่มเพื่อเคลื่อนไหวจัดตั้งองค์กรผู้ใช้แรงงานภายใน กฟผ. ซึ่งพอดีกับในช่วงเวลานั้นรัฐบาลประกาศให้มีพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ออกใช้ พนักงานขับรถจำนวน 10 คน จึงได้รวบรวมรายชื่อ ยื่นจดทะเบียนต่อนายทะเบียน เพื่อจัดตั้งเป็น สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตขึ้นมา เพื่อดูแลสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของพนักงาน และสร้างอำนาจในการต่อรองเพื่อป้องกันการเอาัดเอาเปรียบจากฝ่ายบริหาร เนื่องจากในตอน

นั้นยังไม่มีหลักประกันใดๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือสนับสนุนความมั่นคงในการทำงานของพนักงานมากนัก

สร.กฟผ. ประกอบไปด้วยคณะกรรมการบริหารสหภาพฯและสมาชิกสหภาพแรงงานฯ คณะกรรมการบริหารสหภาพฯ นั้นมาจากการเลือกตั้ง โดยจะดำรงตำแหน่งวาระละ 2 ปี ทางด้านของสมาชิก สร.กฟผ. ประกอบไปด้วยพนักงานระดับปฏิบัติงาน หรือพนักงานในฝ่ายบริหาร ที่ไม่มีตำแหน่งระดับบัญชาการ จะสามารถสมัครเป็นสมาชิกหรือลงสมัครเป็นคณะกรรมการบริหารสหภาพฯได้

ทั้งนี้พนักงานของ กฟผ. นั้นจะประกอบไปด้วยพนักงานในส่วนกลาง เช่น ฝ่ายบัญชี กฎหมาย ประชาสัมพันธ์ นักวิทยาศาสตร์ สถาปนิก ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่ทำงานที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ สำนักงานใหญ่บางกรวย นอกจากนั้น เนื่องจากหน้าที่หลักของ กฟผ. คือการดูแลความมั่นคงของระบบไฟฟ้า การผลิต จัดหาและจัดส่งพลังงานไฟฟ้า พนักงานส่วนใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญใน กฟผ. จึงเป็นงานด้านวิศวกร และพนักงานวิชาชีพต่างๆ ที่กระจายทำงานอยู่ตามโรงผลิตไฟฟ้า สถานีไฟฟ้าย่อย รวมทั้งงานก่อสร้างระบบส่ง เสาไฟฟ้าแรงสูง ที่มีอยู่ทั่วประเทศไทย

จากข้อมูลและสถิติพนักงาน ในเดือน มีนาคม พ.ศ.2547ซึ่งเป็นช่วงที่มีการคัดค้านนั้น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีพนักงานทั้งหมด 27,247 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายถึง 79.46% เพศหญิง 20.54% การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป 26.58% ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 43.83% และต่ำกว่าประกาศนียบัตรวิชาชีพ 29.58% พนักงานโดยประมาณ 60% มีอายุการทำงานมากกว่า 20 ปีและอยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ซึ่งในจำนวนของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตทั้งหมดนี้ มากกว่า 18,000 คน ร่วมเป็นสมาชิกของ สหภาพแรงงานฯ

บทบาททางด้านการต่อสู้ของ สร.กฟผ. ที่ผ่านมานั้นแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นภายนอกและประเด็นภายในองค์กร

ประเด็นภายนอกนั้น ประกอบด้วยการต่อสู้ในเรื่องความเดือดร้อนของประชาชนซึ่งบทบาทเหล่านี้จะเด่นในช่วงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เช่น ใน พ.ศ.2518 สมัยรัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เกิดปัญหาราคาข้าวปรับเพิ่มสูงขึ้นเกือบเท่าตัว ยิ่งความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้บริโภคทั่วประเทศ จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการมนตรีราคาข้าวขึ้นมาเพื่อเจรจา

ต่อรองกับรัฐบาล จนในที่สุดรัฐบาลได้คงราคาข้าวไว้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน เรื่องต่อมาคือ การเคลื่อนไหวต่อสู้ร่วมกับสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจหรือสหภาพแรงงานภาคเอกชนในประเด็นแรงงาน เช่น การเรียกร้องกฎหมายประกันการว่างงาน การปรับโครงสร้างเงินเดือน รวมไปถึงการต่อสู้ในเรื่องประชาธิปไตย ซึ่ง สร.กฟผ. มีบทบาทต่อขบวนการด้านประชาธิปไตยมาตั้งแต่ในอดีต เช่น ในปี พ.ศ. 2519 สร.กฟผ. ในฐานะกรรมกรสหภาพ ร่วมกับสหพันธ์ชาวไร่ชาวนาและศูนย์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ภายใต้ชื่อ 3ประสาน ถูกจับกุมขังในเหตุการณ์ 6 ตุลา ปี 2519 เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน ในข้อหาล้มล้างรัฐบาลหรือแนวร่วมคอมมิวนิสต์ แต่สุดท้ายอธิบดีอัยการในขณะนั้นสั่งไม่ฟ้อง จึงหลุดพ้นข้อกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์ในที่สุด หรือ การร่วมกับกลุ่มสมาคมแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ต่อต้านรสช. ในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ที่ถนนราชดำเนิน (สหภาพแรงงานฯ กฟผ., 2543)

การต่อสู้ภายในนั้น มีทั้งประเด็นแรงงานในเรื่องสิทธิประโยชน์ การแทรกแซงองค์กรจากทางการเมือง และนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ในเรื่องสิทธิประโยชน์นั้นเป็นการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ต่างๆ ที่ถูกจ้างควรจะได้รับตามสิทธิทางกฎหมายเพื่อความมั่นคงในการทำงานระยะยาว เช่น เงื่อนไขการทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้าง ส่วนการต่อสู้ต่อการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองนั้น สหภาพแรงงานฯ กฟผ. ถือเป็นสหภาพแรงงานที่แข็งแกร่ง รวมทั้งความสามัคคีภายในองค์กร กฟผ. หากในประเด็นใดมีความเห็นพ้องกันทั้งพนักงาน และฝ่ายบริหารแล้ว กฟผ. จะเป็นองค์กรที่เข้มแข็งและต่อสู้กับฝ่ายการเมืองสำเร็จได้ในหลายครั้ง เช่น การประท้วงการปลดคณะกรรมการ กฟผ. (บอร์ด กฟผ.) ในสมัยรัฐบาลชาติชาย รัฐบาลบรรหาร และการปรับเปลี่ยนบอร์ดในสมัยรัฐบาลชวน ในส่วนของการต่อต้านนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้น สร.กฟผ. มองว่ารัฐบาลคือนักการเมืองที่ผลัดเปลี่ยนกันเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ จึงมักมีการแอบแฝงผลประโยชน์ของนักการเมืองที่ต้องการเข้ามาดำเนินนโยบายแปรรูปฯ เช่น ผลประโยชน์จากการประมูลโรงไฟฟ้าเอกชน การทำสัญญาซื้อ-ขายไฟฟ้าที่รัฐบาลให้เอกชนไม่แบกรับความเสี่ยง หรือผลประโยชน์จากการขายหุ้นเข้าตลาดหลักทรัพย์ นอกจากนี้ปรัชญาการบริหารแบบเอกชนที่หวังกำไรสูงสุดจะกระทบต่อค่าไฟฟ้าของประชาชน การลงทุนในดินทุรกันดาร การสำรองไฟฟ้าเพื่อความมั่นคงในระบบไฟฟ้า นอกจากนี้ยังส่งผลต่อความมั่นคงในสภาพการจ้างงานของพนักงานในระยะยาว สหภาพแรงงานฯ จึงมีจุดยืนในการคัดค้านนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจมาอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ สร.กฟผ. ใช้ในการต่อสู้นั้นมีหลายวิธีการ ขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมในแต่ละสถานการณ์ เริ่มตั้งแต่ การยื่นหนังสือคัดค้านเพื่อแสดงจุดยืนให้รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารรับทราบ การรวมตัวกันเพื่อกดดันฝ่ายบริหารและคณะกรรมการภายในองค์กรให้ลาออก การเปิดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อใช้ปริมาณของกำลังคนที่เข้าร่วมเป็นการต่อรอง แรงสนับสนุนจาก สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจหรือองค์กรแรงงานเอกชนอื่นๆ จึงมีส่วนสำคัญในการเพิ่มอำนาจการต่อรอง รวมไปถึงการเปิดเป็นประเด็นสาธารณะ เพื่อดึงแนวร่วมจากสื่อมวลชน องค์กรภาคประชาชน นักวิชาการหรือนักธุรกิจที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบาย นอกจากนี้แล้วยังมีการเดินเกมทางการเมืองผ่านพรรคการเมือง หรือเข้าเป็นแนวร่วมกับกลุ่มอื่นๆ ที่มีประเด็นต่อต้านรัฐบาลในขณะนั้น เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบกับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมอื่นๆ เช่น เกษตรกร องค์กรแรงงาน ภาคเอกชน แล้ว สหภาพแรงงานฯ กฟผ. ซึ่งเป็นสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจนั้นถือได้ว่ามีความได้เปรียบในหลายด้านด้วยกัน ในด้านการเงิน สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจสามารถระดมเงินทุนในการต่อสู้จากการหักเงินเดือนบางส่วนจากพนักงานได้ ด้านบุคลากรนั้นมีพนักงานที่มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในหลากหลายด้าน อีกทั้งอำนาจการต่อรองจากความสำคัญของการให้บริการกิจการสาธารณูปโภค รวมถึงอำนาจต่อรองทางการเมืองในฐานะเป็นฐานเสียงในการเลือกตั้ง และการร่วมกับองค์กรภายนอกอื่นๆ ในการเคลื่อนไหวในเรื่องต่างๆ ในฐานะเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมและเป็นการเมืองภาคประชาชนที่เคลื่อนไหวตรวจสอบพื้นที่ของการเมืองแบบทางการเมือง อย่างไรก็ตาม การเรียกร้องของ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจที่มีการรวมตัวอย่างเข้มแข็งนั้น ยังต้องระมัดระวังความรู้สึกจากสาธารณะที่อาจมองว่าทำเพื่อประโยชน์ของตนเองเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเข้าใจในเจตนารมณ์และการยอมรับจากสาธารณชน

4.3 การคัดค้านของสหภาพแรงงานฯ ในสมัยรัฐบาลต่างๆ

การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (Privatization) นั้น เป็นแนวคิดที่ผูกติดกับเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีเกิดขึ้นในช่วงปี 1970 ในอังกฤษและอเมริกามาควบคู่กับแนวคิดการเปิดเสรี (Liberalization) และการลดการกำกับจากภาครัฐ (Deregulation) โดยมีความเชื่อพื้นฐานที่มั่นใจในการปฏิบัติงานของภาคเอกชนมากกว่าการดำเนินงานของภาครัฐ เชื่อในระบบการแข่งขันแบบเสรีว่าจะสามารถนำไปสู่ประสิทธิภาพ การแข่งขันกันของสินค้าและราคาจะนำไปสู่ทางเลือกที่หลากหลายและส่งผลประโยชน์ต่อผู้บริโภคในที่สุด ต่อมาแนวคิดนี้ได้แผ่ขยายไปตามประเทศต่างๆ โดยผ่าน

สัญญาการช่วยเหลือทางการเงินของสถาบันการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งหลายครั้งที่โลกแห่งความเป็นจริง หลักการนี้ถูกมองว่าเป็นเพียงเครื่องมือการล่าอาณานิคมแบบใหม่ของชาติตะวันตก เนื่องจากในทางปฏิบัติการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นย่อมเกิดจากการมีทุนที่เท่าเทียม แต่ในความเป็นจริงแล้วมีเพียงบริษัทใหญ่ๆบางกลุ่มเท่านั้นที่ยังคงยืนอยู่ได้ในตลาดการแข่งขันและมีอำนาจกำหนดทิศทางราคาในตลาด

ความคิดต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจในอดีตคือการนำรัฐวิสาหกิจที่ขาดทุน มาปรับปรุงประสิทธิภาพโดยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจออกไปให้เป็นเอกชนเพื่อลดภาระหนี้สินของทางภาครัฐ ในขณะที่ ต่อมารัฐบาลไทยมีแนวคิดนำรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่ทำกำไรเข้ารัฐ ไปแปรรูปฯ โดยการนำเข้าตลาดหลักทรัพย์เป็นบริษัท จำกัด (มหาชน) โดยรัฐบาลถือหุ้นใหญ่เพื่อให้คงสภาพและมีอำนาจผูกขาดในการเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ มีการตั้งคำถามถึงแนวทางของรัฐบาลต่อองค์กรรัฐวิสาหกิจว่า รัฐบาลจะมีนโยบายต่อรัฐวิสาหกิจนั้นอย่างไรเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ความคิดต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจจึงมองไปได้สองทาง คือมองรัฐวิสาหกิจในแง่สวัสดิการของรัฐที่ทำเพื่อประชาชน แม้จะขาดทุนก็ต้องทำและเป็นความมั่นคงของชาติ รัฐยังคงถือครองอยู่เป็นสมบัติสาธารณะของประเทศและพร้อมจะแทรกแซงได้ตลอดเวลาหากเพื่อลดความเดือดร้อนของประชาชน หรือมองรัฐวิสาหกิจในแง่เป็นองค์กรธุรกิจเพื่อหารายได้ให้กับรัฐ โดยการสนับสนุนให้แข็งแกร่งและนำไปแข่งขันกับเอกชนหรือต่างประเทศ ทั้งนี้ทั้งสองแนวทางยังมีข้อถกเถียงถึงจุดด้อยของกันและกันอยู่ นั่นคือ แนวทางแรกอาจขาดการปรับปรุงประสิทธิภาพและความล่าช้าของระบบราชการ รวมทั้งการเข้าแทรกแซงรัฐวิสาหกิจของนักการเมืองกับแนวทางที่สองการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นเอกชนเข้าตลาดหลักทรัพย์นั้น ต้องกังวลกับอำนาจทุนของนักลงทุนต่างชาติและอำนาจทุนของผู้มีอำนาจทางการเมือง ทั้งการลงทุนโดยตรงหรือผ่านผู้ถือหุ้นแทน (Nominee) เพื่อทำกำไรจากหุ้นรัฐวิสาหกิจ

ในส่วนของรัฐวิสาหกิจด้านกิจการไฟฟ้านั้น นโยบายการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่สมัยรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เรื่อยมาถึงรัฐบาลในยุคปัจจุบัน โดยแต่ละรัฐบาล อาจมีวิธีการหรือรูปแบบในการแปรรูปที่แตกต่างกัน ตั้งแต่การแปรรูปเฉพาะตัวองค์กรรัฐวิสาหกิจ หรือความพยายามปรับเปลี่ยนโครงสร้างกิจการไฟฟ้าให้มีลักษณะเปิดเสรีให้เอกชนเข้ามาแข่งขันมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การแปรรูปกิจการไฟฟ้าฯ ซึ่งเป็นสาธารณูปโภคนั้นย่อมจะมีกระแสคัดค้าน โดยเฉพาะในส่วนของสหภาพแรงงานฯ เนื่องจากมองเห็นว่า เป็นการเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากรัฐวิสาหกิจที่มีกำไรของนักการเมือง

นอกจากนี้การแปรรูปฯ จะส่งผลเสียต่อความเดือดร้อนของประชาชน ที่ต้องใช้ค่าบริการไฟฟ้าที่สูงขึ้น ความมั่นคงของระบบไฟฟ้า สาธารณะสมบัติของประเทศที่จะตกเป็นของเอกชน และยังกระทบต่อสภาพการทำงานและสิทธิประโยชน์ของพนักงานในระยะยาว

แนวความคิดการแปรรูปของรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (ส.ค.2531- ธ.ค.2533) นั้นต้องการแก้ไข พ.ร.บ. กฟผ. 2511 ให้สามารถตั้งบริษัทในเครือและให้เอกชนร่วมลงทุน ในต้นปี 2533 ได้มีมติให้แปรรูป กฟผ.โดยให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนใน 10 โครงการที่ กฟผ. ก่อสร้างเสร็จแล้ว และกำลังดำเนินการสร้างอยู่ ทำให้ สร.กฟผ.ต้องออกมาคัดค้าน และมีการชุมนุมขึ้น ณ.โรงไฟฟ้าพระนครใต้ มีผู้ชุมนุมประมาณ 500 คน ผลคือมีการทำข้อตกลงร่วมให้ชะลอการแปรรูป กฟผ.ออกไปอย่างไม่มีกำหนด ณ บ้าน พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ การต่อสู้ครั้งนี้รวมเวลา 3 วัน 3 คืน นอกจากนี้ก่อนหน้านั้น ยังมีการคัดค้านการปลดบอร์ด สมัยนายเฉลิม อยู่บำรุง เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายก กำกับดูแล กฟผ.แล้วจะปลดบอร์ด กฟผ. ทั้งคณะ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรกว่า 30,000 คนรวมใจขึ้นมาคัดค้านและต่อสู้อย่างถึงที่สุดโดยไม่ได้นัดหมาย เป็นการต่อสู้กับรัฐบาลครั้งแรกรวม 91 ชม. จากเหตุการณ์ครั้งนี้เกิดขึ้นอย่างฉับพลันไม่มีใครคาดคิด ทำให้เกิดความวุ่นวายทั่วประเทศที่มีช่างานของ กฟผ.ตั้งอยู่ทั้งหมด ผู้ปฏิบัติงานเกือบ 100% ยกเว้นผู้ควบคุมการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้ประชาชน (สหภาพแรงงานฯกฟผ, 2543)

แนวความคิดการแปรรูปของรัฐบาล นาย อานันท์ ปันยารชุน (มิ.ย.2535-ก.ย.2535) มีมติคณะรัฐมนตรีให้เปิดประมูลผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ (Independent Power Producer: IPP⁴) และผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็ก (Small Power Producer: SPP⁵) เพื่อผลิตและขายไฟฟ้าให้แก่ กฟผ. และแปรรูปองค์กร กฟผ. บางส่วนโดยการให้จัดตั้ง บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (Electricity Generating

⁴ ที่ผ่านมามี IPPs ได้รับเลือกทั้งหมด 7 แห่ง ได้แก่ ระยะเวลาที่ 1 (พ.ศ. 2539-2543) ประกอบด้วยบริษัท ผลิตไฟฟ้าอิสระ (ประเทศไทย) หรือ IPT, บริษัท ไตรเอ็นเนอจี จำกัด หรือ TECO, บริษัท อีสเทอร์น เพาเวอร์ แอนด์ อิลิคทริก จำกัด หรือ EPEC ระยะเวลาที่ 2 (พ.ศ. 2544-2546) ได้แก่ บริษัท ยูเนียน พาวเวอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด หรือ UPDC, บริษัท บ่อวิน เพาเวอร์ จำกัด บริษัท บี แอล ซี พี เพาเวอร์ จำกัด หรือ BLCPP, บริษัท กัลฟเพาเวอร์ เจเนอเรชั่น จำกัด

⁵ หมายถึง โครงการผลิตไฟฟ้าซึ่งผลิตไฟฟ้าโดยใช้ระบบการผลิตพลังงานความร้อนและไฟฟ้าร่วมกัน (Cogeneration) หรือโดยใช้พลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy) เช่น กากหรือเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ชยะ ก๊าซชีวภาพ พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นเชื้อเพลิง ซึ่งจะทำให้เกิดการใช้พลังงานในประเทศอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

Company Ltd: EGCO) ขึ้นมาเพื่อรับซื้อโรงไฟฟ้าระยอง ของ กฟผ. โดยในขั้นแรกเอ็กโกถือหุ้น โดย กฟผ. 100% แล้วต่อมาก็ระดมทุน จากตลาดหลักทรัพย์ ทำให้สัดส่วนการถือหุ้นของ กฟผ. ในเอ็กโกลดลงเหลือ 48% จากนั้นได้มีการขายโรงไฟฟ้าขนอม ให้เอ็กโก จากการระดมทุนเป็นครั้งที่ 2 ทำให้สัดส่วนการถือหุ้น กฟผ. ในเอ็กโกลดลงเหลือ 40% ขณะนั้นเป็นช่วงที่ สหภาพแรงงานฯ ถูก งดบทบาทลง เนื่องจากรัฐบาลในสมัยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (รตช.) สั่งยุบ สหภาพ แรงงานรัฐวิสาหกิจ (สร.) ให้เหลือสถานะเพียง สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจ (สปร.) โดยการผ่าน ร่างแก้ไขพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 เพื่อแยกแรงงานรัฐวิสาหกิจออกจากแรงงาน เอกชน และผ่านร่างพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2534 สามารถระมัด มีผลล้มเลิก สหภาพแรงงานฯ และลดอำนาจการต่อรองที่เคยมีอยู่⁶ (บัณฑิต ธนชัยเศรษฐวุฒิ, 2535)

แนวความคิดการแปรรูปของรัฐบาล นาย บรรหาร ศิลปอาชา (ก.ค.2538-พ.ย.2539) มีมติ คณะรัฐมนตรีให้แยกกิจการไฟฟ้าระบบผลิต ระบบส่ง และจำหน่ายออกจากกัน แต่รัฐบาล ขณะนั้นดำรงตำแหน่งเพียงวาระสั้นๆ อย่างไรก็ตามในสมัยนั้นมีการคัดค้านการปลดบอร์ด ช่วงที่นาย รักเกียรติ สุขธนะ เป็นรัฐมนตรีสำนักนายก สั่งปลดบอร์ดทั้งหมดซึ่งบริหารได้เพียง 1 เดือน ทำให้ เกิดกระแสต่อต้านจากพนักงานและกลุ่มผู้บริหารระดับกลาง เนื่องจากบอร์ดที่แต่งตั้งโดยนายรัก เกียรติ มีหลายท่านมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมอีกทั้งเป็นเจ้าของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดหา ในโครงการต่างๆ ของ กฟผ. สาเหตุนำไปสู่การชุมนุม 2 จุดคือสำนักงานใหญ่และแม่มาะ ยุทธศาสตร์การต่อสู้ในขณะนั้นคือการสร้างแนวร่วมและเดินเกมลีกทางการเมืองผ่านหัวหน้าพรรค ฝ่ายค้านในขณะนั้นคือนายชวน หลีกภัยแต่ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ นายบรรหาร ศิลปอาชา ต้อง ยกเลิกบอร์ดที่แต่งตั้งทั้งหมด เนื่องจากกระแสล้อมวลชนและประชาชนในขณะนั้น ไม่ศรัทธา รัฐบาล (สหภาพแรงงานกฟผ., 2543)

แนวความคิดการแปรรูปของรัฐบาล พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ (พ.ย.2539-พ.ย.2540) มีมติ คณะรัฐมนตรีให้ลดการถือหุ้น บริษัท ผลิตไฟฟ้า จาก 40.7% เหลือ 25.8% โดยการจำหน่ายหุ้น จำนวน 14.9% ให้กับพันธมิตรร่วมทุน ซึ่งบริษัท China Light & Power จากฮ่องกงได้รับการ คัดเลือกจากคณะกรรมการคัดเลือกให้เป็นพันธมิตรร่วมทุน นอกจากนั้น รัฐบาลเตรียมนำเสนอ ขายโรงไฟฟ้า 2 โรง คือ โรงไฟฟ้าบางปะกง และโรงไฟฟ้าราชบุรี โดยจะขายโรงไฟฟ้าราชบุรีเป็น

⁶ กลุ่มแรงงานรัฐวิสาหกิจต้องใช้เวลาเกือบ 10 ปี เพื่อต่อสู้ให้เกิด พ.ร.บ. แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 เพื่อเป็นกฎหมายรองรับการดำเนินงานของ สหภาพแรงงานได้อีกครั้ง

อันดับแรกเนื่องจากมีความพร้อมที่สุดและได้ตั้งบริษัทที่ปรึกษา เพื่อประเมินราคาทรัพย์สิน โรงไฟฟ้าบางปะกง โดยจะนำจดทะเบียนในเดือนมีนาคม 2539 จึงมีการชุมนุมกันของพนักงาน 9 วัน 9คืนที่บริเวณ ลานน้ำพุ สำนักงานใหญ่ โรงไฟฟ้าแม่เมาะ และโรงไฟฟ้าบางปะกง สูดทำย พล.อ.ชวลิต เปิดบ้านปีนประภาคม จังหวัดนนทบุรี ตอนย่ำรุ่งประมาณ 5.30 น.เพื่อให้เป็นตัวแทน สพร.กฟผ.เข้าพบ และรับปากจะนำเสนอเป็นวาระการพิจารณาของกรม. ต่อมามีมติให้ชะลอการ ขายโรงไฟฟ้าบางปะกง และราชบุรีอย่างไม่มีกำหนด (สหภาพแรงงานกฟผ, 2543)

ในสมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย (พ.ย.2540-ก.พ.2544) เป็นช่วงที่ ประเทศประสบวิกฤต เศรษฐกิจต่อเนื่องมาจากสมัยรัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ รัฐบาลได้ขอความช่วยเหลือทาง วิชาการและการเงินจากองค์การการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รัฐบาลได้มุ่งดำเนินประเทศไปใน แนวทางเปิดเสรีเพื่อเป็นไปตามเงื่อนไขของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และได้ออกกฎหมาย เศรษฐกิจ 11ฉบับขึ้นมา หนึ่งในนั้นคือ พ.ร.บ.ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 เพื่อนำไปแปรรูป รัฐวิสาหกิจต่างๆ โดยไม่ต้องผ่านเข้ารัฐสภา⁷ จุดมุ่งหมายของพ.ร.บ.ฉบับนี้คือการแปลงสินทรัพย์ ของรัฐวิสาหกิจให้เป็นทุนของบริษัท จำกัด (corporatization)⁸ ก่อนนำเข้าตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งทั้ง ก่อนและหลังการออก พ.ร.บ.ฉบับนี้ ได้เกิดการต่อต้านจากสมาพันธ์รัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ รวมทั้ง กระแสวิพากษ์วิจารณ์จาก สื่อมวลชน นักวิชาการและนักธุรกิจบางส่วนว่าเป็นกฎหมายขายชาติ เพราะเห็นว่ารัฐบาลไม่ได้ต้องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อปรับปรุงกิจการให้มีประสิทธิภาพแต่มุ่ง ขายรัฐวิสาหกิจเพื่อนำเงินมาใช้หนี้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นการเปิด โอกาสให้ชาวต่างชาติเข้ามาครอบครองรัฐวิสาหกิจดีๆของประเทศ ขณะนั้น สพร.กฟผ. และ พนักงาน กฟผ.จึงร่วมกับสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) ต่อสู้คัดค้าน โดยการจัด สัมมนาทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ โดยเชิญ นักวิชาการ นักแรงงาน และผู้ทรงคุณวุฒิ

⁷ รัฐบาลถือว่าการออก พ.ร.บ. ทุนรัฐวิสาหกิจเพื่อแปรรูปรัฐวิสาหกิจโดยรวมนี้ เป็นการลดขั้นตอนการ แปรรูปฯ โดยไม่ต้องแก้ กฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่ละแห่ง ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาอันนาน แต่ได้รับการ วิพากษ์วิจารณ์ว่าจะเปิดโอกาสให้รัฐบาลเลือกรัฐวิสาหกิจแห่งไหนก็ได้ โดยไม่มีมาตรการตรวจสอบก่อน และไม่มีหลักประกันผลกระทบต่อสาธารณะที่ชัดเจน เช่น ไม่มีการระบุแบ่งประเภทรัฐวิสาหกิจที่ควรแปร หรือไม่ควรร แปร และรายละเอียดอื่นๆ เช่น การประเมินสินทรัพย์ สัดส่วนการขายหุ้น เป็นต้น

⁸ การใช้พ.ร.บ. ทุนรัฐวิสาหกิจนั้น ศ.ดร. สุรพล นิติไกรพจน์ หนึ่งในผู้ร่วมร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้กล่าวในงาน สัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่าง พ.ร.บ.การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ในวันที่ 21 ธันวาคม 2548 ว่า พ.ร.บ. ฉบับนี้จัดตั้งขึ้นมาในขั้นตอนการแปลงทุนให้เป็นหุ้นเท่านั้น ส่วนการนำเข้าตลาดนั้นจะต้องกำหนดกฎหมาย อื่นๆต่อไป

มาเป็นวิทยากร เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงผลดีผลเสียของการแปรรูปที่เกิดกับชาติและประชาชน

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เป็นหนึ่งในรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลระบุในหนังสือแสดงเจตจำนงฯ ฉบับที่ 3 ว่าจะเร่งแปรรูปฯ และส่งเสริมให้มีการแข่งขัน รัฐบาลมีแนวทางการแปรรูป กฟผ. แบบตลาดกลางซื้อขายไฟฟ้า (Power Pool) เพื่อเปิดเสรีในการผลิตไฟฟ้า โดยให้แยกโรงผลิตไฟฟ้าของ กฟผ. ออกมาเป็นกลุ่มโรงไฟฟ้าแล้วจัดตั้งเป็นบริษัท เช่น Power gen 1, Power gen 2 ส่วน กฟผ. จะแปลงสภาพเป็นบริษัทโดยมีกระทรวงการคลังถือหุ้น 100% ดูแลในส่วนขอระบบส่งและโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ในสมัยนาย สวัสดิ์ วัฒนวิทย์ เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จึงได้ปรับเปลี่ยนบอร์ดและแต่งตั้ง ดร.ปิยะสวัสดิ์ อัมระนันท์ เป็นหนึ่งในคณะกรรมการ แต่เกิดกระแสต่อต้าน เนื่องจากดร.ปิยะสวัสดิ์เป็นเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพช.) มีแนวความคิดที่จะแปรรูปและขายโรงไฟฟ้า จึงเกิดกระแสการคัดค้านจากพนักงาน สพร.กฟผ. ได้เปิดเกมการเคลื่อนไหวผ่านสื่อมวลชนและสร้างแนวร่วมเป็นเวลาเกือบ 1 เดือน จนนายชวน หลีกภัยเชิญตัวแทน สพร.กฟผ. เข้าพบกลางดึกที่ซอยหมอเหลง โดยมี ดร.ไตรรงค์ สุวรรณคีรี เป็นผู้ประสานและแต่งตั้งให้ พล.อ.ต.กำธน สินธุวานนธ์ องคมนตรี เป็นประธานคณะกรรมการ ซึ่งต่อมาบอร์ดที่แต่งตั้งครั้งนั้นได้ลาออกทั้งหมด รวมทั้ง ดร.ปิยะสวัสดิ์ เพื่อรอแต่งตั้งชุดใหม่ตามโครงสร้างใหม่ที่มี พล.อ.ต.กำธน สินธุวานนธ์ เป็นประธาน และได้มีการลงนามร่วมกันในบันทึกข้อตกลงที่บ้านองคมนตรี (สภาพแรงงานฯ กฟผ., 2543)

นอกจากการคัดค้านการแต่งตั้งบอร์ดแล้ว ยังเกิดกระแสคัดค้านการขายโรงไฟฟ้าราชบุรี ซึ่งเกิดการชุมนุมคัดค้านขึ้นถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกเป็นเวลา 25 วัน นับว่ายาวนานที่สุดในขณะนั้น ส่วนครั้งที่ 2 เป็นเวลา 9 วัน มีการบันทึกข้อตกลงร่วม การจัดเสวนาและการทำประชาคมติดกับพนักงาน กฟผ. ทั่วประเทศแต่ฝ่ายบริหารสั่งยกเลิกการทำประชาคมติดกลางคืน จนท้ายที่สุดแล้ว รัฐบาลก็สามารถจัดตั้งบริษัทราชบุรี โฮลดิ้ง จำกัด และ ผลักดันโรงไฟฟ้าราชบุรี เข้าตลาดหลักทรัพย์ ได้สำเร็จ

ต่อมาในสมัยที่นายกทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยหาเสียงเลือกตั้งในช่วงปี พ.ศ.2544 ได้ประกาศว่าจะยกเลิกกฎหมายทั้ง 11 ฉบับ แต่หลังจากได้รับตำแหน่งแล้ว กลับนำกฎหมายฉบับเดิมนั้นมาแปรรูปรัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจที่มีกำไร รวมทั้งรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภค รัฐวิสาหกิจที่แปรรูปไปในสมัยรัฐบาลทักษิณ ได้แก่ การปิโตรเลียมแห่ง

ประเทศไทย (ปตท.) องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) และการไปรษณีย์ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) ซึ่งลักษณะของการแปรรูปเป็นแบบแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นทุนเรือนหุ้น แล้วนำเข้าตลาดหลักทรัพย์เป็นบริษัทมหาชน ซึ่งบางบริษัทก็ทำการกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แล้ว บางบริษัทยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ผลที่ตามมาของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เป็นที่ถกเถียงกันว่าใครได้ประโยชน์ เช่น การจองหุ้น หรือผู้ถือหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าส่วนใหญ่อยู่ในมือกลุ่มทุนการเมือง ด้านค่าใช้จ่ายบริการและคุณภาพการบริการจะเกิดผลดีผลเสียขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพทางธุรกิจของแต่ละประเภท เช่น กรณีกิจการโทรศัพท์ ที่การแข่งขันทำให้ค่าบริการถูกลง แต่เกิดปัญหาด้านคุณภาพการบริการ เนื่องจากบริษัทต้องการกำไรมากจึงแข่งขันกันด้านราคาเพื่อเพิ่มยอดขาย ทำให้เกิดปัญหาช่องสัญญาณไม่พอเพียง, ปตท. เป็นรัฐวิสาหกิจในรูปบริษัทที่ทำกำไรให้ผู้ถือหุ้นได้มาก แต่แบ่งเบากะระของประชาชนได้น้อยลง, อสมท. เกิดการปรับปรุงคุณภาพรายการให้ทันสมัยมากขึ้นแต่หลีกเลี่ยงการปฏิรูปสื่อเพื่อสาธารณะตามเจตนารมณ์ในรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ยังสร้างข้อกั๊กขาเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนในประเภทธุรกิจที่กลุ่มผู้มีความสัมพันธ์กับรัฐบาลมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง หรือลงทุนในธุรกิจประเภทนั้น แล้วกระทบต่อรัฐวิสาหกิจ ที่แปรสภาพ เช่น กรณีการบินไทย เปลี่ยนเส้นทางที่มีกำไรให้บริษัทสายการบินต้นทุนต่ำ (Low cost airline) ซึ่งมีคนในรัฐบาลเป็นหุ้นส่วนหรือกรณีผู้ถือหุ้นปตท. ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มทุนรัฐบาล

กรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย รัฐบาลมีแนวทางนำการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ทั้งองค์กรแปลงเป็นบริษัท จำกัด มหาชน เพื่อนำเข้าระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยมีเหตุผลว่าเพื่อลดหนี้สาธารณะ เพิ่มประสิทธิภาพ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจ เพิ่มความโปร่งใส เนื่องจากการตรวจสอบในตลาดหลักทรัพย์ นอกจากนี้มูลค่าสินทรัพย์ของ กฟผ. จะสามารถขยายตลาดทุนของประเทศเพิ่มมากขึ้นกว่า 3 แสนล้านบาท โดยรัฐจะถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 50% เพื่อให้คงความเป็นรัฐวิสาหกิจตาม พ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ พ.ศ.2502 ซึ่งนิยามว่ารัฐวิสาหกิจคือกิจการที่รัฐบาลถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 50% โดยใช้โครงสร้างกิจการไฟฟ้าแบบผู้ซื้อไฟฟ้ารายเดียว (Enhanced Single Buyer: ESB) เนื่องจากผลการศึกษาเชิงวิชาการถึงรูปแบบโครงสร้างกิจการไฟฟ้าแบบตลาดกลางไฟฟ้า (Power Pool) ที่เสนอในสมัยรัฐบาลประชาธิปัตย์นั้น พบว่าในบางประเทศเกิดปัญหาาระบบความมั่นคงไฟฟ้า เกิดไฟตกไฟดับบ่อยครั้ง เนื่องจากไม่มีการลงทุนในส่วนของการผลิตไฟฟ้าสำรองและปัญหาค่าบริการไฟฟ้าที่เพิ่มสูงขึ้น รัฐบาลจึงอนุมัติโครงสร้างกิจการไฟฟ้าแบบ ESB เพื่อให้สามารถรักษาความมั่นคงของระบบไฟฟ้า โดยให้ กฟผ. มีสิทธิในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นสัดส่วน 50% โดย กฟผ. ต้องเสนอราคาต่ำกว่าผู้แข่งขันเอกชน

รายอื่น และจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า ภายใต้กระทรวงพลังงาน เพื่อดูแลเรื่องความเป็นธรรมด้านการแข่งขันของผู้ผลิตไฟฟ้าและด้านค่าใช้จ่ายบริการที่จะกระทบต่อผู้บริโภค

ฝ่ายบริหาร ออกมาบอกแก่พนักงานว่า การแปรรูปครั้งนี้จะเป็นการระดมทุน เพื่อนำเงินมาสร้างโรงไฟฟ้าใหม่ 4 โรง ตามแผนพัฒนาไฟฟ้า ที่รัฐบาลอนุมัติ แต่ไม่ค้ำประกันเงินกู้ และการระดมเงินโดยวิธีอื่น เช่นออกพันธบัตร จะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่า ซึ่งจะกระทบต่อต้นทุนค่าไฟฟ้าของประชาชน นอกจากปัญหาทางการเงินแล้ว ยังเป็นเรื่องการเติบโตขององค์กร ที่จะก้าวขึ้นสู่การเป็น Nation Champions ทางด้านพลังงาน ซึ่งรัฐบาลจะผลักดันให้ กฟผ. เป็นผู้นำในการผลิตไฟฟ้าที่สำคัญของอาเซียน ซึ่งจาก ศักยภาพของ กฟผ. แล้ว องค์กรจะเติบโตไปได้มากกว่า ปตท. ในด้านธุรกิจ นอกจากนี้การเป็นบริษัทยังมีความคล่องตัว ในการบริหารงาน เช่น การซื้อที่ดินเพื่อก่อสร้างโรงไฟฟ้า การขึ้นเงินเดือน ฯลฯ เพราะการตัดสินใจต่างๆ ไม่ต้องผ่านคณะรัฐมนตรีอนุมัติเหมือนการเป็นรัฐวิสาหกิจ และยังลงทุนในกิจการอื่นๆ เช่น โทรคมนาคม การบำรุงรักษาโรงไฟฟ้า เพื่อเพิ่มมูลค่าสินทรัพย์ให้กับ กฟผ. ด้านพนักงานยังมีความมั่นคงเนื่องจาก ปริมาณงานเพิ่ม จำนวนคนต้องเพิ่มขึ้น และตาม พ.ร.บ. ทุนรัฐวิสาหกิจ ระบุว่าพนักงานที่โอนไปจะได้รับสิทธิประโยชน์เท่าเดิมหรือไม่น้อยกว่าเดิม สภาพแรงงานฯ ยังอยู่ได้ พ.ร.บ. แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และฝ่ายบริหารไม่มีนโยบายปลดคนออก นอกจากนี้ยังได้สิทธิประโยชน์จากการแปลงสภาพ เป็นเงินเดือนขึ้น เพื่อแลกกับการทำงานเพิ่มขึ้น 1 ชั่วโมง ค่าหุ้นและถือหุ้นบางส่วนเพื่อให้เป็นแรงจูงใจในการทำงานได้มีประสิทธิภาพ

ฝ่ายสหภาพแรงงานฯและพนักงานที่คัดค้าน มองว่า กฟผ. นั้น เป็นรัฐวิสาหกิจอยู่แล้ว กฟผ.เป็นรัฐวิสาหกิจที่ดีมีรายได้เข้ารัฐสม่าเสมอ หนี้ของ กฟผ. เป็นหนี้ที่ก่อให้เกิดรายได้ มีหนี้ 1.4 แสนล้าน ในขณะที่มีทรัพย์สินถึง 4 แสนล้าน ด้านสภาพของการเป็นรัฐวิสาหกิจนั้น อยู่ที่การคง พ.ร.บ. กฟผ.ไว้ เนื่องจาก กฟผ.เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดย พ.ร.บ. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 เมื่อรัฐบาลออกพระราชกฤษฎีกายกเลิกกฎหมายรัฐวิสาหกิจที่จะแปรรูป ตาม พ.ร.บ. ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2542 นั้น เท่ากับเป็นการยกเลิกรัฐวิสาหกิจทันที ทรัพย์สินต่างๆของ สาธารณะ ก็จะไปเป็นของเอกชน หรือให้เอกชนเช่นในราคาผ่อนปรน ซึ่งผู้คัดค้านไม่เห็นด้วย นอกจากนี้ปรัชญาการบริหารของเอกชนที่หวังผลกำไรจะทำให้ค่าไฟฟ้าสูงขึ้นและประชาชนเดือดร้อน ขัดกับเจตนารมณ์ในการก่อตั้งรัฐวิสาหกิจสาธารณูปโภคเพื่อบริการสาธารณะ นอกจากนี้ยังต้องมีสัดส่วนเงินที่นำไปตอบแทนผู้ถือหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีผู้ลงทุนเพียงสองแสน คนและมีรายใหญ่ที่ได้ผลประโยชน์จากการลงทุนมากอยู่เพียงไม่กี่ 10 ตระกูล ซึ่งบางส่วนมี

ความเกี่ยวพันกับบุคคลในรัฐบาล การนำรัฐวิสาหกิจ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ให้ไปอยู่ในกรรมสิทธิ์ของนายทุนบางส่วนจึงถือเป็นการ นำสมบัติชาติไปขาย การที่รัฐบาลยังอ้างว่าเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ตาม พ.ร.บ. วิธีการทางงบประมาณ ไม่มีหลักประกันแน่นอน เพราะมติ ครม. สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น กรณีเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ทันทีที่รัฐบาลขายหุ้นเพิ่มทุนในอนาคตให้ต่ำกว่า 50% กิจการไฟฟ้าซึ่งถือเป็นความมั่นคงของชาติก็จะกลายเป็นเอกชนทันที นักลงทุนต่างชาติจะมาซื้อ และถือหุ้นใหญ่ ดังที่เกิดในต่างประเทศ ทางด้านแรงงาน พนักงานและ สสภาพแรงงานก็จะขาดความมั่นคงทันที เนื่องจากไม่สามารถอยู่ใต้การคุ้มครองจาก พ.ร.บ. แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2543 ได้อีกต่อไป นอกจากนี้ ที่ผ่านมารัฐบาลยังมีพฤติกรรมที่แสดงถึงผลประโยชน์ทับซ้อนที่ทำให้ไม่สามารถไว้วางใจได้ในหลายกรณี การคัดค้านการแปรรูปฯ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตครั้งนี้จึงต้องเกิดขึ้น

จะเห็นได้ว่าในอดีตที่ผ่านมา มีความพยายามของรัฐบาลในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกิจการไฟฟ้า รวมทั้งดำเนินนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่ออนาคตการดำเนินงานของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นกิจการสาธารณูปโภคที่กระทบต่อทั้งความเติบโตทางเศรษฐกิจ ความพอเพียงในการใช้ไฟฟ้าของประชาชน รวมทั้งความรับผิดชอบทางด้านผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ทางฝ่ายการคัดค้านของ สหภาพแรงงานฯ นั้น คำนึงถึงผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมือง และผลประโยชน์ระยะยาวด้านราคาค่าไฟฟ้าที่กระทบต่อประชาชน รวมทั้งความมั่นคงในการทำงานของพนักงาน จนมาถึงสมัยรัฐบาลพรรคไทยรักไทย สหภาพแรงงานได้คัดค้านอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่การเปิดประชุมวิสามัญใหญ่ ในปี พ.ศ. 2547 จนกระทั่งมีคำพิพากษาของศาลปกครองให้ระงับการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ในรัฐบาลชุดนี้ โดยจะลำดับเหตุการณ์การคัดค้านของ สหภาพแรงงานฯ ในบทต่อไป

ตารางที่ 4.3 สรุปลำดับเหตุการณ์คัดค้านการแทรกแซงองค์กรจากทางการเมืองและนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

รัฐบาล	เหตุการณ์/การคัดค้าน
สมัยรัฐบาล ชชาติชาย ชุณหะวัณ (ส.ค.2531-ธ.ค.2537)	- พนักงานกว่า 30,000 คน คัดค้านการปลดบอร์ด ในสมัยนายเฉลิม อยู่บำรุง เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กำกับดูแล กฟผ. เป็นเวลาเกือบ 4 วัน ส่งผลให้รัฐมนตรีต้องยกเลิกการแต่งตั้งบอร์ดในครั้งนั้น

	<p>- สหภาพแรงงานฯและพนักงาน คัดค้านการแก้ไข พ.ร.บ. กฟผ. พ.ศ.2511 เพื่อให้ตั้งบริษัทในเครือและเปิดให้เอกชนร่วมลงทุน โดยการชุมนุมของพนักงานกว่า 500 คน ที่โรงไฟฟ้าพระนครใต้ ผลคือมีการทำข้อตกลงร่วมให้ชะลอการแปรรูปออกไปไม่มีกำหนด</p>
<p>สมัชชาศาล อานันท์ ปันยารชุน (มิ.ย.2535-ก.ย.2535)</p>	<p>-รัฐบาลมีนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ให้ กฟผ. ตั้งบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) และเปิดให้ประมูลโรงไฟฟ้าจากภาคเอกชน คือ ผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ (IPP) และผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็ก (SPP) ไม่มีข้อมูลการคัดค้าน เนื่องจากขณะนั้นเป็นช่วงหลัง รัฐบาล รสช. สั่งยุบสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจฯ (สร.)พนักงานจึงจัดตั้งเป็นสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจ (สพร.)ขึ้นมาแทน</p>
<p>สมัชชาศาล บรรหาร ศิลปอาชา (ก.ค.2538-พ.ย.2539)</p>	<p>-พนักงานและผู้บริหารระดับกลางคัดค้านการปลดบอร์ดในสมัยนายรักเกียรติ สุขธนะ เป็นรัฐมนตรีสำนักนายก โดยการชุมนุม 2 จุด ที่สำนักงานใหญ่ บางกวย และโรงไฟฟ้าแม่เมาะ และดำเนินยุทธศาสตร์ต่อสู้โดยการสร้างแนวร่วมทางการเมืองผ่านผู้นำฝ่ายค้าน แต่ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นายกรัฐมนตรียกเลิกการแต่งตั้งบอร์ดคือกระแสสื่อมวลชนและประชาชนในขณะนั้นไม่ศรัทธารัฐบาล</p> <p>-รัฐบาลมีนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจโดยวิธีการแยกโรงไฟฟ้า ระบบส่ง และจำหน่ายออกจากกัน แต่ยังไม่ได้ดำเนินการ</p>
<p>สมัชชาศาล ชวลิต ยงใจยุทธ (พ.ย.2539-พ.ย.2540)</p>	<p>-สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจฯและพนักงานคัดค้านการขายโรงไฟฟ้าราชบุรีและโรงไฟฟ้าบางปะกง โดยการชุมนุม 9 วัน 9 คืน ที่สำนักงานใหญ่ โรงไฟฟ้าแม่เมาะและโรงไฟฟ้าบางปะกง ผลคือได้เข้าเจรจากับนายกรัฐมนตรี และต่อมามีมติให้ชะลอการขายโรงไฟฟ้าทั้ง 2 อย่างไม่มีกำหนด</p>
<p>สมัชชาศาล ชวน หลีกภัย (พ.ย.2540-ก.พ.2544)</p>	<p>-สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจฯและพนักงานคัดค้านการแต่งตั้งนาย ปิยสวัสดิ์ อัมระนันท์ เป็นหนึ่งในบอร์ด กฟผ. เนื่องจากมีแนวคิดการแปรรูปรัฐวิสาหกิจแบบขายโรงไฟฟ้า โดยการเคลื่อนไหวผ่านสื่อมวลชนและ</p>

	<p>สร้างแนวร่วมเป็นเวลาเกือบ 1 เดือน จนได้เจรจากับรัฐบาลและมีการแต่งตั้งให้ พล.อ.ต.กำธน สินธุวานนท์ เป็นประธานคณะทำงานเพื่อจัดทำโครงสร้างบอร์ดชุดใหม่</p> <p>-สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจและพนักงานคัดค้านการขายโรงไฟฟ้าราชบุรี โดยการชุมนุม 2 ครั้ง ครั้งแรก 25 วัน ครั้งที่ 2 9 วัน มีบันทึกข้อตกลงร่วม แต่สุดท้ายรัฐบาลสามารถผลักดันโรงไฟฟ้าราชบุรีเข้าตลาดหลักทรัพย์ได้</p>
<p>สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร (ก.พ.2544-ก.พ.2548)</p>	<p>-สหภาพแรงงานฯและพนักงาน ร่วมกันคัดค้านนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจ โดยการนำ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ทั้งองค์กร โดยการชูประเด็นการทำประชาคมติเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยในช่วงแรกความเข้มแข็งสามัคคีของ สหภาพฯ รวมทั้งแนวร่วมจากหลายภาคส่วน ทั้งองค์กรแรงงาน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ รวมทั้งสื่อมวลชน ทำให้รัฐบาลประกาศแก้กฎเกณฑ์การแปรรูปให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น ทั้งด้านการกระจายหุ้นและคณะกรรมการดูแลค่าไฟฟ้าและการแข่งขัน</p>
<p>สมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร (ก.พ.2548-ก.ย.2549)</p>	<p>-กระแสการคัดค้านเริ่มลดลง ในขณะที่รัฐบาลยังคงยืนยันการแปรรูปฯ สหภาพฯจึงร่วมกับภาคประชาชน โดยมีมูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภคเป็นแกนนำยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง จนมีคำสั่งเมื่อวันที่ 23 มี.ค.49 ให้ระงับการแปรรูปฯ กฟผ. ไปในที่สุด การต่อสู้ในครั้งนี้ใช้เวลา 2 ปีกว่า กว่าเรื่องทั้งหมดจะยุติ</p>

บทที่ 5

การคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร

ในบทนี้จะกล่าวถึงการเคลื่อนไหวคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ของ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.) ในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นรัฐบาลเสียงข้างมากที่มีความเข้มแข็งทำให้สถานการณ์การคัดค้านมีความแตกต่างไปจากรัฐบาลในอดีต ในการคัดค้านครั้งนี้เหตุการณ์ยืดเยื้อกว่า 2 ปี จึงได้ข้อยุติ เนื้อหาในบทนี้นำเสนอเหตุการณ์คัดค้านที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ช่วง ปี พ.ศ. 2547-2549 โดยแบ่งเหตุการณ์การคัดค้านออกเป็น 2 ช่วงหลัก คือ

5.1 ช่วงที่ 1 สหภาพแรงงานฯ กับการประชุมวิสามัญที่เข้มแข็ง

5.2 ช่วงที่ 2 การเปลี่ยนแปลงไปสู่ บริษัท กฟผ. (จำกัด) มหาชน

5.1 ช่วงที่ 1 สหภาพแรงงานฯ กับการประชุมวิสามัญที่เข้มแข็ง

5.1.1 ก่อนการประชุมวิสามัญใหญ่เพื่อการคัดค้าน

นโยบายแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ของรัฐบาล มีความชัดเจนในทิศทางของการแปรรูปมากขึ้น หลังจาก นายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร เดินทางไปเยี่ยม กฟผ. ในวันที่ 13 มีนาคม 2546 และให้นโยบายว่าจะแปรรูปฯ กฟผ. โดยการนำเข้าตลาดหลักทรัพย์ทั้งองค์กร โดยรัฐยังเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่และคงโครงสร้างกิจการไฟฟ้าแบบผู้ซื้อไฟฟ้ารายเดียว เพื่อเลี่ยงความเสี่ยงด้านความมั่นคงของระบบไฟฟ้าและราคาค่าไฟฟ้าที่อาจเพิ่มสูงขึ้นจากการแปรรูปแบบตลาดกลางไฟฟ้า (Power pool) และต้องการขยายมูลค่าตลาดหลักทรัพย์ให้เพิ่มสูงขึ้น ในการนี้จะดำเนินการภายใต้ พรบ.ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542

ฝ่ายผู้บริหารของ กฟผ. เห็นว่าแนวทางนี้จะส่งผลดีต่อทิศทางการเติบโตขององค์กร ที่รัฐบาลจะสนับสนุน กฟผ. ไปสู่การเป็น National Champion ทางด้านพลังงานในระดับภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ฝ่ายบริหารในขณะนั้น นำโดย นาย สิทธิพร รัตโนภาส ผู้ว่าการ ได้เร่งดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงองค์กรจาก การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ให้เป็น บริษัท กฟผ จำกัด (มหาชน) อย่างต่อเนื่อง จนมีกำหนดการจดทะเบียน กฟผ.

เป็นบริษัท จำกัด (มหาชน) ในวันที่ 1 มีนาคม 2547 และวางแผนนำเข้าตลาดหลักทรัพย์ในเดือน พฤษภาคม 2547

ขั้นตอนในขณะนั้น เริ่มจากรวบสายงานเพื่อตั้งเป็น 3 กลุ่มธุรกิจ ด้านพัฒนา ด้านปฏิบัติการไฟฟ้า และปฏิบัติการระบบส่ง หลังจากนั้นจึงแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ การปรับเปลี่ยน กฟผ. สู่วิศวกรรม (Steering Committee) พร้อมมีคณะทำงาน 5 คณะ คือ

1. คณะทำงานจัดเตรียมทรัพย์สิน
2. คณะทำงานด้านมูลค่ากิจการและโครงสร้างทุน
3. คณะทำงานด้านกฎหมายและสัญญา
4. คณะทำงานสิทธิประโยชน์พนักงาน
5. คณะทำงานประชาสัมพันธ์

พร้อมกับคัดเลือกบริษัทที่ปรึกษาทางการเงิน เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยและ ต่างประเทศอย่างละ 3 ราย ได้แก่ บริษัทหลักทรัพย์ไทยพาณิชย์ บริษัทหลักทรัพย์ Merrill Lynch ภัท ระ บริษัทหลักทรัพย์ทีเอสไอ และมอร์แกน แอสตันเลย์ ซีทีกรุ๊ป และเจพีมอแกน ในราคาค่าธรรมเนียม 1.9 ของราคาหุ้นที่เสนอขาย

นอกจากนี้การแปรรูปฯ ตาม พรบ.ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2542 นั้นต้องมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการ 2 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท ซึ่งมีหน้าที่คือ 1. กำหนด กิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจส่วนที่จะโอน 2. กำหนดพนักงานที่ ให้ เป็นลูกจ้างของบริษัท 3. กำหนดทุนเรือนหุ้น ทุนจดทะเบียน จำนวนหุ้น และมูลค่าของหุ้นแต่ละ หุ้น 4. กำหนดโครงสร้างการบริหารงานของบริษัท 5. จัดทำหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของ บริษัทที่จะแปลงสภาพจากรัฐวิสาหกิจ 6. จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ ประโยชน์ของบริษัทที่จัดตั้งใหม่ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขว่าด้วยการยกเลิก รัฐวิสาหกิจ ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ ประกอบด้วย นายเชิดพงษ์ สิริวิชัย ปลัดกระทรวงพลังงานใน ฐานะประธานกรรมการ ร่วมด้วยกรรมการ คือ ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงาน งบประมาณ อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการ กฟผ. ผู้แทนพนักงาน กฟผ.(ประธานสหภาพแรงงานฯ) ดร.โอฬาร ไชยประวัติ นายกสภามหาวิทยาลัยนวัตกรรม นายสมบุญ มณีนาวา อดีตผู้ว่า กฟผ. นาง ฐิณันท์ อัครวิเศษ ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย การคลัง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและผู้แทนกระทรวงการคลัง ส่วนอีกคณะหนึ่งคือ

คณะกรรมการจัดทำกรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รับผิดชอบการจัดทำประชาพิจารณ์/การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในต่างหวัดต่างๆ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ลำปาง กระบี่ และขอนแก่น มี นายปริญญา นุตาลัยเป็นประธาน

ทางด้านสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.) ได้ออกมาเคลื่อนไหวร่วมกับสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) เพื่อคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภคและต่อต้านกฎหมายขายชาติ 11 ฉบับ ซึ่งนายกทักษิณ เคยให้สัญญาว่าจะยกเลิกหลังเข้ามาเป็นรัฐบาล อย่างไรก็ตาม ในการคัดค้านนั้นสหภาพแรงงานฯ จะแยกการคัดค้านนโยบายการแปรรูปฯ และการต่อสู้เพื่อสิทธิประโยชน์ออกจากกัน จุดยืนในการคัดค้านนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้น สหภาพแรงงานฯ ไม่ได้ออกมาเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ หากแต่ได้กับการแปรรูปฯ แล้ว พนักงานยอมไม่เอาสิทธิประโยชน์ แต่หากการต่อสู้ไม่มีพลังในการกดดันรัฐบาลมากพอ และรัฐบาลยังคงยืนยันในการแปรรูปฯ พนักงานก็จะต้องได้รับหลักประกันและสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย เพื่อแลกกับสภาพภาพและความมั่นคงในการทำงาน ที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปหลังแปลงสภาพเป็นบริษัท

“จุดยืนของ สหภาพแรงงานฯ ในแนวทางการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้นคือการคัดค้านการแปรรูป กฟผ. ทั้ง 100% โดยมองว่าเรื่องการค้าการแปรรูป กฟผ. มิใช่ ผลประโยชน์ของฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง เป็นผลประโยชน์ของประเทศชาติ จึงต้องตัดสินใจอย่างรอบคอบที่สุด เพราะมีบทเรียนจากประเทศต่างๆ ให้เห็นอยู่แล้ว ส่วนการยื่นเรื่องสิทธิประโยชน์ของ สร.กฟผ. เป็นไปตามสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย“(ศิริชัย ไม้งาม, สัมภาษณ์ ใน ข่าวสัปดาห์ กฟผ., 20 ต.ค.46-2 พ.ย. 46)

ในขณะที่การขับเคลื่อนการคัดค้านยังไม่มีพลังมากเพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายของรัฐบาล สหภาพแรงงานในฐานะองค์กรลูกจ้าง จึงทำหน้าที่เป็นตัวแทนสมาชิกในการติดตามเรื่องสิทธิประโยชน์ของพนักงาน⁹ ซึ่งในขณะนั้นสมาชิกส่วนใหญ่ต้องการให้ สหภาพฯ ดำเนินไปตามแนวทางนี้

⁹ สิทธิประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงานที่ได้เสนอในขณะนั้น คือ ได้สิทธิ์ซื้อหุ้น กฟผ. ในราคาพาร์ 8 เท่าของเงินเดือน หุ้นฟรี 2 เท่า ค่าตอบแทนการเปลี่ยนสถานะ 3 เท่า และเงินเดือนเพิ่ม 21% ทดแทนการเพิ่มเวลาทำงาน 1 ชั่วโมงและภาวะภาษีจากสวัสดิการที่ได้รับบางประเภทต้องเสียภาษีเมื่อเป็นบริษัท โดยการแปรรูป กฟผ. ยังยืนยันให้รัฐบาลถือหุ้นมากกว่าครึ่งหนึ่งเพื่อคงความเป็นรัฐวิสาหกิจ

5.1.2 จากสิทธิประโยชน์ สู่อุปกรณ์ใหญ่วิสามันต์ที่เข้มแข็ง

ในขณะที่พนักงานส่วนหนึ่งกำลังติดตามเรื่องสิทธิประโยชน์ อย่างไรก็ตามก็ยังมีพนักงานอีกส่วนหนึ่ง ที่ไม่เห็นด้วยกับการแปรรูป จนกระทั่ง ในวันที่ 8 ธันวาคม 2546 วิศวกรระดับ 7 นาย ปรีชา กรปรีชา พนักงาน กฟผ. เริ่มประท้วงแบบอหิงสาด้วยการอดอาหารและสวมใส่ชุดขาว และต่อมาเกิดกลุ่มดอกไม้ขาวที่ร่วมกันถวายฎีกา กดดันฝ่ายบริหาร รวมทั้งฝ่ายสหภาพฯ ให้เปิดประชุมวิสามันต์ใหญ่จนกลายเป็นกระแสการคัดค้านในที่สุด

พนักงานกลุ่มดอกไม้ขาวนั้นเกิดจากพนักงานกลุ่มหนึ่งที่ในใจไม่ยอมรับการแปรรูปที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชน จึงยังคงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและระบายความรู้สึกกันทางอินเทอร์เน็ต ในกระดานสนทนาภายในของ กฟผ. ต่อมาเมื่อมีการจัดทำประชาพิจารณ์ขึ้น ก็เพิ่มความไม่พอใจให้กับพนักงานมากขึ้น เนื่องจากไม่มีคำตอบให้ชัดเจนต่อคำถามที่ว่าอะไรเป็นหลักประกันค่าไฟฟ้าของประชาชนในระยะยาว ส่งผลให้การแสดงออกในกระดานสนทนาเริ่มร้อนแรงขึ้นเรื่อยๆ จนผู้บริหารให้ลงทะเบียนสำหรับผู้แสดงความคิดเห็น พนักงานจึงเริ่มนัดออกมาเจอกันในโลกแห่งความเป็นจริง

เมื่อพนักงานพบกันในช่วงแรก ภายในบริเวณโรงอาหาร ยังมาเพื่อเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล แต่ยังไม่เป็นรูปธรรม จนกระทั่งเกิดแกนนำกลุ่ม เริ่มจากพนักงานรุ่นใหม่ ซึ่งมีความถนัดทางวิชาการและยังมีอายุงานไม่มากนัก เห็นว่าหากไม่ทำอะไรเป็นรูปธรรม ประชาชนจะไม่ทราบถึงข้อเท็จจริงและอันตรายของการแปรรูปกิจการไฟฟ้า เมื่อประชาชนรับทราบแล้วคัดค้าน พนักงานก็จะอยู่ข้างประชาชน ต่อมาจึงมีพนักงานจากหลากหลายฝ่ายเข้าร่วม

คุณกัมปนาท หนึ่งในสมาชิกดอกไม้ขาว เล่าถึงเหตุการณ์ในช่วงแรกว่า
 “เมื่อพนักงานมาเจอกันตอนแรกต่างสงสัยว่าจะสู้หรือไม่สู้ดี จะมีหนทางไหนที่จะชนะได้หรือไม่ กลุ่มพนักงานบางส่วนที่หันไปหาสิทธิประโยชน์ เนื่องจากรู้สึกว่าต่อสู้ไม่ได้หรือไม่คิดจะสู้ นั่นเข้ามาถามว่าจะเอาจริงหรือไม่ หากสู้จริงก็จะยอมสละสิทธิประโยชน์ เนื่องจากตอนนั้นเห็นว่าไม่มีกระแสประชาชนที่ร่วมด้วยกับพนักงาน”

“กลุ่มก่อการประมาณ 50 คนจึงเริ่ม จับไม้ค้ำ พุดผ่านเครื่องขยายเสียงหน้าตึก 14 ชั้น ซึ่งตอนนั้นก็ต้องระมัดระวังในการพูด ประเด็นที่พูดคือในเรื่องการแปร รูปรัฐวิสาหกิจในกิจการสาธารณูปโภค เน้นนโยบายของต่างประเทศ นโยบายในประเทศโดยรวม และผลกระทบต่อประชาชนหลังจากการแปรรูป แล้ว เมื่อปราศรัยไปแล้วรุ่นพี่พนักงานกลุ่มซึ่งเข้าใจและรับฟัง จึงเริ่มรวมกลุ่ม ขึ้น พอเห็นว่ามียุทธศาสตร์ที่ลุกขึ้นมาทำอย่างจริงจัง พวกเขาจึงอยากให้ความ ร่วมมือเพราะคิดว่าเป็นประโยชน์และคิดว่าพอสู้ไหว”

ในความหมายของคำว่าสู้ นั่น คุณกัมปนาทแสดงความคิดเห็นว่า “ผมคิดว่าไม่ได้สู้กับฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร แต่คิดว่าสู้กับนโยบายที่ไม่ ถูกต้องต่างหาก ไม่ได้คิดว่าจะต่อต้านกับตัวบุคคล ถึงแม้นโยบายไม่ถูกต้อง ไม่ใช่ว่าบุคคลจะไม่ดีเสมอไป แต่บุคคลที่ไม่ดีก็อาจเป็นส่วนประกอบของ นโยบายที่ไม่ถูกต้องได้เช่นกัน”

นอกจากการปราศรัยเพื่อปลุกกระแสให้พนักงานคำนึงถึงผลเสียของการแปรรูป กฟผ.ที่จะ กระทบต่อประชาชน ณ.บริเวณหน้าอาคาร ภายใน กฟผ. สำนักงานใหญ่แล้ว ทางกลุ่มดอกไม้ขาว ยังได้ยื่นถวายฎีกา เนื่องจากเห็นว่าอำนาจฝ่ายบริหารในขณะนั้นเข้มแข็งมากและการสู้ผ่านฝ่าย นิติบัญญัติก็ไม่เป็นผลเช่นกัน

“พนักงานดอกไม้ขาวมองเห็นว่า ทำอย่างไรดี ตอนนี้อำนาจสูงสุดอยู่ในมือ รัฐบาล จึงใช้ตามหลักรัฐธรรมนูญว่า พระราชกฤษฎีกา หรือว่ากฎหมายที่ จะต้องผ่านสภาจะออกมาเป็นกฎหมายได้นั้นต้องประกาศในพระราชกิจจา นุเบกษา ที่ต้องมีการลงพระปรมาภิไธยโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึง คิดว่าควรถวายฎีกา เพราะว่ารัฐบาลเข้ามาด้วยสิทธิตามรัฐธรรมนูญ – อำนาจ ตามรัฐธรรมนูญ อำนาจเดียวที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญที่จะคานรัฐบาลได้ก็คือ อำนาจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับอำนาจรัฐสภา แต่รัฐสภาเสียงข้าง มากนั้นไหวตอย่างรักก็แพ้ และเห็นว่าการสู้ทางอำนาจรัฐสภา การยื่นหนังสือมี คนทำมาก่อนแล้ว แต่ยังไม่เกิดผลอะไรเท่าไร ก่อนการเปิดประชุมวิสามัญ กลุ่มดอกไม้ขาวจึงประกาศถวายฎีกาผ่านท่านพลเอก เปรม ติณสูลานนท์” (กัมปนาท ศีลสร, สัมภาษณ์, 23 เมษายน 2548)

เมื่อพนักงาน กฟผ.เกิดการตื่นตัวจึงรวบรวมรายชื่อพนักงานกว่าพันคน เพื่อยื่นเรื่องผลักดันให้ สหภาพแรงงานฯเปิดประชุมใหญ่วิสามัญ เพราะเป็นองค์กรตัวแทนแรงงานที่สามารถต่อสู้ได้จริงโดยมีกฎหมายรองรับ ประกอบกับการคัดค้านในระยะยาวนั้นต้องใช้ทั้งเงินทุนและการประสานงานที่มากเพียงพอ นอกจากนี้ ทางกลุ่มยังได้รวมตัวกันเพื่อกดดันให้ฝ่ายบริหารระงับการจดทะเบียนเป็นบริษัท จำกัด (มหาชน) ในวันที่ 1 มีนาคม 2547 ไว้ก่อนจนกว่าจะมีพระราชวินิจฉัย

จนในที่สุด สร.กฟผ. ประกาศให้ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2547 เป็นวันเริ่มเปิดการประชุมใหญ่วิสามัญอย่างเป็นทางการ ซึ่งการประชุมในครั้งนี้ สามารถระดมพนักงานจำนวนมากทั้งจากส่วนกลางและต่างจังหวัดเพื่อมาลงมติคัดค้านการแปรรูป กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ โดยมติของสหภาพแรงงานฯนี้ถือเป็นตัวแทนของสมาชิกกว่า 18,000 คน ซึ่งเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของพนักงานทั้งหมดของ กฟผ. การคัดค้านดำเนินไปอย่างเข้มข้นในแต่ละวันจะมีพนักงานเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยมีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายจากการบริจาค การขายสินค้าและการหักเงินเดือน 1% ของพนักงาน นอกจากพนักงานของ กฟผ. แล้วพนักงานรัฐวิสาหกิจอื่นๆในเครือข่ายสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) ซึ่งประกอบด้วยสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจประมาณ 41 องค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานในเครือข่ายคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภคไฟฟ้า-ประปา มาร่วมชุมนุมกันอย่างคับคั่งเพื่อแสดงจุดยืนในการต่อต้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจจากการบริการสาธารณะไปสู่การบริหารจัดการแบบเอกชนที่หวังกำไรสูงสุดเป็นเป้าหมายนั้นจะสร้างความเดือดร้อนให้ประชาชนผู้ใช้บริการในที่สุด

สหภาพแรงงานฯ มีจุดยืนในการเจรจากับนายกรัฐมนตรีเพียงคนเดียวเท่านั้น เนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจสูงสุดในการดำเนินนโยบาย โดยมีข้อเสนอสองข้อคือ 1. ยุติการแปรรูป กฟผ. 2. ยกเลิก พรบ.ทุนรัฐวิสาหกิจและออกกฎหมายปรับปรุงประสิทธิภาพรัฐวิสาหกิจแห่งชาติ ตามที่นายกรัฐมนตรีเคยลงนามเห็นชอบไว้ 3. หากรัฐบาลยืนยันแปรรูปต้องทำประชามติตามมาตรา 214 ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ตามแนวทางที่เชื่อว่าประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเท่านั้น ที่จะสามารถหยุดการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่มาจากระบบทุนนิยมและการแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมืองได้

เมื่อสหภาพแรงงานฯ เปิดประเด็นการคัดค้านเพื่อประโยชน์สาธารณะ จึงได้รับการยอมรับและขยายประเด็นการคัดค้านออกไปสู่สังคมในวงกว้าง ให้เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบนโยบายสาธารณะของรัฐบาล ทั้งนักวิชาการในหลากหลายสาขา นักธุรกิจที่ไม่เห็นด้วยกับ

นโยบายและคัดค้านกฎหมายชายชาติ เช่น อัมรินทร์ คอมันต์, ณรงค์ โชควัฒนา เครือข่ายภาคประชาชน โดยมีองค์กรหลักๆ เช่น คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.) มูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค เครือข่ายสลัม 4 ภาค สหพันธ์นิสิตนักศึกษา เครือข่ายคัดค้านโรงไฟฟ้าบ่อนอก-หินกรูด ที่ถึงแม้จะมีข้อขัดแย้งกับ กฟผ. แต่ก็ไม่เห็นด้วยกับการแปรรูป รวมไปถึง สหภาพแรงงานเอกชนและองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีบทบาทของฝ่ายค้านที่ร่วมนำเป็นประเด็นตรวจสอบในสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งวุฒิสมาชิกและสื่อมวลชนที่สนใจติดตามประเด็นอย่างต่อเนื่อง

ในขณะที่ รัฐบาลปฏิเสธการเข้าพบเพื่อเจรจาของ สหภาพแรงงานฯ ในช่วงแรกและมีท่าทียืนยันการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฟผ. โดยการนำเข้าตลาดหลักทรัพย์อย่างหนักแน่น โดยไม่สนใจกระแสคัดค้าน และตอบโต้ผ่านการให้สัมภาษณ์ในการรายงานข่าวของสื่อมวลชนและพูดผ่านรายการทัศนคติคุยกับประชาชน ต่อว่าผู้ชุมนุมว่ามีจำนวนไม่มากและทำไปเพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ของตนเองทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามการประท้วงอันเข้มแข็ง ทำให้รัฐบาลต้องเลื่อนการจดทะเบียน กฟผ. เป็นบริษัท จำกัด (มหาชน) ออกไปอย่างไม่มีกำหนด และต่อมาจึงออกมายอมรับว่ารัฐบาลเร่งดำเนินการมากไป ในขณะที่ยังไม่มี ความชัดเจนในรายละเอียด จึงสั่งให้กระทรวงพลังงานไปศึกษารายละเอียดเพื่อสร้างความชัดเจนด้านองค์การกำกับดูแลไฟฟ้าเพื่อมาดูแลเรื่องค่าไฟฟ้าและความยุติธรรมในการแข่งขัน ส่วนกระทรวงการคลังไปจัดการในแนวทางการกระจายหุ้นให้เกิดความเป็นธรรมและสัดส่วนการถือหุ้นของภาครัฐให้มีความแน่นอน รวมทั้งความชัดเจนในด้านสิทธิประโยชน์ของพนักงาน เพื่อลดกระแสการวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมบางส่วน และหวังยุติกระแสการเคลื่อนไหวคัดค้านของพนักงาน แต่กลับสร้างความไม่พอใจให้แก่พนักงาน ที่รัฐบาลพยายามบิดเบือนเจตนารมณ์การต่อสู้ในครั้งนี้ จึงระดมพลเพื่อเรียกร้องเข้าพบนายกรัฐมนตรีอย่างต่อเนื่อง จนเมื่อกระแสคัดค้านได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่ายและมีแนวโน้มว่าจะยังคงบานปลายต่อไป นายกรัฐมนตรีจึงให้แกนนำผู้ชุมนุมเข้าพบในวันที่ 17 มีนาคม 2547 ซึ่งการเจรจาในครั้งนี้ นายกรัฐมนตรีถือว่าการเจรจาในครั้งนี้ จึงยังไม่ได้ข้อยุติในการหยุดการแปรรูปไว้เพียงแต่ลงนามให้ชะลอการแปรรูปออกไปก่อน และทั้งสองฝ่ายมีความเห็นร่วมกันในข้อที่ว่าให้เร่งรัดการยกร่างพรบ.ปรับปรุงประสิทธิภาพรัฐวิสาหกิจ แต่หลังจากการเจรจาในครั้งนี้ นายกรัฐมนตรี ก็ผลักดันขั้นตอนในการแปรรูปต่อไป ขณะเดียวกันก็ใช้สื่อเสนอข้อมูลของทางภาครัฐอย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นโฆษณาการแปรรูป กฟผ. ที่เผยแพร่ทางสื่อโทรทัศน์ วิทยู หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ เอกสารเผยแพร่ หรือรายการพิเศษเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจผ่าน

รายการทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 โดยมุ่งไปที่ข้อดีและความจำเป็นของรัฐบาลโดยไม่มีตัวแทนของฝ่ายคัดค้านให้ประชาชนได้พิจารณาอย่างครบถ้วน

ฝ่ายสหภาพแรงงานฯ เดินหน้าคัดค้านต่อ โดยร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อรณรงค์เรื่องการทำประชามติตามมาตรา 214 และจัดเวทีขึ้นที่ท้องสนามหลวง รวมทั้งแจกจ่ายเอกสาร ที่ดีกว่าแผนชุดตามมาตรการฝั่งตรงเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อเท็จจริงอีกด้านหนึ่งของการแปรรูปกิจการไฟฟ้าซึ่งเป็นสาธารณูปโภคของประเทศ นอกจากนี้ยังมีการประชุมสัญจรไปตามรัฐวิสาหกิจในเครือข่ายไฟฟ้า-ประปา ที่ทยอยกันเปิดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อคัดค้านกำหนดการแปรรูปที่กำลังดำเนินมาถึง รวมทั้งชุมนุมและวางพวงหรีดตามกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการแปรรูปและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทางฝ่ายอดีตผู้บริหาร กฟผ. นำโดย นาย เกษม จาติกวณิช ผู้ว่าการคนแรกและผู้บริหารท่านอื่น ออกมาให้กำลังใจและสนับสนุนสหภาพแรงงานฯ เนื่องจากเห็นว่ารัฐบาลพยายามบิดเบือนข้อมูล และยืนยันว่า กฟผ. นั้นถือเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพและเป็นรัฐวิสาหกิจทางด้านสาธารณูปโภคที่ควรคงไว้เพื่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งการออกมาครั้งนี้ถือเป็นขวัญกำลังใจให้พนักงานเป็นอย่างมาก การให้ข้อมูลเพียงด้านเดียวของรัฐบาลทำให้ส่งผลเสียต่อองค์กร กฟผ. และเป็นการใช้งบประมาณรัฐเพื่อปิดกั้นการรับรู้ข้อเท็จจริงอันครบถ้วนของประชาชน สหภาพแรงงานฯ จึงออกมาประท้วงให้กระทรวงพลังงานถอนโฆษณาการแปรรูปออก และพยายามชี้แจงผ่านสื่อทางเลือกต่างๆ เช่นเว็บไซต์ วิทยุชุมชน การเดินแจกเอกสารเพื่อเสนอข้อเท็จจริงต่อประชาชน รวมทั้งการปราศรัยและการร่วมชุมนุมในที่ต่างๆ

การเคลื่อนไหวคัดค้านของพนักงานที่ไม่มีแนวโน้มว่าจะยุติลงได้นั้น สร้างความไม่พอใจให้กับนายกรัฐมนตรีอย่างมาก จึงมีคำสั่งให้ปลดคณะกรรมการ (บอร์ด) กฟผ. เนื่องจากเห็นว่าไม่มีความเป็นผู้นำ ต่อมา นาย สิทธิพร รัตโนภาส ผู้ว่าการ กฟผ. ขอลาออกเพื่อแสดงความรับผิดชอบด้วยเช่นกัน คณะรัฐมนตรีจึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ กฟผ. ชุดใหม่ ในวันที่ 7 เมษายน 2547 โดยให้ ศ.ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช ผู้บังคับการวิจัยวิจัยวิทยาลัย และเคยมีประสบการณ์ในการผลักดันการแปรรูปการบินไทย เป็นประธานกรรมการ โดยมีรายชื่อคณะกรรมการ ดังนี้ 1. นาย อนุคุณ สิทธิพงษ์ รองปลัดกระทรวงพลังงาน 2. พล.ต.ท. ดำรงค์ศักดิ์ นิลคูหา อดีตผู้บัญชาการตำรวจนครบาล 3. นาย สมใจนึก เฮงตระกูล ปลัดกระทรวงการคลัง 4. นาย จุลสิงห์ วสันตสิงห์ อธิบดีอัยการฝ่ายคดีอาญาสูงสุด 5. นาย พลະ สุขเวช ประธานกรรมการบริษัท อโรเมติกส์ ประเทศไทย 6. นายอภิรักษ์ จันทนจุลกะ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 7. นาย สุจริต ปัจฉิมนันท์ อธิบดีกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 8. นาง วณี สัมพันธ์รักษ์

เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 9. นาย แด ดิลกวิทยรัตน์ รองศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และแต่งตั้งให้ นาย ณรงค์ศักดิ์ วิเศษสุพันธ์ เป็นรักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการ กฟผ.

หลังจาก ศ.ดร.ชัยอนันต์ เข้ามาเป็นประธานคณะกรรมการ กฟผ. คนใหม่ ได้มีการลงนาม บันทึกร่วมกันกับแกนนำสหภาพแรงงานฯ เพื่อแสวงหาหนทางสร้างประโยชน์สูงสุดให้ กฟผ. 3 ข้อ ดังนี้ 1. รัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภคไม่นำเข้าตลาดหลักทรัพย์ 2. ยกเลิก พ.ร.บ. ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2542 ยกวาง พ.ร.บ.ปรับปรุงรัฐวิสาหกิจ 3. ให้ สหภาพแรงงานร่วมรับรู้การ ดำเนินงาน และหยุดการแปรรูปฯ ระหว่างทำการศึกษา ซึ่งสำหรับ สหภาพและสื่อมวลชนหมายถึง ข้อตกลงระหว่างผู้บริหารกับ สหภาพฯ แล้วว่าจะยุติการแปรรูปไว้ก่อน แต่ต่อมานายแพทย์ พรหมมินทร์ เลิศสุริย์เดช รมว.กระทรวงพลังงาน ปฏิเสธว่ารัฐบาลไม่รับรู้ในข้อตกลงดังกล่าว

อย่างไรก็ดี รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติทุน รัฐวิสาหกิจ ซึ่งในคณะกรรมการชุดนี้มี ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช เป็นประธาน และมีข้าราชการ ประจำ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น ศ.ดร.ปราณี ทินกร และ ศ.รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ จากคณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รศ. สุธีร์ ศุภนิตย์ จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดร.เดียนเด่น นิคมบริรักษ์ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ซึ่ง กรรมการคิดว่าจะช่วยรัฐบาลทำการปรับปรุง พ.ร.บ.ทุนรัฐวิสาหกิจ โดยเข้าไปดูหลักเกณฑ์ต่างๆ และมีการพูดถึงว่ากิจการใดเป็นกิจการที่รัฐควรแปรรูป หรือจำเป็นต้องคงไว้ และถ้าจะแปรรูปควร จะเป็นอย่างไร กรณีใดควรจะมีองค์กรกำกับดูแล ทำอย่างไรจึงส่งเสริมให้มีการแข่งขัน เป็นต้น รัฐบาลตั้งคณะกรรมการชุดนี้เดือนเมษายน 2547 และมีการประชุมไปได้ 4 ครั้ง ก็มีการตั้ง อนุกรรมการเพื่อไปยกร่างกฎหมายตามหลักเกณฑ์ที่กรรมการได้มีมติเห็นชอบไว้ แต่อนุกรรมการ ชุดนั้นมีการประชุมเพียงครั้งเดียว หลังจากนั้นก็ไม่มีการเรียกประชุมอีก และหลังจากนั้นก็ ดำเนินการเพื่อแปรรูปมาโดยตลอด (“แปรรูป กฟผ.แบบของไทย มีอะไรน่าเป็นห่วง”, 2549)

หลังจากข้อตกลงกับประธานบอร์ดนั้นไม่เป็นผล สหภาพแรงงานจึงพยายามหาวิธีการ เคลื่อนไหวต่างๆเพื่อใช้เป็นมาตรการในการต่อสู้ต่อไป นั่นคือ การใช้มาตรการลาเพื่อชาติ 3 วัน เพื่อรวมพลังไปชุมนุมร่วมกับรัฐวิสาหกิจอื่นๆ ในกลุ่มไฟฟ้า-ประปา และสัญจรไปปักหลักประท้วง ที่บริเวณหน้ากระทรวงการคลัง การยื่นหนังสือและวางพวงหรีดที่กระทรวงพลังงาน ปล่อย ลูกโป่งสื่อสารแก่ประชาชน การชู้ตไฟหน่วยงานราชการที่ค้างชำระ รวมทั้งรวมตัวกัน เพื่อ

เรียกร้องในวันแรงงาน ร่วมกับองค์กรแรงงานภาคเอกชนอื่นๆ จนเกินเหตุปะทะกับเจ้าหน้าที่เล็กน้อย นอกจากนั้นแล้ว สหภาพฯ ยังได้เดินทางเข้าเยี่ยม นายเสนาะ เทียนทอง หัวหน้ากลุ่มวังน้ำเย็น ซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองในพรรคไทยรักไทย เพื่อให้ช่วยเจรจากับรัฐบาล แต่ก็ไม่สามารถเจรจาให้ รัฐมนตรียกเลิกการแปรรูปได้ เนื่องจากตอนนั้นรัฐบาลมีฐานเสียงจากนโยบายประชานิยมที่แข็งมาก ทำให้กลุ่มการเมืองมีอำนาจในการเจรจาต่อรองน้อยลง

จนสุดท้ายพนักงานและ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจในเครือข่ายไฟฟ้า-ประปา ประมาณ 15,000 คน ตัดสินใจ ถวายฎีกาอีกครั้งผ่านองคมนตรี อาสา สารสิน เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2547 และมีการทบทวนแนวทางการต่อสู้กับสมาชิกของ สหภาพฯ ว่าจะลดการชุมนุมเพื่อเผ่าระวัง แล้วจึงค่อยเคลื่อนไหวทันทีเมื่อรัฐบาลดำเนินขั้นตอนการแปรรูปหรือไม่ แต่สมาชิกส่วนใหญ่มีมติให้ยังคงการชุมนุมและเคลื่อนไหวต่อเนื่องไป สหภาพแรงงานฯ จึงยังคงดำเนินกิจกรรมเคลื่อนไหวคัดค้าน ทั้งการปราศรัยบนเวทีคัดค้านจากแกนนำและตัวแทนแนวร่วมต่างๆ ณ. สำนักงานใหญ่ กฟผ. บางกรวยในช่วงเวลาพักกลางวัน ของทุกวันทำการ ในบางครั้งทำกิจกรรมคัดค้าน เช่น เผาศพนักการเมือง ส่วนภายนอกนั้นร่วมทำกิจกรรมหลากหลาย เช่น ร่วมเสนอข้อมูลในการทำประชาพิจารณ์เรื่อง แนวทางการปฏิรูปโครงสร้างวิสาหกิจกิจการไฟฟ้าของประเทศ ที่จัดโดยคณะกรรมการสามัญรับฟังและศึกษาปัญหากิจการไฟฟ้าของประเทศ วุฒิสภา โดยมีตัวแทนผู้ให้ข้อมูลจาก กระทรวงพลังงาน สร.กฟผ. สถาบันสหธรรมิกรชนสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอข้อสรุป และมีคณะผู้ซักถามจากหน่วยงานต่างๆ คือ หอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย และสหพันธ์องค์กรคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีสรุปเพื่อนำเผยแพร่แก่ประชาชนและเสนอต่อรัฐบาล นอกจากนี้มาตรการเคลื่อนไหวหลัก คือ การจัดพนักงานออกไปเป็นกำลังคนสทบให้กับรัฐวิสาหกิจอื่นๆในเครือข่ายไฟฟ้า-ประปา ที่ร่วมคัดค้าน และร่วมแสดงจุดยืนและให้กำลังใจในประเด็นทางการเมืองที่ผู้คัดค้านเห็นว่ารัฐบาลทำไม่ถูกต้อง เช่น กรณี การลงนามทำสัญญาเขตการค้าเสรีกับต่างประเทศ (FTA) กรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ปลดคุณหญิง จารุวรรณ เมณฑกา ออกจากตำแหน่ง ผู้ว่าการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) กรณีการถูกคนร้ายยิงเสียชีวิตของนายเจริญ วัดอักษร ประธานกลุ่มรักษ์ท้องถิ่นบ่อนอก-กุยบุรี และแกนนำคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบ่อนอก อีกทั้งยังมีการรณรงค์การเลือกตั้งผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ไม่ให้เลือกผู้สมัครที่พรรคไทยรักไทยสนับสนุน จนไปถึงการเป็นแนวร่วมบางส่วนให้กลุ่มนักธุรกิจที่ต้องการต่อต้านการดำเนินงานของรัฐบาล ที่เห็นว่าไม่เป็นธรรมกับกลุ่มตน เช่น นาย ประชัย เลี้ยวไพรัตน์ นายเอกยุทธ อัญชันบุตร

5.1.3 กฟผ. ช่วงเปลี่ยนผ่าน

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ช่วงเปลี่ยนผ่าน ในขณะที่ยังไม่มี การสรรหา ผู้ว่าการใหม่ขึ้นมาองค์การนั้น รัฐบาลได้อนุมัติแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าในอนาคต ประจำปี 2547 หรือ แผน PDP 2004 (2547-2553) ในรายละเอียดให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เป็นผู้ดำเนินการ ก่อสร้างโรงไฟฟ้าในระยะ 5 ปีข้างหน้าจำนวน 4 โรง กำลังผลิตไฟฟ้าประมาณ 2800 เมกะวัตต์ โดยเสนอกระทรวงการคลังค้ำประกันเงินกู้ โดยวางกรอบว่าหนี้เงินกู้ของ กฟผ. จะอยู่ในระดับไม่เกิน 4 เปอร์เซ็นต์ของจีดีพี ซึ่งเป็นเครดิตหนี้ในระดับเดียวกันกับปัจจุบันของ กฟผ. ในขณะนั้น แต่ รัฐบาลไม่อนุมัติให้กระทรวงการคลังค้ำประกันเงินกู้ เนื่องจากไม่ต้องการเพิ่มหนี้สาธารณะ ซึ่งวาง เป็นเงื่อนไขหนึ่งเพื่อจะกดดันให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ มีปัญหาด้านการเงินในการลงทุน ในเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2547 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เริ่มดำเนินการสรรหาผู้ว่าการ โดยมีผู้สมัครที่มี คุณสมบัติ¹⁰ ผ่านเข้ารับการสรรหา 3 ท่าน ได้แก่ นาย เฉลิมชัย รัตนรักษ์ วิศวกรระดับ 14 สังกัด ผู้ว่าการ ทำหน้าที่กรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด มหาชน (ECGO) นายวิศิษฐ์ อัครวิเนศ รองผู้ว่าการปฏิบัติการและการบำรุงรักษา และ นายไกรสิทธิ์ วรรณสูตร รองผู้ว่าการ นโยบายและแผน ทั้งสามท่านนำเสนอแนวทางในการแสดงวิสัยทัศน์ว่าการนำ กฟผ. เข้าตลาด หลักทรัพย์ไม่ใช่ทางเลือกสุดท้าย แต่ยังมีแนวทางอื่นในการหาเงินทุน ทั้งนี้คณะกรรมการสรรหา เลือก นายไกรสิทธิ์ วรรณสูตร เป็นผู้ว่าการคนใหม่ โดยจะดำรงตำแหน่งตามสัญญาจ้างเป็นเวลา 3 ปี 2 เดือนจนครบอายุ 60 ปีบริบูรณ์ มีการประเมินผลทุก 6 เดือน

ทางด้านสหภาพแรงงานฯ ก็จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารสร.กฟผ. ชุดใหม่ เช่นกัน ขณะนั้นมีสมาชิกได้ยื่นหนังสือถึง สหภาพฯ โดยมีสมาชิกลงชื่อ 721 คน เพื่อขอให้มีการ เลือกสรรสมาชิกจากกลุ่มต่างๆ มาทำงานร่วมกันเป็นกรรมการบริหารสหภาพฯ เพื่อความเป็นหนึ่ง เดียวและบรรลุเป้าหมายการคัดค้าน อย่างไรก็ตามฝ่ายรักษาการคณะกรรมการบริหาร สร.กฟผ. เห็น ว่าต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของ สร.กฟผ. โดยจัดให้มีการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการตามที่นาย ทะเบียณสั่งให้มีการเลือกตั้ง มิเช่นนั้นอาจมีผลให้ยุบ สหภาพแรงงานได้ เมื่อทุกกลุ่มมาประชุมกัน แล้วสรุปว่าทุกกลุ่มไม่แตกต่างกันในเรื่องความสามัคคี แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องวิธีการปฏิบัติ จึงต้องให้สมาชิกตัดสินใจ การเลือกตั้งคณะกรรมการฯ สมัยปี 2547-2549 จึงจัดให้มีขึ้นในวันอังคาร

¹⁰ คุณสมบัติผู้สมัคร หากมาจากภาคเอกชนต้องผ่านงานองค์กรที่มีรายได้ همینล้านบาทต่อปี ส่วน ผู้สมัครจากภาครัฐต้องดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองผู้ว่า

ที่ 31 สิงหาคม 2547 โดยมีผู้สมัครจาก 3 พรรค ได้แก่ พรรคแรงงานพิทักษ์สิทธิ เบอร์ 1 นำโดย นาย ศิริชัย ไม้งาม พรรคพลังสามัคคี เบอร์ 2 นำโดย นาย นพคุณ ยังเอี่ยม พรรคแรงงานสร้างสรรค์ เบอร์ 3 นำโดย นาย จารุพงษ์ สังขนนท์ ทั้ง 3 พรรค ประกาศเจตนารมณ์ว่าจะคัดค้านการแปรรูปเป็นนโยบายข้อแรก ผลการเลือกตั้งในครั้งนั้นจากสมาชิก 18,894 คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 13,934 คน หรือ คิดเป็น 73.77% พรรคแรงงานพิทักษ์สิทธิได้รับคะแนนสูงสุด 5,894 เสียง จึงได้เป็นคณะกรรมการบริหาร สร.กฟผ. อีกครั้ง (“ข่าวประชาสัมพันธ์ กฟผ., 31 ส.ค.-5 ก.ย. 2547, 2547)

นอกจากการแต่งตั้งผู้ว่าการแล้ว รัฐบาลยังแต่งตั้งคณะกรรมการ กฟผ. คนใหม่ ให้นาย พิชัย ชุนหวธิระ รองกรรมการผู้จัดการใหญ่การเงินและบัญชีของศรีนครินทร์ ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นกรรมการ กฟผ. แทนนายอภัย จันทนจุลกะ ที่ลาออกไปเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ทำให้พนักงานไม่พอใจร่วมกันใส่ชุดดำและยื่นหนังสือเพื่อคัดค้านการแต่งตั้งครั้งนี้ เนื่องจากเห็นว่า ปตท. และ กฟผ. ทำธุรกิจร่วมกัน อาจเกิดเป็นกรณีผลประโยชน์ทับซ้อนได้ นอกจากนี้ยังมีกรณี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานฟ้องร้องพนักงาน กฟผ. ขอให้ข่มขืนใจผู้อื่นให้ไม่กระทำการใด หรือยอมจำนนต่อสิ่งใด เนื่องจากเกิดเหตุการณ์ทำให้รถตู้ของรัฐมนตรีเสียหาย ในขณะที่ไปร่วมงานต้อนรับนักกีฬาว่ายน้ำหญิงเหรียญทองโอลิมปิก ที่เดินทางมาการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ซึ่งต่อมาศาลมีคำพิพากษาให้ยกฟ้อง

5.2 ช่วงที่ 2 การเปลี่ยนแปลงไปสู่ บริษัท กฟผ. (จำกัด) มหาชน

หลังจากที่ผู้ว่าการคนใหม่เข้ามา ก็เร่งดำเนินตามนโยบายอย่างเต็มที่ในช่วงหลังพนักงาน กฟผ. ส่วนใหญ่ไม่ออกมาแสดงบทบาท เนื่องจากความเหนื่อยล้าจากการต่อสู้อันยืดเยื้อมาอย่างยาวนาน จึงเป็นการต่อสู้กันเพื่อแย่งชิงไหวพริบระหว่างสหภาพแรงงานร่วมกับพนักงานที่ต้องการต่อสู้ และฝ่ายบริหารร่วมกับผู้สนับสนุนฝ่ายบริหาร โดยฝ่ายบริหารมีความได้เปรียบในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชา จึงใช้อำนาจตามสายงาน รวมทั้งกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ อย่างเคร่งครัด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาล และดำเนินวิธีการต่างๆ เพื่อให้สาธารณชนเห็นว่าพนักงานของ กฟผ. เห็นด้วยกับฝ่ายบริหารแล้ว

ในขณะที่ สหภาพแรงงานฯ ต่อสู้ตามกฎหมายแรงงาน พ.ร.บ. แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 ข้อบังคับสหภาพแรงงานฯ รวมทั้งสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ร่วมกับกลุ่มพนักงานที่ต้องการ

ต่อสู้ โดยการเปิดประชุมวิสามัญเพื่อตกลงแนวทางในการปฏิบัติต่างๆ เพื่อสู้กับฝ่ายบริหารโดยในกลวิธีนั้นมีความเห็นแตกต่างกันบ้าง เนื่องจากสมาชิกที่ต้องการต่อสู้ ต้องการให้ สหภาพฯ เดินเกมภายในเพื่อดึงพนักงานที่อยู่กลางๆ ให้มาร่วมต่อสู้ ในขณะที่ สหภาพฯ เน้นเดินเกมภายนอก ร่วมกับสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) ภาคประชาชน และนักวิชาการอื่นๆ ร่วมทั้งได้รับการสนับสนุนจากวุฒิสมาชิกบางส่วน ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายรัฐบาล

การต่อสู้ภายในระหว่างสหภาพแรงงานฯ และฝ่ายบริหารเป็นไปอย่างเข้มข้น เริ่มตั้งแต่ผู้ว่าการคนใหม่เข้ามาก็เร่งดำเนินการอย่างเต็มที่ เริ่มจากการชี้แจงภายในเพื่อให้พนักงานเห็นว่า หากไม่ดำเนินการไปตามนโยบายรัฐบาลแล้วองค์กรจะอยู่ได้ลำบาก เพราะว่ารัฐบาลกำลังทำให้ กฟผ. พบอุปสรรคในหลายด้าน ทั้งในเรื่อง การก่อสร้างโรงไฟฟ้าแห่งใหม่ การไม่ค้ำประกันเงินกู้ การปรับเงินขึ้นราคาค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ (เอฟที) สภาพคล่องทางการเงินขององค์กรในอนาคต จึงจำเป็นที่องค์กรต้องปรับเปลี่ยน การปรับเปลี่ยนครั้งนี้ฝ่ายบริหารรับประกันความมั่นคงของสภาพการจ้างงานว่าไม่มีเปลี่ยนแปลง ส่วนในด้านประชาชน รัฐบาลจะตั้งคณะกรรมการกำกับดูแล เพื่อควบคุมค่าไฟ หลังจากนั้นฝ่ายบริหารประกาศแก่พนักงานว่าจะใช้แนวทางหาอนาคตเพื่อองค์กรแบบประชาธิปไตย จัดตั้งคณะทำงานเพื่อทำแบบสอบถามแก่พนักงาน แต่ได้รับการประท้วงจากพนักงานเนื่องจากเห็นว่าแนวคำถามมีแต่โน้มนำให้ยอมรับการแปรรูป พนักงานรวมตัวกันลงเป็นมติ สหภาพฯ และกดดันจนฝ่ายบริหารต้องยกเลิกวิธีการนี้ไปในที่สุด ต่อมาฝ่ายบริหารได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาทางเลือกอนาคตองค์กรในหลายรูปแบบเพื่อให้พนักงานเลือกรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่พนักงานเห็นว่าทุกรูปแบบนั้นชี้ไปในทิศทางที่ว่าการแปรรูปฯ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ เป็นทางออกที่ดีที่สุด

พนักงานและ สหภาพฯ จึงเรียกร้องให้ฝ่ายบริหาร นำข้อเสนออีก 2 แนวทาง เพื่อนำไปเป็นทางเลือกให้พนักงานด้วย นั่นคือ 1. การคงไว้ซึ่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ พ.ศ.2511 และ 2. การหาเงินทุนสร้างโรงไฟฟ้าโดยวิธีการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (Securitization) ซึ่งฝ่ายบริหารรับไว้และให้เวลาทั้งสองฝ่ายไปชี้แจง ให้ข้อมูลกับพนักงานพนักงานทั่วประเทศก่อนจะตัดสินใจ แต่ในการชี้แจงนั้นมีความไม่เท่าเทียมกันในด้านสื่อ เช่นการใช้เสียงตามสาย โทรทัศน์วงจรปิดในองค์กร รวมทั้งความสะดวกในการชี้แจงตามต่างจังหวัด ฝ่ายสหภาพแรงงานฯ เห็นว่าแนวทางประชาธิปไตยในองค์กรนั้นควรเปิดเวทีให้พูดพร้อมกันทั้งสองฝ่าย ในเวลาเท่าเทียมกัน

ช่วงเดียวกันนั้นเองที่เกิดพนักงานขึ้นอีกกลุ่มหนึ่งใช้ชื่อว่า “เพื่ออนาคต กฟผ.” จัดตั้งเวทีของพนักงานขึ้นอีกเวทีหนึ่ง เพื่อให้พนักงานที่ไม่เห็นด้วยกับการคัดค้านออกมาแสดงตัว ทางกลุ่มเห็นด้วยและสนับสนุนฝ่ายบริหารให้แปรรูป กฟผ. ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่ออนาคตขององค์กร จึงต้องการให้ สหภาพฯ เปลี่ยนบทบาทจากการคัดค้านมาเป็นดูแลสิทธิประโยชน์พนักงานตามหน้าที่ เนื่องจากสหภาพไม่มีมาตรการที่จะทำให้การคัดค้านสำเร็จและมีหลักประกันต่อพนักงาน นอกจากนี้ยังอาจส่งผลเสียต่ออนาคตองค์กรตามที่ฝ่ายบริหารให้ข้อมูล ทางกลุ่มได้หยิบยกประเด็นการขึ้นเงินเดือน 15% ตามค่าครองชีพ ซึ่งรัฐวิสาหกิจที่คัดค้านอื่นๆ ได้รับไปแล้ว แต่คณะรัฐมนตรียังไม่ยอมอนุมัติให้ กฟผ. เพื่อให้เห็นว่านี่คือผลจากการประท้วงของ สหภาพแรงงานฯ แล้วสะท้อนให้เห็นว่า กฟผ. กำลังถูกบีบจากรัฐบาลในทุกทางจึงไม่ควรประท้วงต่อไป

ทางด้านสหภาพแรงงานฯ และพนักงานที่ต้องการต่อสู้ มองว่านี่เป็นการจัดตั้งกลุ่มพนักงานที่ได้รับการสนับสนุนโดยฝ่ายบริหารและเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากจะเกิดความแตกแยกภายในองค์กร และมองว่าฝ่ายบริหารไม่ควรยอมต่อนักการเมืองที่มีความไม่โปร่งใส ดำเนินนโยบายเพื่อประโยชน์ต่อนายทุนพรรคและกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชน ในส่วนของพนักงานแม้ผู้ว่าจะให้เซ็นสัญญาเรื่องสภาพการจ้างงาน แต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และประสบการณ์จากหลายแห่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อเปลี่ยนเป็นเอกชนแล้ว บริษัทซึ่งต้องการกำไรสูงสุดมักลดต้นทุนโดยการปลดพนักงาน ส่วนทางด้านเงินเดือนนั้น รัฐบาลทำไม่ถูกต้อง เนื่องจากเงินเดือน 15% เป็นมติคณะรัฐมนตรีที่ให้ทุกรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นการได้มาถูกต้องตามกฎหมายและเป็นเงินกระตุ้นเศรษฐกิจ รัฐบาลต้องแยกประเด็นเงินเดือนออกจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ไม่ควรนำเรื่องนี้มากดดัน และ เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารที่ต้องยื่นเรื่องดำเนินการต่อรัฐบาล เพื่ออนุมัติเงินเดือนให้พนักงาน ดังที่ฝ่ายบริหารของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) และการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) ดำเนินการให้พนักงานได้รับกันหมดแล้ว

ด้านสถานการณ์ภายนอกในขณะนั้น สหภาพแรงงานฯ กฟผ. ร่วมกับองค์กรแรงงานอื่นๆ เพื่อรณรงค์เรื่องการไม่เลือกพรรคการเมืองที่มีนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภค โดยการติดป้ายผ้า จัดขบวนคาราวานแจกลูกโป่งและเอกสาร นอกจากนี้ยังมีการจัดเวทีเพื่อให้พรรคการเมืองมาแสดงจุดยืนต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจรวมทั้งนโยบายต่อภาคแรงงาน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากทุกพรรคการเมือง นอกจากพรรคไทยรักไทยที่ไม่ส่งตัวแทนมาร่วมในทุกเวที แต่กลับใช้ความได้เปรียบในขณะเป็นรัฐบาลรักษาการเพื่อใช้สื่อมวลชน แสดงผลงานของรัฐบาลและแฝงการหาเสียงอย่างเต็มที่ โดยมีฐานเสียงหลัก เช่น ประชาชนรากหญ้า ผู้ทำอาชีพรับจ้างในเมือง

เมื่อผลการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ออกมาว่าพรรคไทยรักไทย ได้รับชัยชนะและจัดตั้งรัฐบาลเป็นสมัยที่ 2 ผู้ว่าการจึงเร่งหาข้อยุติเรื่องการคัดค้านการแปรรูป ในทันที ฝ่ายบริหารเริ่มใช้กฎเกณฑ์ที่เคร่งครัด และพยายามสร้างภาพลักษณ์ออกสู่สาธารณะว่า พนักงานส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการคัดค้านของ สหภาพแรงงานฯ และหันมาสนับสนุนฝ่ายบริหาร เริ่มจากการรื้อเวทีคัดค้านของ สหภาพแรงงานฯ ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของการคัดค้าน โดยให้เหตุผลว่าการประชุมวิสามัญของ สหภาพฯ ได้สิ้นสุดลงแล้ว การลดป้ายคัดค้านของ สหภาพแรงงานฯ และเพิ่มป้ายที่แสดงความสนับสนุนฝ่ายบริหารจากหน่วยงานต่างๆ ใน กฟผ. ประกาศไม่ให้รัฐวิสาหกิจอื่นๆ เข้ามาใช้บริเวณ กฟผ. ในการประชุมวิสามัญ ดังในกรณีเหตุการณ์มีอบชน มีอบ ที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2548 เมื่อสหภาพแรงงานฯ จัดงานวันครบรอบ 1 ปีการคัดค้านฯ โดยมีกำหนดการให้รัฐวิสาหกิจอื่นๆ เข้ามาร่วมงานและจัดเวทีให้ภาคประชาชนขึ้นมาอภิปราย แต่ฝ่ายบริหารและพนักงานกลุ่มเพื่ออนาคต กฟผ. นำรถบรรทุกขนาดใหญ่มากั้นทางเข้าไว้ เนื่องจากไม่ต้องการให้บุคคลภายนอกมาร่วมกับ สหภาพฯ และใช้เป็นเวทีในการต่อรองกับรัฐบาล ซึ่งจะส่งผลเสียต่อองค์กร ทั้งนี้สร้างความไม่พอใจให้กับพนักงานที่ต้องการต่อสู้เป็นอย่างมากเนื่องจากภาพที่เกิดความแตกแยกนี้จะเป็นผลเสียต่อองค์กรและยังเข้าทางของฝ่ายรัฐบาล หลังจากเกิดเหตุการณ์ในครั้งนี้ ได้มีความพยายามของพนักงานที่เห็นด้วยกับฝ่ายบริหารพยายามขอเปิดประชุมวิสามัญเพื่อต้องการยื่นญัตติให้ล้มมติคัดค้านการแปรรูปฯ นอกจากนี้ยังนำพนักงานจากต่างจังหวัดเพื่อมาให้กำลังใจผู้ว่าการ และใช้เป็นเหตุการณ์แกล้งข่าวว่าพนักงานส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแปรรูปแล้ว และฝ่ายบริหารจะเร่งดำเนินการตามนโยบายให้สำเร็จเร็วที่สุด

ในความพยายามล้มมติของฝ่ายบริหารที่พยายามสนับสนุนกลุ่มเพื่ออนาคต กฟผ. นั้น สหภาพแรงงานฯ นั้น กระทำไม่ได้ไม่สำเร็จ เนื่องจากการเปิดประชุมเพื่อล้มมติในครั้งแรก สหภาพแรงงานฯ ใช้วิธีเปิดประชุมแล้วรีบปิดประชุมทันทีเพื่อไม่ให้เกิดการลงมติ สร้างความไม่พอใจแก่พนักงานที่ขอเปิดประชุมเป็นอย่างมาก จนรวมตัวกันไปกดดันคณะกรรมการบริหารสหภาพฯ และพยายามให้ประธานสหภาพฯ ลาออก แต่ไม่สำเร็จ นำไปสู่การยื่นญัตติให้ยกเลิกการคัดค้านการแปรรูป กฟผ. ของ สร.กฟผ. ครั้งต่อมาซึ่งจัดไว้เป็นวาระหนึ่ง ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2547 ในวันที่ 25 มีนาคม 2548 ซึ่งในครั้งนี้พนักงานสามารถร่วมตัวกันมายกมือให้ สหภาพฯ ยืนยันมติการคัดค้านการแปรรูป กฟผ. ต่อไปได้ และมีสมาชิกเสนอให้ปลดพนักงานที่พยายามจัดเวทีซ้ำซ้อนกับ สหภาพแรงงานฯ โดยมีฝ่ายบริหารสนับสนุน ให้ถือว่าเป็นปรีภัยกับ สหภาพแรงงานฯ และลงมติให้ปลดจากการเป็นสมาชิกในที่สุด

ถึงแม้ว่า ภายในจะมีความพยายามต่อสู้ของพนักงานเป็นระยะๆ ท่ามกลางแรงกดดันจากฝ่ายบริหาร เช่น ไม่ให้ใช้สถานที่ในการประชุม ไม่ให้ใช้เครื่องเสียงโดยไม่ได้รับอนุญาต การปิดเว็บไซต์ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การโยกย้ายแกนนำไปทำงานในต่างจังหวัด และ ภายนอกนั้น สหภาพแรงงานพยายามประสานกับสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ นักวิชาการและวุฒิสมาชิกบางส่วนเพื่อจัดเป็นเวทีอภิปรายถึงข้อเสียของการแปรรูปและบอกให้สาธารณชนเข้ามาร่วมตัดสินใจโดยการทำประชามติ แต่ภาพโดยรวมที่ออกสู่สาธารณะนั้น คือ ภาพความมั่นใจของฝ่ายบริหารที่พร้อมจะนำ กฟผ. แปลงสภาพ ในระยะเวลาอันใกล้ที่สุด และรับประกันด้านเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ของพนักงานที่ฝ่ายบริหารกำลังดำเนินการให้ และได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลให้องค์กรเจริญก้าวหน้าต่อไป ทั้งนี้ในเรื่องเงินเดือน 15% ฝ่ายบริหารได้ทำมาตรการรองรับผลกระทบหลังเพิ่มเงินเดือน เสนอให้รัฐบาลคือ กฟผ. จะสร้างรายได้เสริม 5 ปี มีรายได้เพิ่มประมาณ 1.5 ล้านบาท รองรับการเพิ่มเงินเดือน จาก 3 ธุรกิจหลัก คือ 1. การเดินเครื่องและบำรุงรักษาโรงไฟฟ้าทั้งภายใน และนอกประเทศ 2.ธุรกิจไฟเบอร์ออปติก¹¹ และบำรุงรักษาสถานีไฟฟ้า 3. การออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างโรงไฟฟ้า พร้อมทั้งมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งต่อมารัฐบาลอนุมัติเงินเดือนให้พนักงาน แต่มีเงื่อนไขให้เบิกจ่ายหลังการแปลงสภาพ กฟผ. เป็นบริษัท จำกัด (มหาชน) สร้างความไม่พอใจให้พนักงานส่วนใหญ่อย่างมาก เนื่องจากเป็นการนำเงินเดือนที่ควรได้ตามสิทธิ ไปใช้เป็นเงื่อนไขในการแปรรูป นอกจากนี้ยังสร้างความเข้าใจผิดให้สาธารณชนว่า พนักงานยินยอมแปรรูป เนื่องจากต้องการได้รับเงินเดือนเพิ่ม พนักงานจึงร่วมชุมนุมกันเป็นจำนวนมากอีกครั้ง แต่ฝ่ายบริหารใช้บทลงโทษต่อแกนนำอย่างเคร่งครัด รวมทั้งเร่ง

¹¹ ไฟเบอร์ ออปติก ชนิดที่กฟผ. ใช้เรียกว่า OPGW –Fiber Optic with Overhead Groundwire ซึ่งด้านนอกของสายจะเป็นสายอลูมิเนียมตีเกลียว ใช้เป็นสายดินของระบบไฟฟ้า ด้านในจะเป็นท่อโลหะกลม ภายในท่อโลหะจะเป็นสายใยแก้วนำแสงจำนวน 24 เส้น (Core) โดยจะติดตั้งอยู่บนเสาฟ้าแรงสูงทุกประเภท กฟผ. นำมาให้ประโยชน์ 2 ประเภท คือ เสียง กับข้อมูล (Voice and data) ทางด้านเสียงเช่น ระบบโทรศัพท์ทางไกลสามารถโทรจากสำนักงานใหญ่ ไปแม่เมาะ หรือสถานีย่อยทั่วประเทศหรือในต่างประเทศเช่น เวียงจันทร์ กัวลาลัมเปอร์ ส่วนข้อมูลนั้น นำไปใช้ในระบบควบคุมทางไกลโดยจะส่งข้อมูลต่างๆ ไปยังศูนย์ควบคุม เช่นจากศูนย์จากนนทบุรี สามารถรับส่งข้อมูลไปยังชลบุรี ควบคุมสั่งปลดสับการจ่ายไฟฟ้าหรือนำไปใช้ในระบบป้องกันทางไกล ใช้เรียกดูระบบข้อมูลเพื่อบันทึกเหตุขัดข้องในระบบส่งไฟฟ้า ส่งข้อมูลข่าวสารผ่าน Internet หรือ intranet รวมทั้งอีเมล ผ่านใยแก้วนำแสงไปทุกๆ โรงไฟฟ้าหรือสถานีย่อยของ กฟผ. เป็นต้น นอกจากนี้ กฟผ. ได้พิจารณาให้เขาใช้สายใยแก้ว (Fiber Optic Core) เริ่มตั้งแต่ปี 2546 โดยมีลูกค้าเป็นบริษัทสื่อสารทั้งหลาย อาทิ TT&T, TAORAYGA, TAC, AIS, กสท. (ข่าวประชาสัมพันธ์ กฟผ., 22-28 มีนาคม 2547, 2547)

ดำเนินการให้พนักงานได้รับเงินเดือน โดยไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขการแปรรูป ทางฝ่ายสหภาพแรงงาน และพนักงานที่ต้องการต่อสู้ ใช้เรื่องการตรวจสอบเรื่องเงินเดือน เป็นเหตุในการเปิดประชุมวิสามัญ เพื่อมาพูดคุยกันถึงแนวทางการคัดค้านและต้องการให้ สหภาพฯ ชี้แจงต่อสื่อมวลชนเพื่อให้สาธารณชนรับรู้ ว่า พนักงานมิได้ยินยอมเรื่องการแปรรูป สหภาพแรงงานฯ เน้นวิธีการ จัดเวทีอภิปรายแสดงจุดยืนให้รัฐบาลทำประชามติและยื่นหนังสือคัดค้าน สื่อมวลชนส่วนใหญ่สรุปว่าพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตเลิกคัดค้านการแปรรูปแล้ว และเริ่มให้นำหน้าในการนำเสนอข่าวเพื่อการติดตามขั้นตอนของการแปรรูปฯ ของฝ่ายบริหารและรัฐบาล

ในที่สุดรัฐบาลมีมติให้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ แปลงสภาพ เป็นบริษัท จำกัด มหาชน ในวันที่ 24 มิถุนายน 2548 หลังจากนั้นก็มีกระแสวิพากษ์วิจารณ์ออกมาจากหลายฝ่าย เช่น บทบาทของฝ่ายค้าน วุฒิสมาชิก องคมนตรีคุ้มครองผู้บริโภค นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิลาออกจากคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติ ปรับปรุงรัฐวิสาหกิจฯ เพื่อเป็นการประท้วงการตัดสินใจของรัฐบาล แต่รัฐบาลยังคงเดินหน้าดำเนินขั้นตอนต่างๆของการนำ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ อย่างต่อเนื่อง โดยพยายามอธิบายให้เห็นว่าจะไม่กระทบต่อค่าไฟฟ้า โดยการให้ ปตท. นำส่วนลดลวงหน้ามาลดค่าเชื้อเพลิงให้ กฟผ. ก่อนเพื่อเป็นการบรรเทาการขึ้นค่าเอฟที การพยายามสร้างหลักเกณฑ์การกระจายหุ้นให้เป็นที่ยอมรับ เช่นเสนอโฆษณาให้ประชาชนมีส่วนในการซื้อหุ้นการไฟฟ้าฯ และมีกำหนดให้ บมจ. กฟผ. เสนอกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ใน วันที่ 16-17 พฤศจิกายน 2548

ในระหว่างนั้นเองที่ มูลนิธิเพื่อผู้บริโภคและประชาชนรวม 11 คน¹² หนึ่งในนั้นคือประธาน สร.กฟผ. ซึ่งเป็นตัวแทนของสหภาพแรงงานฯ ร่วมเป็นโจทก์ฟ้องร้องต่อศาลปกครองสูงสุดในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2548 เพื่อขอให้ยกเลิกและเพิกถอนกฎหมายพระราชกฤษฎีกา 2 ฉบับคือ พรฎ. ว่าด้วยการกำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท กฟผ. (จำกัด) มหาชน พ.ศ.2548 และ พรฎ. ว่าด้วยการกำหนดเงื่อนไขเวลายกเลิกกฎหมายว่าด้วยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ.2548 ด้วยเหตุผลว่าเป็นการออกกฎหมายที่ไม่ชอบของฝ่ายรัฐบาล และขอให้ศาลปกครองฯ ใต้สวน

¹² ผู้ร่วมฟ้องร้องในขณะนั้นประกอบด้วย 1. มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค 2. นางสาว รสนา โตสิตระกูล 3. นางสาว สายรุ่ง ทองปลอน 4. นาย สุริยะใส กตะศิลา 5. นาย ศิริชัย ไม้งาม 6. นาง จิราภา จันทักษ์ 7. นางสาว ศจันทร์ ประชาสันต์ 8. นาง อินทิรา ไร้วัดมา 9. พันโท หญิง กมลพรรณ ชีวพันธุ์ศรี 10. นาง ญ.หญิง สิตตะวิบูล และ 11. นาย ธนา วรพจน์ โดยฟ้อง 1. นายกรัฐมนตรี 2. สำนักนายกรัฐมนตรี 3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน 4. กระทรวงพลังงาน 5. คณะรัฐมนตรี

ถูกเงินเพื่อระงับการกระจายหุ้น กฟผ.เป็นการชั่วคราว ผลปรากฏว่าศาลปกครองมีคำสั่งให้ระงับการกระจายหุ้น กฟผ. ชั่วคราวเพื่อทำการไต่สวนคดีเพิ่มเติม ทำให้เกิดความไม่พอใจจากรัฐบาลและภาคตลาดทุนที่ต้องการให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตเข้าตลาดหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นรัฐบาลจึงอนุมัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าขึ้นมาเพื่อให้เป็นรูปธรรม

ในขณะที่รอศาลปกครองสูงสุดไต่สวนคดีนั้น การแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ถือเป็นประเด็นในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ซึ่งดำเนินรายการโดย สนธิ ลิ้มทองกุล และ สโรชา พรอุดมศักดิ์ ซึ่งหลังจากรายการถูกถอดออกจากรอง 9 กลายเป็นเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจรไปตามสถานที่ต่างๆ เช่น หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สวนลุมพินี และเปิดเผยประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนต่างๆของรัฐบาล รวมทั้งนโยบายการแปรรูปการไฟฟ้าฯ นั้น ทำให้พนักงาน กฟผ.ที่ยังต้องการต่อสู้เข้าร่วมฟังรายการเป็นจำนวนมาก และเกิดเป็นความหวังครั้งใหม่ว่าจะมีกระแสคัดค้านขึ้นอีกครั้งเนื่องจากความไม่พอใจต่อรัฐบาลมีมากขึ้น ทางด้านมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคนอกจากรณรงค์ไปตามสถานที่ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวเรื่องการแปรรูปแล้ว ยังใช้สถานที่แห่งนี้ สำหรับรวมกันของผู้ต้องการต่อต้านประเด็นแปรรูป กฟผ.ให้ความสนับสนุนด้านต่างๆ เช่น ชื่อของที่ระลึก ร่วมลงนามคัดค้าน ส่งโปสการ์ด หรือ บริจาค

ในที่สุดวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2549 ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งพิพากษาให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกาทั้ง 2 ฉบับ คือ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ ประโยชน์ของบริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) พ.ศ.2548 และพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเวลายกเลิกกฎหมายว่าด้วยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ.2548 เนื่องจากสาเหตุประการแรก คือ บุคคลในคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทมีลักษณะต้องห้ามมีผลทำให้การกระทำใดๆ ของคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทเสียไปทั้งหมด นั่นคือ นายไอฟาร์ ไชยประวัติ ซึ่งในขณะที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทนั้น นายไอฟาร์เป็นกรรมการในบริษัท ซินคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ที่เป็นผู้ถือหุ้นหลักในบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ซึ่งประกอบกิจการเกี่ยวกับการสื่อสารและโทรคมนาคม จึงเป็นนิติบุคคลที่มีผลประโยชน์ได้เสียกับกิจการของ กฟผ. ซึ่งมีระบบรับส่งข้อมูลประกอบด้วยเส้นใยแก้วนำแสง และต่อมาบริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) ได้จัดตั้งบริษัท กฟผ.โทรคมนาคมจำกัด เพื่อประกอบกิจการโทรคมนาคมและการสื่อสารทุกชนิด นอกจากนี้ นาย ไอฟาร์ยังเป็นกรรมการบริษัท ปตท. (จำกัด) มหาชนอีกด้วย นายไอฟาร์จึงเป็นกรรมการในนิติบุคคลที่มีประโยชน์ได้เสียกับกิจการ

กฟผ. และบริษัท กฟผ. (จำกัด) มหาชน ซึ่งเป็นลักษณะอันต้องห้ามของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งใน คณะกรรมการจัดตั้งบริษัท

ประการ ที่ 2 คณะกรรมการจัดทำความคิดเห็นของประชาชนขาดคุณสมบัติหรือมี ลักษณะต้องห้าม นั่นคือ นายปริญญา นุตาลัย ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานจัดทำกรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชน ก็ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ซึ่งในทางกฎหมายถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงมีลักษณะต้องห้ามเป็น กรรมการจัดทำกรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และในขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชน คณะกรรมการจัดทำความคิดเห็นของประชาชนมิได้จัดให้มีการสรุปสาระสำคัญของร่าง พระราชกฤษฎีกาทั้งสองฉบับประกาศในหนังสือพิมพ์ และไม่ได้จัดให้มีการประกาศในหนังสือ รายวันฉบับภาษาไทยฉบับเดียวกันติดต่อกันเป็น 3 วัน แต่กลับประกาศในหนังสือพิมพ์แยกเป็นสาม ฉบับ โดยประกาศฉบับละหนึ่งวัน จึงไม่สอดคล้องกับกฎหมาย

ประการต่อมานั้นเกี่ยวข้องกับกรอานาจนมหาชน เช่น การเวียนคืนที่ดิน การปักเสาคาดสาย ให้ไปสู่อานาจเอกชนนั้นกระทำมิได้ นั่นคือ ในส่วนของบทบัญญัติในพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท กฟผ. (จำกัด) มหาชน พ.ศ.2548 มิได้มีบทบัญญัติใดที่จำกัดอำนาจการเวียนคืนอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเป็นอำนาจมหาชนและเป็นอำนาจเฉพาะของรัฐ และ บทบัญญัติในมาตรา 8 ที่ให้อานาจบริษัท กฟผ. (จำกัด) มหาชน กระทำได้โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกิจการการผลิตไฟฟ้า คือ การประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า เดินสายส่งไฟฟ้า หรือสายจำหน่ายไฟฟ้าไปได้ เหนือ ตาม หรือข้ามพื้นที่ของบุคคลใด ปักหรือตั้งเสาสถานีไฟฟ้าย่อยหรืออุปกรณ์อื่นลงในหรือบนพื้นดินของบุคคล และอานาจหรือถอนโรงเรือนหรือทำลายสิ่งอื่นที่สร้างขึ้นหรือทำขึ้น หรือทำลายหรือตัดฟัน ตัดต้น กิ่ง หรือรากของต้นไม้หรือพืชผลในเขตเดินสายไฟ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิในทรัพย์สินของประชาชน ก็ไม่อาจทำได้ตามมาตรา 48 และ 49 ของรัฐธรรมนูญประกอบกับมาตรา 26 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2542 นอกจากนั้นแล้ว สำหรับในส่วนของทรัพย์สินของ กฟผ. ที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน นั่นคือ ทรัพย์สินที่ได้มาจากการเวนคืนเพื่อก่อสร้างโรงไฟฟ้ากังหันก๊าซและโรงไฟฟ้าพลังน้ำในท้องที่ตำบลบางปะกง เนื้อที่ประมาณ 176 ไร่ และสิทธิเหนือพื้นที่เกี่ยวกับระบบส่งไฟฟ้าและสายส่งไฟฟ้าทั้งหมดซึ่งเป็นทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินและเป็นอสังหาริมทรัพย์ ไม่อาจโอนให้ บมจ. กฟผ. ได้เช่นกัน

หลังจากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาลงมาดังนี้แล้ว ส่งผลให้ยกเลิกฐานะของ บริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) กลับไปสู่การเป็นรัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) อีกครั้ง ในขณะที่ทางฝ่ายรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ยังคงยืนยันจะแปรรูปฯ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยใช้วิธีการอื่นต่อไป

และเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 เกิดความผันผวนทางการเมืองรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ที่นำโดย นายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร ถูกรัฐประหารโดยคณะปฏิรูปการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภาคประชาชนได้ยื่นเรื่องต่อ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อให้ไต่สวนอดีตนายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร และรัฐมนตรีในคณะรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ขอให้ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ในการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็น บริษัท กฟผ จำกัด (มหาชน) โดยมีนายกล้าณรงค์ จันทิก กรรมการ ป.ป.ช.เป็นประธานอนุกรรมการการไต่สวนในครั้งนี้

รัฐบาลชุดหลังจากการปฏิวัติ โดยมี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้ง นาย ปิยสวัสดิ์ อัมระนันท์ ซึ่งมีแนวคิดในการแปรรูปกิจการไฟฟ้า เป็นรัฐมนตรีกระทรวงพลังงาน จึงเกิดกระแสคัดค้านในหมู่พนักงาน ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติผ่านร่าง พรบ.ประกอบกิจการไฟฟ้า เพื่อโอนอำนาจบางประการของ กฟผ.ให้ไปอยู่กับ “คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน” จึงเกิดกระแสคัดค้านอีกครั้งจาก สหภาพแรงงานฯ เนื่องจากเห็นว่า ร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวนี้อาจมีผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ ตาม พ.ร.บ. กฟผ. พ.ศ. 2511 ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการควบคุมระบบไฟฟ้า การเชื่อมต่อสัญญาณ การสร้างสายส่ง และในฐานะที่ กฟผ. เป็นกิจการสาธารณูปโภค ดูแลด้านความมั่นคงของระบบไฟฟ้ามา 38 ปี ถ้า พ.ร.บ.นี้ ออกมา กฟผ. จะมิใช่สาธารณูปโภคที่รัฐสนับสนุน แล้วจะกระทบต่อความมั่นคงของระบบไฟฟ้า (www.luegat.com ,15 มีนาคม 2550)

ทางสหภาพแรงงานฯและพนักงานต้องการให้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พ.ศ.2550 ระบุเพิ่มเติมในมาตรา เพื่อเป็นหลักประกันว่าสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของประเทศและบริการสาธารณะ อันได้แก่ กิจการไฟฟ้า การประปา สาธารณสุข การขนส่งมวลชน การสื่อสารพื้นฐาน และการศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นอันกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประชาชนทุกคน ยังคงให้รัฐเป็นผู้ดำเนินการในลักษณะวิสาหกิจของรัฐที่ประกอบกิจการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนต่อไป

บทที่ 6

การเสนอวาระสาธารณะของสหภาพแรงงานฯ

ในบทที่ 6-8 ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวาระของสหภาพแรงงานที่ต้องการนำเสนอในบทที่ 6 การจัดทำสื่อเว็บไซต์เพื่อนำเสนอวาระในบทที่ 7 และวาระที่เสนอผ่านสื่อมวลชนกระแสหลักในบทที่ 8

6.1 วิธีการสื่อสารสู่สาธารณะ

ในการคัดค้านการแปรรูป กฟผ. นั้น สหภาพแรงงานมีความพยายามนำเสนอวาระออกสู่สาธารณะในหลายช่องทาง

ทั้งผ่านทางสื่อมวลชนกระแสหลัก โดยเฉพาะผ่านพื้นที่ของการเป็น"ข่าว" การแถลงข่าว การให้สัมภาษณ์ และ จัดกิจกรรมเชิงความเคลื่อนไหวต่างๆให้มีความน่าสนใจ ซึ่งจะเกิดเป็นคุณค่าข่าวในเชิงเหตุการณ์ความคืบหน้า ถึงแม้ว่าพื้นที่ผ่านการกำหนดวาระของสื่อมวลชนนั้นจะมีข้อจำกัด เมื่อบางครั้งไม่สามารถกำหนดประเด็น และทิศทางของการนำเสนอข่าวได้ว่าจะออกมาในแง่บวกหรือแง่ลบ อีกทั้งยังเป็นการแย่งชิงพื้นที่จากแหล่งข่าวอื่น ที่คำนึงถึงอิทธิพลต่อสาธารณะ พยายามเข้ามากำหนดวาระและสร้างวาระของตนเช่นกัน แต่การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนก็มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับภาคประชาชนในการนำวาระของตนให้เป็นประเด็นกล่าวถึงขึ้นมาในสังคม เพื่อเปิดพื้นที่ให้เหตุผลของฝ่ายต่างๆแสดงออกมาสู่สาธารณะโดยเท่าเทียมกัน

ต่อมาคือการสื่อสารผ่านการจัดทำสื่อขึ้นเอง ทั้งสื่อเผยแพร่เฉพาะกาล เช่น เอกสารชี้แจงเจตนาารมณ์ของการคัดค้าน ผลกระทบของการแปรรูป หรือบางครั้งเป็นข่าวและบทความจากหนังสือพิมพ์ และซีดี ซึ่งทางสหภาพแรงงานจัดทำขึ้นกว่าแสนชุด ล้วนมีเนื้อหาหลากหลาย ทั้งการล่มสลายของประเทศอารยธรรมจีนจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ, วิฤตพลลังงานโลก, ข้อเท็จจริงการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ, รายการสนทนาทางโทรทัศน์ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงการแปรรูปที่พนักงานเข้าร่วมรายการ อาทิ กรองสถานการณ์, Money talk, ถึงลูกถึงคน รายการโลกยามเช้าทางช่อง 3 ที่นำเสนอนักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลกับการไม่เห็นด้วยกับแนวคิดการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ฯลฯ ซึ่งทาง สหภาพฯ เผยแพร่แก่สาธารณชนผ่านมาตรการฝังแทรกซึ่งจัดทำลงคนเพื่อแจกจ่ายเอกสารซีดี ให้กับประชาชนทั่วไปทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด รวมไปถึงผ่านวิธีการ ผูกไปกับลูกโป่ง

สื่อสาร การพับนกระดาษในช่วงที่รัฐบาลมีโครงการปล่อยนกกระดาษเพื่อให้กำลังใจแก่ประชาชนในบริเวณ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

สื่อเฉพาะกิจ ที่ใช้ขณะชุมนุม และติดไว้ตามบริเวณต่างๆ ล้วนเป็นสัญลักษณ์ว่าสถานที่แห่งนั้นยังมีเจตนาฆราวาสการคัดค้านอยู่ เช่น ป้ายผ้า ธง เสื้อกรีนสัญลักษณ์หรือข้อความคัดค้าน และจัดทำเว็บไซต์หลัก www.luegat.com นำเสนอผ่านรูปแบบ ข่าว ภาพถ่าย วิดีโอ ฯลฯ เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนใช้เป็นช่องทางหนึ่งในการรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์การคัดค้าน

นอกจากนั้นยังสร้างเครือข่ายองค์กรพันธมิตร ถือเป็นสื่อสารแนวราบ เพื่อหาผู้เข้าร่วมสนับสนุนในประเด็นการคัดค้านในเกิดความชอบธรรมจากสาธารณะ บางกลุ่มมีประเด็นที่ยังค้างค้างเกี่ยวกับองค์กร กฟผ. เช่น ประเด็นยกเลิกค่าเอฟทีขององค์กรผู้บริโภค ประเด็นการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ของเครือข่ายคัดค้านโรงไฟฟ้า บ่อนอก-หินกรูด ประเด็นการสร้างและผลกระทบจากเขื่อนของสมัชชาคนจน แต่ก็มีจุดยืนในการร่วมสนับสนุนการคัดค้านเนื่องจากเห็นว่าการแปรรูปกิจการสาธาณูปโภคจะส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างกว้างขวางไม่ว่าจะยากดีมีจนอย่างไร ผนวกกับข้อเสนอที่ให้รัฐบาลทำประชามติ ซึ่งเป็นแนวทางตามแบบประชาธิปไตยของการมีส่วนร่วม จะถือเป็นอีกขั้นหนึ่งของประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้ประชาชนลงความคิดเห็นต่อนโยบายสาธารณะที่ส่งผลกระทบโดยตรง ซึ่งเคยเกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศ เป็นแนวทางที่ทุกฝ่ายยอมรับ ดังนั้นองค์กรที่เข้าร่วมเครือข่ายจึงมีทั้งมีทั้ง องค์กรแรงงานในประเทศ, องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ที่คัดค้านนโยบายตามแนวคิดเสรีนิยมใหม่ที่จะส่งผลกระทบต่อขบวนการแรงงานทั่วโลก, องค์กรพัฒนาเอกชนด้านส่งเสริมประชาธิปไตย, คุ้มครองผู้บริโภค, เครือข่ายคนจนในเมืองและประชาชนรากหญ้าในต่างจังหวัด, องค์กรนักศึกษา เช่น สมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.), สมาพันธ์แรงงานสาธาณูปโภคระหว่างประเทศ, คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย, มูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค, เครือข่ายสลัม 4 ภาค, สหพันธ์นิสิตนักศึกษา ฯลฯ อีกทั้งได้รับความร่วมมือจากนักวิชาการ นักธุรกิจ วุฒิสมาชิกบางส่วน และพรรคฝ่ายค้าน ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายนำ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ของรัฐบาล สำหรับกิจกรรมร่วมกับพันธมิตรนั้นมีทั้งการจัดเวทีปราศรัยทั้งในกรุงเทพและจังหวัดใหญ่ๆ เช่น เชียงใหม่ เพชรบุรี อุบลราชธานี การรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนและรณรงค์การทำประชามติ การจัดเวทีเสวนาทางด้านวุฒิสมาชิกก็สนับสนุนให้เกิดการทำประชาพิจารณ์ ส่วนทางฝ่ายค้านร่วมตรวจสอบผ่านสื่อมวลชนและตั้งกระทู้ถามในสภา

6.2 ช่วงเวลาในการเสนอวาระสู่สาธารณะ

สหภาพแรงงานมีความพยายามสร้างพื้นที่ในการสื่อสารได้อย่างหลากหลาย อย่างไรก็ตามก็ในพื้นที่สาธารณะหรือสภาพการสื่อสารที่เกิดการถกเถียงโต้แย้งแสดงเหตุผลกันในประเด็นการคัดค้านการแปรรูป กฟผ. นี้ ก็มีระยะเวลาจำกัด ซึ่งสามารถแบ่งช่วงเวลาสำคัญของการเสนอวาระสาธารณะได้เป็น 2 ช่วง คือ 1. ช่วงสหภาพแรงงานกับการประชุมวิสามัญใหญ่ที่เข้มแข็ง (ก.พ.47-พ.ค.47) 2. ช่วงการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นบริษัท กฟผ. (จำกัด) มหาชน (ก.ย.47- มิ.ย.48)

ช่วงที่ 1 นั้นเป็นช่วง 3 เดือนแรกที่ สหภาพแรงงานมีความเข้มแข็งพร้อมเพรียงและมีความเข้มขันในการสื่อสาร รัฐบาลอยู่ในช่วงที่เสื่อมถอยลงในช่วงปีสุดท้ายของการดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดเหตุการณ์หลายอย่างที่จะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐบาล การวิพากษ์วิจารณ์จากสาธารณะทำให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายในรายละเอียดต่างๆ เพื่อสร้างความสบายใจให้แก่นักลงทุนบางส่วน โดยเฉพาะดึงกลุ่มบุคคลที่ไม่คัดค้านในแนวทางแปรรูปแต่มีความข้องใจในเรื่องการกระจายหุ้นที่ไม่โปร่งใส ดังที่เกิดกับ ปตท. หลังจากนั้นจึงพยายามกำหนดวาระข่าวในประเด็นอื่นๆขึ้นมา ผลักประเด็นการคัดค้าน กฟผ. ให้เป็นประเด็นภายในองค์กรระหว่างสหภาพแรงงานกับฝ่ายบริหาร ในขณะที่เดียวกันกับที่พยายามแก้ปัญหาการคัดค้านภาพใหญ่ทางการเมืองรัฐบาลก็ดำเนินการสื่อสารเพื่อการสร้างภาพลักษณ์และนำเสนอนโยบายประชานิยมผ่านสื่อมวลชนไปสู่ประชาชนซึ่งเป็นฐานคะแนนเสียง เพื่อมุ่งหวังกลับเข้ามาใช้อำนาจบริหารประเทศอีกสมัยในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ทั้งในรูปแบบการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของพรรคการเมืองโดยตรง หรือ ทำในฐานะคณะรัฐมนตรีผู้บริหารประเทศ ทั้งการอนุมัติสั่งการในนโยบายหรือเรื่องราวที่สร้างความพึงพอใจโดยตรงเพื่อส่งสารไปถึงฐานคะแนนเสียง ผ่านการประชุมคณะรัฐมนตรี การประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร หรือทัวร์นกขมิ้น เพื่อเข้าถึงฐานคะแนนเสียงโดยตรงและสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง การสื่อสารสร้างประเด็นและตอบโต้ผู้วิพากษ์วิจารณ์ผ่านรายการนายกทักษิณคุยกับประชาชน การสร้างวาระข่าวต่างๆ ขึ้นมา เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจต่อข่าวด้านลบที่จะส่งผลเสียต่อรัฐบาล

การเสนอวาระสาธารณะในช่วงที่ 2 นั้น ปัจจัยสำคัญหนึ่ง ที่มีผลต่อการเสนอวาระคัดค้านออกสู่สาธารณะไม่สำเร็จ คือปัจจัยภายในองค์กร ฝ่ายบริหารซึ่งเข้ามารับตำแหน่งใหม่เสนอวาระให้พนักงานภายในคำนึงถึง"อนาคตองค์กร" ที่ต้องดำเนินอยู่ภายใต้นโยบายของรัฐบาล ผ่านการประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยให้คำนึงว่าขณะนี้รัฐบาลพยายามบีบองค์กร กฟผ. ในทุกทางไม่ว่าจะ

เรื่องการไม่อนุมัติขึ้นค่าไฟฟ้า การไม่ค้ำประกันเงินกู้ การจะอนุมัติให้เอกชนหรือรัฐวิสาหกิจอื่น ก่อสร้างโรงไฟฟ้า การไม่อนุมัติขึ้นเงินเดือนเหมือนรัฐวิสาหกิจอื่น โดยการชี้แจงอย่างต่อเนื่องแก่ พนักงาน ผ่านสื่อภายในทั้งหมด ทั้งข่าวสารภายในรายวัน รายสัปดาห์ เสียงตามสาย โทรทัศน์ วงจรปิด บอร์ดข่าว เว็บไซต์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ กล้องรับฟังความคิดเห็น ทั้งในส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค รวมทั้งใช้ตัวบุคคล หรือพนักงานเป็นผู้ส่งข่าว เมื่อมีกระแสองค์กรสหภาพแรงงาน รัฐวิสาหกิจและภาคประชาชนภายนอกเข้ามาผสมผสาน ก็พยายามดึงให้อยู่ภายใน (ศานิต นิยมาคม, สัมภาษณ์, 7 ตุลาคม 2548) นอกจากนี้ ฝ่ายบริหารยังมีการปิดกั้นข้อมูลของฝ่าย สหภาพ เช่น การปิดเว็บไซต์ของพนักงาน การถอดการเชื่อมโยง (Link) เว็บไซต์ของ สหภาพ แรงงานฯ ซึ่งปกติจะอยู่ในตำแหน่งหน้าแรกของเว็บไซต์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยออก แล้วเพิ่มเว็บไซต์การปรับเปลี่ยนองค์กรเพิ่มขึ้นมา การปิดกั้น (block) เว็บไซต์ luegat เพื่อลดช่อง ทางการสื่อสารของผู้คัดค้าน ทางด้านภายนอกฝ่ายประชาสัมพันธ์ก็มีงบประมาณใช้สื่อแบบบูรณ การอย่างมืออาชีพ โดยดำเนินการ 1.เขียนหนังสือชี้แจงว่าข้อมูลนั้นคลาดเคลื่อน 2.ออกข่าวรวม (Press release) 3.แถลงข่าวในประเด็นร้อน 4.ทำสื่ออื่นๆ เช่น สร้างความเข้าใจผ่านหน้า หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ โดยส่งสารให้ข้อเท็จจริงครอบคลุม ตอบได้ทุกโจทย์ ทั้งนี้โยบาย นัก ลงทุน ประชาชน สื่อมวลชน ถึงกลุ่มเป้าหมายที่ กฟผ.เป็นองค์กรที่มีผลต่อประชาชนในวงกว้าง จึงเน้น ผู้รับสารแบบมวลชน (Mass) แต่ก็ต้องให้ได้ผลเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักและรองด้วย จึงทำ การประเมินวัดผล เช่น สสำรวจความคิดเห็นว่าหลังจากสื่อสารยังมีประเด็นใดประชาชนยังไม่เข้าใจ ให้ความสำคัญต่อการสื่อสารอย่างพอเพียง ต้องดูความเข้าใจในธรรมชาติเสนอข่าวเชิงบวกอาจไม่ น่าสนใจ เชิงลบคนถามหา นำข้อมูลเผยแพร่ผ่านสื่อ หากสื่อให้ความร่วมมือก็มั่นใจว่าประชาชน จะสามารถเข้าใจได้ (ศานิต นิยมาคม, สัมภาษณ์, 7 ตุลาคม 2548) สื่อมวลชนจึงเป็นพื้นที่สำคัญที่ ฝ่ายบริหารพยายามสร้างภาพลักษณ์ออกไปสู่สาธารณะว่าพนักงานส่วนใหญ่คัดค้านแนวทางของ สหภาพและเข้าร่วมกับฝ่ายบริหาร เมื่อสหภาพถูกปิดกั้นพื้นที่การสื่อสารทั้งภายใน และถูกรุกใน พื้นที่สื่อมวลชนภายนอก ผนวกกับความเข้มข้นของสถานการณ์ความเคลื่อนไหวอันเข้มข้นแข็งลด น้อยลง สื่อมวลชนจึงนำเสนอข่าวไปตามทิศทางที่ฝ่ายองค์กรพยายามสร้างวาระ

ตารางที่ 6.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานการณ์การต่อสู้คัดค้านใน 2 ช่วงเวลา

	ช่วงที่ 1 (ก.พ.47 - พ.ค.47)	ช่วงที่ 2 (ก.ย.47 - มิ.ย.48)
สหภาพ แรงงาน	- สมาชิกสหภาพมีความสามัคคีพร้อมใจ กันร่วมชุมนุมวิสามัญใหญ่เพื่อการ คัดค้าน และมีการระดมพลพนักงานได้	- เกิดความหลากหลายทางความคิดในหมู่สมาชิก สมาชิกบางส่วนมีความเห็นแตกต่างจากสหภาพ อย่างชัดเจนและได้รับการสนับสนุนจากฝ่าย

	<p>จำนวนมากเพื่อต่อสู้ในเชิงการเคลื่อนไหวกดดัน</p> <p>- จัดการเคลื่อนไหวกับเครือข่ายแรงงานและภาคประชาชน เปิดเวทีปราศรัยเพื่อการชุมนุม(นอกสถานที่)และรณรงค์ทำประชาคม</p>	<p>บริหาร ในขณะที่บางส่วนต้องการต่อสู้อย่างถึงที่สุด ด้านสมาชิกส่วนใหญ่ไม่แสดงออก</p> <p>-การจัดการเคลื่อนไหวร่วมกับภายนอกเน้นจัดเวทีสัมมนาและเวทีเชิงวิชาการ เพื่อแสดงจุดยืนการคัดค้านทางอุดมการณ์และเรียกร้องให้เกิดการทำประชาคม แต่ไม่สามารถระดมพลสมาชิกสหภาพในเชิงการเคลื่อนไหว</p>
คู่มือสาร	<p>- รัฐบาล</p> <p>“วาระแปรรูป กฟผ. เข้าตลาดเพื่อความมีประสิทธิภาพ ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ความโปร่งใส และลดหนี้สาธารณะ ”</p>	<p>- ฝ่ายบริหาร (วาระในองค์กร)</p> <p>“วาระแปรรูปเพื่ออนาคตองค์กร กฟผ. เป็นรัฐวิสาหกิจใต้นโยบายรัฐบาล ต่อสู้กับรัฐไม่ได้ องค์กรถูกบีบจากหลายทาง เช่น ไม่ให้ขึ้นค่าไฟ, ให้เอกชนหรือรัฐวิสาหกิจอื่นผลิตไฟฟ้า, ไม่อนุมัติการขึ้นเงินเดือนพนักงาน.</p> <p>(วาระภายในองค์กร)</p> <p>“วาระพนักงานส่วนใหญ่เห็นด้วยกับฝ่ายบริหาร”</p>
สถานะของวาระคัดค้าน	<p>- การคัดค้านเป็นประเด็นหลักที่ได้รับ การสนับสนุนโดยเฉพาะประเด็นประชาคมและผลประโยชน์ทับซ้อน เกิดการถกเถียงถึงสมบัติ/อำนาจสาธารณะจนเกิดการออกมาตราการรองรับ</p> <p>- แต่ปัญหาการแทรกแซงองค์กรไม่ออกเป็นประเด็นสาธารณะเท่าที่ควร เช่น การบังคับซื้อไฟฟ้าจาก ไอดีพี การบังคับซื้อน้ำมันจากปตท. (เชิงโครงสร้าง)</p>	<p>- การคัดค้านไม่เป็นประเด็นหลักในสังคม</p>
สื่อมวลชน	<p>- สื่อมวลชนส่วนใหญ่ทั้งประชานิยมและเชิงคุณภาพนำเสนอเป็นประเด็นสาธารณะให้สังคมได้ถกเถียงกันถึงผลกระทบ และผลดี ผลเสียของการแปรรูปกิจการไฟฟ้า</p> <p>- มีคุณค่าข่าวหลายประการ อีกทั้งมีบุคคลจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องออกมาพูดให้ข่าว มีเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวใหม่ๆ ให้ติดตามอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>- การคัดค้านไม่เป็นที่สนใจในสื่อประชานิยม สื่อคุณภาพติดตามประเด็นบ้าง สื่อส่วนใหญ่ถูกฝ่ายบริหารช่วงชิงวาระไป</p> <p>- สื่อหันมาสนใจวิเคราะห์แนวโน้มของกระแสการคัดค้านที่กำลังจะหมดไป</p>

เว็บไซต์	- นำเสนอความเคลื่อนไหว - เน้นตอบโต้วาระจากรัฐบาล	- นำเสนอความเคลื่อนไหว - เน้นตอบโต้วาระฝ่ายบริหาร
----------	---	--

6.3 วาระโต้แย้งนโยบายรัฐบาลในเว็บไซต์ luegat

พนักงานได้ทำข้อมูลเพื่อโต้แย้งและข้อเสนอแนะ เพื่อตอบโต้วาระของรัฐบาลที่พยายามบอกผ่านสื่อกระแสหลักถึงหลักการในการแปรรูป กฟผ. อย่างต่อเนื่องนั่นคือ เป็นนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภา ที่รัฐบาลต้องยึดถือทำตาม มิเช่นนั้นจะเป็นการหักหลังประชาชน การแปรรูป กฟผ. โดยเข้าตลาดหลักทรัพย์ นั้นทำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาถือหุ้นเป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจ สามารถตรวจสอบการทำงานได้อย่างโปร่งใส เพราะว่าจะต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติงานทุก ไตรมาส ลดการถือหุ้นจากภาครัฐทำให้กระทรวงการคลังไม่ต้องค้ำประกันหนี้สาธารณะที่เกิดขึ้นใหม่ โดยหลังจากแปรรูปกระทรวงการคลังจะถือหุ้นประมาณร้อยละ 75 เพราะกำหนดสัดส่วนการกระจายหุ้นว่าจะไม่เกินร้อยละ 25 ในขณะที่เดียวกันหลังจากแปรรูปแล้ว กฟผ. จะมีความคล่องตัวในการบริหารทางการเงิน ทำให้สามารถกู้เงินจากหลายแหล่งเงินกู้จะเสียดอกเบี้ยน้อยลง โดย กฟผ. มีความจำเป็นต้องมีการลงทุนเพิ่มขึ้น เพื่อสนองตอบความต้องการใช้ไฟฟ้าของประชาชนที่มีความต้องการขยายตัวร้อยละ 7- 8 ต่อปี หรือจะต้องลงทุนไม่ต่ำกว่า 1,000 เมกะวัตต์ต่อปี วงเงินประมาณ 40,000 ล้านบาทต่อปี และพนักงานสามารถเข้ามาถือหุ้นและได้รับประโยชน์ตอบแทนสูงสุด หลังการแปรรูปนั้นค่าไฟฟ้าจะไม่แพงและไม่เกิดการผูกขาด เพราะจะมีคณะกรรมการกำกับดูแล 7 คน ขึ้นมาดูแลค่าไฟฟ้าและโครงสร้างกิจการไฟฟ้า ทำให้เกิดการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพดี กำกับการลงทุนไม่ให้เกินจำเป็นจนเป็นภาระต่อประชาชนและ กฟผ. สามารถแข่งขันได้ในระดับภูมิภาค โดยรัฐบาลจะให้นโยบายว่าค่าไฟฟ้าใน 1 ปี จะไม่มีการปรับขึ้น และการที่พนักงานออกมาคัดค้านนั้นเนื่องจากไม่พอใจในสิทธิประโยชน์และกระทำหมิ่นเหม่ต่อกฎหมาย ซึ่งประเด็นต่างๆ เหล่านี้พนักงานให้ข้อมูลโต้แย้งและข้อเสนอแนะโดยละเอียดผ่านช่องทางสื่อที่สหภาพจัดทำขึ้นเอง (ดูรายละเอียดวาระต่างๆ ในตารางที่ 6.2)

<p style="text-align: center;">ตารางที่ 6.2</p> <p style="text-align: center;">แสดงวาระโต้แย้งและข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลในเว็บไซต์</p>	
	วาระข้อโต้แย้งและข้อเสนอแนะของพนักงานใน www.luegat.com
ประเด็น	1. เป็นนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อสภา
ข้อโต้แย้ง	1.1 รัฐบาลไม่เคยระบุนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจไว้ในคำแถลงต่อสภา
	<p>1.2 นอกจากนี้พรรคไทยรักไทย ได้ประณามว่า พรบ. 11 ฉบับ ที่ออกสมัยรัฐบาล นายชวน หลีกภัย ซึ่งมีบทบัญญัติในการแปรรูป กฟผ. ที่มีเหตุผลเพื่อการนำเงินไปใช้หนี้ IMF และเป็นกรออกกฎหมายตามข้อตกลง IMF นั้นถือเป็นกฎหมายขายชาติ เมื่อได้มาเป็นรัฐบาลนายกรัฐมนตรี ก็บอกว่ามีข้อบกพร่องต้องแก้ไข จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย 11 ฉบับ มาดูแลการแก้ไขปรับปรุง และกรรมการฯ ชุดดังกล่าวได้สรุปความเห็น ให้รัฐคงความเป็นเจ้าของ กฟผ. 100% และให้จัดทำ พรบ. การปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพรัฐวิสาหกิจแห่งชาติ มาใช้แทน พรบ. พุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรี ได้ลงนามเห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2546 แต่ก็ได้ดำเนินการแก้ไขตามที่ลงนามเห็นชอบในหลักการแล้วแต่อย่างใด จนมาถึงเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2546 ที่ผ่านมานายกฯ ได้ประกาศให้ประเทศไทยพ้นจากพันธะ IMF และประกาศจะยกเลิก พรบ. พุนรัฐวิสาหกิจ มาเป็นกฎหมายพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพรัฐวิสาหกิจแทน แต่มาถึงตอนนี้กลับยังไม่ยอมยกเลิกตามที่สัญญาไว้ ตรงกันข้ามกลับเร่งนำ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ เพื่อการถือหุ้น โอนผ่องถ่ายทรัพย์สินของนักการเมือง นักลงทุนทางการเมือง มาถือหุ้น กฟผ. แล้วสร้างมูลค่าเพิ่มในตลาด สร้างราคา สร้างกำไร ให้ต่างชาติสนใจมาซื้อหุ้น กฟผ. แล้วตนเองก็ขายเอากำไรจากส่วนต่างไป</p>
	<p>1.3 รัฐธรรมนูญ ได้ระบุข้อความไว้อย่างชัดเจน ในเรื่องสาธาณูปโภค ให้ถือเป็นความสำคัญในระดับที่เป็นความมั่นคงของรัฐ ดังที่ปรากฏในมาตราต่อไปนี้</p> <p>มาตรา ๔๙ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ</p> <p>มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการ หรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม... เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเศรษฐกิจของประเทศการคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณูปโภค...</p> <p>มาตรา ๘๗ รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด... เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐรักษาประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีสาธารณูปโภค</p>
	<p>1.4 อีกทั้งการแปรรูปกิจการไฟฟ้าและประปาเป็นบริษัทจำกัดเพื่อระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ เป็นสิ่งที่จะกระทำไม่ได้ เนื่องจากการได้มาซึ่งทรัพย์สินของ กฟผ. และการประปา ได้มาจากทรัพย์สินของแผ่นดิน ค่าไฟฟ้าของประชาชน ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ การเวนคืนที่ดินที่อยู่อาศัยและที่ทำกินจากประชาชนและการให้สัมปทานเหมืองถ่านหินจากรัชกาลที่ ๗ ที่ทรงพระราชทานไว้เพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน</p>
ข้อเสนอแนะ	1.5 การให้ประชาชนมีส่วนร่วมอีกวิธีหนึ่งและเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การคืนอำนาจอธิปไตยให้กับประชาชน ให้ประชาชนแสดงประชามติตัดสินใจ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 214 เนื่องจากไฟฟ้า-ประปาเป็นกิจการในเรื่องที่อาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือประชาชนโดยตรง จึงจำเป็นต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลงประชามติเท่านั้น จึงเป็นทางออกที่เหมาะสมที่สุด
ประเด็น	2. เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ข้อโต้แย้ง	2.1 กฟผ. เป็นรัฐวิสาหกิจที่มีประสิทธิภาพ นำรายได้เข้ารัฐมาโดยตลอด ปีละหลายพันล้านบาทถึงหมื่นกว่าล้านบาท
	2.2 ค่าไฟฟ้าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำที่สุดประเทศหนึ่งในแถบเอเชีย

ข้อเสนอแนะ	ข้อเสนอหากรัฐบาลต้องการเพิ่มประสิทธิภาพ ก็สามารถทำได้ทันทีโดยไม่ต้องนำเข้าตลาดหลักทรัพย์ เช่น 2.3 ในส่วนของการเพิ่มประสิทธิภาพพนักงาน สามารถทำได้โดยการนำกฎระเบียบ วิธีปฏิบัติมาใช้อย่างเคร่งครัด ปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน ระเบียบการบริหารให้กระชับ คล่องตัว และการตอบแทนความดีความชอบที่เป็นธรรม นำระบบการประเมินบุคลากรที่มีประสิทธิภาพมาใช้ทุกไตรมาส
	2.4 รัฐบาลควรแก้ไขในเรื่องการแทรกแซงเชิงนโยบายและกฎระเบียบบางอย่าง ซึ่งมีผลต่อการบริหารและดำเนินงานของ กฟผ. มาอย่างต่อเนื่อง เช่น การไม่นำเรื่องเข้า ครม. เพื่ออนุมัติให้ กฟผ. กู้เงิน เพื่อบีบให้ กฟผ. ขาดสภาพคล่อง ขาดเงินทุนในการดำเนินโครงการ จนต้องยอมขายโรงไฟฟ้าราชบุรี ซึ่งเป็นโรงไฟฟ้า ใหม่ ที่มีกำลังผลิตสูง ไปเข้าตลาดหลักทรัพย์
	2.5 รัฐบาลควรแก้ไขในเรื่อง มติ ครม. ที่ให้ กฟผ. ชื้อน้ำมันเตา ซึ่งเป็นต้นทุนกว่าร้อยละ 68 ของค่าใช้จ่ายต้นทุนทั้งหมดของ กฟผ. จาก ปตท. ร้อยละ 80 ที่เหลือจึงจะให้ประมูลตามระเบียบ กฟผ. ทำให้ กฟผ. ต้องซื้อน้ำมัน ในราคาที่ไม่เป็นธรรมต่อการแข่งขันในเชิงปริมาณ จึงส่งผลถึงต้นทุนค่าไฟฟ้าของประชาชนในที่สุด
	2.6 รัฐบาลควรแก้ไขในเรื่องที่รัฐบาลบังคับให้ กฟผ. ชื้อไฟฟ้าจาก IPP – SPP EGCOMP RATCH ในราคาสูงมาก รวมทั้งค่าพร้อมจ่ายที่เอกชนจะได้รับ แม้จะไม่มีการผลิตก็ตาม แล้วมาขายในราคาถูก ทำให้ต้นทุน กฟผ. สูง ประชาชนจ่ายแพงขึ้น
	2.7 รัฐบาลควรแก้ไข กฎระเบียบของรัฐบาลอย่าง เช่น ห้ามการดำเนินงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับกาจัดหาและผลิตไฟฟ้า ทำให้ขาดสภาพคล่องในการบริหารและดำเนินงาน ดังนั้น ถ้าหากรัฐขยายขอบเขตการดำเนินงานของ กฟผ. ออกไป ก็จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของ กฟผ. ได้มากขึ้น
ประเด็น	3. เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง
ข้อโต้แย้ง	3.1 ปัจจุบัน กฟผ. เป็นของประชาชน ประเทศชาติ และเป็นของรัฐอยู่แล้วโดยเท่าเทียมกันภายใต้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
	3.2 การนำรัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะสาธารณูปโภคไปกระจายหุ้นให้คนบางกลุ่ม ซึ่งเป็นเพียงนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประมาณ 2 แสนคน นักการเมืองบางกลุ่ม กองทุนส่วนบุคคล หรือให้ต่างชาติถือหุ้น ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ไม่สามารถทำได้ เพราะเป็นการลดอธิปไตยของประชาชนทั้งประเทศ ความเป็นเจ้าของที่รัฐบาลกล่าวอ้างนั้นเป็นเพียงผู้มีสิทธิถือหุ้นเท่านั้น ประชาชนทั่วไปไม่มีสิทธิซื้อโดยอิสระ ยกตัวอย่างการกระจายหุ้นของ ปตท. เห็นได้ชัดเจนว่า ในช่วงของการ IPO หุ้นจะถูกซื้อหมดด้วยเวลาอย่างรวดเร็วภายใน 1 นาทีโดยหุ้นทั้งหมดของ ปตท. ที่นำมา "กระจาย" กลับตกอยู่ในมือของนักลงทุนเพียง 2,000 คน จากจำนวนประชาชนผู้บริโภคทั่วประเทศกว่า 60 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 0.003 ของประชากรทั้งประเทศเท่านั้น
ข้อเสนอแนะ	3.3 ถ้ารัฐบาลต้องการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรัฐวิสาหกิจก็สามารถแต่งตั้งหรือการเลือกตั้ง ผู้แทนประชาชนจาก องค์กรประชาชน องค์กรอิสระ ตัวแทนประชาชนจากภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรม เข้ามาร่วมในการกำกับดูแลการบริหารรัฐวิสาหกิจ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการกำกับการบริหาร กฟผ. ภาคประชาชน เข้ามาร่วมในการกำกับดูแลการบริหารงาน การกำกับและควบคุมการคิดค่ากระแสไฟฟ้า เป็นต้น
ประเด็น	4. เพื่อความโปร่งใส
	4.1 บริษัท จำกัด (มหาชน) จำนวนมากในตลาดหลักทรัพย์ที่ทำการตกแต่งบัญชี จนแทบล้มละลาย ดัชนีพื้นฐานกิจการ นับสิบๆ บริษัท ตัวอย่างที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ที่เห็นได้ชัดเจน คือ บริษัทเอนรอน ซึ่งเป็นบริษัทที่มีชื่อเสียงในระดับโลก ก็ยังมีการทุจริต ตกแต่งบัญชี เกิดความเสียหายร้ายแรงจนล้มละลายมาแล้วเช่นกัน ในขณะที่รัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะ กฟผ. มีระเบียบของ กฟผ. ระเบียบสำนักตรวจเงินแผ่นดิน ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ระเบียบการจ่ายเงินกระทรวงการคลัง มากำหนดการใช้จ่ายเงินอย่างเคร่งครัดกว่าระเบียบของบริษัทหรือ ของตลาดหลักทรัพย์มากมาย ในท้ายที่สุด กฟผ. ยังถูกตรวจสอบบัญชีจากผู้ตรวจบัญชีตามกฎหมาย ตลอดจนยังมี

	สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมาดูบัญชี ก่อนส่งให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีกชั้นหนึ่ง กว่าจะเสร็จสิ้น ก็ใช้เวลาอย่างน้อย 3 เดือนครึ่ง จึงสามารถจัดทำเป็นรายงานประจำปีออกมาเผยแพร่ได้
	4.2 และในขณะที่ รัฐบาลบอกว่าการบริหารแบบเอกชนดีกว่ารัฐวิสาหกิจ แต่กลับพยายามไปเจรจาซื้อคืนสัมปทานรถไฟฟ้า BTS ประมาณ 30,000 ล้านบาท และรถไฟฟ้าใต้ดิน จากเอกชน มา จึงเกิดความขัดแย้งกันเองในหลักการ
ข้อเสนอแนะ	4.3 หากรัฐบาลต้องการเพิ่มมาตรการตรวจสอบก็สามารถ จัดตั้งคณะทำงานด้านการตรวจสอบบัญชีพิเศษ โดยเฉพาะของ กฟผ. ขึ้นมาใหม่เพิ่มเติม โดยใช้ของ กฟผ. ดำเนินการ และเปิดบัญชีแสดงบัญชีงบประมาณอย่างโปร่งใส จัดส่งให้ห้องสมุดประชาชนทุกแห่งทั่วประเทศเป็นของรัฐ
ประเด็น	5. เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
ข้อโต้แย้ง	5.1 รัฐบาลไม่ควรนำรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภคซึ่งเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและความวิตกกังวลของประชาชน ไปเสี่ยงกับความขึ้นลงของเศรษฐกิจ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจในขณะนี้ ยังไม่มั่นคง แม้แต่กระทรวงการคลังและตลาดหลักทรัพย์ ยังไม่สามารถให้ความมั่นใจได้ว่า จะไม่เกิดภาวะฟองสบู่แตกขึ้นอีก เพียงรับแค่จะไม่เกิดขึ้นภายใน 3 ปีนี้เท่านั้น
ข้อเสนอแนะ	5.2 การระดมทุน เพิ่มทุนการลงทุนผ่าน บมจ.ผลิตไฟฟ้า EGCOMP หรือ RATCH ก็เป็นทางหนึ่งในการกระตุ้นเศรษฐกิจได้
ประเด็น	6. เพื่อลดภาระหนี้สาธารณะ
	6.1 แม้รัฐบาลจะแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฟผ. ไปแล้วแต่ยังคงถือหุ้นข้างมากหนึ่งของ บริษัท กฟผ. จำกัด(มหาชน) ยังคงเป็นหนี้สาธารณะอยู่
	6.2 ที่ผ่านมากฟผ.ได้พยายามชำระหนี้ต่างประเทศก่อนกำหนด (Prepayment) ไปมากแล้ว เพื่อเป็นการลดหนี้สินสาธารณะของประเทศ โดยในขณะนี้ต้นทุนของเงินกู้ในประเทศถูกมาก ในระยะต่อไป หากจะต้องมีโครงการก่อสร้างใหม่เกิดขึ้น ก็สามารถกู้หนี้ภายในประเทศและต่างประเทศได้ เนื่องจาก กฟผ. มีเครดิตในขั้นดีเป็นที่เชื่อถือ เป็นลูกหนี้ชั้นดี ไม่เคยเป็นหนี้เสีย (NPL) และแหล่งเงินทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ก็ยินดีและอยากให้ กฟผ. กู้ แม้รัฐบาลจะไม่ค้าประกันก็ตาม แต่ กฟผ. ประสบปัญหาเรื่องเงินลงทุนอยู่เพียงประการเดียว คือ รัฐบาลไม่ยอมอนุมัติให้ กฟผ. กู้เงินจากแหล่งเงินกู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อกระตุ้นให้ กฟผ. ขาดสภาพคล่อง ไม่มีเงินลงทุนเพื่อคนใกล้ชิดของรัฐจะได้เข้ามาแทรกแซง ด้วยการให้เอกชนลงทุนแทน กฟผ. (IPP-SPP) หรือ กรณีที่เกิดขึ้นกับโรงไฟฟ้าราชบุรี ที่ กฟผ. จำใจต้องขายเข้าตลาดหลักทรัพย์ เพราะ รัฐบาลในสมัยนั้น ไม่ยอมให้ อนุมัติให้ กฟผ. กู้เงินมาลงทุน ทั้งๆ ที่ กฟผ. มีเครดิตที่ดีและสถาบันการเงินต้องการให้กู้
	6.3 นายกช บิดเบียนข้อมูลการค้ำประกันหนี้เงินกู้ต่างประเทศของ กฟผ. โดย ให้สัมภาษณ์ว่า การนำ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ นั้น มีเหตุผลประการหนึ่งคือ รัฐต้องการยกเลิกการค้ำประกันหนี้ กฟผ. เนื่องจาก จะเอาสัดส่วนการค้ำประกันหนี้ กฟผ. นี้ ไปค้ำประกันหนี้ด้านอื่นแทน เพราะวงเงินค้ำประกันนี้มีอยู่จำกัด เพียงร้อยละ 10 ของเงินรายจ่ายประเทศเท่านั้นซึ่งไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด เนื่องจาก การกำหนดการค้ำประกันหนี้ไม่เกินร้อยละ 10 ของรายจ่ายนั้น บังคับเฉพาะรัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัทจำกัด และสถาบันการเงินเท่านั้น ไม่ได้รวมถึง รัฐวิสาหกิจที่เป็นองค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นโดย พรบ. อาทิต พรบ. กฟผ. ทั้งนี้ รัฐสามารถค้ำประกันหนี้ กฟผ. ได้ไม่จำกัดวงเงินโดยไม่กระทบต่อวงเงินการค้ำประกันหนี้ ไม่เกินร้อยละ 10 ของรายจ่ายประเทศ แต่อย่างไร
	6.4 นายกรัฐมนตรี ได้รับและให้ข้อมูลที่เฝ้าระวังโดยกล่าวว่า กฟผ.มีหนี้กว่า 4แสนล้านบาทเป็นภาระของรัฐบาล ความเป็นจริงแล้ว กฟผ. มีหนี้ 1.4 แสนล้านบาท ในขณะที่มีสินทรัพย์ 4 แสนล้านบาท มีสภาพคล่อง เป็นที่น่าเชื่อถือ เป็นลูกหนี้ชั้นดีมาโดยตลอด และมีความสามารถในการชำระหนี้สูงด้วยตนเอง ไม่ได้พึ่งงบประมาณของรัฐบาลแต่อย่างใด รัฐเพียงเป็นผู้ค้ำประกันเท่านั้น ซึ่งการค้ำประกันดังกล่าว เป็นหน้าที่ของรัฐบาลอยู่แล้ว เนื่องจาก ไฟฟ้า-ประปา เป็นกิจการของรัฐที่มีไว้เพื่อให้บริการแก่ประชาชนตามรัฐธรรมนูญ

ข้อเสนอแนะ	6.5 อย่างไรก็ตามการระดมทุนนั้นก็สามารถทำได้โดยการออกพันธบัตร กฟผ. เพื่อระดมทุน โดยไม่มีความจำเป็นต้องนำ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์และหากมีโครงการก่อสร้างใหม่ๆ ก็สามารถระดมทุนผ่านทางหุ้นกู้ หุ้นเพิ่มทุน หุ้นวอร์เรนท์ ผ่าน บมจ.ผลิตไฟฟ้า EGCOMP หรือ RATCH โดยให้ บมจ. ผลิตไฟฟ้าราชบุรี ที่ กฟผ. ถือหุ้นใหญ่อยู่แล้ว เป็นแหล่งระดมทุนและผลิตไฟฟ้าได้
ประเด็น	7. รัฐบาลยังเป็นเจ้าของ
ข้อโต้แย้ง	7.1 การแปลงสภาพ กฟผ. ตามขั้นตอนใน พรบ. ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2542 นั้น ต้องออกพระราชกฤษฎีกายกเลิกพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ.2511 ทำให้สภาพการเป็นรัฐวิสาหกิจหมดไปก่อนแปลงสภาพเป็นบริษัท จำกัด(มหาชน) แต่การคงเป็นรัฐวิสาหกิจผ่านการถือหุ้นใหญ่ของรัฐบาลนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยพระราชกำหนด โดยเฉพาะเมื่อรัฐต้องการเงิน ก็สามารถออกพระราชกำหนดยกเลิกเปลี่ยนแปลงได้ และถ้ารัฐวิสาหกิจสาธารณูปโภคเปลี่ยนไปเป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แล้ว เมื่อไหร่ที่รัฐมีนโยบายเปลี่ยนแปลงไป ก็สามารถออก มติ ครม. มาเปลี่ยนแปลงได้ทันที อาทิ บมจ.ผลิตไฟฟ้า EGCOMP ซึ่งเดิมระบุไว้ว่า กฟผ.หรือรัฐ ถือหุ้น 45% แต่ต่อมา กฟผ. ลดการถือหุ้นเป็น 25%
ประเด็น	8. ความจำเป็นในการลงทุน
ข้อโต้แย้ง	8.1 การลงทุนสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มเร่งด่วน บางโรงยังไม่มีความจำเป็น เช่นโรงไฟฟ้าพลังความร้อนจากก๊าซธรรมชาติจะนะ จ.สงขลา ในอดีตที่ผ่านมาไม่เคยมีการบรรจุหรือกล่าวถึงในแผนการผลิตและการก่อสร้างของ กฟผ. เลย ฟังจะมีการนำมาบรรจุในแผนการลงทุนและก่อสร้าง เมื่อมีการดำเนินโครงการท่อก๊าซจะนะ ของ ปตท. จะเห็นได้ชัดเจนว่าโรงไฟฟ้าจะนะ ไม่มีความจำเป็นมาตั้งแต่แรก เกิดขึ้นเพราะต้องการรองรับก๊าซจาก ปตท. (ที่รัฐเข้าไปประกันผลตอบแทนการลงทุนที่ IRR16%) ถ้าไม่มีโรงไฟฟ้า จะนะ ก๊าซของ ปตท. ก็จะไม่ประสบปัญหาในการจำหน่าย ผลตอบแทนก็ไม่ได้ตามเป้าที่ประกันเอาไว้
	8.2 ในส่วนของกำลังผลิตและสำรองของ กฟผ. ณ วันที่ 31 ม.ค.47 กฟผ. มีกำลังผลิตติดตั้งรวมทั้งสิ้น 25,282.72 เมกะวัตต์ ในขณะที่การใช้ไฟฟ้าสูงสุด (Peak) ในรอบ 1 ปี เกิดขึ้น เมื่อวันที่ 16 มี.ค. 2547 มีการใช้ไฟฟ้าสูงสุดเพียง 18,247.3 เมกะวัตต์ หรือคิดเป็น ร้อยละ 72 ของกำลังผลิต หรืออีกนัยหนึ่ง กฟผ. ยังมีกำลังสำรองอีกร้อยละ 28 ตลอดจนการพยากรณ์การความต้องการในการใช้ไฟฟ้าในปี 2551 มีความต้องการใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 24,450 เมกะวัตต์ นอกจากนั้นแล้ว กฟผ. ยังมีภาระในการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายย่อย IPP และ SPP อาทิ หินกรุด (1,400 เมกะวัตต์) บ่อนอก (734 เมกะวัตต์) รวมกว่า 2,134 เมกะวัตต์ ซึ่งสามารถรองรับการใช้ไฟฟ้า (ตามการพยากรณ์) ได้ถึงปี 2553 อีกทั้งยังมีแผนในการรับซื้อไฟฟ้าจากเอกชนและประเทศเพื่อนบ้านอีกกว่า 8,000 เมกะวัตต์ ซึ่งจะสามารถรองรับการใช้ไฟฟ้าได้ถึงปี 2557 และเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2547 รมต.พลังงาน นพ.พรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช ได้กล่าวทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ว่า ...กฟผ. มีการลงทุนด้วยตนเองและไปซื้อไฟฟ้าล่วงหน้า รวมกันเบ็ดเสร็จแล้ว เกินความต้องการใช้ไฟฟ้าและปริมาณสำรองไฟฟ้าไปกว่า 9,000 – 10,000 เมกะวัตต์ คิดเป็นเงินลงทุนกว่า 4 แสนล้านบาท เรียกว่า “ลงทุนล่วงหน้า ลงทุนเร็วไป” ... “ฉะนั้นวันนี้ ผมคิดว่า อะไรที่เลิกได้ ก็เลิกไป อย่างเช่น หินกรุด บ่อนอก ผมเลื่อนไป เพราะเห็นตัวเลขแล้วเห็นว่าเร็วไป ผมก็ให้เลื่อนไป” (จาก ข่าวฝ่ายประชาสัมพันธ์ กฟผ. ฉบับวันจันทร์ที่ 9 ก.พ. 47) จากข้อเท็จจริงข้างต้นจะเห็นได้ว่า กฟผ. ไม่จำเป็นต้องรับระดมทุนในขณะนี้อย่างเร่งด่วนแต่อย่างใดเลย
ประเด็น	9. ราคาไฟฟ้าไม่แพงไปกว่าเดิม
ข้อโต้แย้ง	9.1 ปรัชญามาตรฐานของการเป็นบริษัท โดยเฉพาะ บมจ. ในตลาดหลักทรัพย์นั้น คือ การทำกำไรให้กับผู้ถือหุ้น และสร้างมูลค่าราคาตลาดสูงสุด เพื่อให้เป็นที่น่าสนใจของนักลงทุน แต่ปรัชญาของรัฐวิสาหกิจคือไม่แสวงหากำไร กำไรที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาลงทุน ชำระหนี้และนำส่งให้รัฐเท่านั้น
	9.2 ประการต่อมาต้นทุนจะเพิ่มสูงขึ้น ที่เห็นได้ชัดเจนเช่น ต้นทุนเกี่ยวกับค่าเช่าที่ดินของเขื่อนที่จะโอนกลับไปให้กรมชลประทานหรือกระทรวงการคลัง รวมทั้ง การประกันผลตอบแทนผู้ถือหุ้น อย่างน้อยร้อยละ9 ก็เป็นต้นทุนอีก

	<p>ส่วนหนึ่งที่จะบวกกลับเข้ามาในการคำนวณคิดราคาค่าไฟฟ้าจากประชาชน ซึ่งในการจัดเตรียมตัวเลขค่าไฟฟ้านั้น ปรากฏว่าค่าไฟฟ้าขายส่งจะต้องเพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ 10 ในปี 2547 เพื่อให้ฐานะการเงินของ กฟผ. ดีเพียงพอ และเป็นที่ยอมรับของผู้ลงทุน โดยมีการใช้ผลตอบแทนการลงทุน (ROIC) ในระดับร้อยละ 9 เป็นเกณฑ์ ตามตัวเลขดังกล่าว ROIC ของ กฟผ. ในช่วง 2547-49 จะได้รับร้อยละ 9 ทั้งนี้ รัฐบาลประกันการคงราคาค่าไฟฟ้า (หลังจากที่เพิ่งปรับค่า Ft ไป แล้ว กว่า 12 สตางค์) เมื่อเป็นบริษัท เพียง 1 ปี เท่านั้น หลังจากนั้นอาจมีการขึ้นค่าไฟฟ้าได้ เพื่อผลกำไรอันเป็นวัตถุประสงค์หลักของการเป็นบริษัท ซึ่งมีข้อกำหนดที่เสนอให้จ่ายเงินปันผล 25-50% ของกำไรสุทธิ</p>
	<p>9.3 นอกจากนั้นแล้วปัญหาต้นทุนค่าไฟฟ้าของ กฟผ. ยังอยู่ที่โครงสร้างการผูกขาดในการซื้อเชื้อเพลิงจากปตท. ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาล ค่าไฟฟ้าประกอบด้วย ค่าเชื้อเพลิง 68% เป็นค่าเสื่อมราคา 13% ค่าใช้จ่ายในการผลิต 11% เงินเดือนและเงินช่วยเหลือค่ากระแสไฟหรือสวัสดิการพนักงาน 5% และค่าใช้จ่ายระบบส่ง 3% จะเห็นได้ว่า ต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าเชื้อเพลิงถึง 68% ทั้งนี้ ได้มีมติ ครม. บังคับให้ กฟผ. ซื้อน้ำมันเตาจาก ปตท. ร้อยละ 80 ของค่าเชื้อเพลิงทั้งหมด ที่เหลืออีกร้อย 20 ให้จัดซื้อโดยวิธีการประมูลแข่งขัน ซึ่งทำให้ กฟผ. ต้องซื้อน้ำมันจาก ปตท. ในราคาที่สูงกว่าที่ควรจะเป็นตามกลไกตลาด และยังเป็นทางเลือกปฏิบัติ เอื้อประโยชน์ต่อ บมจ. ปตท. และบางจาก ส่วนเงินเดือนและสวัสดิการพนักงานมีเพียง 5% ของต้นทุนเท่านั้น และไม่มีผลต่อการขึ้นราคาค่าไฟฟ้าเลย เพราะแม้ในแต่ละปีจะมีการขึ้นเงินเดือนพนักงาน แต่ในทางกลับกัน ก็มีพนักงานที่มีเงินเดือนสูงเกษียณอายุราชการเป็นจำนวนมากด้วยเช่นเดียวกัน และที่ค่าไฟฟ้าของ กฟผ. สูงกว่าที่ควรจะเป็นในเวลานี้ (แต่ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงในแถบเอเชีย) เกิดจากการที่รัฐบาลบังคับให้ กฟผ. ซื้อไฟฟ้าจากเอกชน IPP-SPP ในราคาที่สูงมาก ไม่ว่าเอกชนจะผลิตหรือไม่ก็ตาม และค่า Ft ที่เป็นภาระจากการผันแปรของค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นหลัก</p>
	<p>9.4 ในส่วนของคณะกรรมการกำกับ 7 คน ตาม พรบ. ทูชนฯ ไม่ได้บ่งบอกถึงความเป็นธรรมและเป็นกลาง เนื่องจากเป็นบุคคลที่แต่งตั้งมาจากรัฐบาล ซึ่งอาจมีผลต่อความไม่เป็นธรรม เช่นระบบพรรคพวก ระบบอุปถัมภ์ทางธุรกิจ และการเมือง ในปัจจุบัน รัฐวิสาหกิจ กฟผ. มีคณะกรรมการกำกับดูแลการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ รวม 15 คน ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ คณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ผู้บริโภคชายย่อย สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าไทย สถาบันวิชาการ จะเห็นได้ว่า กฟผ. ไม่ใช่ผู้กำหนดอัตราค่าไฟและค่า Ft เอง แต่มีคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาถึง 15 คน ซึ่งมากกว่าที่ กำหนดไว้ใน พรบ. ทูชนวิสาหกิจกว่าเท่าตัว</p>
ประเด็น	10. ก่อให้เกิดการแข่งขัน
ข้อโต้แย้ง	<p>10.1 บมจ. กฟผ. เป็น บมจ. ในกิจการที่ผูกขาดอย่างชัดเจน ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการแข่งขัน เนื่องจาก บมจ. กฟผ. จะเป็นผู้ควบคุมระบบส่ง ระบบควบคุมและระบบจำหน่ายกลางแต่เพียงผู้เดียวในประเทศ เพราะสายส่งและระบบควบคุมมีเพียง สายส่งเดียว ระบบควบคุมเดียวเท่านั้น จึงไม่สามารถเกิดการแข่งขันได้ และที่สำคัญที่สุด รัฐบาลให้เอกชนแข่งขันกับ กฟผ. แต่กลับแทรกแซงให้ กฟผ. ซื้อไฟจากเอกชนในราคาที่สูงแล้วมาขายในราคาต่ำ ประกันการรับซื้อและการลงทุนให้กับภาคเอกชน ทำให้ภาระค่าไฟฟ้าที่สูงขึ้นตกอยู่กับภาคประชาชน ที่ต้องรับไปเป็นต้นทุนค่าไฟในที่สุด</p>
ประเด็น	11. ความมั่นคง
ข้อโต้แย้ง	<p>11.1 ไฟฟ้าถือเป็นความมั่นคงของรัฐ ที่รัฐจะต้องคงไว้เพื่อเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะสงครามและภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐจะต้องเข้ามาควบคุมการดำเนินงานและราคาค่าไฟ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติและประชาชน แต่ถ้าเข้าสู่ตลาดหลักทฤษฎีโดยเฉพาะเมื่อนักลงทุนต่างชาติมาถือหุ้น การดำเนินการใดๆ ของรัฐกับกิจการไฟฟ้า จะไม่สามารถกระทำได้เลย เพราะจะทำให้เกิดผลเสียต่อความน่าเชื่อถือและการลงทุน ที่รัฐจะแทรกแซงไม่ได้ ทำให้เกิดผลเสียต่อประเทศชาติและประชาชนได้ ในส่วน</p>

	<p>ของการสำรองไฟฟ้า ระบบควบคุม และระบบส่ง เป็นความมั่นคงของรัฐที่จะต้องคงไว้ เพราะถ้า กฟผ. แปรไปเป็นบริษัท การสำรองไฟฟ้า จะเป็นไปได้ยากมาก เนื่องจากเป็นต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ดังนั้น บริษัทจะพยายามไม่สำรองการผลิตไว้ ทำให้เกิดความเสียด้านความมั่นคงของระบบไฟฟ้าสำรอง ต่างกับรัฐวิสาหกิจในขณะนี้ที่มีกำลังสำรองผลิตถึงร้อยละ 15 – 30 และการแปรรูปกิจการไฟฟ้าในประเทศอเมริกา เป็นบทสรุปที่ชัดเจนในเรื่องของการลงทุนในระบบส่ง ที่ไม่มีเจ้าภาพหรือผู้รับผิดชอบ เนื่องจากเป็นต้นทุนที่สูงอย่างมหาศาล หากจะลงทุนเพิ่มเติม ก็ต้องผลัดภาระมาเป็นค่าไฟฟ้าเก็บจากประชาชน ซึ่งจะทำให้ค่าไฟฟ้าสูงขึ้นมาก ทำได้ยาก ดังนั้น จึงไม่มีการลงทุนในการปรับปรุงระบบส่ง กอปรกับการสำรองกำลังผลิต ของระบบบริษัทจะไม่มีการสำรองกำลังผลิต เนื่องจากจะเป็นต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในทันที บริษัทจึงไม่มีระบบสำรองกำลังผลิตไว้รองรับ ผลกระทบทั้งหมด จึงส่งผลให้เมื่อเกิดอุบัติเหตุเล็กน้อยขึ้น กลับลุกลามบานปลาย ในวงกว้าง ทำให้ไฟฟ้าดับในหลายรัฐเป็นเวลาหลายวัน ทำให้เศรษฐกิจเสียหายจำนวนมาก เป็นข่าวดังไปทั่วโลก</p>
ประเด็น	12. รายได้เข้ารัฐ
ข้อโต้แย้ง	<p>12.1 กฟผ. นำรายได้ส่งรัฐไม่น้อยกว่าร้อยละ30-35 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการลงทุนในปีต่อไปและการชำระหนี้เงินกู้ที่มีอยู่ แต่เมื่อเป็นบริษัท บมจ.จะนำภาษีส่งรัฐเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น และในภาวะวิกฤต หากรัฐต้องการเงินเพื่อพยุงฐานะทางการเงิน กฟผ. ในฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจสามารถนำรายได้จากกำไรสุทธิส่งให้รัฐได้เกินกว่าร้อยละ30 ตามที่รัฐต้องการ แต่ถ้าเป็น บมจ.จะไม่สามารถทำได้เลย และบริษัทมีข้อกำหนดที่เสนอให้จ่ายเงินปันผลในอัตรา 25-50% ของกำไรสุทธิ ซึ่งเท่ากับว่า ได้เปลี่ยนประโยชน์ที่รัฐและประชาชนทั่วประเทศควรจะได้รับ ไปให้กับนักลงทุนไม่กี่แสนคนเท่านั้น</p>
ประเด็น	13. ขั้นตอนการแปรสภาพ กฟผ. ครบถ้วนแล้ว
ข้อโต้แย้ง	<p>13.1 ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในการเตรียมจัดตั้งบริษัท กฟผ. ตาม พรบ. รัฐวิสาหกิจ ที่กำหนดไว้ในมาตรา 19 (9) จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว จำนวน 5 ครั้ง แต่การรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว ขัดต่อกฎหมาย เนื่องจากคุณสมบัติของ ประธานกรรมการจัดทำกรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน นายปริญญา นุตาลัย มีลักษณะต้องห้าม ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2543 หมวดที่ 1 คณะกรรมการ ข้อ 5 คณะกรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม (3) เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวคือ นายปริญญา นุตาลัย เป็นผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พ.ศ. 2546 ข้อ 4(4) ในขณะที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการฯ ดังกล่าว จึงขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจฯ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่จัดไปทั้ง 5 ครั้งจึงถือว่าเป็นโมฆะตั้งแต่เริ่มต้น ดังนั้น มติครม. ที่เห็นชอบให้มีการเปลี่ยนทุนรัฐวิสาหกิจ กฟผ. เป็นหุ้น จึงถือเป็นโมฆะ เช่นเดียวกัน</p>
ประเด็น	14. ผู้ชุมนุมเรียกร้องสิทธิประโยชน์
ข้อโต้แย้ง	<p>14.1 เรื่องสิทธิประโยชน์ เกิดขึ้นโดยการยึดเหยียดของผู้บริหาร เริ่มจากการสร้างกระแสข่าวสารด้านเดียวให้กับพนักงาน โดยตรงถึงตัวแต่ละบุคคลนับ 10 ฉบับ และพยายามใช้ความเป็น นโยบายของรัฐ ที่ต้องปฏิบัติและหลีกเลี่ยงไม่ได้ มาทำลายความเชื่อมั่นของพนักงานในการคัดค้านการแปรรูป กฟผ. โดยรัฐและผู้บริหาร พยายามยื่นข้อเสนอให้ยินยอมและเห็นด้วยกับการแปรสภาพ กฟผ. โดยจะให้สามารถซื้อหุ้นในราคาพิเศษที่ พนักงานจะได้กำไรคนละ 8 เท่าของเงินเดือน และสิทธิประโยชน์อื่นๆ รวมถึงตั้งแต่ 3 แสน – 2 ล้านบาท แตกต่างกันตามตำแหน่งและฐานเงินเดือน ซึ่งพนักงานส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการแปรสภาพหรือการรับสิทธิประโยชน์เพื่อแลกกับการยอมให้มีการแปรสภาพ กฟผ. แต่ก็ยังไม่สามารถรวมตัวกันเพื่อคัดค้านอย่างเป็นทางการและเป็นเอกภาพได้ แต่ในขณะเดียวกัน พนักงานอีกจำนวนหนึ่งก็ได้มีการเคลื่อนไหวแสดงความคิดเห็นในการคัดค้านผ่านทางกระทู้ในเว็บบอร์ดภายใน กฟผ. มาตลอด เช่นเดียวกัน จนในที่สุด เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2547 บรรดาพนักงานจากกระทู้ต่างๆ ประมาณ 40 คน ได้รวมตัวกันพบปะ</p>

	<p>พูดคุย ขยายวงกว้างขึ้นเป็น 400 คน และได้ขอให้ สหภาพแรงงานฯ เปิดเวทีสาธารณะในนามสหภาพแรงงานฯ ให้ จากเวทีสาธารณะดังกล่าว ทำให้พนักงานส่วนกลางนนทบุรี กว่า 1,000 คน เริ่มได้รับข้อมูล 2 ด้าน และเวทีในวันต่อมาได้ขยายออกไปเป็นกว่า 3,000 คน จึงได้มีดำเนินการขอลายชื่อสมาชิกสหภาพแรงงานฯ มากกว่า 1,000 คน เพื่อยื่นให้สหภาพแรงงานฯ เปิดประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อคัดค้านการแปรสภาพ กฟผ. ไปเป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ให้พนักงานและต่างชาติถือหุ้น ตามข้อบังคับของสหภาพแรงงานฯและกรมแรงงานและสวัสดิการสังคม จนในที่สุดสหภาพแรงงานฯ ก็ได้แต่เปิดประชุมใหญ่วิสามัญให้เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2547 ซึ่งมีสมาชิกและพนักงานกว่า 10,000 คน มาร่วมประชุมซึ่งที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ดำเนินการคัดค้านการแปรสภาพ กฟผ. ไปเป็นบริษัท และ/หรือขอให้รัฐบาลและ กฟผ. หยุดดำเนินการใดๆ จนกว่าจะมีพระบรมราชวินิจฉัยพระราชทานลงมาในการนี้สหภาพแรงงานฯ กฟผ. ได้ร่วมกับเครือข่ายรัฐวิสาหกิจไฟฟ้า-ประปา ยื่นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกาคัดค้านการแปรสภาพ กฟผ. ไปเป็นบริษัทตาม พรบ. ทุนฯ แล้วตั้งแต่วันที่ 25 พฤศจิกายน 2546และการคัดค้านที่เกิดขึ้น เกิดจากพลังบริสุทธิ์จากการรับทราบข้อมูลที่ชัดเจนถึงผลกระทบต่อประเทศไทย ความมั่นคงของรัฐและประโยชน์ของประชาชน ที่ไม่มีผู้ใดหรือกลุ่มใด องค์กรใดหนุนหลังอย่างที่ถูกกล่าวอ้าง และที่สำคัญที่สุด ไม่ใช่การออกมาปกป้องสิทธิประโยชน์ส่วนพนักงานใดๆ เลย และไม่ใช่ว่าจะต่อรองผลประโยชน์ไม่ได้ จึงออกมาคัดค้าน อย่างที่รัฐกล่าวอ้าง</p>
ประเด็น	15.การชุมนุมขัดต่อกฎหมาย
ข้อโต้แย้ง	<p>15.1 การประชุมใหญ่วิสามัญ สร.กฟผ. ได้รับอนุมัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จากกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 และเป็นไปตามข้อบังคับทุกประการ การคัดค้านการแปลงสภาพ กฟผ. เกี่ยวข้องโดยตรงกับ สหภาพแรงงานฯและสมาชิกตามมาตรา 40 (2) พิจารณาช่วยเหลือสมาชิกตามคำร้องทุกข์ (3) แสวงหาและคุ้มครองผลประโยชน์เกี่ยวกับสภาพการจ้างของลูกจ้าง และโดยเฉพาะ(4) ดำเนินการและให้ความร่วมมือเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และรักษาผลประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณูปโภคของรัฐและประชาชน ตลอดจนความมั่นคงของประเทศ และ มาตรา 54 เพื่อประโยชน์ของสมาชิกสหภาพแรงงาน ให้ สหภาพแรงงานมีสิทธิหน้าที่ดังต่อไปนี้ (6) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 40 อนึ่งการประชุมหรือการประชุมดังกล่าวยังเป็นการกระทำตามหน้าที่ของพนักงานรัฐวิสาหกิจ ในการดำเนินการเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 70 อีกด้วย มาตรา 70 บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชน</p>

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 7
www.luegat.com

ในบทนี้จะกล่าวถึงการสื่อสารผ่านสื่อเว็บไซต์ www.luegat.com ที่ทางพนักงานผู้คัดค้านจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่วาระของตนออกสู่สาธารณะ

“ยินดีอย่างมากให้ท่านเอาข้อมูล การคัดค้านการขาย ไฟฟ้า ประปา อันเป็นสาธารณูปโภค ขึ้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนจำเป็นต้องใช้ขึ้นไปเปิดเผย โดยไม่ต้องขออนุญาตใดๆทั้งสิ้น “

(www.luegat.com)

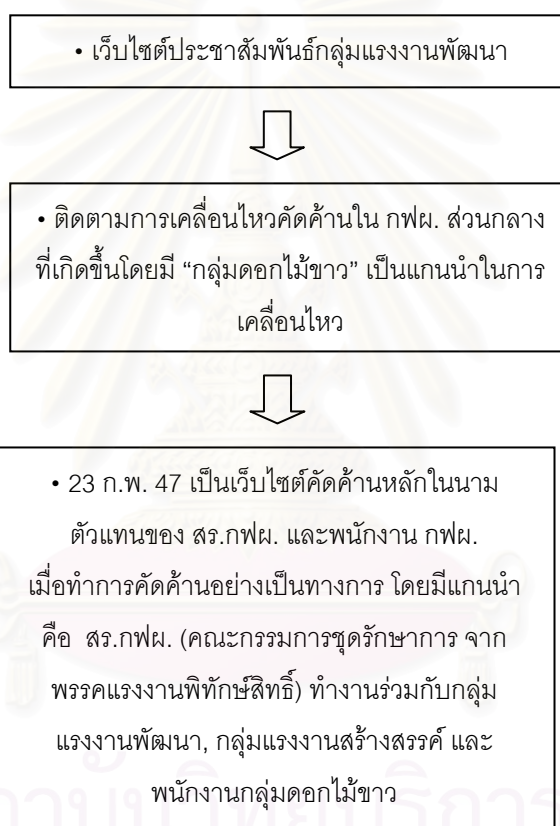
7.1 ที่มาและการจัดทำ www.luegat.com

www.luegat.com หรือ ย่อมาจาก Labor Union of Electricity Generating Authority of Thailand มีจุดเริ่มต้นจากเป็นเว็บไซต์ของกลุ่มแรงงานกลุ่มหนึ่งภายในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เนื่องจากเห็นศักยภาพของอินเทอร์เน็ตที่สามารถเป็นช่องทางการสื่อสารสู่พนักงานทั่วประเทศของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้เป็นอย่างดี ในระหว่างที่จะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการสหภาพแรงงานชุดใหม่ประจำปี 2547 จากเริ่มแรกเป็นเว็บไซต์สื่อสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางด้านแรงงานภายใน กฟผ. ของกลุ่มแรงงานพัฒนา ประจวบกับช่วงเวลาที่มีการเคลื่อนไหวคัดค้านการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตจากกลุ่มพลังเงียบภายใน กฟผ. หรือต่อมาเรียกว่า “กลุ่มดอกไม้ขาว” เว็บไซต์นี้จึงได้ทำหน้าที่รายงานข่าวสารของความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นผ่านในส่วนกลางมาโดยตลอด ตลอดจนกระทั่งความเข้มข้นภายในเว็บไซต์ ได้ออกไปโลนแล่นอยู่ในโลกแห่งความจริง จนก่อให้เกิดการประชุมใหญ่วิสามัญ

การคัดค้านอย่างเป็นทางการออกสู่สาธารณะในขณะนั้นมีแกนนำคือ สร.กฟผ.ชุดรักษาการจากพรรคแรงงานพิทักษ์สิทธิ นำโดย คุณ ศิริชัย ไม้งาม ทำงานร่วมกับพนักงานกลุ่มดอกไม้ขาว และพรรคแรงงานอีก 2 พรรค ประกอบไปด้วย พรรคแรงงานสร้างสรรค์ รวมทั้งพรรคแรงงานพัฒนา luegat จึงรู้จักในนามเว็บไซต์หลักของ สหภาพแรงงานฯและพนักงาน กฟผ.ที่นำเสนอข่าวคัดค้านการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตอย่างเกาะติดและต่อเนื่อง ผ่านการนำเสนอในรูปแบบข่าว บทความ กวี วิดิทัศน์ ภาพการ์ตูน ที่สร้างสรรค์ขึ้นเอง รวมทั้งรวบรวมข่าวจาก

สื่อมวลชนต่างๆ อีกทั้งความคิดเห็นของนักวิชาการเพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ผลกระทบของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจอย่างรอบด้าน และยังมีกระดานเสวนาที่เป็นที่รวบรวมความคิดเห็น การเข้ามาระบายความอัดอั้นใจของพนักงานที่มีต่อฝ่ายบริหาร รัฐบาลหรือแม้แต่การทำงานของสหภาพแรงงานฯ การเสนอแนวทางต่อสู้ การวิวาทะระหว่างผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ทั้งหมดนี้คือ ความมีชีวิตของโลกทางอินเทอร์เน็ต ที่เชื่อมโยงเหตุการณ์จากโลกแห่งความเป็นจริง

แผนภาพที่ 7.1 แสดงการเริ่มต้นเป็นเว็บไซต์เพื่อการคัดค้านของ www.luegat.com

ทางด้านกรจัดทำเว็บไซต์นั้น ในช่วงแรก คุณอดุลย์ เนนเลิศ ซึ่งเป็นพนักงานผู้จัดทำเว็บไซต์ ได้ติดตามนำเสนอเหตุการณ์การเคลื่อนไหวคัดค้านของพนักงานในส่วนกลางด้วยการใช้กล้องถ่ายวิดีโอ แล้วนำไปแปลงลงเว็บไซต์เป็นภาพนิ่ง โดยใช้เวลาช่วงกลางวันคืนกลับไปเขียนและจัดทำเว็บไซต์ประมาณวันละ 2 ชั่วโมง หลังจากติดตามรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนพนักงานเห็นความตั้งใจจริง จึงเริ่มซื้ออุปกรณ์มาช่วย เช่น กล้องดิจิทัล แล้วนำกล้องวิดีโอมาบันทึกภาพเคลื่อนไหวเพื่อลงเว็บไซต์ ต่อมาเมื่อสหภาพแรงงานฯ เปิดประชุมวิสามัญใหญ่ เพื่อคัดค้านอย่างเป็นทางการ จึงได้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเกิดมาจากใน

ช่วงเวลาที่เกิดการประชุมวิสามัญใหญ่นั้น มีผู้สื่อข่าวสนใจเข้ามาทำข่าวจำนวนมาก จึงเข้ามาใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับ สหภาพแรงงานฯ ซึ่งจัดเตรียมมาไว้เพื่อทำงาน เช่น พิมพ์แถลงการณ์ คอมพิวเตอร์จึงไม่พอเพียงต่อการใช้งาน ทาง สหภาพแรงงานฯ จึงซื้อคอมพิวเตอร์มาเพิ่มบ้าง และนำเสนอปัญหาต่อฝ่ายประชาสัมพันธ์ กฟผ. ทางฝ่ายประชาสัมพันธ์เห็นว่าผู้สื่อข่าวมากจึงนำคอมพิวเตอร์มาเพิ่ม 4-5 เครื่อง ทำให้ที่ศูนย์ข้อมูลมีคอมพิวเตอร์ประมาณ 10 เครื่อง

ภาพที่ 7.1 ศูนย์สื่อมวลชน และศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ของ สร.กฟผ.

ที่ศูนย์ข้อมูลแห่งนี้ถือเป็นระบบข่าวสาร ของ สร.กฟผ. จะเป็นจุดรวมเนื้อหาข้อมูล ข่าว และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประจำวัน บางครั้งมีบทความ กลอน มีทั้งส่งมาทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และเป็นกระดาษจึงนำมาสแกน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลงานของพนักงานช่วยกันเขียน มีข่าวอะไรก็นำมาบอก เพื่อนำมาเป็นเนื้อหาในเว็บไซต์

บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำเว็บไซต์จึงเพิ่มมากขึ้นจนแบ่งเป็นฝ่ายดังนี้¹²

1. ผู้ช่วยงานด้านไอที คือ ช่วยทำงานด้านเขียนโปรแกรม บริหารข้อมูลในระบบตกรูปภาพ ตัดต่อ วิดีโอ
2. ผู้ช่วยงานด้านนักข่าว คือ ช่วยค้นข่าวจากสื่อมวลชน เก็บข้อมูลข่าวความเคลื่อนไหว ฝ่ายใน ภายนอก
3. ผู้ช่วยงานด้านช่างภาพนิ่ง และช่างภาพวิดีโอ คือ ช่วยถ่ายภาพนิ่งและถ่ายวิดีโอ ทั้งภายใน กฟผ. นอก กฟผ. ทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด
4. ผู้ช่วยงานด้านบริหารเว็บไซต์ คือ ช่วยปรับปรุงรูปร่างหน้าตาของเว็บไซต์ ประสานงานด้านเครือข่าย

¹² ข้อมูลจาก www.luegat.com วันที่ 10 กันยายน 2547

5. ผู้ช่วยงานด้านประสานงาน คือ ช่วยประสานข้อมูลระหว่างแต่ละงานสนับสนุนซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์
6. ผู้ช่วยงานด้านทำแผ่นป้ายโปสเตอร์ ป้ายผ้า เกี่ยวกับ www.luegat.com
7. ผู้ช่วยงานด้านถ่ายเอกสาร คือช่วยดำเนินการถ่ายสำเนาเอกสารเพื่อเผยแพร่ต่างๆ
8. ผู้ช่วยงานด้านเขียนซีดี คือช่วยเขียนซีดี ในส่วนที่ชาว กฟผ. และแนวร่วมต้องการ เช่น การประชาสัมพันธ์ รายการโทรทัศน์
9. ผู้ช่วยงานด้านเขียนการ์ตูนขึ้นเว็บไซต์
10. ผู้ช่วยงานด้านวางระบบ คือช่วยวางเครือข่ายสื่อสารต่างๆ ทั้งสัญญาณวิดีโอ เสียง เครือข่ายสายไฟฟ้า

ในช่วงที่เกิดการเคลื่อนไหวอย่างเข้มแข็งนั้นพนักงานต้องร่วมกันทำงานทางด้านเว็บไซต์กันอย่างเต็มที่

โดยในช่วงแรกนั้นเสียค่าใช้จ่ายในส่วนของการเช่าพื้นที่ทางอินเทอร์เน็ตจากเว็บไซต์ พิษณุโลก ดอท คอม (www.phitsanulok.com) เพื่อออนไลน์เพียง 700 บาทต่อปีเท่านั้น แต่เมื่อ luegat ดำเนินการมาจะครบ 1 ปีเต็ม ข้อมูลที่นำมารายงานเพิ่มมากขึ้นอย่างมาก อีกทั้งเป็นไฟล์ภาพและเสียงที่ค่อนข้างกินพื้นที่ ทางบริษัทให้เข้าจึงแจ้งมาว่า หากจะเช่าต่อ และ พิจารณาตามพื้นที่ที่จะใช้งานแล้ว ทางทีมงาน luegat จะต้องชำระเงินเป็นค่าเช่าพื้นที่ ประมาณ 20,000 บาทต่อปี ทางทีมงานฯ จึงได้พิจารณาทางเลือกใหม่ขึ้นมา คือ จะจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ ไว้ใช้เป็น Server ของตัวเอง เพื่อจะได้ดำเนินการปรับแต่งการใช้งาน การปรับปรุงพื้นที่ใช้งานได้อย่างเป็นอิสระโดยไม่ถูกจำกัด สามารถเพิ่มเติมความสามารถได้ตามที่ต้องการ โดยที่ไม่ต้องมีการมาต่อรองราคาค่าใช้จ่ายกันในอนาคตกับบริษัทผู้ให้เช่าพื้นที่ หลังจากทางผู้จัดทำได้นำเสนอวิธีแก้ปัญหานี้ต่อพนักงานผู้ปฏิบัติงาน ก็ได้รับความร่วมมือช่วยกับบริจาคเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่ทำให้สามารถดำเนินการจัดทำเว็บไซต์ได้ต่อไป แล้วนำเครื่อง Server มาตั้งไว้ที่บ้าน โดยออนไลน์ผ่านระบบ ADSL ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นมารองรับในช่วงนั้นพอดี

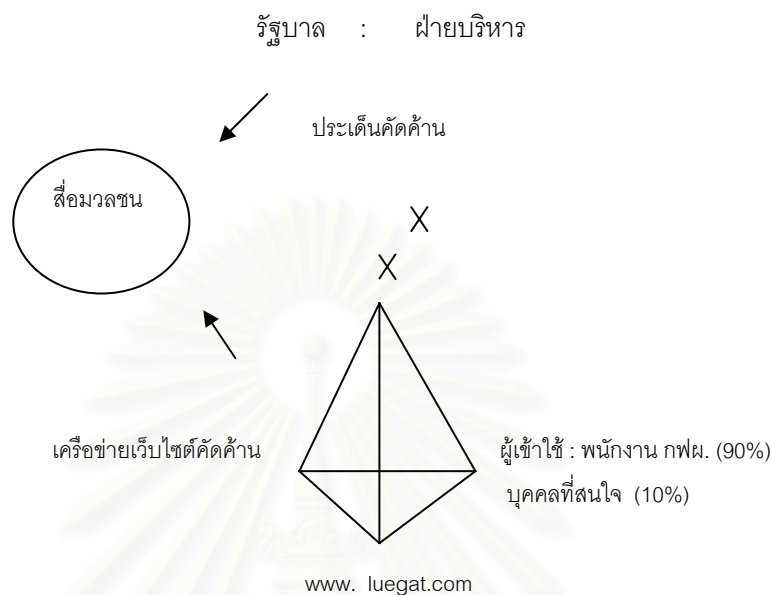
ลำดับ	รูปภาพ	ชื่ออุปกรณ์-รายละเอียด	ราคาต่อหน่วย	คิดเป็นเงิน
1		MAIN BOARD Intel Server Board se7320sp2	18,000.-	18,000.-
2		CPU Intel Xeon Processor 2.8 GHz L2 cache 1 M 800 MHz (2 UNITS)	14,000.-	28,000.-
3		RAM DDR SDRAM 512 MB BUS 333 MHz (2 UNITS)	5,500.-	11,000.-
4		CD-ROM CD-RW 52 x 24 x 52 "LITEON"	1,200.-	1,200.-
5		FLOPPY DISK FLOPPY DISK 1.44 Mb 3.5"	free	---
6		CASE Intel 450 watts (Main Board ที่ซื้อจะงัดใช้คู่กัน)	9,000.-	9,000.-
รวมรวมที่จัดซื้อวันที่ 15 มกราคม 2548				67,200.-

ภาพที่ 7.2 แสดงรายการจัดซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์สำหรับใช้เป็นเครื่อง Server

ถึงแม้ว่าสภาพแรงงานจะตัดสินใจปิดศูนย์ข้อมูลข่าวสาร หลังจากกระแสคัดค้านของพนักงานภายในเริ่มลดความเข้มข้นลง แต่ข่าวสารความเคลื่อนไหวของสถานการณ์การคัดค้านหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายใน กฟผ. นั้น ยังคงถูกนำเสนอผ่าน luegat อย่างต่อเนื่อง ไปสู่เหล่าพนักงานผู้ปฏิบัติงานและประชาชนผู้สนใจภายนอก เว็บไซต์นี้จึงเป็นเสมือนสัญลักษณ์ในจุดยืนการคัดค้านของพนักงาน ในขณะที่การเดินเกมในโลกแห่งความเป็นจริงดูจะช้าลง และมีกระแสของฝ่ายบริหารที่ว่าพนักงานส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่พนักงานผู้ปฏิบัติงานบางส่วนกลุ่มที่ยังให้ความสำคัญกับการคัดค้านก็ยังสนับสนุนในการจัดทำเว็บไซต์ luegat และเข้ามาแลกเปลี่ยนข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ แรงใจจากเพื่อนพนักงาน ทำให้ผู้จัดทำเว็บยังคงความตั้งใจและจัดทำต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.2 ลักษณะทางการสื่อสารของ www.luegat.com : สื่อพลเมืองของนักแรงงาน

แผนภาพที่ 7.2 แสดงการสื่อสารของเว็บไซต์ luegat

การสื่อสารของ www.luegat.com นั้น อยู่ท่ามกลางความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างพนักงานรัฐวิสาหกิจผู้ซึ่งต้องการคัดค้าน กับฝ่ายบริหาร และรัฐบาลที่มีอำนาจในการดูแลรัฐวิสาหกิจ จึงเป็นการสื่อสารในแนวจากล่างขึ้นบน แก่นหลักทางเนื้อหาเพื่อการสื่อสารของเว็บไซต์นี้คือการต่อต้านแนวคิด พฤติกรรม หรือกลุ่มบุคคลที่จะเกี่ยวข้องกับการผลักดันการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฟผ. และส่งเสริมให้เกิดการคัดค้าน เนื่องจากเห็นว่าการดำเนินนโยบายแปรรูป กฟผ. ซึ่งเป็นกิจการสาธารณูปโภคนั้นจะส่งผลเสียต่อประชาชนในวงกว้างและอาจกระทบความมั่นคงในการทำงานของพนักงานในอนาคต นอกจากนี้ยังมีผลประโยชน์ของนักการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง

ในการต่อต้านนั้นก็คือการดึงประเด็นของกลุ่มบุคคลที่ต้องการหรือสนับสนุนการแปรรูปไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล ฝ่ายบริหาร กลุ่มเพื่ออนาคต กฟผ. นำมาได้แย้งด้วยการวิเคราะห์ด้วยเหตุผลนำข้อเท็จจริงหรือหาหลักฐานมายืนยัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสังสมมาทั้งจากประสบการณ์การคัดค้านในอดีต, ความรู้ความสามารถของพนักงานบางส่วนที่ถนัดในวิชาการเช่น กลุ่มดอกไม้ขาว ซึ่งมักทำข้อมูลเชิงวิชาการให้พนักงานนำมาเผยแพร่, ประสบการณ์และข้อมูลเชิงวิชาการจากองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ, ข้อมูลจากนักวิชาการในประเทศรวมทั้งบทความและข่าวสารจากสื่อมวลชน

รวมไปถึงการวิพากษ์วิจารณ์สภาพแรงงานในช่วงที่มาตรการคัดค้านดูจะอ่อนลงจนไม่สามารถดึงมวลชนที่เป็นพนักงานออกมาร่วมได้

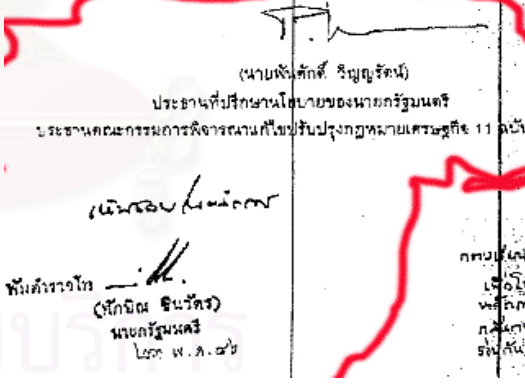
สารของการต่อต้านนั้นปรากฏอยู่ในหลายรูปแบบ ทั้งการรายงานข่าว, การ์ตูน, เอกสารที่นำมาเขียนยัน, กลอน, บทเพลง, การพูดคุยในกระดานเสวนา

ตัวอย่างของประเด็นที่ทางเว็บไซต์ดึงออกมาแล้ววิเคราะห์ด้วยเหตุผล แสดงข้อมูลหรือนำหลักฐานมานำเสนอมีดังนี้

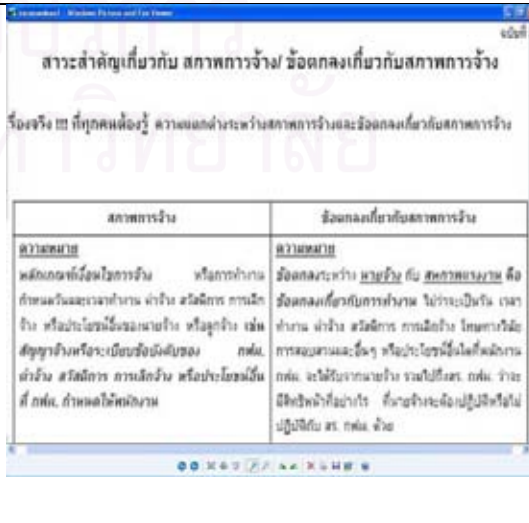

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7.1 แสดงตัวอย่างประเด็นตอบโต้รัฐบาล

ประเด็น	รูปแบบนำเสนอ	ตัวอย่าง										
-กฟผ. สร้างหนี้สาธารณะ 1.4 แสนล้านบาทเป็นภาระประเทศ	เอกสาร, การ์ตูนอธิบาย, กระดานเสวนา, ข้อมูลอธิบาย กฟผ. มีทรัพย์สินมากกว่าหนี้สินและไม่มีหนี้เสีย											
-ค่าไฟฟ้าจะเพิ่มสูงขึ้น	เอกสาร, กระดานเสวนา, ข้อมูลค่าไฟฟ้าเพิ่มขึ้นในสหรัฐหลังแปรรูป											
-เป็นนโยบายรัฐบาลที่สหภาพรับรู้ตอนร่าง	เอกสารรัฐบาลเคยลงนามให้สาธารณูปโภครัฐถือหุ้น 100%											
- เพิ่มประสิทธิภาพเพื่อลดค่าไฟฟ้า	ข้อมูล, เอกสาร	<p>ยี่ดี กฟผ. อ้างประสิทธิภาพ หลอกหลวงประชาชน</p> <table border="1"> <tr> <td>ทรัพย์สิน</td> <td>450,000 ล้านบาท</td> </tr> <tr> <td>เงินเดือน + ค่าใช้ในการบริหาร</td> <td>7,460 ล้านบาท</td> </tr> <tr> <td>ค่าไฟขายส่ง เฉลี่ย</td> <td>2.08 บาท/หน่วย</td> </tr> <tr> <td>เพิ่มประสิทธิภาพ : ไม่รับเงินเดือน, ไม่มีค่าใช้จ่าย</td> <td></td> </tr> <tr> <td>ค่าไฟคิดใหม่</td> <td>2.04 บาท/หน่วย</td> </tr> </table> <p>ไม่รับเงินเดือน ไม่มีค่าใช้จ่าย ค่าไฟลดลง 4 สต./หน่วย (2%)</p> <p>(ค่าใช้จ่ายที่เหลือ : ค่าซื้อไฟจาก IPP, SPP และค่าเชื้อเพลิง รัฐบาลคนซื้อ บังคับ rate ทั้งหมด กฟผ. ต้องปฏิบัติตามเท่านั้น)</p>	ทรัพย์สิน	450,000 ล้านบาท	เงินเดือน + ค่าใช้ในการบริหาร	7,460 ล้านบาท	ค่าไฟขายส่ง เฉลี่ย	2.08 บาท/หน่วย	เพิ่มประสิทธิภาพ : ไม่รับเงินเดือน, ไม่มีค่าใช้จ่าย		ค่าไฟคิดใหม่	2.04 บาท/หน่วย
ทรัพย์สิน	450,000 ล้านบาท											
เงินเดือน + ค่าใช้ในการบริหาร	7,460 ล้านบาท											
ค่าไฟขายส่ง เฉลี่ย	2.08 บาท/หน่วย											
เพิ่มประสิทธิภาพ : ไม่รับเงินเดือน, ไม่มีค่าใช้จ่าย												
ค่าไฟคิดใหม่	2.04 บาท/หน่วย											

ตารางที่ 7.2 แสดงตัวอย่างประเด็นตอบโต้ฝ่ายบริหาร

ประเด็น	รูปแบบนำเสนอ	ตัวอย่าง
<p>- ห้ามสหภาพประชุม ที่แจ้งสมาชิก</p> <p>- รื้อเต็นท์และเวที ปราศรัย</p>	<p>ข้อมูลผ่านกระดานเสวนา, เอกสารข้อกฎหมายเพื่อ ชี้ให้เห็นว่าเป็นการละเมิด สภาพการจ้าง เข้าข่าย ขัดขวางการดำเนินงานของ สหภาพฯ มีความผิดตามกฎหมาย.</p>	
<p>-รัฐบาลกดดันการขึ้น เงินเดือนจึงล่าช้า</p> <p>- การขึ้นเงินเดือนได้ 15% สำหรับระดับ 11 ลงมา ส่วนระดับ 12- 14 ปรับเพิ่ม 8%ไม่ได้ 21% ตามที่เสนอใน ตอนแรก</p> <p>เนื่องจากกฟผ. ฐาน เงินเดือนสูงกว่าที่อื่น</p>	<p>กระดานเสวนา, เอกสาร อัตราเงินเดือนของ 3 รัฐวิสาหกิจไฟฟ้าเพื่อแสดง ว่าฐานเงินเดือนของผู้บริหาร ระดับสูงเท่านั้นที่สูงกว่าและ หากระดับ 11 ลงมา ได้ 21% ระดับ 12-14 จะปรับเพิ่ม เพียง 3% เท่านั้น</p>	
<p>-การเซ็นหนังสือสภาพ การจ้างกับฝ่ายบริหาร เป็นหลักประกันความ มั่นคงในการทำงาน</p>	<p>กระดานเสวนา, เอกสาร แสดงให้เห็นว่าหนังสือสภาพ การจ้างนั้นเปลี่ยนแปลงได้ โดยฝ่ายบริหาร แต่การทำ ข้อตกลงระหว่าง สร.กฟผ. และฝ่ายบริหารจึงจะเกิดผล ในทางปฏิบัติ</p>	

นอกจากนำเสนอข้อมูลเพื่อให้ตระหนักรู้ว่าอะไรถูกต้องไม่ถูกต้อง หรือข้อมูลที่ประชาชนหรือพนักงาน กฟผ. ควรรับรู้แล้ว ยังนำเสนอประเด็นเสริมกำลังในการต่อสู้ไม่ว่าจะเป็นประเด็นทางด้านกฎหมายที่สามารถสู้ได้ตามหลักรัฐธรรมนูญและ พรบ.แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์, ประเด็นพลังของพนักงานในการต่อสู้ กำลังคนในการต่อสู้นั้นก็ถือเป็นสิ่งสำคัญในการดึงพนักงานที่ยังไม่ตัดสินใจเข้าร่วม ผ่านการเขียนรายงานข่าวให้มีจำนวนพนักงานมาร่วมชุมนุมเกินกว่าจำนวนจริงบ้างเพื่อให้พนักงานในส่วนต่างๆ เห็นว่ายังมีกำลังพนักงานในการร่วมคัดค้านอยู่, ประเด็นคนสนับสนุน เช่น นำเสนอประเด็นที่มีประชาชนบางส่วนมาร่วมคัดค้านหน้า กฟผ. หรือข่าวและบทความที่ยังนำเสนอประเด็นการคัดค้าน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ผู้จัดการที่มีบทบาทในการนำเสนอมากในช่วงหลัง

ด้านการสื่อสารตอบโต้กลับของรัฐบาลนั้นจะใช้สื่อมวลชนกระแสหลัก โดยเฉพาะต้องการสื่อสารกับพนักงานด้วยประเด็นสิทธิประโยชน์เป็นหลัก โดยไม่ค่อยยอมเจรจาด้วยเหตุผลอื่นที่สหภาพหยิบยกขึ้นมา ในขณะที่ฝ่ายบริหารนั้นใช้ทั้งสื่อมวลชน, สื่อภายในองค์กร, บางท่านมาได้แย่งภายในกระดานเสวนา, รวมทั้งการสนทนากลับด้วยการใช้อำนาจในการปิดกั้น

ทางด้านนักข่าวจากสื่อมวลชนก็เข้ามาศึกษาข้อมูลของฝ่ายคัดค้านเพื่อนำไปประกอบการกำหนดประเด็นในการนำเสนอข่าว

นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงถึงเครือข่ายเพื่อการคัดค้าน กฟผ. ประกอบไปด้วย เว็บไซต์ที่พนักงานจัดทำขึ้น หรือไม่ว่าจะเป็นองค์กรหรือบุคคลอื่นที่จัดทำขึ้นเกี่ยวกับการคัดค้านการขาย กฟผ. ได้แก่ เว็บไซต์คัดค้านแปรรูป กฟผ. กับนาย ก. ไข่, เว็บไซต์ระดมทุนเพื่อการคัดค้าน, เว็บไซต์ดับภาพการคัดค้าน, เว็บไซต์ไฟไม่ใช้ธุรกิจ, เว็บไซต์รักประเทศไทย, ชมรมนักศึกษากับการเมือง, เว็บไซต์ตั้งวิทย์ชุมชน “แปรรูป กฟผ.” ของไทยเอ็นจีโอ, หรือวิทย์ชุมชนทางอินเทอร์เน็ต 92.25 ซึ่งสนใจพูดถึงปัญหาการแปรรูป กฟผ. เป็นประเด็นในรายการด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีส่วนของเว็บพันธมิตรซึ่งเป็นองค์กรที่ร่วมเคลื่อนไหวหรือมีจุดยืนในการคัดค้านกิจการสาธารณูปโภค เช่น มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค สถาบันสหสวรรค์ เครือข่ายองค์กรในประเทศและระหว่างประเทศ เป็นต้น

7.3 การวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหา

เว็บไซต์ luegat มีการจัดทำเป็น 2 เวอร์ชัน ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เวอร์ชันแรกในช่วงมกราคม 2547 ถึงมกราคม 2548 ซึ่งในช่วงแรกที่มีกระแสการเคลื่อนไหวคัดค้านมากนั้น มีผู้เข้าชมเว็บไซต์เกินกว่า 1 ล้านครั้งในระยะเวลาประมาณ 7-8 เดือน เวอร์ชันที่สองในช่วงมกราคม 2548 จนถึงปัจจุบัน โดยมีการปรับปรุงหน้าเว็บไซต์ให้สวยงามมากขึ้นเพิ่มลูกเล่น เช่น ป้ายที่ตัวอักษรสามารถเลื่อนได้ ปฏิทินแสดงเหตุการณ์ เป็นต้น โดยส่วนใหญ่แล้วผู้เข้าชมจะเป็นพนักงานผู้ปฏิบัติถึง 90% ซึ่งในช่วงที่มีกระแสการคัดค้านเข้มข้นนั้น มีผู้เข้าชมสูงกว่า 7,000 ครั้งต่อวัน ซึ่งหากตีความว่าบุคคลหนึ่งเข้ามามากกว่าวันละ 1 ครั้ง ก็จะมีผู้เข้าชมประมาณ 3,500 คนต่อวัน แต่ในช่วงหลังที่กระแสคัดค้านลดลงยังคงมีพนักงานที่เห็นความสำคัญของกรรการคัดค้านเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นและยังคงติดตามอยู่ประมาณ 500 คน ในส่วนของภาษาอังกฤษสำหรับผู้สนใจที่เป็นชาวต่างชาตินั้น ได้รับความสนใจเข้าชมกว่า 1 แสนครั้งเช่นกัน อย่างไรก็ตามในส่วนของการปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลให้ทันสมัยนั้นมีความสม่ำเสมอน้อยกว่าภาษาไทย

ภาพที่ 7.3-7.6 แสดงหน้าเว็บไซต์ luegat

ภาพที่ 7.3 หน้าเว็บไซต์ luegat ภาษาไทย ช่วงปี 2547

ภาพที่ 7.4 หน้าเว็บไซต์ luegat ภาษาอังกฤษ ช่วงปี 2547

ภาพที่ 7.5 หน้าเว็บไซต์ luegat ภาษาไทย ช่วงปี 2548

นายกรัฐมนตรีโดยตรง, การเสวนาเกี่ยวกับแผนการผลิตไฟฟ้า หรือ ปีดีพี 2004, ความเป็นหน้าของคดีความที่เกิดขึ้นกับพนักงาน

- ส่วนของอินทราเน็ต สำหรับบุคคลผู้ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของกฟผ. สามารถดูการถ่ายทอดสดเหตุการณ์คัดค้านจากสถานที่จริงได้ นอกจากนี้ยังสามารถเขียนแผ่นซีดีได้ด้วยตนเอง โดยใช้ โปรแกรม Nero Express ซึ่งทางเว็บไซต์ได้จัดทำเป็นไฟล์เตรียมไว้แล้ว
- บทเพลงการต่อสู้ และคัดค้าน ประกอบไปด้วย เพลงมาร์ช กฟผ. ซึ่งถือเป็นเพลงปลุกใจที่มีความหมายสำหรับพนักงานใช้ร้องในการต่อสู้และสร้างความสามัคคี, เพลงอย่าแปรรูปเลย, เพลงถามประชาชน, เพลงหยุดขาย กฟผ. และเพลงสมานฉันท์
- สุ่มคำคม เป็นส่วนของวาทะคำคมที่เกิดขึ้นมาในระหว่างเกิดการคัดค้านทั้งจากพนักงาน นักวิชาการ พระสงฆ์ เช่น
 “รัฐบาลไม่ได้ขายชาติ แต่กำลังนำชาติไปขาย” (คน กฟผ.)
 “ถ้ารัฐวิสาหกิจถูกขายแม้เพียงหุ้นเดียว”วัตถุประสงค์ก็จะเปลี่ยนไปเพื่อกำไร” (นพ.บวรลือ เฮงประสิทธิ์)
 “พระสงฆ์ฉันข้าวชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านเดือดร้อน จะให้พระสงฆ์นั่งอยู่เฉยได้อย่างไร” (พระมหาไชวี)
 “ถ้ารถไฟไม่มีคนขับ ผมก็จะให้ทหารไปขับแทน” คำพูดนี้จะมาจากผู้มีอำนาจ หลังจากนั้นผู้มีอำนาจก็จะถูกประชาชนไล่ทุกครั้งไป” (ประชาชน)
 การซื้อหุ้น ปตท. ก็มีคนที่ตระกูลใหญ่ได้หุ้น (ดร.วุฒิพงษ์)
 คณะกรรมการกำกับกิจการไฟฟ้า ถ้าอยู่ภายใต้นายกฯทักษิณ ก็จะเป็นทักษิณทั้งเจ็ด (ดร.วุฒิพงษ์)
 ถ้า พรบฯ หุนไม่ดีก็ยุบไปเสียเลย อย่ามาเสียเวลากับ พรบ.พัฒนา รัฐวิสาหกิจ ฉบับ อ.ชัยอนันต์อยู่เลย (ดร.วุฒิพงษ์)
- กระดานเสวนา สำหรับพนักงานผู้ปฏิบัติงานและบุคคลทั่วไปในการแสดงความคิดเห็น

•แบบสำรวจ สำหรับให้พนักงานแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยใน
ความเห็น ประเด็นที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆ

• เครือข่ายคัดค้าน ประกอบไปด้วย เว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นจากทั้งพนักงาน องค์กรพันธมิตร
กฟผ. หรือบุคคลอื่นๆ เพื่อร่วมคัดค้านการขาย กฟผ.

ในการนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ส่วนเนื้อหาที่สำคัญ ดังนี้

- 7.3.1 ข้อโต้แย้งและข้อเสนอแนะต่อนโยบายแปรรูป กฟผ. และเอกสารแสดงข้อเท็จจริง
- 7.3.2 ข่าว
- 7.3.3 การรณรงค์
- 7.3.4 การ์ตูน
- 7.3.5 กระดานเสวนา

7.3.1. ข้อโต้แย้งและข้อเสนอแนะต่อนโยบายแปรรูป กฟผ. และเอกสารแสดงข้อเท็จจริง

ภาพที่ 7.7 เอกสารจากเว็บไซต์ www.luegat.com

ภายในเว็บไซต์มีเอกสารประกอบให้ข้อเท็จจริง อีกทั้งบทความเชิงวิชาการเพื่อให้ข้อมูลแก่พนักงานและประชาชนที่สนใจ นำเสนอถึงประเด็นข้อเสนอนั้นและข้อโต้แย้งคำกล่าวหาของรัฐบาลที่เน้นย้ำเหตุผลของฝ่ายตนผ่านสื่อมวลชนกระแสหลัก ในขณะที่พนักงานมีโอกาสอธิบายอย่างเต็มที่ในสื่อที่จัดทำขึ้นเอง เนื่องจากพื้นที่บนสื่อกระแสหลัก โดยเฉพาะในสื่อโทรทัศน์ที่เข้าถึงผู้รับสารมากนั้นมีอยู่อย่างจำกัด อีกทั้งยังต้องตอบคำถามผ่านการกำหนดประเด็นของสื่อมวลชน ซึ่งส่วนใหญ่สนใจติดตามความคืบหน้าของความเคลื่อนไหวเชิงมาตรการการต่อสู้ของทางพนักงานในแต่ละวันมากกว่าการให้ข้อมูลเชิงเหตุผลหรือเชิงวิชาการ อีกทั้งยังต้องนำเสนออย่างสั้น กระชับ ในเวลาที่จำกัดจึงไม่เพียงพอต่อการอธิบายเชิงเหตุผลข้อเท็จจริงต่างๆ ของฝ่ายผู้คัดค้านให้ประชาชนได้เข้าใจ

ในส่วนของเอกสารนั้น นอกจากในเว็บไซต์จะมีเอกสารทั่วไปที่เผยแพร่ภายในไปสู่พนักงาน รวมถึงไปถึงประชาชนทั่วไปแล้ว ยังมีเอกสารราชการต่างๆ ที่ผู้จัดทำนำมาเสนอแก่ผู้เข้าชม เพื่อแสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อให้ประชาชนคนอ่านได้ตัดสินใจ แบ่งได้ดังนี้

ตารางที่ 7.3 แสดงเอกสารประเภทต่างๆ บนเว็บ luegat

<ul style="list-style-type: none"> • เอกสารเผยแพร่ทั่วไป ถึงประชาชนทั่วไปและพนักงาน ที่ออกจาก สร.กฟผ. , องค์การแรงงานในประเทศและระหว่างประเทศ เช่น สรส. เครือข่ายไฟฟ้า-ประปาฯ คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย สหพันธ์แรงงานสาธารณูปโภคระหว่างประเทศ (Public Services International: PSI) สหภาพอาชีพครูจากสหรัฐอเมริกา และเครือข่ายภาคประชาชน เช่น คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.) มูลนิธิผู้บริโภค ในรูปแบบของแถลงการณ์ จดหมายข่าว สร.กฟผ. จดหมายเปิดผนึก คำประกาศ รวมไปถึงเอกสารและแถลงการณ์สนับสนุน
<ul style="list-style-type: none"> • หนังสือถึงรัฐมนตรี เช่น หนังสือถึงนายกรัฐมนตรีเพื่อยุติกระบวนการแปลงสภาพ กฟผ.ไว้ก่อน รอจนกว่าจะมีพระราชวินิจฉัย จากการทูลเกล้าถวายฎีกา, หนังสือถึงรัฐมนตรีกระทรวงแรงงานเรื่องพิจารณาการกระทำของผู้บริหาร กฟผ.ละเมิดสิทธิ สร.กฟผ.
<ul style="list-style-type: none"> • จดหมายราชการหรือบันทึกข้อความภายในองค์กร ระหว่าง สร.กฟผ. กับ ฝ่ายบริหาร หรือ ฝ่ายบริหารถึง พนักงาน เช่น จดหมายตอบโต้ระหว่างฝ่ายบริหาร และสร.กฟผ. เรื่องการขอใช้สถานที่เพื่อการชุมนุม หรือเรื่องการเปิดประชุมวิสามัญใหญ่ตามวาระต่างๆ ต้องดำเนินการตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีบันทึกจากฝ่ายบริหาร ถึงพนักงานเช่น ถึง นายปรีชา กรปรีชา ซึ่งประท้วงการแปรรูปฯแบบอหิงสาให้ออกจากพื้นที่บริเวณสำนักงานกลาง กฟผ.
<ul style="list-style-type: none"> • เอกสารจากพนักงานสู่พนักงาน รวมถึงประชาชนทั่วไป เช่น กลุ่มดอกไม้ขาวในช่วงแรกถึงเรื่องข้อเสียของการแปรรูป กลุ่มพลังศรัทธาเพื่อเชิญชวนสมาชิก สร.กฟผ. ไปร่วมชุมนุมสามัญประจำปี ซึ่งอาจเกิด

<p>กรณีการเกณฑ์พนักงานมาปลด สร.กฟผ.ได้ นอกจากนี้ยังมีส่วนของเนื้อหาทางวิชาการที่พนักงานจัดทำขึ้นมา เช่น แปรรูป กฟผ. ใครได้ใครเสีย ,ประเด็นที่แท้จริงในการคัดค้านการแปรรูป กฟผ. ของพนักงาน กฟผ. ,คำถาม-คำตอบ ประเด็นข้อโต้แย้งข้ออ้างของรัฐบาลในการแปรสภาพ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์</p>
<ul style="list-style-type: none"> • เอกสารเพื่อให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน เกี่ยวกับการดำเนินการของภาครัฐ เช่น เอกสารซึ่งคัดลอกมาจากรายงานผลสรุปการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย 11ฉบับ โดยเฉพาะ พรบ.ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ที่ลงชื่อ นายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร เห็นชอบในหลักการในสมัยนายพันศักดิ์ วิญญรัตน์ เป็นประธานคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเศรษฐกิจ 11ฉบับ, บันทึกข้อความเพื่อแจ้งเตือนการจัดรายการเพื่อปวงชนทางวิทยุชุมชนโดยสมาน ศรีงาม โดยแจ้งให้เจ้าหน้าที่ควบคุมเสียงส่งนาเทปรายการที่ออกอากาศ 18.00-19.00น. ของทุกวัน จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงและคอยสดับตรับฟังไม่ให้พูดเรื่องการต่อต้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจโดยเด็ดขาดและห้ามนำเสนอความคิดเห็นส่วนตัวเชิงวิพากษ์วิจารณ์ เหน็บแนม เสียสดีการบริหารงานของรัฐบาล อันก่อให้เกิดการดูหมิ่นเหยียดหยามรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนทำให้เกิดความแตกแยกสามัคคีระหว่างคนในชาติ หรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศชาติ ซึ่งฝ่าฝืนกฎกระทรวง ฉบับที่14 (พ.ศ.2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2498 หมวด3 การควบคุมด้านรายการ ข้อ 16 (2),(4) และ(6) จึงแจ้งนักจัดรายการให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด หากพบว่าขัดกับระเบียบจะพิจารณาระงับการออกอากาศ
<ul style="list-style-type: none"> • เอกสารข้อมูลจากการสัมมนาและประชาพิจารณ์ เช่น บทเรียนจากการแปรรูป ปตท. โดย ชื่นชม สง่าวาศรี กริเชน ,วิเคราะห์ความเสี่ยงแปรรูป กฟผ. ข้อเสนอจากภาคประชาสังคม,บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ข้อเสนอจากสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญศึกษาและรับฟังแนวทางปฏิรูปวิสาหกิจการไฟฟ้า ภูมิภาค
<ul style="list-style-type: none"> • เอกสารจากการพิจารณาคดี เนื่องจากระหว่างการคัดค้านเกิดการดำเนินคดีในกรณีต่างๆ ผู้จัดจึงนำมาเสนอไว้ในเว็บไซต์ด้วย เช่น กรณีการฟ้องร้องระหว่างสมาชิกสหภาพแรงงาน ต่อ สหภาพแรงงานฯ เพื่อให้เปิดประชุมวิสามัญในนัดที่ทางกลุ่มเสนอ

7.3.2 ข่าว

เนื้อหาหลักของเว็บไซต์ คือ การรายงานสถานการณ์ประจำวันหรือ “ข่าว” อย่างต่อเนื่องผ่านการเขียนข่าว ภาพถ่าย และบันทึกวิดีโอภาพเคลื่อนไหว เพื่อให้ผู้รับสารได้ร่วมชมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งพนักงานส่วนใหญ่ต้องการเห็นภาพ การติดตามสถานการณ์นำมารายงานในหน้าเว็บไซต์ของ luegat สามารถแบ่งได้เป็น ข่าวกิจกรรมการเคลื่อนไหวคัดค้านทั้งกิจกรรมภายใน-ภายนอก ข่าวประชาสัมพันธ์ ข่าวการต่อสู้ของพนักงาน ข่าวสื่อมวลชน

ข่าวการเคลื่อนไหวคัดค้าน : กิจกรรมภายใน

ความเคลื่อนไหวประจำวันภายในมีกิจกรรมหลักคือเวทีปราศรัยคัดค้าน ที่มีผู้ปราศรัยหลักคือกลุ่มแกนนำการคัดค้าน และยังต้อนรับผู้ปราศรัยและผู้มาเยี่ยมเยียนจากทั้งองค์กรแรงงานภาคประชาชน นักวิชาการ และมีการแสดงดนตรีเพื่อชีวิต มีการแถลงข่าวประจำวัน การเคลื่อนไหวของพนักงาน เช่น กอดต้นไม้บริหาร กิจกรรมเฉพาะกิจ เช่น พิธีกรรมเผาโลงศพ นักการเมือง พิธีทำบุญทางศาสนา กิจกรรมวันครอบครัว กิจกรรมทำครัว ปรับปรุงสถานที่ ทำอุปกรณ์คัดค้าน เช่น ป้ายผ้า ธง เอกสารและซีดีเพื่อแจกจ่ายแก่ประชาชน ซึ่งจัดทำไปมากกว่าห้าแสนชุด ฯลฯ

ภาพที่ 7.8 – 7.11 ตัวอย่างกิจกรรมภายใน

ภาพที่ 7.8 เวทีปราศรัยและการชุมนุมที่ส่วนกลาง

ภาพที่ 7.9 การแถลงข่าวประจำวัน

ภาพที่ 7.10 กิจกรรมพิเศษ :เผาโลงศพนักการเมือง

ภาพที่ 7.11 การจัดทำสื่อ

ข่าวการเคลื่อนไหว: กิจกรรมภายนอก

กิจกรรมภายนอก เช่น การเดินทางไปยื่นหนังสือให้นายกรัฐมนตรี การชุมนุมสัจจกรไป ตามรัฐวิสาหกิจในเครือข่ายไฟฟ้า-ประปา การบุกวางพวงหรีดหน้ากระทรวงพลังงาน กระทรวงการคลัง ตลาดหลักทรัพย์ การจัดเวทีร่วมกับภาคประชาชนที่สนามหลวงเพื่อรณรงค์ทำ ประชามติ คาราวานแจกเอกสารของพนักงาน การไปร่วมการทำประชาพิจารณ์ ฯลฯ

ภาพที่ 7.12- 7.15 แสดงตัวอย่างกิจกรรมการเคลื่อนไหวภายนอก

ภาพที่ 7.12 การรวมพลัง วันที่ 9 มีนาคม 2547 เพื่อขอเจรจากับนายกรัฐมนตรี

ภาพที่ 7.13 การชุมนุมและวางพวงหรีดที่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภาพที่ 7.14 การชุมนุมสัจจกรในเครือข่ายไฟฟ้า-ประปา

ภาพที่ 7.15 การเดินสายแจกเอกสารให้ประชาชน

นอกจากนี้ยังมีส่วนของรายงานข่าวเรื่องราวเชิงชีวิตการต่อสู้ของพนักงานทั้งในนามสหภาพแรงงาน และในนามบุคคล ที่พยายามต่อสู้และต้องเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ เช่น การดำเนินคดีความ หรือการถูกสอบสวนทางวินัย ระหว่างเส้นทางของการคัดค้าน ดังในกรณีของพระปรีชา กรปรีชาที่ยึดแนวทางต่อสู้แบบอหิงสาพร้อมทั้งมีความตั้งใจเดินธรรมยาตราสู่ชาติ เริ่มจากลานพระบรมรูปทรงม้าไป พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน เพื่อถวายฎีกา แต่ถูกเจ้าหน้าที่สกัดกั้นและบังคับสืกระหว่างทาง นอกจากนี้ยังต้องถูกดำเนินคดีกีดขวางจราจรและแต่งกายเลียนแบบคณะสงฆ์ ในขณะที่ผู้บริหารมีคำสั่งให้ออกจากการเป็นพนักงาน แต่พนักงานผู้นี้ยังคงปฏิบัติตนตามแนวทางอหิงสาเพื่อปกป้อง กฟผ. หรือ ในกรณีกลุ่มพนักงาน 11 คนที่ถูกรัฐมนตรีพลังงานแจ้งดำเนินคดีในกรณีเกิดเหตุทำให้รถของรัฐมนตรียพลังงานเสียหาย ขณะไปเยือน กฟผ. และยังมี กรณีพนักงานถูกสอบวินัยร้ายแรงเนื่องจากมีพฤติกรรมคัดค้านนโยบายแปรรูป กฟผ. ซึ่งเป็นแนวคิดที่ไม่ตรงกับคำสั่งของฝ่ายบริหาร

ภาพที่ 7.16 การเดินธรรมยาตราของ พระปรีชา กรปรีชา

ผู้จัดทำสื่อพลเมืองนั้น เป็นผู้รับสารที่มีความกระตือรือร้น และมีความคิดวิพากษ์วิจารณ์ ในสถานการณ์คัดค้านต้องเปิดรับสื่อจากหลายด้านทั้งจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เพื่อตรวจสอบวาระของตนเองที่ออกสู่สาธารณะ ค้นหาประเด็นตอบโต้ของรัฐบาลและฝ่ายบริหาร รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปและกลุ่มต่างๆที่ออกมาเคลื่อนไหว เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประเมินสถานการณ์และเขียนประเด็นตอบโต้เพื่อเสนอข้อมูลของฝ่ายคัดค้าน ทางผู้จัดทำจึงได้รวบรวมข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการคัดค้าน สถานการณ์บ้านเมือง และสภาพของการเมืองที่มีความไม่แน่นอนนำเสนอไว้ในเว็บไซต์ด้วย ทั้งสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อหนังสือพิมพ์ที่มีข่าวอยู่เป็นจำนวนมากว่าหนึ่งพันข่าว นอกจากนี้จะให้ประโยชน์ในเชิงข้อมูลข่าวสารแล้ว ข่าวของสื่อมวลชนยังให้ประโยชน์ในเชิงบริหารเนื้อหาบนหน้า

เว็บไซต์ไม่ให้หยุดนิ่ง ในช่วงที่กระแสเหตุการณ์การคัดค้านในโลกแห่งความเป็นจริงมีความเข้มข้นน้อยลง

7.3.3 การรณรงค์

เป็นการเชิญชวนรณรงค์เพื่อให้มาร่วมกันปฏิบัติ เช่น การบอกวันเวลา สถานที่ จุติรวมตัวกันในแต่ละวันเพื่อไปทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เจอกันเพื่อรวมตัวไปกดดันฝ่ายบริหาร หรือไปทำกิจกรรมภายนอก เช่น ไปยื่นหนังสือให้รัฐบาล, ไปร่วมการทำประชาพิจารณ์, ไปร่วมกันแจกเอกสาร, ไปร่วมฟังเวทีพบพรรคการเมือง หรือการรณรงค์ใส่เสื้อสีประจำวันเพื่อแสดงความสามัคคี และสะดวกในการรักษาความปลอดภัย การร่วมสมทบทุนจัดซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

7.3.4 การ์ตูน

การสื่อสารผ่านเนื้อหาใน luegat นั้นไม่ใช่เพียงในรูปแบบของเหตุผล แต่ยังมีเนื้อหาที่มีลักษณะแฝงด้วยอารมณ์ความรู้สึก เช่น บทกลอนให้กำลังใจ บทเพลงเกี่ยวกับการขายสมบัติชาติ และ การ์ตูนล้อเลียน ที่พนักงานให้ความสำคัญในการนำมาสื่อสาร ซึ่งนอกจากจะให้ข้อมูลเนื้อหาแล้ว ยังสะท้อนทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ที่มีต่อนโยบายของรัฐบาล การบริหารงานของรัฐบาล และฝ่ายบริหาร

การ์ตูนที่พนักงานวาดยังล้วนสื่อความหมายถึงการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฟผ. นั้นเป็นไปด้วยผลประโยชน์ของนักธุรกิจการเมืองเป็นหลัก ในขณะที่รัฐบาลมีท่าทีต่อผู้ที่ออกมาคัดค้านในลักษณะอำนาจนิยม แทนที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมตามแนวทางของการเมืองภาคประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในนโยบายที่จะกระทบต่อชีวิตของตน

การ์ตูนที่ปรากฏใน luegat ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาพถ่ายจากภาพวาดจริงและการสแกน (scan) ภาพการ์ตูนล้อเลียนเข้ามานั้น มีประมาณ 50 ภาพ ซึ่งมีตัวละครหลักคือ รัฐบาลประกอบไปด้วย นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีพลัดงาน รัฐมนตรีคลัง ฝ่ายบริหาร ได้แก่ ผู้ว่า ประธานคณะกรรมการ กฟผ. พนักงานการไฟฟ้าผู้คัดค้าน และประชาชน โดยมีประเด็นหลักที่ชี้ให้เห็นคือ ผู้นำมีลักษณะอำนาจนิยม การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อผลประโยชน์ทับซ้อนของนักธุรกิจการเมือง การขาดศีลธรรมในการบริหาร รัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภคไฟฟ้า-ประปาเป็นสมบัติ

สาธารณะ ความต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชน และการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายอื่นๆของ
รัฐบาล เช่น บ่อนการพนันเสรี การเปิดเสรีทางการค้า(FTA) เป็นต้น

ภาพที่ 7.17 -20 ตัวอย่างการ์ตูนภายในเว็บไซต์

ภาพที่ 7.17 ลักษณะอำนาจนิยมของผู้นำ

ภาพที่ 7.18 ประชาชนต้องการมีส่วนร่วม

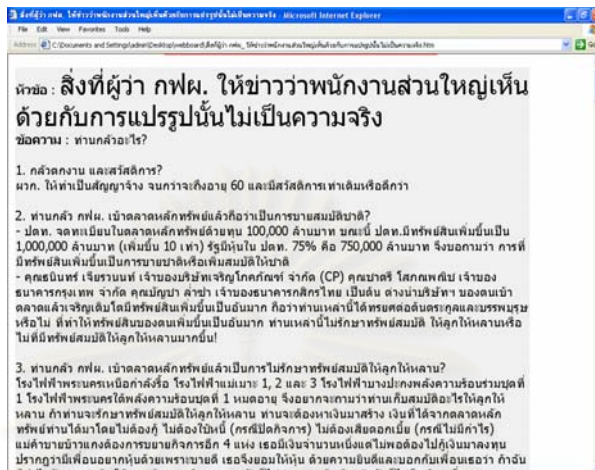

ภาพที่ 7.19 วิพากษ์วิจารณ์นโยบายรัฐบาล

ภาพที่ 7.20 วิचारณั้กการเมือง

7.3.5 กระดานเสวนา

ภาพที่ 7.21 กระดานเสวนาของ luegat

กระดานเสวนาของเว็บไซต์ www.luegat.com นั้นมีบทบาทอย่างยิ่งตั้งแต่ในช่วงแรกของการคัดค้าน ซึ่งพนักงานย้ายจากกระดานเสวนาภายในของกฟผ. ซึ่งฝ่ายบริหารให้ลงทะเบียนในการแสดงความคิดเห็นหลังจากพนักงานวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายบริหารและการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ จนการแสดงความคิดเห็นเริ่มร้อนแรงขึ้น บรรยายภาคนั้นแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ของพนักงานนั้นจะเป็นไปตามประเด็นข้อโต้แย้งที่กำลังเกิดขึ้นในโลกแห่งความจริง โดยเป็นที่สนใจของหลายฝ่าย ทั้งนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นประจำคือพนักงานที่ต้องการคัดค้านโดยส่วนใหญ่อยู่ในส่วนกลาง นอกจากนี้ยังมีฝ่ายบริหาร, พนักงานทั่วไปในส่วนกลางและต่างจังหวัดทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการแปรรูป, บางครั้งมีประชาชนทั่วไป หรือแม้กระทั่งพนักงานจากบริษัท บอสตัน คอนซัลติ้ง กรุ๊ป ซึ่งเคยเข้ามาเขียนเสียดสีพนักงานที่ต้องการต่อสู้ แม้ในช่วงที่กระแสการคัดค้านจะลดน้อยลง พนักงานที่ยังมีเจตนาพร้อมคัดค้านจะเข้ามาให้กำลังใจ แลกเปลี่ยนข้อมูล รวมทั้งแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์สถานการณ์ในแต่ละวันหากเกิดเหตุการณ์ภายในบริเวณส่วนกลาง เช่น ฝ่ายบริหารเกณฑ์พนักงานในต่างจังหวัดเข้ามา หรือแลกเปลี่ยนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างจังหวัด นอกจากนี้ยังมีประเด็นหลักอื่นๆในการเสวนา เช่น ประเด็นแปรรูป กฟผ. ผลประโยชน์เพื่อใคร ประเด็น ทาม-ตอป คัดค้านแปรรูป กฟผ. ประเด็นการใช้อำนาจของรัฐบาล ประเด็นการใช้อำนาจของผู้บริหาร ประเด็นสหภาพแรงงานฯและยุทธศาสตร์การต่อสู้ ประเด็นปัญหาอนาคตองค์กร ประเด็นสิทธิประโยชน์ เป็นต้น โดยมีตัวอย่างของประเด็น เช่น หัวข้อกระทู้ที่ 0028

รัฐวิสาหกิจควรเปลี่ยนวิธีการระดมทุนไม่ควรแปรรูป, กระทั่งที่ 009 ข้อเท็จจริงเมื่อแปรรูป กฟผ. แล้วใครได้ใครเสีย, กระทั่งที่ 0156 ขอเรียกศักดิ์ศรีและความเป็นมืออาชีพของผู้บริหาร กฟผ.คืนมา, กระทั่งที่ 0017 สิ่งที่ว่า กฟผ. ให้ข่าวว่าพนักงานส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแปรรูปนั้นไม่เป็นความจริง ฯลฯ

ถึงแม้ว่าเว็บไซต์จะเป็นสื่อขนาดเล็กและมีปริมาณผู้ชมที่อาจไม่กระจายกว้างขวางเท่าสื่อกระแสหลัก แต่ก็มียุทธศิลป์ในการบ่มเพาะความคิดของผู้ที่สนใจในปัญหาทำให้เป็นที่หวาดระแวงของฝ่ายที่มีอำนาจ ดังกรณีที่ฝ่ายบริหารยังเกรงว่าเว็บไซต์ จะทำให้พนักงานรวมตัวกันได้อีกครั้งดังที่เคยเกิดมาแล้วนอกจากนี้ยังมีการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายบริหารจึงทำการปิดกั้น (Block) ไม่ให้พนักงานเข้าได้จากระบบอินเทอร์เน็ตภายในกฟผ.

เมื่อฝ่ายบริหารปิดกั้นเว็บไซต์ไม่ให้พนักงานเข้า ในระหว่างนั้นจึงนำเว็บบอร์ดเก่าขึ้นมาใช้อีกครั้ง ขณะเดียวกันก็เป็นช่วงที่ผู้จัดทำเริ่มพิจารณาว่าจะนำเว็บไซต์ขึ้นออนไลน์อีกครั้งหรือไม่ เนื่องจากอาจจะถูกฝ่ายบริหารหาช่องทางเอาผิดได้ เมื่อศึกษาดูแล้วว่ามีเพียงเรื่องเกี่ยวกับการหมิ่นสถาบันกษัตริย์เท่านั้นที่จะสามารถปิดเว็บไซต์และเอาผิดจากผู้ดูแลได้ ผู้จัดทำจึงสำรวจเนื้อหาเว็บไซต์และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ แล้วไม่พบปัญหาในเรื่องนี้จึงตัดสินใจเปิดเว็บไซต์อีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งแก้ปัญหาการปิดกั้นเว็บไซต์ของฝ่ายบริหารด้วย 2 แนวทาง คือการเข้าทางหมายเลข ไอพี (IP address) เช่น www.luegat.com = 203.145.125.220 โดยใช้บริการของ www.ipzip.com หรือการใช้บริการ <http://www.guardster.com> โดยให้พิมพ์ชื่อเว็บไซต์ที่ถูกปิดกั้นในช่อง <http://...> หรือเข้าโดยวิธีการใช้ชื่ออื่นแทน www.luegat.com คือ <http://luegat.dyndns.org>, <http://luegat.no-ip.info>, <http://luegat1.no-ip.info>, <http://luegat9.no-ip.info>, <http://egat.no-ip.info>

ภายในเว็บบอร์ดเก่านั้นพนักงานยังได้ปรึกษากันและตระหนักถึงการถูกลิดรอนสิทธิของการสื่อสารได้อย่างมีเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ จึงมีความพยายามของพนักงานที่เชื่อมั่นศรัทธาในสิ่งที่ตัวเขาคิดและต้องการเผยแพร่ทำเว็บไซต์คัดค้านของพนักงานเพิ่มขึ้นมา เช่น เว็บไซต์ของพนักงาน กฟผ. ที่ใช้นามแฝงในเว็บบอร์ดของ luegat ว่า สวว. (www.freedomwww.com), เว็บไซต์คัดค้านกับนาย ก.ไก่ (www.geocities.com/jxt25) และ พยายามเปิดช่องทางสื่อสารโดยการช่วยกันเผยแพร่ข่าวสารไปโพสต์ตามกระดานแสดงความคิดเห็นของเว็บท่าและเว็บสื่อมวลชน

ต่างๆ เช่น เว็บไซต์สนุก (www.sanook.com), เว็บไซต์หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (www.bangkokbiznews.com), เว็บไซต์หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ (www.manager.co.th) ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารข้อเท็จจริงอีกด้านของการแปรรูปและรับรู้ว่ายังมีพนักงานที่คงจุดยืนในการคัดค้าน จึงเห็นได้ว่าการลิดรอนสิทธิการสื่อสารของผู้มีอำนาจ ก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจและสร้างความตั้งใจที่จะสื่อสารเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 7.22 แสดงการปิดกั้นเว็บไซต์ของฝ่ายบริหารเมื่อเข้าจากอินเทอร์เน็ต

จะเห็นได้ว่าพนักงาน กฟผ. ผู้มีเจตนาarmiคัดค้านได้จัดทำสื่อพลเมืองในรูปแบบเว็บไซต์เพื่อส่งสารข้อมูลเกี่ยวกับการคัดค้านโต้แย้งข้อมูลของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายบริหาร ไปสู่ผู้รับสารคือพนักงานผู้ปฏิบัติใน กฟผ. ทั่วประเทศรวมทั้งประชาชนทั่วไปที่สนใจในประเด็นการคัดค้าน ให้ทราบข้อมูลที่รอบด้านแตกต่างจากมุมมองของรัฐบาลและฝ่ายบริหารที่พยายามบ่อนให้ผู้รับสารผ่านสื่อกระแสหลักหรือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มพลังด้านการสื่อสารให้แก่พนักงานและเพิ่มพลังของข้อมูลข่าวสารแก่ผู้รับสารให้มีความรอบด้าน เห็นอีกด้านหนึ่งของนโยบายการแปรรูปผลกระทบต่อประชาชน และผลกระทบต่อพนักงาน นำเสนอแนวทางออก แนวทางการต่อสู้ รู้เท่าทันพฤติกรรมของรัฐบาลและฝ่ายบริหาร เพื่อสร้างจิตสำนึกในการต่อสู้ ผ่านเนื้อหาหลากหลายรูปแบบทั้งข้อมูลที่เป็นเหตุเป็นผล การล้อเลียน ข่าวลือ การแสดงความรู้สึกนึกคิดทั้งการเขียนรายงาน หรือการเขียนพุดคุยทางเว็บบอร์ด นอกจากนี้ยังสร้างเครือข่ายข้อมูลเว็บไซต์ของบุคคลหรือองค์กรที่ต้องการคัดค้าน ในส่วนของพนักงานผู้ปฏิบัติงานยังมีส่วนร่วมในการจัดทำและช่วยเหลือในส่วนของเงินทุน

บทที่ 8

การเสนอวาระสาธารณะของสหภาพแรงงานฯ ผ่านสื่อมวลชน

ในบทนี้จะกล่าวถึงการสื่อสารของสหภาพแรงงานฯ ผ่านการกำหนดวาระของสื่อมวลชน เพื่อไปสู่สาธารณะ

การเสนอวาระของสหภาพแรงงานฯ ไปสู่สาธารณะนั้นต้องผ่านการทำงานหรือการกำหนดวาระของสื่อมวลชน ซึ่งสื่อมวลชนแต่ละประเภททั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ แต่ละองค์กรล้วนมีแนวทางในการกำหนดวาระ การเน้นย้ำประเด็นในการนำเสนอและให้ความสำคัญในเรื่องราว ประเด็น บุคคล ที่แตกต่างกัน ส่งผลไปถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้สึกที่มีผลต่อการมองการคัดค้านของสหภาพแรงงานฯ, การให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆ ที่สหภาพฯ นำเสนอและอาจมีผลต่อการกระทำทางการเมือง เช่น การออกมาร่วมสนับสนุน หรือ การลงคะแนนเสียง

จากการวิเคราะห์ การเคลื่อนไหวของ สหภาพแรงงานฯ ซึ่งเป็นผู้สื่อสาร ในฐานะขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม จะพบว่าวาระของภาคประชาชนในสื่อมวลชนนั้นขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งในเหตุการณ์ของโลกความเป็นจริง โดยสื่อมวลชนสามารถสนับสนุนวาระข่าวให้เป็นประเด็นทางสังคมได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และส่งผลถึงการออกมาตรการรองรับผลกระทบจากนโยบายให้เป็นที่ยอมรับในบางส่วน เพื่อลดกระแสการวิพากษ์วิจารณ์ ในขณะที่การดำรงวาระของรัฐบาลนั้นขึ้นอยู่กับการยืนยันข้อมูลข่าวสารของภาครัฐผ่านการใช้สื่อจำนวนมากเพื่อเผยแพร่เหตุผลของรัฐ รวมถึงการเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งสำคัญที่มีความเป็นคุณค่าข่าวทำให้มีโอกาสกำหนดวาระข่าวสารของสังคมและเผยแพร่เหตุผลของทางภาครัฐได้อย่างสม่าเสมอ

8.1 การเสนอวาระการคัดค้านผ่านสื่อมวลชน

สื่อมวลชนกระแสหลักส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวการคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เนื่องจากเห็นว่าเป็นนโยบายรัฐบาลที่จะแปรรูปรัฐวิสาหกิจสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชน แม้รัฐบาลจะพยายามนำเสนอข้อดีคือทำให้เพิ่มประสิทธิภาพองค์กร เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของตลาดหลักทรัพย์ แต่สื่อมวลชนก็มองเห็นข้อเสียคือค่าไฟฟ้าที่จะกระทบต่อประชาชนเมื่อกลายเป็นเอกชนแล้ว จึงติดตามมาตรการ

ต่างๆที่จะออกมารองรับ ในขณะที่ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นองค์กรแรงงานที่มีความเข้มแข็งมากที่สุดออกมาคัดค้านคัดค้านตัดทอนรัฐบาลอย่างพร้อมเพรียง จึงต้องนำเสนอรับฟังเหตุผล อีกทั้งมีเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความไม่โปร่งใสในการดำเนินการ จึงเกิดเป็นประเด็นคำถามที่ว่า การแปรรูปครั้งนี้ผลประโยชน์ตกอยู่ที่ใคร สื่อมวลชนจึงสนใจนำเสนอเนื่องจากมีประเด็นที่มีคุณค่าข่าวในหลายประการ อย่างไรก็ตามสื่อมวลชนในแต่ละประเภท แต่ละองค์กรจะให้น้ำหนักความสำคัญของการนำเสนอหรือติดตามในประเด็นที่แตกต่างกัน

คุณค่าข่าวหลักของประเด็นการแปรรูป กฟผ. คือมีผลกระทบต่อประชาชน โดยเฉพาะในเรื่องค่าไฟฟ้า ด้านคุณค่าข่าวเพื่อการติดตามทำข่าวฝ่ายรัฐบาล คือ บุคคลในตำแหน่งสาธารณะที่รับผิดชอบนโยบาย ผลคือทำให้รัฐบาลสามารถกำหนดวาระได้อย่างสม่ำเสมอ

ส่วนคุณค่าในการติดตามข่าวของฝ่ายสหภาพแรงงานฯ นั้นคือเหตุการณ์ความเคลื่อนไหว โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เข้มข้นนั้นมีแนวโน้มที่สื่อจะสนใจมาก อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ความเคลื่อนไหวเป็นประเด็นสำคัญ และวาระความเข้มแข็งในการคัดค้านที่สื่อต้องการนำเสนอ นั้นอาจส่งผลเสียในการต่อสู้ระยะยาว ที่รัฐบาลจะชี้แจงว่าการชุมนุมยืดเยื้อก่อความเดือดร้อนให้กับประชาชนจนเกิดเป็นประเด็นในด้านลบ และฝ่ายบริหารอาจใช้เหตุผลของความเสียหายต่อองค์กรและใช้กฎระเบียบขององค์กรในการลงโทษ

สหภาพแรงงานฯ เคลื่อนไหวโดยมีจุดประสงค์หลักคือการคัดค้านนโยบายแปรรูป กฟผ. รวมไปถึงรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภค ที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วประเทศ โดยมีข้อเสนอหลักคือ ยุติการแปรรูป ยกเลิก พรบ.ทุนรัฐวิสาหกิจ แล้วจัดทำร่างพรบ.ปรับปรุงประสิทธิภาพ และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจลงประชามติ นอกจากนี้แล้วยังมีประเด็นรองลงไปเพื่อใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการเคลื่อนไหว เช่น การเสนอให้ตรวจสอบการทำงานและปลดผู้ว่าการ, การรณรงค์ไม่เลือกผู้สมัครพรรคไทยรักไทยทั้งผู้ว่ากรุงเทพมหานครและผู้แทนราษฎร เป็นต้น

การเคลื่อนไหวคัดค้านอันเข้มแข็งของ สหภาพแรงงานฯ ในการเปิดประชุมใหญ่วิสามัญในช่วงแรกได้เปิดพื้นที่ของการถกเถียงถึงประเด็นอันเป็นประโยชน์ของประชาชนให้กว้างมากขึ้น เกิดเป็นกระแสของสื่อมวลชนให้ความสนใจในการติดตามข่าวสาร บ้างให้การสนับสนุนและร่วมวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นที่ผู้คัดค้านหยิบยกขึ้นมา ส่งผลให้ สร.กฟผ. ได้นำข้อเสนอไปเจรจา

ต่อรองกับรัฐบาลเพื่อหาบทสรุปที่เป็นผลประโยชน์ต่อสาธารณะ ในการนี้มีทั้งข้อเสนอที่รัฐบาลยอมรับไปปรับปรุงและไม่ยอมรับ

ถึงแม้ว่าในส่วนขอข้อเสนอหลัก 3 ประการในจุดยืนของ สหภาพแรงงานฯ อาจไม่บรรลุเป้าประสงค์เท่าที่ควร แต่ในส่วนขอประเด็นประโยชน์สาธารณะที่สหภาพแรงงานฯ และฝ่ายสนับสนุนหยิบยกขึ้นมาคัดค้าน และสื่อหรือกระแสสังคมร่วมวิพากษ์วิจารณ์ด้วยนั้น ได้รับการตอบสนองจากรัฐบาลโดยการออกมาตรการในทางปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 8.1 แสดงข้อเสนอหลักของ สหภาพแรงงานฯ และการดำเนินงานของรัฐบาล

ประเด็นหลัก 3 ข้อ	ผลลัพธ์จากรัฐบาล
1. ยุติการแปรรูป กฟผ.	1. รัฐชะลอการแปรรูปฯ เร่งตั้งคณะกรรมการกำกับกิจการไฟฟ้าดูแลค่าไฟฟ้าและการแข่งขัน และออกมาตรการกระจายหุ้นให้โปร่งใสมยิ่งขึ้น
2. ยกเลิก พรบ.ทุนรัฐวิสาหกิจ ยกร่าง พรบ.ปรับปรุงประสิทธิภาพรัฐวิสาหกิจ	2. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย แต่รัฐบาลไม่มีความจริงใจในการนำไปปฏิบัติ
3. ทำประชามติ	3. ไม่ทำ เพราะเป็นการเสียเวลา

ตารางที่ 8.2 แสดงประเด็นประโยชน์สาธารณะที่สร.กฟผ. และฝ่ายสนับสนุนหยิบยกขึ้นมาคัดค้านแล้วรัฐบาลออกมาตรการรองรับให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ประเด็นผู้คัดค้าน	มาตรการรัฐบาล
การทุจริต เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนของผู้ถือหุ้นกับเครือญาติของบุคคลในรัฐบาล เช่น กรณีการแปรรูปและกระจายหุ้นของ ปตท.	นายกรัฐมนตรีสั่งให้กระทรวงการคลังจัดทำเกณฑ์กระจายหุ้นให้โปร่งใสมยิ่งขึ้น ยกเลิกหุ้นผู้มีอุปการคุณ จัดสรรหุ้นแบบการสุ่ม (random) โดยให้รัฐถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 75%
ค่าไฟแพง	นายกรัฐมนตรีสั่งให้กระทรวงพลังงานไปดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าซึ่งจะดูแลในเรื่องต้นทุนค่าไฟฟ้าและการแข่งขันให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น
สมบัติสาธารณะและอำนาจสาธารณะ	สร้างความชัดเจนในการโอนสินทรัพย์ เช่น เขื่อน อ่างเก็บน้ำที่ดิน ให้กระทรวงการคลัง และโอนอำนาจสาธารณะ เช่น การเวนคืน ปักเสา พาดสายจาก บริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) ให้คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า

อย่างไรก็ดี มาตรการเหล่านี้ แม้จะลดความกังวลให้กับบุคคลบางส่วนที่ต้องการให้ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ แต่ไม่ใช่วาระของผู้คัดค้าน เพราะไม่สามารถเป็นหลักประกันความมั่นคงของชาติในอนาคต เนื่องจากสัดส่วนการถือหุ้นที่เป็น มติ ครม. นั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองก็สามารถทำได้ผ่านผู้ถือหุ้นแทน คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าก็ไม่มีความเป็นอิสระอีกทั้งไม่มีอำนาจเพียงพอควบคุมบริษัท เนื่องจากไม่มีพระราชบัญญัติออกมารองรับและต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญพลังงาน สหภาพแรงงานฯ จึงยังคงคัดค้านต่อไปและยืนยันให้รัฐบาลทำประชามติเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อนโยบายที่มีผลกระทบโดยตรง

8.1.1 การเสนอวาระการคัดค้านในสื่อมวลชนประชานิยมและเชิงคุณภาพ ช่วงการประชุมวิสามัญที่เข้มแข็ง

สถานีโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมมาก หรือ หนังสือพิมพ์ประชานิยม จะมีความลึกของประเด็นการตรวจสอบวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล รวมทั้งการนำเสนอที่น้อยกว่าสื่อมวลชนอื่นๆ เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านเวลาและพื้นที่ในการนำเสนอข่าว เพราะต้องแบ่งพื้นที่ให้แก่โฆษณาที่มีเป็นจำนวนมาก อีกทั้งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการคิดใคร่ครวญของสื่อว่า “ผลประโยชน์สาธารณะ” จะหยุดอยู่ที่ประเด็นไหนหรือหยุดอยู่ที่การยอมรับมาตรการใดของรัฐบาล และทัศนคติต่อบทบาทหน้าที่ของสื่อต่อสังคมว่าควรเป็นอย่างไร สื่อเพื่อการค้าที่มีปริมาณผู้ชมจำนวนมากนั้น กลับมีบทบาทน้อยมากในการผลักดันวาระประชาธิปไตยจากขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ที่มีผู้ชมขนาดกลาง และหนังสือพิมพ์คุณภาพ จะให้ความสำคัญในการรายงานข่าวอย่างมากและในขณะที่หนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ประชานิยมจะเน้นเพียงแหล่งข่าวหลักของแต่ละฝ่าย สื่อเชิงคุณภาพจะให้พื้นที่ของแหล่งข่าวอันหลากหลาย โดยจะนำเสนอตามจุดยืนของตนเอง รวมถึงหลักคิดในประโยชน์สาธารณะของแต่ละสื่อก็มีความแตกต่างกันไป สื่อโทรทัศน์เน้นนำเสนอข่าวรอบด้านโดยไม่มีจุดยืนในการผลักดันซึ่งนำความคิดอย่างไรก็ดีการให้พื้นที่แหล่งข่าวก็ผลต่อทิศทางการนำเสนอข่าว ส่วนหนังสือพิมพ์คุณภาพมีลักษณะการนำเสนอ หรือการเขียนรายงานข่าวที่แตกต่างกัน ตามจุดยืนของแต่ละหนังสือพิมพ์

8.1.1.1 สื่อโทรทัศน์ : ประชานิยมและเชิงคุณภาพ

สถานีโทรทัศน์ ช่อง 7

สถานีโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมมากจากการวัดระดับความนิยม (rating) อย่าง สถานีโทรทัศน์สีช่อง 7 ดำเนินการโดย บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด ที่ได้รับสัมปทาน จากกองทัพบก นับเป็นสถานีโทรทัศน์ประชานิยม ที่ให้ความสำคัญในการติดตามเหตุการณ์การ คัดค้านและติดตามประเด็นที่เกิดขึ้น โดยเห็นว่าสื่อไม่ได้บอกว่าอะไรเท็จอะไรจริง หากแต่รายงาน ให้เห็นทุกด้าน เรื่องความผิดถูกให้ประชาชนเป็นผู้วินิจฉัยเองในการรายงานข่าวให้พื้นที่แก่ แหล่งข่าวหลัก ในแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายนโยบาย ฝ่ายคัดค้าน ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน แต่ ให้ความสำคัญหลากหลายในตัวบุคคล เนื่องจากมีเวลานำเสนอข่าวน้อยจึงรายงานข่าวเชิงสรุป ประเด็นให้ง่ายไม่ซับซ้อน มีแนวโน้มให้ความสำคัญในการปล่อยเสียงต่อฝ่ายนโยบายมากกว่าฝ่าย ผู้คัดค้าน ให้ความสำคัญในการติดตามประเด็นสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง แต่นำหนักการนำเสนอ ไม่ใช่ประเด็นเจาะลึก

ในกองบรรณาธิการข่าวมีความเห็นต่อการแปรรูปหลากหลาย อย่างไรก็ตามก็ดีจากการ สอบถามประชาชนของทางช่อง 7 ทราบว่าประชาชนอยากให้แปรรูป องค์กรตรวจสอบโปร่งใส ค่า ไฟสูงอยู่แล้ว บรรณาธิการมีความเห็นว่าประโยชน์สาธารณะในส่วนของค่าไฟไม่เกี่ยวกับการแปร รูป การแปรรูปเพิ่มประสิทธิภาพ พนักงานอาจไม่พอใจ ถึงแม้จะมีความชอบธรรมที่ร่วมสร้าง องค์กรมา แต่องค์กรขึ้นอยู่กับรัฐบาลก็ไม่สามารถทัดทานได้ เพื่อความพัฒนาตามยุคตามโลกการ ไหลของเงิน องค์กรต้องแปรรูปให้ประชาชนมีส่วนร่วม (สุภาพชาย บุตรจันทร์, สัมภาษณ์ 3 กันยายน 2548)

ตารางที่ 8.3 แสดงการให้ความสำคัญในการปล่อยเสียงสัมภาษณ์ของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 7

ในช่วงเดือน มี.ค. – พ.ค. 47

แหล่งข่าวฝ่ายนโยบาย	แหล่งข่าวฝ่ายคัดค้าน
ทักษิณ ชินวัตร (นายกรัฐมนตรี)	ศิริชัย ไหมงาม (ประธาน สร.กฟผ.)
สุชาติ เชาวศิษฐ์ (รองนายกฯ)	
เชิดพงษ์ สิริวิชัย (ประธานบอร์ด กฟผ. ชุดที่ 1)	
ชัยอนันต์ สมุทวนิช (ประธานบอร์ด กฟผ. ชุดที่ 2)	

ตารางที่ 8.4 เปรียบเทียบจำนวนวันที่นำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ ระหว่างเดือน กพ.47-มิย.48

ปี 47	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย	ตค	พย	ธค	รวม
Ch7	5	17	8	2	-	-	-	-	-	1	-	33
Ch9	14	28	22	7	1	4	1	5	-	1	4	87
Nation	10	28	22	7	-	-	1	-	-	-	1	59

ปี 48	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	รวม	รวม ทั้งหมด
Ch7	-	1	-	1	2	1	5	38
Ch9	-	3	8	2	7	3	23	110
Nation	-	2	5	1	1	-	9	68

สถานีโทรทัศน์สี ช่อง 9

สถานีโทรทัศน์สีช่อง 9 เป็นรัฐวิสาหกิจในรูปแบบบริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน) โดยมีรัฐเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ผู้ชมส่วนใหญ่ เป็นผู้ใหญ่มากมีการศึกษาระดับกลาง-สูง ในช่วงเกิดการคัดค้านพื้นที่ในสวนโฆษณาประชาสัมพันธ์ สถานีโทรทัศน์สีช่อง 9 มักเป็นพื้นที่ให้กับหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ เช่น ปตท. กฟผ.

อย่างไรก็ดีในส่วนของปฏิบัติการข่าวในของกองบรรณาธิการสำนักข่าวไทยนั้น เน้นการนำเสนอข่าวอย่างรอบด้าน ครบประเด็น โดยมองเป็นความจริงของแต่ละฝ่าย เน้นการติดตามนโยบายของทางภาครัฐ และให้ความสำคัญกับข่าวเศรษฐกิจ การทำข่าวนโยบายการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยนั้น ทีมข่าวเศรษฐกิจได้ติดตามขั้นตอนของกระบวนการแปรรูปที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่เป็นประเด็นของทางด้านนโยบาย เช่น วิสัยทัศน์ของการแปรรูป กฟผ., การจัดตั้งความคิดเห็นการแปลงสภาพ กฟผ., การอนุมัติของคณะรัฐมนตรีให้แปลงสภาพ กฟผ. ทำให้เป็นพื้นที่ของแหล่งข่าวเชิงนโยบายที่นำเสนอข้อมูลถึงเหตุผลความจำเป็นของการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ทั้งจากฝ่ายการเมือง ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะจากกระทรวงพลังงาน และฝ่ายบริหารของ กฟผ.

แต่เมื่อเกิดการเหตุการณ์คัดค้านของกลุ่มสหภาพแรงงานฯ ทางสถานีก็นำเสนอ ติดตาม ทั้งแหล่งข่าวฝ่ายสหภาพฯ รวมไปถึงแหล่งข่าวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในฝ่ายสนับสนุนนโยบายรัฐบาล และฝ่ายที่วางตั้งการดำเนินงานของรัฐบาล โดยคุณค่าข่าวของ สหภาพแรงงานฯ ส่วนใหญ่อยู่ที่ เหตุการณ์ความเคลื่อนไหว ในขณะที่ฝ่ายรัฐบาลอยู่ที่ความสำคัญของการเป็นบุคคลที่รับผิดชอบ ในตำแหน่งของผู้กำกับนโยบาย ตลอดช่วงการคัดค้านนั้นทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ถือเป็นสถานีที่ นำเสนอข่าวมากที่สุด รวมทั้งมีความหลากหลายในการคัดเลือกแหล่งข่าวของแต่ละฝ่าย อย่างไรก็ตาม ทีวีดี ทางสถานีก็ให้พื้นที่แหล่งข่าวเชิงสนับสนุนนโยบายจากฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายบริหาร กฟผ. รวมทั้ง ฝ่ายภาคธุรกิจและตลาดทุนมากกว่าสถานีอื่น ในภาพรวมการนำเสนอข่าวของทางช่อง 9 จึงมุ่งทำ ความเข้าใจประเด็นต่างๆ ของนโยบายด้วย

ในส่วนของมุมมองต่อการแปรรูป ผู้สื่อข่าวมีความคิดใคร่ครวญถึงประโยชน์สาธารณะ ส่วนหนึ่ง เป็นไปตามแนวทางเหตุผลของรัฐบาล โดยเห็นว่านโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้น เป็น กระแสที่เกิดขึ้นทั่วโลก โดยรัฐบาลเห็นว่าต้องแปรรูปกิจการไฟฟ้า เนื่องจากไม่สามารถโอเปอรัท กิจการไฟฟ้า ที่รัฐบาลต้องค้ำประกันเงินกู้ หรือ หนี้สาธารณะ ในขณะที่ภาครัฐมีภาระอย่างอื่นทั้ง ทางสังคม การศึกษา การเกษตร และเห็นว่านโยบายการแปรรูปกิจการไฟฟ้าของรัฐบาลพรรคไทย รักไทย นั้นสามารถตอบคำถาม 3 ข้อ ที่เกิดขึ้นต่อการแปรรูปกิจการไฟฟ้าของนโยบายสมัยพรรค ประชาธิปัตย์ คือ 1. แปรรูปแล้วต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิง 2. แปรรูปแล้วค่าไฟจะแพงขึ้น 3. แปรรู ปแบบพาวเวอร์ พูลเกิดไฟฟ้าดับกว้างขวาง รัฐบาลสมัยพรรคไทยรักไทยได้มาแก้ไขที่เหล่านี้คือ 1. รัฐบาลชุดนี้ไม่แปรรูปเพื่อใช้น้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากมีรายได้และเงินสำรองระหว่างประเทศมาก จึงปลดหนี้ไปแล้ว 2. เรื่องค่าไฟฟ้าจะแพงขึ้นหรือไม่นั้นมีการตั้งคณะกรรมการกิจการไฟฟ้าเข้ามา ดูแล (Regulator) และมีกลไกตลาดในส่วนของการก่อสร้างโรงไฟฟ้า ซึ่งมีโรงไฟฟ้าเอกชนรายใหญ่ รายเล็กเข้ามาแข่งขัน แม้ กฟผ. จะขอ 50% แต่ กฟผ. ห้ามเสนอราคาแพงกว่าโรงไฟฟ้าเอกชน อันนี้ คือกลไกค่าไฟฟ้าในอนาคต 3. เนื่องจากระบบพาวเวอร์พูลทำให้เกิดไฟฟ้าดับอย่างกว้างขวาง อีก ทั้งหากแบ่งเป็น Power Gen 1 Power Gen 2 พนักงานจะไม่เกิดความมั่นคง และเวลากระจายหุ้ นราคาหุ้ นจะต่ำลง รัฐบาลจะได้เงินน้อย ดังนั้น กฟผ. จึงศึกษาและเสนอรูปแบบผู้ซื้อไฟฟ้ารายเดียว (ESB) เมื่อบริษัทเดียวดูและระบบความมั่นคงของไฟฟ้าจะทำได้ดีกว่า แล้วรัฐบาลจึงเลือกรูปแบบนี้

ในส่วนของการกระจายหุ้ นรัฐบาลออกกฎเกณฑ์ว่าห้ามมีหุ้ นผู้ถือการคุณ และเพื่อความ มั่นใจว่ากิจการไฟฟ้า-ประปาเป็นสาธารณูปโภคเพื่อให้คนไทยคนไทยเป็นเจ้าของรัฐต้องถือ 75% ซึ่งเป็นผลจากการคัดค้านทำให้โปร่งใสมากขึ้น และเห็นว่าแม้จะออกเป็นมติ ครม. ก็ถือว่าเป็น

กฎหมายเป็นสัญญาประชาคมที่รัฐบาลให้ต่อสาธารณะ (จิรพร มรกตจินดา, สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2548)

สถานีโทรทัศน์ เนชั่น แชนแนล

สถานีโทรทัศน์ เนชั่น แชนแนล (Nation Channel) เป็นสถานีข่าว 24 ชั่วโมงแห่งแรกของประเทศไทย เพื่อตอบสนองความต้องการที่จะรับข่าวสารที่ทันทั่วถึงที่เพิ่มมากขึ้น โดยในปัจจุบันดำเนินการผลิตรายการผ่านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวี ช่อง 1 ในระบบ MMDS ครอบคลุมพื้นที่ทั่วกรุงเทพและปริมณฑล

ในส่วนของการกำหนดวาระของสถานีโทรทัศน์เนชั่น แชนแนล เนื่องจากเป็นสถานีข่าวจึงมีพื้นที่ในเชิงเวลาการนำเสนอข่าวได้มาก เนชั่น แชนแนลติดตามทำข่าววาระการคัดค้านอย่างต่อเนื่อง โดยให้น้ำหนักผู้คัดค้านเป็นผู้เดินเรื่องในการติดตามประเด็นและสถานการณ์ต่างๆ นอกจากติดตามประเด็นคัดค้านนโยบายของ สหภาพแรงงาน และมาตรการรองรับการแปรรูปของรัฐบาลแล้ว ทางสถานียังนำเสนอประเด็นข้างเคียงข่าว นั่นคือบรรยากาศและสีสันของการคัดค้าน เช่น การทำครัวเพื่อเป็นเสบียงให้แก่ผู้ชุมนุม ความหมายของการสวมใส่เสื้อสีสัญลักษณ์เพื่อแสดงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของผู้ชุมนุม โดยกล่าวสรุปในตอนท้ายของการรายงานสนับสนุนให้เกิดการประนีประนอมและให้รัฐบาลหันมาเจรจากับผู้ชุมนุม ในการรายงานข่าวจะให้ความสำคัญในการปล่อยเสียงสัมภาษณ์แหล่งข่าวฝ่ายสหภาพแรงงาน เพื่อให้ชี้แจงถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการใช้มาตรการต่างๆ ต่อรองกับทางภาครัฐและแก้ไขข้อกล่าวหาของรัฐ ในช่วงที่เกิดการชุมนุมใหญ่วิสามัญอย่างเข้มข้นนั้น ทางสถานีติดตามนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานข่าวตลอดทั้งวันและติด 10 อันดับข่าวเด่นประจำวันอย่างสม่ำเสมอในช่วง 2 เดือนแรก หลังจากนั้นการรายงานจึงลดลงตามสถานการณ์ในโลกแห่งความจริง พื้นที่แหล่งข่าวของทางภาครัฐจึงเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้กองบรรณาธิการเห็นว่า สุดท้ายแล้วนโยบายนั้นขึ้นอยู่กับรัฐบาลเป็นหลัก

ตารางที่ 8.5 แสดงลำดับการให้ความสำคัญในการปล่อยเสียงสัมภาษณ์ของ เนชั่น แชนแนล

เดือน/2547	ลำดับที่ 1	ลำดับที่2	ลำดับที่3
ก.พ.	ศิริชัย (ประธานสร.กฟผ.)	ทักษิณ (นายกรัฐมนตรี)	พรหมินทร์ (รอมว.พลังงาน)
มี.ค.	ศิริชัย (ประธานสร.กฟผ.)	พรหมินทร์ (รอมว.พลังงาน)	ทักษิณ (นายกรัฐมนตรี)
เม.ย.-พ.ค.	พรหมินทร์ (รอมว.พลังงาน)	ทักษิณ (นายกรัฐมนตรี)	ศิริชัย (ประธาน สร.กฟผ.)

ตารางที่ 8.6 แสดงการให้พื้นที่ต่อแหล่งข่าว ในสื่อโทรทัศน์ ระหว่างวันที่ 1 ก.พ.47 – 31 พ.ค.47

แหล่งข่าวโทรทัศน์ฝ่ายผู้คัดค้านนโยบาย	ช่อง7 ¹³	ช่อง9	เนชั่น
สหภาพแรงงานฯกฟผ.และพนักงาน			
1.ศิริชัย ไม้งาม ประธานสร.กฟผ.	/	/	/
2.บรรลือ เสงประสิทธิ์ ที่ปรึกษาสร.กฟผ.	/	/	/
3.สมยศ เจียวก๊ก เลขาธิการ สร.กฟผ.			/
4.ศิริพงษ์ บุญปลีก รองเลขาธิการ สร.กฟผ.			/
5.เอก ดันประเสริฐ เหนียวถึก สร.กฟผ.			/
6.จารุพงษ์ สังขนนท์ รองประธาน สร.กฟผ.แม่เมาะ		/	/
7.ธวัช พิมพิไจชน กรรมการ สร.กฟผ.		/	
8.สมภพ ฤกษ์รัตน์ ที่ปรึกษา สร.กฟผ.		/	
9.นพคุณ ยิ่งเอี่ยม แกนนำกลุ่มดอกไม้ขาว	/	/	/
10.สมพร ลิตรักษ์ แกนนำกลุ่มดอกไม้ขาว		/	
11.อโณทัย ไพฑูรย์ แกนนำกลุ่มดอกไม้ขาว			/
12.สมพร วุฒิวិทยาการ (เดี่ยว)			/
13.อภิชาติ บุญจรัส เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลไอที สร.กฟผ.			/
14.พ่อครัว กฟผ.			/
15.ปทุม ผู้ประดิษฐ์เครื่องระบอง			/
16.ศรีพรรณ พนักงานหญิงที่ได้รับบาดเจ็บจากการปะทะวันแรงงาน			/
รวม 16 คน	3	7	13

อดีตผู้บริหาร	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.เกษม จาติกวณิช อดีตผู้ว่าการคนแรก		/	/
2.สุพิน ปัญญาภักดิ์ อดีตผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์		/	
3.คุณหญิงสุวิพันธุ์ มณีวัต อดีตรองผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน		/	/
รวม 3 คน	0	3	2

¹³ แหล่งข่าวช่อง 7 มักใช้คำรวมมากกว่าระบุชื่อแหล่งข่าวเป็นบุคคล เช่น ฝ่ายบริหาร แกนนำกลุ่ม สรส.

สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจอื่นๆ	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.สมศักดิ์ โกสัยสุข ประธาน สรส. (แกนนำกลุ่มสรส.)	/	/	/
2.เพ็ญร ยงหนู ประธาน สร.กปน.	/	/	/
3.สมสิทธิ์ ศรีนาคู ประธาน สร.กปน.	/	/	/
4.มณฑิยาพรทอง ธนเศรษฐ ประธาน สร.กปก.			/
5.สุดเจริญ สมชม ปธ.สร.กพภ.		/	
6.สมเกียรติ รอดเจริญ ปธ.สร.ทศท.		/	
7.พรชัย มีมาก รอง ประธาน สร.ทศท.			/
8.เดวิด บอยส์ ตัวแทนสมาพันธ์แรงงานสาธารณูปโภคระหว่างประเทศ		/	
รวม 8 คน	1	6	5

เครือข่ายพันธมิตรภาคประชาชน	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.พิภพ ธงไชย กรรมการเครือข่ายรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย	/		
2.สุวิทย์ วัดหนู ที่ปรึกษาคณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย(ครป.)		/	
3.สุริยะใส กตะศิลา เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย(ครป.)		/	/
4.สายรุ้ง ทองปลอน ผู้จัดการสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค (สอบ.)		/	/
5.วิไล วสุนธราภิรักษ์ คณะทำงานติดตามการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ จ.กาญจนบุรี			/
6.ศรีสุวรรณ ควรขจร เลขาธิการคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.)		/	
7.ประทีน เวชวากยานนท์ ประธานเครือข่ายสลัม4ภาค		/	/
8.นพ.เหวง โตจิราการ			/
9.เครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค	/	/	
10.เครือข่ายผู้ใช้ไฟฟ้าภาคเหนือ	/		
11.จินตนา แก้วขาว ประธานกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกูด		/	
รวม 11 แห่งข่าว	3	7	5

พรรคประชาธิปัตย์ (ฝ่ายค้าน)	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.บัญญัติ บรรทัดฐาน หัวหน้าพรรค	/	/	/
2.ชวน หลีกภัย ที่ปรึกษาพรรค		/	
3.อเนก เหล่าธรรมทัศน์ รองหัวหน้าพรรค		/	/
4.อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ รองหัวหน้าพรรค		/	/
5.องอาจ คล้ามไพบูลย์ โฆษกพรรค		/	
6.อลงกรณ์ พลบุตร ส.ส.เพชรบุรี		/	
7.สรรเสริญ สมะลาภา ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อ เลขาธิการคณะทำงานด้านเศรษฐกิจ		/	
รวม 7 คน	1	7	3

วุฒิสมาชิก	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.โสภณ สุภาพงษ์		/	/
2.แก้วสรร อติโพธิ คณะกรรมการการศึกษาและรับฟังแนวทางปฏิรูปวิสาหกิจกิจการไฟฟ้าวุฒิสภา	/	/	/
3.นพ.นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ ประธานคณะกรรมการพัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์			/
4.สมเกียรติ อ่อนวิมล		/	/
5.สุรัชย์ ดนัยตั้งตระกูล ประธานกรรมการการคลัง		/	
รวม 5 คน	1	4	4

นักวิชาการ	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.วรวิทย์ เจริญเลิศ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ		/	
2.ใจ อึ้งภากรณ์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ		/	/
3.วุฒิพงษ์ เพ็ญบริยวัฒน์ ผู้อำนวยการสถาบันสหราชอาณาจักร			/
4.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ นักวิชาการจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(TDRI)		/	
5.คณิน บุญสุวรรณ นักกฎหมาย		/	/
6.พรายพล คุ้มทรัพย์ คณะเศรษฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์		/	
7.ดร.เต๋อเนน นิคมบริรักษ์ ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย		/	
8.สุรพล นิตไกรพจน์ คณบดีนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์		/	
9.วิวัฒน์ชัย อุตถากร คณะพัฒนาเศรษฐกิจ นิด้า		/	
10.วรพล ไสค์ดิยานุรักษ์ นักวิชาการด้านพลังงาน นิด้า		/	
รวม 10 คน	0	9	3

แหล่งข่าวอื่นๆ	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.นิติภูมิ นวรัตน์ นักเขียนคอลัมน์	/		
2.สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ		/	
3.สุนี ไชยรส กรรมการสิทธิมนุษยชน		/	
4.ชูวิทย์ กมลวิศิษฐ์		/	/
5.เสนาะ เทียนทอง ที่ปรึกษาพรรคไทยรักไทย			/
6.สำนักวิจัยเอแบคโพล		/	/
7.ศูนย์วิจัยกรุงเทพโพล			/
8.ศูนย์ประชาชาติ ม.รามคำแหง		/	/
รวม 8 แหล่งข่าว	2	5	5

รวมทั้งหมด 68 คน	11	48	40
-------------------------	-----------	-----------	-----------

แหล่งข่าวฝ่ายรัฐบาล และผู้สนับสนุนนโยบาย	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
รัฐบาลและฝ่ายการเมือง			
1.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี	/	/	/

2.นพ.พรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช รัฐมนตรีพลังงาน	/	/	/
3.รศ.สุชาติ เชาววิศิษฎ์ รัฐมนตรีคลัง/รองนายกรัฐมนตรี	/	/	/
4.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรีคลัง		/	/
5.วราเทพ ผู้ช่วยรัฐมนตรีคลัง		/	
6.วิเศษ จูภิบาล ผู้ช่วยรัฐมนตรีคลัง		/	
7.กิตติ ลิ้มสกุล ผู้ช่วยรัฐมนตรีคลัง		/	
8.พงษ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรียุติธรรม		/	/
9.วันมูหะมัด นอม๊ะทา รัฐมนตรีมหาดไทย	/	/	
10.สุธารัตน์ เกยวาทันท์ รัฐมนตรีสาธารณสุข	/	/	
11.สมศักดิ์ เทพสุทิน รัฐมนตรีเกษตรและสหกรณ์			/
12.วิชญ์ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี			/
13.ยงยุทธ ตียะไพรัช เลขาธิการรัฐมนตรี		/	
14.จักรภพ เพ็ญแข โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	/	/	/
15.สุนันท์ เวชชาชีวะ โฆษกพรรคไทยรักไทย		/	
16.ปริญญญา นุตาลัย ประธานคณะกรรมการจัดทำกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็น		/	
รวม 16 คน	6	14	8

ฝ่ายบริหาร กฟผ.	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.เชิดพงษ์ สิริวิเศษ ปลัดกระทรวงพลังงาน/ ประธานคณะ กรรมการ กฟผ.	/	/	/
2.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ประธานคณะกรรมการ กฟผ.	/	/	/
3.สิทธิพร รัตนภาส ผู้ว่าการ กฟผ.	/	/	/
4.ณรงค์ศักดิ์ วิเศษสุนันท์ รักษาการผู้ว่า	/	/	/
5.คำผุย จีระระรินศักดิ์ รองผู้ว่าการอาวุโสกลุ่มระบบส่ง กฟผ.	/	/	/
6.วิศิษฎ์ อัครวิเนต รองผู้ว่าการปฏิบัติการและบำรุงรักษา	/	/	
7.ไกรสิทธิ์ กวรรณสูตร รองผู้ว่าการ		/	
8.พิชัย จุลพงศธร		/	
9.สหาย รักเหี้ย ผู้ช่วยผู้ว่า	/		
10.สุธารัตน์ อังจันทร์เพ็ญ ผู้ช่วยผู้ว่าการระบบกำลังไฟฟ้า	/		
11.สุนีรัตน์ ศิริสุวรรณชล ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์	/	/	/
12.เสนอ สามีบุญบุตร หัวหน้ากองสื่อสารองค์กร กฟผ.		/	
13.พลการ บุญห่อ ประชาสัมพันธ์โรงไฟฟ้าบางปะกง		/	
รวม 13 คน	9	11	6

ฝ่ายบริหารรัฐวิสาหกิจอื่น	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.คิลป์ชัย ธีรวัฒน์ รองผู้ว่าการ กฟน.	/	/	/
2.ประเสริฐ บุญสัมพันธ์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ ปตท.			/
รวม 2 คน	1	1	2

ฝ่ายข้าราชการ	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.ณอคคุณ สิทธิพงษ์ รองปลัดกระทรวงพลังงาน		/	
2.จารุพงษ์ เรืองสุวรรณ ปลัดกระทรวงแรงงาน			/
3.สุรินทร์ จิรวินิจ (รักษาราชการแทน)อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน		/	
4.สุเทพ อุณสมัย รองอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	/		
5.นิคม ไวยรัชพานิช ผู้อำนวยการสวัสดิการ	/		
6.นพ.วัลลภ ไทยเหนือ ปลัด กระทรวงสาธารณสุข		/	
7.ณฐนน ทวีสิน ปลัดกรุงเทพมหานคร	/		
8.ชาญชัย สุนทรหมึก ผู้ว่าจังหวัดนนทบุรี		/	
9.จักรมณท์ ผาสุกวนิช เลขานุการสภาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ		/	/
รวม 9 คน	3	5	1

เจ้าหน้าที่ตำรวจ	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.พตอ. ปราโมช ปทุมวงศ์ รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล1			/
2.พล.ต.ต.เถลิงศักดิ์ สุคนธมาน รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 1	/		/
3.พล.ต.ต.บุญเลิศ ผู้บังคับการตำรวจภูธร จ.นนทบุรี		/	
รวม 3 คน	1	1	2

ภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรม/ตลาดหลักทรัพย์	ช่อง7	ช่อง9	เนชั่น
1.ประพัฒน์ โปธิวรคุณ ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	/	/	
2.กิตติรัตน์ ณ.ระนอง กรรมการและผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์			/
3.ปิยสวัสดิ์ อัมระนันทน์ ประธานกรรมการ บ.หลักทรัพย์จัดการกองทุนกสิกรไทย จำกัด		/	
4.ฝ่ายวิจัย บ.หลักทรัพย์ ฟาร์อีสท์ จำกัด		/	
5.วราภรณ์ วิบูลย์ คณารักษ์ ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์ บ.หลักทรัพย์ซีมีโก้		/	
6.เจน นำชัยศิริ ประธานคณะกรรมการพลังงาน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย		/	
7.ก้องเกียรติ โอบาสงการ ประธานกรรมการ บ.หลักทรัพย์ แอสเซท พลัส จำกัด		/	
8.อาชว์ เตาลานนท์ ประธานหอการค้าไทย		/	
9.สารวัตร รัตนาวดี กรรมการผู้จัดการ บ.กัลฟ์		/	
10.ธีระชัย ภูวนารถนารานูบาล เลขานุการคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาด หลักทรัพย์	/		
11.ธวัชชัย อัครพรไชย ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย บริษัทหลักทรัพย์โกลเบล็กส์	/		
12.สุเทพ ปิตกานนท์ นายกสมาคมตลาดหลักทรัพย์	/		
รวม 12 แห่งข่าว	4	8	1

รวมทั้งหมด 55 แห่งข่าว	24	40	20
-------------------------------	-----------	-----------	-----------

จากตารางด้านบนสามารถแบ่งวาระของแหล่งข่าวหลักและแหล่งข่าวรองออกได้เป็น 2 ฝ่าย คือสหภาพแรงงานและฝ่ายคัดค้านนโยบาย และ รัฐบาลและฝ่ายสนับสนุนนโยบาย

แหล่งข่าวหลักและแหล่งข่าวรองของสหภาพแรงงานและฝ่ายคัดค้านนโยบาย

1. แหล่งข่าวหลัก

แหล่งข่าวหลักของฝ่ายคัดค้านนโยบายนั้นคือ ศิริชัย ไม้งาม ประธาน สร.กฟผ., แกนนำสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจที่เป็นพันธมิตร สมศักดิ์ โกศัยสุข, เพ็ญ ынหนู ประธานเครือข่ายไฟฟ้าประปา ซึ่งเป็นแกนหลักในการเคลื่อนไหวคัดค้าน โดยสื่อมวลชนมักจะสนใจในประเด็นมาตรการในการเคลื่อนไหวคัดค้านรวมทั้งประเด็นการตอบโต้รัฐบาล

2. แหล่งข่าวแหล่งข่าวรอง

แหล่งข่าวรองของฝ่ายสหภาพแรงงานและพนักงานนั้นคือ คณะกรรมการ สร.กฟผ., แกนนำกลุ่มดอกไม้ขาว, ประธานสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจอื่นๆ นอกไปจากนั้น เนื่องจาก สร.กฟผ. ต่อสู้โดยเสนอประเด็นสาธารณะซึ่งเป็นที่ยอมรับจึงทำให้หลายฝ่ายออกมาร่วมสนับสนุนประเด็นคัดค้าน ซึ่งประกอบไปด้วย

แหล่งข่าวจากอดีตผู้บริหารเสริมในประเด็นตอบโต้รัฐบาลในเรื่องประสิทธิภาพของ กฟผ. และไม่เคยทำให้ประเทศได้รับความเสียหายและเป็นหนี้ต่างประเทศเพิ่มขึ้น รัฐบาลควรจะแยกแยะให้ดีกว่าหนี้สาธารณะที่เกิดขึ้นมานั้นเป็นของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจใดนั้น

แหล่งข่าวจากเครือข่ายภาคประชาชน ออกมาสนับสนุนการคัดค้านของพนักงาน เนื่องจากเห็นว่ารัฐบาลไม่เคยประกาศเป็นนโยบายและมีวาระซ่อนเร้นในการนำ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ซึ่งมีผู้ลงทุนเพียงไม่กี่แสนคน แต่จะทำให้ส่งผลกระทบต่อค่าไฟฟ้าของประชาชนทั้งประเทศ จึงควรจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นและทำประชามติ

แหล่งข่าวจากพรรคฝ่ายค้านมีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์ท่าทีการแก้ปัญหาของรัฐ และให้ข้อเสนอแนะว่ารัฐบาลควรเจรจากับผู้ชุมนุมและสนับสนุนการทำประชามติ, ประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนของบุคคลในรัฐบาลในกรณีแปรรูป ปตท., ประเด็นเป้าหมายการแปรรูปและ

วิธีการที่ไม่ถูกต้องที่รัฐบาลมุ่งขยายตลาดหลักทรัพย์มากกว่าปรับปรุงประสิทธิภาพวิสาหกิจและ
ดำเนินการอย่างเร่งรีบไม่มีการออกพระราชบัญญัติเพื่อจัดตั้งองค์กรอิสระในการกำกับดูแล

แหล่งข่าวจากวุฒิสมาชิกมีประเด็นสำคัญคือการสนับสนุนในการจัดทำประชาพิจารณ์
แหล่งข่าวจากนักวิชาการ ซึ่งมีความหลากหลายทางความคิด โดยส่วนใหญ่ออกมาชี้จุดอ่อนของ
นโยบายรัฐและเสนอข้อเสนอนั้นต่อการแปรรูปที่ควรจะเป็น เช่น ควรมีความชัดเจนเรื่องการ
แข่งขันและคณะกรรมการดูแลกิจการไฟฟ้าที่มีความเป็นอิสระ หรือชี้ให้เห็นถึงประเด็น
ผลประโยชน์ทับซ้อน

นอกจากนี้ยังมีในส่วนขององค์กรอิสระ เช่น สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ประเด็นเสนอให้มีการศึกษารูปแบบการแปรรูปที่เหมาะสม, สุณี ไชยรส กรรมการสิทธิมนุษยชน
ประเด็นคำสั่งให้ยกเลิกการชุมนุมละเมิดรัฐธรรมนูญ, ยังมีในส่วนของนักการเมืองคือ นายเสนาะ
เทียนทอง ที่ปรึกษาพรรคไทยรักไทยประเด็นเสนอให้รัฐบาลเลิกแปรรูปกิจการสาธารณูปโภค รวม
ไปถึงประเด็นของนิติภูมิ นวรัตน์ นักเขียนคอลัมน์ที่ออกมาสนับสนุนพนักงานและยกตัวอย่างการ
แปรรูปรัฐวิสาหกิจในต่างประเทศที่ทำให้ขึ้นค่าไฟฟ้าและพนักงานต้องตกงานเป็นจำนวนมาก, ชู
วิทย์ กมลวิศิษฐ์ ประเด็นมาร่วมชุมนุมในฐานะผู้ใช้ไฟฟ้า เพราะธุรกิจเดินใช้ไฟฟ้าเดือนละหลาย
ล้านบาท รัฐบาลแปรไปแล้วอาจจะเหมือนอาร์เจนตินาค่าไฟแพงขึ้น และสำนักวิจัยเอแบคโพล
สำรวจพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารการแปรรูป กฟผ. ประชาชน 1 ใน 3 เห็นด้วยกับ
การชุมนุมและเห็นว่าทำไปเพื่อส่วนรวม ในขณะที่ 1 ใน 3 ไม่เห็นด้วย, ศูนย์ประชาชาติ ม.
รวมคำแห่งสำรวจพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการแปรรูป

แหล่งข่าวรองจากภาคส่วนต่างๆเหล่านี้ทำให้ประเด็นการคัดค้านของสหภาพแรงงานมี
ความชอบธรรมและเสริมน้ำหนักให้การคัดค้านของ สร.กฟผ.มากขึ้น

แหล่งข่าวหลักและแหล่งข่าวรองของรัฐบาลฝ่ายสนับสนุนนโยบาย

1. แหล่งข่าวหลัก

แหล่งข่าวหลักของวาระทางนโยบายนั้นคือ นายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน นายแพทย์ พรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช และ สิทธิพร รัตโนภาส ผู้ว่าการ กฟผ. ซึ่งเน้นอธิบายและยืนยันในข้อดีและความจำเป็นในแนวทางการแปรรูปของรัฐบาลทั้งในเรื่องการเป็นนโยบาย แปรรูปแล้วเกิดประสิทธิภาพ ความโปร่งใส ลดหนี้สาธารณะ และกระตุ้นเศรษฐกิจการลงทุน

2. แหล่งข่าวรอง

แหล่งข่าวรองฝ่ายสนับสนุนนโยบายในประเด็นต่างๆทั้งในเรื่องแนวคิดว่าถูกต้องและวิธีการดำเนินการว่าถูกต้องไปในทิศทางเดียวกัน คือ

แหล่งข่าวระดับรัฐมนตรี, รองนายกรัฐมนตรี, ผู้ช่วยรัฐมนตรี รวมทั้งโฆษกรัฐบาลและโฆษกพรรคไทยรักไทยที่ออกมาสนับสนุนข้อดีของการแปรรูปและตอบโต้ประเด็นความชอบธรรมทางการเมืองเช่นการประกาศเป็นนโยบายและตอนร่างนโยบายได้เชิญตัวแทนแรงงานเข้าร่วม

แหล่งข่าวฝ่ายบริหารของ กฟผ. ที่ออกมาเสริมประเด็นความจำเป็นของการดำเนินนโยบาย และมีฝ่ายบริหารของรัฐวิสาหกิจอื่นอย่าง ปตท. ออกมายืนยันว่าแปรรูปแล้วองค์กรมีประสิทธิภาพ

ในขณะที่แหล่งข่าวรองจากทางฝ่ายข้าราชการมีหน้าที่ออกมาบอกว่าการดำเนินการของรัฐบาลนั้นถูกต้องตามขั้นตอนเป็นไปตามกฎหมาย และเสริมประเด็นตอบโต้ของทางรัฐบาล เช่นการเน้นให้ผู้ชุมนุมฟังคำสั่งผู้บริหารและมีคำสั่งให้งดเว้นการชุมนุมและการเคลื่อนไหวตามสถานที่ต่างๆ เป็นการดำเนินที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของสภาพแรงงาน

สุดท้ายแหล่งข่าวรองจากทางภาคธุรกิจเอกชนและตลาดหลักทรัพย์ที่เห็นว่าการแปรรูปเป็นการปรับตัวเพื่อการแข่งขันในโลกเสรี ต้องการให้รัฐบาลนำ กฟผ. แปลงเป็นเอกชนนำเข้าตลาดหลักทรัพย์ โดยเห็นว่าในอนาคตควรเปิดให้มีการแข่งขันอย่างกว้างขวาง นักวิเคราะห์ตลาดหลักทรัพย์ส่วนใหญ่เห็นว่านักลงทุนรอการนำหุ้นเข้าตลาดจะเกิดผลดีมากแต่หากไม่สามารถเข้า

ได้อาจเกิดผลกระทบต่อนักลงทุน และต้องการให้มีการกระจายหุ้นอย่างโปร่งใส จึงเป็นแหล่งข่าวที่ให้ความชอบธรรมในประเด็นข้อดีทางเศรษฐกิจของรัฐบาล

นอกจากนี้สื่อมวลชนยังให้ความสนใจต่อประเด็นในการดำเนินการกับปัญหาการชุมนุมของรัฐบาลรวมทั้งฝ่ายบริหาร โดยตั้งประเด็นที่ว่าจะกระทบต่อบรรยากาศการลงทุนหรือไม่ และประเด็นการดำเนินการแปรรูปล่าช้า หรือการออกมาตรการต่างๆมารองรับ นอกจากนี้ข้อได้เปรียบในการกำหนดประเด็นของทิศทางข่าวแล้วทางฝ่ายนโยบายยังสามารถอธิบายประเด็นของรัฐบาลได้ในหลายรูปแบบอย่างสม่ำเสมอ ทั้งผ่านการออกรายการวิทยุ, รายการโทรทัศน์, การแถลงข่าวของรัฐมนตรี, การชี้แจงของโฆษก, การให้สัมภาษณ์ในฐานะที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบ เป็นต้น

เมื่อดูจากการให้ข้อมูลของแหล่งข่าวทั้งสองฝ่ายแล้วทางฝ่ายนโยบายจะสามารถชี้แจงเรื่องการแปรรูปได้อย่างมีน้ำหนักมากกว่าบนพื้นที่สื่อโทรทัศน์กระแสหลัก เนื่องจากมีทั้งระดับรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ ฝ่ายบริหาร ข้าราชการ ล้วนมีความหมายในเชิงของผู้มีอำนาจในทางปฏิบัติ ซึ่งสื่อมวลชนให้น้ำหนัก อีกทั้งฝั่งตลาดทุนที่ออกมาสนับสนุนการแปรรูปและชี้ให้เห็นข้อดีในด้านความสำคัญทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นทิศทางหนึ่งในการทำข่าวของสื่อมวลชน แหล่งข่าวของทางรัฐบาลและตลาดทุนล้วนมีพื้นที่ในสื่อค่อนข้างมั่นคงและเป็นแหล่งข่าวที่อยู่ในกระแสอย่างสม่ำเสมอจึงค่อนข้างมีความน่าเชื่อถือ แม้ว่าสื่อมวลชนจะไม่ละเลยพื้นที่ให้ฝ่ายคัดค้านก็ตาม แต่ประเด็นส่วนใหญ่เน้นไปที่มาตรการการต่อสู้ และสถานีโทรทัศน์ที่ให้พื้นที่แหล่งข่าวฝ่ายสหภาพแรงงานฯ เป็นแกนในการติดตามและเปิดโอกาสให้ชี้แจงเจตนารมณ์มากที่สุด คือ เนชั่น แชนแนล ยังเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีผู้ชมจำกัดอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑลเท่านั้น ในขณะที่สื่อโทรทัศน์กระแสหลักอย่างช่อง 7 และช่อง 9 ให้น้ำหนักต่อแหล่งข่าวภาครัฐบาลและตลาดทุนเป็นทิศทางในการติดตามประเด็นมากกว่า จึงทำให้สาระการคัดค้านของสหภาพแรงงานออกสู่สาธารณชนได้อย่างจำกัด โดยไม่มีแรงผลักดันจากสื่อโทรทัศน์กระแสหลักเท่าที่ควร

ประเด็นที่สหภาพแรงงานนำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์กระแสหลัก

1. ประเด็นที่สื่อโทรทัศน์ประชาชนนิยมและเชิงคุณภาพนำเสนอ
วาระที่นำเสนอทั้งสื่อโทรทัศน์ประชาชนนิยมและสื่อเชิงคุณภาพ คือ
-ประเด็นข้อเสนอนะในการทำประชามติ

-การกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์เป็นการเปิดให้ประชาชนแค่คนบางกลุ่มมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจ นอกจากนี้ยังไม่มีทางเลือกอื่นให้กลุ่มทุนการเมืองดังกล่าวของ ปตท.

-กฟผ. ไม่เคยมีหนี้เสียสร้างภาระให้กับประชาชน

-ค่าไฟฟ้าจะแพงขึ้นเนื่องจากปรัชญาการบริหารแบบเอกชนหวังผลกำไรสูงสุดและต้นทุนจะสูงขึ้นจากต้นทุนค่าเช่าเขื่อนและที่ดินรวมทั้งการประกันผลตอบแทนผู้ถือหุ้น

-ทางด้านคณะกรรมการควบคุมกิจการไฟฟ้าที่จะเข้ามาดูแลค่าไฟฟ้าก็สามารถถูกแทรกแซงจากนักการเมือง

-และสุดท้ายคือการชุมนุมของพนักงานไม่ได้ทำไปเพื่อสิทธิประโยชน์และไม่ขัดต่อกฎหมาย

จะเห็นได้ว่าวาระที่ได้รับความสนใจนำเสนอจากทั้งสื่อโทรทัศน์ประชานิยมและเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะประเด็นค่าไฟฟ้าและการกระจายหุ้นไม่โปร่งใส ได้รับการตอบสนองจากรัฐบาลเป็นลำดับแรก โดยการออกมาตรการการเกณฑ์การกระจายหุ้นให้โปร่งใสและจัดตั้งคณะกรรมการกำกับกิจการไฟฟ้านิวเคลียร์และการแข่งขัน แต่ทั้งนี้ยังอยู่ในจุดยืนที่ยังคงแปรรูปเข้าตลาดหลักทรัพย์ นอกจากนี้ประเด็นที่สื่อกระแสหลักส่วนใหญ่สนใจติดตามคือประเด็นการชุมนุมคัดค้าน พนักงานจึงมีโอกาสได้กล่าวชี้แจงในประเด็นการชุมนุมด้วยเช่นกัน

2. ประเด็นที่สื่อโทรทัศน์เชิงคุณภาพนำเสนอ

วาระโต้แย้งและข้อเสนอแนะที่นำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์เชิงคุณภาพนั้น มีทั้งประเด็นเชิงสร้างความชอบธรรมให้กับผู้คัดค้านเมื่อรัฐบาลโกหกและไม่ทำตามสัญญาไว้ ดังในวาระที่ว่ารัฐบาลไม่เคยแถลงระบุนโยบายแปรรูปรัฐวิสาหกิจไว้ต่อสภา ตามที่อ้างไว้ว่าเป็นนโยบายที่แถลงไว้ไม่สามารถทรยศประชาชนได้ นอกจากนี้ยังเคยสัญญาว่าจะยกเลิกกฎหมาย 11 ฉบับซึ่งเห็นว่าเป็นกฎหมายขายชาติ และได้ลงนามระบุนให้กิจการสาธารณูปโภครัฐยังคงถือหุ้น 100%

อีกทั้งยังมีประเด็นโต้แย้งในเชิงข้อเท็จจริงอีกด้านหนึ่งที่รัฐบาลปกปิดไว้ ดังนี้

-ประเด็นในเรื่องประสิทธิภาพนั้น กฟผ. ถือเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีรายได้เข้ารัฐมาโดยตลอดหากรัฐบาลต้องการปรับปรุงประสิทธิภาพก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องแปลงสภาพเข้าตลาดหลักทรัพย์ เช่น ปรับปรุงกฎระเบียบพนักงานให้มีความเคร่งครัด, แก้ไขการแทรกแซงทางนโยบาย

เช่น ไม่อนุมัติให้ กฟผ. กู้เงิน, หรือการบังคับให้ ปตท. ผูกขาดการขายน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้ซื้อเชื้อเพลิงแพงกว่าราคาตลาด

-ด้านความโปร่งใสขององค์กรที่รัฐบาลบอกว่าบริษัท (จำกัด) มหาชน มีความโปร่งใส ในข้อเท็จจริงแล้วมีบริษัทในตลาดหลักทรัพย์มากมายที่ตบแต่งบัญชีและเกิดการล้มละลาย ในขณะที่รัฐวิสาหกิจมีหน่วยงานภาครัฐตรวจสอบอยู่หลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กว่าจะสามารถจัดทำรายงานประจำปีได้

-กรณีที่รัฐบอกว่าต้องแปรรูปเพราะไม่ต้องการให้เกิดหนี้สาธารณะนั้น แม้จะแปรรูปไปแล้วแต่รัฐยังถือหุ้นใหญ่ หนี้ใหม่ของ กฟผ. ก็ยังคงเป็นหนี้สาธารณะอยู่ และแก้ไขข้อมูลที่นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า กฟผ. มีหนี้ 4 แสนล้านบาท เป็น 1.4 แสนล้านบาท

-นอกจากนี้หากไม่ต้องการค้าประกันเงินกู้ กฟผ. ก็สามารถระดมทุนวิธีการอื่นได้ เช่น ออกพันธบัตร ฯลฯ

-ในประเด็นที่ว่ารัฐถือหุ้นใหญ่แล้วยังเป็นเจ้าของนั้น ตามวิธีการแล้วเมื่อยกเลิก พรบ. กฟผ. พ.ศ.2511 แล้วถือว่ายุติการเป็นรัฐวิสาหกิจ คงเป็นเพียง บริษัท กฟผ (จำกัด) มหาชน ที่รัฐยังคงถือหุ้นใหญ่ และมติคณะรัฐมนตรีสามารถเปลี่ยนแปลงยกเลิกได้หากต้องการกระจายหุ้นเพิ่มในอนาคต

-ประเด็นรัฐวิสาหกิจนั้นถือเป็นความมั่นคงของรัฐและดูแลความมั่นคงของระบบไฟฟ้าได้ดีกว่าเอกชน

-ประเด็นโต้แย้งว่ากระบวนการแปรรูป กฟผ. นั้นยังไม่ถือว่าครบถ้วนเนื่องจากนายปริญญา นุตาลัย ประธานกรรมการจัดทำกรรมาธิการรับฟังความคิดเห็นมีลักษณะต้องห้ามคือดำรงตำแหน่งทางการเมือง การรับฟังความคิดเห็นจึงถือว่าเป็นโมฆะ

-ประเด็นทรัพย์สิน กฟผ. ถือเป็นสมบัติสาธารณะได้มาจากค่าไฟฟ้าของประชาชน การเวนคืนที่ดิน ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จึงแปลงสภาพเป็นบริษัทแล้วนำเข้าตลาดหลักทรัพย์ไม่ได้

-ประเด็นการแข่งขัน หากแปรรูปแล้ว บมจ. กฟผ. นั้นผูกขาดในกิจการอย่างชัดเจน เนื่องจากจะเป็นผู้ควบคุมระบบส่ง ระบบคুমและจำหน่ายกลางแต่เพียงผู้เดียวในประเทศ

ประเด็นที่นำเสนอผ่านสื่อคุณภาพนั้น ได้รับความสนใจจากรัฐบาลพอสมควร แต่ไม่ได้รับการแก้ไขให้เป็นรูปธรรมมากนัก โดยหลักใหญ่แล้วรัฐบาลยังคงเน้นย้ำข้อมูลในจุดยืนของตนเองว่า ถูกต้องมากกว่า และมองว่าเป็นความไม่เข้าใจของฝ่ายอื่น เช่น ตำแหน่งของนายปริญญา นุตาลัย ที่เป็นผู้ช่วยรัฐมนตรีนั้น เป็นตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ไม่มีอำนาจในการบริหารงาน

จึงไม่ถือเป็นข้าราชการการเมือง ซึ่งในประเด็นนี้ทำที่สุดแล้วเป็นประเด็นหนึ่งที่ศาลปกครองมีคำสั่งพิพากษาให้การจัดฟังความคิดเห็นทั้งหมดเป็นโมฆะ เนื่องจากนายปริญญา นุตาลัยมีตำแหน่งทางการเมือง แม้จะมีข้อมูลหักล้างแต่รัฐบาลยังคงยืนยันข้อมูลของตนเองอยู่เสมอรวมทั้งในเรื่องเคยประกาศเป็นนโยบายและหนังสือสาธารณะในขณะที่สื่อมวลชนเองก็นำเสนอเป็นข้อมูลทั้งสองด้าน โดยเห็นว่าเป็นความจริงของแต่ละฝ่าย ทำให้ประชาชนไม่ทราบชัดเจนว่าฝ่ายใดน่าเชื่อถือมากกว่ากัน เนื่องจากการชี้แจงของภาครัฐหรือราชการย่อมดูมีความน่าเชื่อถือเนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบและมีอำนาจโดยตรง, ในประเด็น พรบ.ทุนรัฐวิสาหกิจนั้น ต่อมาหลังจากรัฐบาลได้เจรจากับสหภาพ จึงให้จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงพรบ. ทุนรัฐวิสาหกิจ ในขณะที่รัฐบาลก็ยังคงดำเนินการแปรรูปอยู่ต่อไป

ประเด็นสมบัติสาธารณะและอำนาจสาธารณะของ กฟผ. รวมทั้งประเด็นผูกขาดในกิจการไฟฟ้าเป็นประเด็นที่ภาคเอกชน, พรรคฝ่ายค้านเห็นตรงกันกับ พนักงาน กฟผ. ว่าเป็นการเปลี่ยนอำนาจผูกขาดจากรัฐวิสาหกิจไปสู่การผูกขาดของเอกชน แต่มีความแตกต่างอยู่บ้างคือ 2 ฝ่ายแรกต้องการให้โครงสร้างกิจการไฟฟ้าเกิดการแข่งขันมากขึ้น ในขณะที่สหภาพเห็นว่าควรคงไว้เป็นรัฐวิสาหกิจเพื่อความมั่นคงของชาติ, ในประเด็นนี้รัฐบาลยังคงยืนยันว่าแปรรูปแบบรัฐบาลมีการแข่งขันโดยจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแล

3. ประเด็นที่ไม่ได้นำเสนอในสื่อโทรทัศน์กระแสหลัก

-ประเด็นรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ระบุในมาตรา 49,50,87 ให้สาธารณูปโภคเป็นความมั่นคงของรัฐ

-ด้านประสิทธิภาพ ค่าไฟฟ้าต่ำที่สุดในเอเชีย

-ข้อเสนอแนะรัฐบาลควรแก้ไขเรื่องที่ยังคับซื้อไฟฟ้าจาก IPP-SPP EGCOMP RATCH ในราคาสูงมากรวมทั้งค่าพร้อมจ่ายที่เอกชนจะได้รับ แม้จะไม่มีการผลิตก็ตาม แล้วมาขายในราคาถูก ทำให้ต้นทุน กฟผ.สูง ประชาชนจ่ายแพงขึ้น และควรแก้ไขกฎบางอย่างเพื่อเพิ่มสภาพคล่องในการบริหารและดำเนินงาน

-หากรัฐบาลต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงในรัฐวิสาหกิจ เสนอแนะให้แต่งตั้งหรือเลือกตั้งผู้แทนจากภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรมเข้าร่วมในการกำกับดูแลการบริหารรัฐวิสาหกิจ

-ประเด็นความโปร่งใสเสนอข้อโต้แย้งกรณีที่รัฐบาลบอกว่าเอกชนมีประสิทธิภาพกว่ารัฐวิสาหกิจ แต่กลับพยายามซื้อคืนรถไฟฟ้า BTS กลับเป็นของรัฐ และหากรัฐต้องการเพิ่ม

มาตรการตรวจสอบ เสนอให้จัดตั้งคณะทำงานด้านการตรวจสอบบัญชีพิเศษโดยเฉพาะของ กฟผ. เพิ่มเติมและเปิดบัญชีแสดงบัญชีงบประมาณอย่างโปร่งใสจัดส่งให้ห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ

-ประเด็นรัฐบาลไม่ควรเอากิจการไฟฟ้าซึ่งเกี่ยวกับความมั่นคงไปกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่หากต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจก็สามารถระดมทุนเพิ่มผ่าน EGCAMP และ RATCH ได้

-ประเด็นนี้สาธารณะที่รัฐบาลบอกว่าไม่ต้องการค้ำประกันหนี้เงินกู้ต่างประเทศของ กฟผ. เพราะวงเงินค้ำประกันนี้มีอยู่จำกัดเพียงร้อยละ 10 ของรายจ่ายประเทศ และรัฐบาลต้องการไปค้ำประกันหนี้ด้านอื่นแทนนั้นไม่เป็นความจริงเพราะ การกำหนดการค้ำประกันหนี้ไม่เกินร้อยละ 10 ของรายจ่ายนั้นบังคับเฉพาะรัฐวิสาหกิจที่เป็นบริษัทจำกัดและสถาบันการเงินเท่านั้น ไม่รวมรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดย พรบ. ทั้งนี้รัฐสามารถค้ำประกันหนี้ กฟผ. โดยไม่กระทบต่อวงเงินการค้ำประกันหนี้ไม่เกินร้อยละ 10 ของรายจ่ายประเทศแต่อย่างใด

-ประเด็นรัฐบาลบอกว่ามีความจำเป็นในการลงทุนก่อสร้างจึงต้องริบระดมทุนนั้น ได้แย้งว่าการลงทุนก่อสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มเร่งด่วนบางโรงยังไม่มีมีความจำเป็น เช่น โรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนจากก๊าซธรรมชาติจะนะ จ.สงขลา ในอดีตไม่เคยกล่าวถึงในแผนการผลิตและการก่อสร้างของ กฟผ. แต่เกิดขึ้นเพราะต้องการรองรับก๊าซธรรมชาติจาก ปตท. ที่รัฐเข้าไปค้ำประกันผลตอบแทนการลงทุนที่ IRR 16% ถ้าไม่มีโรงไฟฟ้าฯ จะนะ ก๊าซของปตท. ก็จะประสบปัญหาในการจำหน่ายผลตอบแทนการก็จะไม่ได้ตามเป้าที่ค้ำประกันไว้ ปัจจุบัน (พ.ศ. 2547) กำลังสำรองไฟฟ้ามีถึง 28% จึงพอเพียงพอต่อความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุดอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังมีการรับซื้อไฟฟ้าจาก IPP - SPP และประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งสามารถรองรับไฟฟ้าได้ถึงปี 2557 จากข้อเท็จจริงไม่จำเป็นต้องริบระดมทุนในขณะนี้แต่อย่างใด

-ประเด็นต้นทุนค่าไฟ ซึ่งนายกรัฐมนตรีพยายามเชื่อมโยงกับสวัสดิการของพนักงานนั้น แท้จริงแล้วส่วนของเงินเดือนและสวัสดิการพนักงานมีเพียง 5% ปัญหาหลักอยู่ที่โครงสร้างการผูกขาดซื้อเชื้อเพลิงจาก ปตท. ซึ่งเป็น 58% ของต้นทุนค่าใช้จ่ายและส่งผลกระทบต่อค่าเอฟที นอกจากนี้ กฟผ. ยังต้องซื้อไฟฟ้าจากเอกชนในราคาที่สูงมาก ไม่ว่าจะเอกชนจะผลิตหรือไม่ผลิตก็ตาม

-ประเด็นรายได้เข้ารัฐ กฟผ. นำรายได้ส่งรัฐไม่น้อยกว่าร้อยละ 30-35 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการลงทุนในปีต่อไปและการชำระหนี้เงินกู้ที่มีอยู่ แต่เมื่อเป็นบริษัทจะนำภาษีส่งรัฐเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น และในภาวะวิกฤต หากรัฐต้องการเงินเพื่อพยุงฐานะทางการเงิน กฟผ. ในฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจสามารถนำรายได้จากกำไรสุทธิส่งให้รัฐได้เกินกว่าร้อยละ 30 ตามที่รัฐต้องการ แต่ถ้าเป็น บริษัทจะไม่สามารถทำได้เลย และบริษัทมีข้อกำหนดที่เสนอให้จ่ายเงินปันผลในอัตรา 25-

50% ของกำไรสุทธิ ซึ่งเท่ากับว่า ได้เปลี่ยนประโยชน์ที่รัฐและประชาชนทั้งประเทศควรจะได้รับ ไปให้กับนักลงทุนไม่กี่แสนคนเท่านั้น

ประเด็นที่ปรากฏแต่เพียงในเว็บไซต์ luegat นั้น มักเป็นประเด็นที่พนักงานเห็นว่ารัฐบาลแทรกแซงองค์กรและส่งผลกระทบต่อประชาชน เช่น ต้นทุนค่าไฟฟ้าที่เกิดจากปัญหาโครงสร้างการผูกขาดรับซื้อเชื้อเพลิง ซึ่งไม่เป็นสาเหตุของปัญหาค่าไฟแพงที่รับรู้ทางสื่อโทรทัศน์กระแสหลักที่มักนำเสนอในเรื่องกลไกตลาด ต้องขึ้นตามราคาน้ำมันในตลาดโลก เช่นเดียวกับไม่ตั้งคำถามต่อบริษัท ปตท. (จำกัด) มหาชน ที่รัฐบาลบอกว่ายังเป็นรัฐวิสาหกิจ แต่ทำกำไรให้ผู้ถือหุ้นอย่างมหาศาล และมักถูกหยิบยกเป็นตัวอย่างของประสิทธิภาพขององค์กรรัฐวิสาหกิจหลังจากแปรรูป ในขณะที่รายได้ส่วนใหญ่มาจากการผูกขาดขายเชื้อเพลิงด้านก๊าซธรรมชาติ, น้ำมันเตาให้กับ กฟผ. ซึ่งส่งผลกระทบต่อค่าไฟฟ้าของประชาชน และยังมีคำถามถึงผลประโยชน์ทับซ้อนของฐานะผู้กำกับนโยบายกับกลุ่มทุนการเมืองที่ถือหุ้นในบริษัท ปตท. ว่าจะเอื้อประโยชน์กันอย่างไร หรือประเด็นโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าจะนะ ที่จังหวัดสงขลาที่พนักงานหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นทางด้านเทคนิค และเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนต่างๆ ต้องอาศัยข้อมูลเชิงลึกและพยานหลักฐานในการนำเสนอข่าวเนื่องจากเกรงว่าจะเกิดการฟ้องร้อง ทำให้สื่อโทรทัศน์กระแสหลักขาดการนำเสนอข่าวในส่วนของประเด็นเชิงลึกไป นอกจากนี้ยังมีประเด็นข้อเท็จจริงของวงเงินการรับประกันหนี้สาธารณะที่สามารถหักล้างข้ออ้างของรัฐบาล ซึ่งสำหรับสื่อมวลชนบางส่วนการลดการค้ำประกันหนี้สาธารณะถือเป็นความชอบธรรมอันหนึ่งในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล และในส่วนของประเด็นข้อเสนอแนะในแนวทางการปรับปรุงองค์กรรัฐวิสาหกิจโดยไม่เข้าตลาดหลักทรัพย์นั้นอาจไม่เป็นกระแสสนใจในสื่อกระแสหลักเท่ากับจะแปรรูปองค์กรหรือไม่ หรือจะแปรรูปองค์กรอย่างไร

8.1.1.2 สื่อหนังสือพิมพ์: ประชาานิยมและเชิงคุณภาพ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ด้านสื่อประชานิยมประเภทหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นหนังสือพิมพ์ระดับชาติของบริษัท วัชรพล จำกัด ที่มียอดจำหน่ายเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย ประมาณ 8 แสน-1 ล้านฉบับต่อวัน ลักษณะผู้อ่านกว้างขวาง และลงไปถึงระดับชาวบ้านทั่วไป ให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวเบา (soft news) ข่าวบันเทิง ข่าวอาชญากรรม เรื่องราวแปลกๆ เล่นกับอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่าน และนำเสนอกระแสความเคลื่อนไหวทางการเมืองต่างๆที่เกิดขึ้น ทั้งคณะรัฐมนตรี ฝ่ายค้าน และ

ประเด็นสำคัญที่เป็นกระแสข่าวใหญ่ เช่น ข่าวใช้หวัดนก ข่าวสถานการณ์ในภาคใต้ ซึ่งมีการนำเสนออย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการนำเสนอความคิดเห็นตามคอลัมน์ต่างๆ การให้ความสำคัญของวาระพาดหัวข่าวหน้า 1 ในกรณีเสนอความขัดแย้งทางนโยบายระหว่างประชาชนกับรัฐบาล สะท้อนจุดยืนทางการเมืองแบบทางการ มีแนวโน้มจะยุติประเด็นในวาระข้อเสนอของรัฐบาล ให้ความสำคัญต่อฝ่ายที่คัดค้านนโยบายน้อยกว่า และไม่ค่อยให้ความสำคัญกับวาระการเคลื่อนไหวขององค์กรพัฒนาเอกชน หรือ ภาคประชาชนอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุนให้มาอยู่ในตำแหน่งแหล่งข่าวหน้า 1 เท่าไรนัก

การนำเสนอข่าวการคัดค้านการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวหน้า 1 โดยให้น้ำหนักนายกรัฐมนตรีนายเป็นพาดหัวข่าวหน้า 1 ในขณะที่การชุมนุมของ สหภาพแรงงานฯ หรือที่สื่อมวลชนส่วนใหญ่เรียกกันว่า “ม็อบ” นั้นเป็นข่าวในกรอบ โดยข่าวการคัดค้านนโยบายแปรรูปฯ กฟผ. ส่วนใหญ่อยู่ในกรอบขนาดกลาง นำเสนอเป็นข่าวหน้า 1 ต่อเนื่องในช่วงระหว่างวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2547-20 มีนาคม 2547 หลังจากนั้นจึงลดระดับความสำคัญเป็นข่าวการเมืองหน้า 1 รวมทั้งข่าวเศรษฐกิจ การพาดหัวข่าวของไทยรัฐเป็นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้คำเรียกนายกรัฐมนตรีนว่า “ทักษิณ” เท่านั้นไม่ปรากฏคำที่ใช้ในหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นเช่น “แม่ว” ซึ่งถือว่าระมัดระวังในการเลือกใช้คำที่ทำให้เกียรตินายกรัฐมนตรี เช่นเดียวกับรัฐมนตรีพลัดงานซึ่งไทยรัฐมักจะใช้คำว่า “หมอมิ่ง” หากต้องการแทนชื่อนายแพทย์พรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช มากกว่าใช้คำว่า “มิ่ง” เพียงคำเดียว นอกจากนี้ในช่วงปลายมีนาคมไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวที่มักนำเอาเหตุการณ์วันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดที่พนักงานไม่ค่อยมาชุมนุม เป็นพาดหัวข่าวหน้า 1 ในวันจันทร์ว่าผู้คัดค้านเริ่มแผ่วหรือบางตา ในขณะที่หนังสือพิมพ์ฉบับอื่นไม่นำมาเป็นประเด็นพาดหัวข่าวเนื่องจากเป็นเหตุการณ์ปกติ เมื่อวันเปิดทำการพนักงานก็มาร่วมชุมนุมกันดังเดิมและให้ความสำคัญกับองค์กรหรือเครือข่ายที่เข้ามาร่วมคัดค้านและมักจะออกแถลงการณ์หรือแถลงข่าวในวันอาทิตย์มากกว่า เช่นการพาดหัวข่าวในวันที่ 22 มี.ค.47 ด้านแปรรูป กฟผ.แผ่ว ม็อบบางตา (ไทยรัฐ), ระดมศิษย์เก่า'ราชดำเนินร่วมกฟผ.สนามหลวง (ไทยโพสต์), 135 องค์กรงัด 10มาตรการต้านแปรรูป ก.พลังงานเดินหน้าขงสร้าง4โรงไฟฟ้า(มติชน), ปลุกพลังปชช. ฟ้องศาลปกครอง รัฐบิดเบือน ตีค่าทรัพย์สินกฟผ.ต่ำ (กรุงเทพธุรกิจ) เป็นต้น

ตารางที่ 8.7 แสดงตัวอย่างการพาดหัวข่าวของไทยรัฐ

ทักษิณฉุนจะลั่นปาก กฟผ.ปันมีอบ ดำรงผู้ว่าให้ท้ายขวางเข้าตลาดหุ้น
 ชูดับไฟ-เจอดีแน่มีอบสู้ไม่ถอย (25 ก.พ. 47)
 มีอบกฟผ.เมิน ปลดสิทธิพรไม่สนคำขูรัฐปักหลักชุมนุมค้านแปรรูป (26 ก.พ. 47)
 กฟผ.หยุดงานหวังสยบมีอบ: วิสาหกิจแห่งอื่นเข้าร่วม ผู้ว่าหวั่นบานปลาย (27 ก.พ. 47)
 ทักษิณกร้าวไม่แยะแสมมีอบกฟผ. แปรรูปแน่! (28 ก.พ. 47)
 “ไม่ขายกฟผ. ทักษิณย้าชัด”: แคะกระจายหุ้นรัฐเป็นเจ้าของมีอบยังสู้ต่อไป (29 ก.พ. 47)
 ทักษิณลั่นคำยำ ไม่ขายกฟผ.กิน (1 มี.ค.47)
 เลื่อนกะทันหัน! จดทะเบียนกฟผ. (2 มี.ค.47)
 สีส้มไฟดับ มีอบกฟผ.ยันไม่ได้ตัด! (4 มี.ค.47)
 มีอบกฟผ.พิสูจน์ว่ามีมากกว่า7พัน (5 มี.ค. 47)
 ทักษิณดีตัวเอง เร่งแปรรูปกฟผ. (7มี.ค.47)
 'ทักษิณ' ถอยอีก ส่งหอมมั่งเจรจา (8 มี.ค.47)
 มีอบกฟผ.เก้อ ทักษิณแข็ง ไม่ยอมให้พบ! (10 มี.ค.47)
 กฟผ.ประท้วง ค่าไฟแพงขึ้น (13 มี.ค.47)
 ด้านแปรรูป กฟผ.แผ่ว มีอบบางตา (22 มี.ค. 47)
 มีอบ กฟผ.เริ่มหอยเหลือแค่ร้อยคน (29 มี.ค.47)

ในการรายงานข่าวนั้นจะให้ความสำคัญเฉพาะแหล่งข่าวหลักของฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายสหภาพ เขียนข่าวให้สั้นกระชับเนื่องจากพื้นที่น้อย ทางด้านประเด็นทางเศรษฐกิจนั้น ทีมข่าวเศรษฐกิจหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้ติดตามวิเคราะห์การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฟผ.มาอย่างต่อเนื่อง โดยมองในประเด็นความโปร่งใสในการบริหารงานของ กฟผ. ทีมข่าวเศรษฐกิจมองว่าค่าไฟแพงนั้นมาจากการบริหารงานของ กฟผ. และ กฟผ. ไม่มีความโปร่งใสในเรื่องขายหุ้น และเรื่องการจ่ายภาษี (เผื่อกร้อนแปรรูปกฟผ.บริษัทที่ปรึกษากรม. เจอปมค้างจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่ม (20 ก.พ.47)) มีจุดยืนในการวิเคราะห์ที่ต้องการให้เกิดการแปรรูปตามแผนแม่บทเดิม ที่ให้เกิดการแข่งขัน และมีคณะกรรมการกำกับดูแลที่เป็นอิสระผ่านรัฐสภา ในระหว่างการคัดค้านหน้าเศรษฐกิจได้เปิดพื้นที่ให้ฝ่ายนโยบายหรือนายแพทย์ พรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช ชี้แจงนโยบายและมาตรการต่างๆของรัฐบาล ทางด้านค่าไฟฟ้าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะนำเสนอ กฟผ.ในแง่ลบอย่างมากโดยมองว่าเป็นองค์กรหลักของต้นเหตุในการขึ้นค่าไฟฟ้าที่สร้างความเดือดร้อนให้ประชาชน (สาวลี้ก้นตอค่าไฟแพงสวนหมัด กฟผ. สู้บริษัทภิบาล, (23 ก.พ.47))

ในส่วนของการคิดเห็น ที่นำเสนอในบทบรรณาธิการและคอลัมน์ต่างๆ ที่นำเสนอ ซึ่งแต่ ละท่านให้น้ำหนักความสำคัญของประเด็น รวมทั้งประมวลข้อมูลของฝ่ายต่างๆ แล้ววิเคราะห์ แตกต่างกันตามแนวทางที่ตนเองถนัด โดยส่วนใหญ่จะเห็นด้วยกับหลักการการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ แต่ไม่เห็นด้วยกับวิธีการ เพราะต้องการให้แปรรูปในรูปแบบเสรีนิยมใหม่ที่เปิดให้มีการแข่งขัน

บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่เห็นด้วยกับการแปรรูปที่ยังผูกขาด ไม่ทำให้เกิด ประสิทธิภาพ ไม่คัดค้านในหลักการแต่ไม่เห็นด้วยเฉพาะวิธีการรัฐบาลจึงควรชี้แจงให้กระจ่าง เห็น ด้วยหากมีการทำประชาพิจารณ์และประชาคมติ เพราะยังไม่มีหลักเกณฑ์หุ้นอุปการคุณ ต่างชาติ และเอกชนسوبเขื่อนและคณะกรรมการกำกับดูแลยังไม่เรียบร้อย การแปรรูปที่มีปัญหา (27 ก.พ. 47), แปรรูปยังมีคำถาม (1 มี.ค. 47), หาคความถูกต้องร่วมกัน (6 มี.ค. 47), ประกันความโปร่งใส (9 มี.ค. 47), พังเสียงสภาที่ปรึกษา (29 มี.ค. 47), ระวังก้าวถึงทางตัน (29 เม.ย. 47)

ส่วนในคอลัมน์หมายเหตุประเทศไทย โดย ลมเปลี่ยนทิศ ผู้เขียนคอลัมน์มีทัศนคติทางลบ ต่อสร.กพผ. ว่าคัดค้านเพื่อความเดือดร้อนของตนเองเป็นหลัก ผู้เขียนไม่เห็นด้วยที่จะนำเอา รัฐวิสาหกิจเข้าตลาดหลักทรัพย์เพื่อเป็นตัวหารายได้หลักให้กับประเทศ เนื่องจากเห็นว่ากิจการ สาธารณูปโภคผูกขาดจะส่งผลกระทบต่อประชาชน เพราะการบริหารแบบบริษัทย่อมหวังกำไร สูงสุด แต่เห็นด้วยหากเป็นวิธีการแปรรูปแบบเปิดให้มีการแข่งขัน เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเลือก โดยการแยกธุรกิจโรงไฟฟ้า ออกจากระบบสายส่ง ให้ กพผ. เป็นรัฐวิสาหกิจรับผิดชอบสายส่งเพื่อ ประชาชนชนบทและโรงไฟฟ้าพลังน้ำและเขื่อน ส่วนโรงไฟฟ้าน้ำก็ให้ กพผ. ตั้งบริษัทลูกแข่งกับเอกชน ขยายเข้าระบบ ให้สิทธิพิเศษบริษัทลูกเพื่อความมั่นคงระบบไฟฟ้า แล้วเอาบริษัทลูกเข้าตลาดเอา เงินมาลงทุนไม่เป็นหนี้สาธารณะ เชื่อว่าค่าไฟจะถูกลง ควรแปรรูปกพผ. หรือไม่ (20 ก.พ. 47), ยกเว้นน้ำไฟเถอะครับ (25 ก.พ. 47), วันนีดีเคยแปรรูป กพผ. 3 ปีไม่ขึ้นค่าไฟ (1 มี.ค. 47), แปรรูป ต้องไม่ผูกขาด (8 มี.ค. 47), โจทย์ใหม่ กพผ. (15 มี.ค. 47), โจทย์ใหม่ กพผ. 2 (18 มี.ค. 47), กิตติ รัตน์ทำนักวิชาการ (23 มี.ค. 47), ไฟฟ้าไม่พอจริงหรือ (10 เม.ย. 47), เสียดยเล็กแปรรูป กพผ. (26 เม.ย. 47)

ในขณะที่คอลัมน์ชักธงรบ โดย กิเลน ประลองเชิง หยิบยกทั้งข้อเสียของการแปรรูป รัฐวิสาหกิจและประเด็นที่รัฐบาลปล่อยออกมาเพื่อลดความน่าเชื่อถือของฝ่ายตรงข้าม ผู้เขียน คอลัมน์นำเสนอข้อมูลค่าไฟแพงและความมั่นคงของระบบไฟฟ้าเนื่องจากการบริหารแบบเอกชนที่ ทำกำไรสูงสุดและเน้นข้อมูลการนำรัฐวิสาหกิจกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์เพื่อสร้างรายได้ของ

กลุ่มทุนนักการเมืองนำไปใช้สู้ศึกเลือกตั้ง ในขณะที่ประชาชนต้องเป็นคนจ่ายค่าไฟแพง แต่ก็ไม่ได้สนับสนุนพนักงานเสี่ยที่เดียว เพียงเสนอข้อมูลไปตามที่ได้รับมา จึงต่อว่าพนักงานเมื่อรัฐบาลออกมาให้ข้อมูลเพื่อลดความน่าเชื่อถือของอีกฝ่ายในเรื่องสวัสดิการ สิทธิประโยชน์ของพนักงาน ไฉน? ค่าไฟแพง (20 ก.พ. 47), จากดินสู่ดิน (24 ก.พ. 47), เศรษฐีวิสาหกิจ (27 ก.พ. 47), หุ่นใหญ่ประเทศ (1 มี.ค. 47), หวย กฟผ. (5 มี.ค. 47), วิถีคนกล้า (8 มี.ค. 47), ยุทธวิธีที่ 7 (10 มี.ค. 47), มันมากับความว่าง (13 มี.ค. 47), เมื่อไม่มีทักษิณ (29 เม.ย. 47)

ส่วนคอลัมน์กล้าได้ กล้าเสีย โดย สายล่อฟ้า เน้นให้รัฐบาลเห็นประเด็นที่ว่า การชุมนุมคัดค้านของพนักงานนั้นให้ความสำคัญกับนโยบายแปรรูป มากกว่าสิทธิประโยชน์ รัฐบาลไม่ควรประเมินพนักงานต่ำมากเกินไป ประชาชนมีส่วนเห็นด้วยกับการคัดค้าน ท่าทีของรัฐบาลที่แข็งกร้าวและไม่ฟังเหตุผลนั้นอาจไม่แก้ปัญหา แม้ว่าประชาชนจะชอบหรือไม่ชอบสร.กฟผ. แต่ก็เห็นด้วยกับการคัดค้านในประเด็นที่เห็นว่ารัฐบาลทำไม่โปร่งใส เสนอให้ลดค่าที่แข็งกร้าวแล้วลงมาเจรจา เหตุเกิดที่กฟผ. (27 ก.พ. 47), แปรรูปเพื่อใคร (1 มี.ค. 47), เหยื่อรายต่อไปหรือ (2 มี.ค. 47), ไม่มีครึ่งทางแล้ว (5 มี.ค. 47), เกา ซาละวัล (6 มี.ค. 47), คิดผิดคิดใหม่ (9 มี.ค. 47), หยุดกันเสียบ้าง (18 มี.ค. 47), ชื้อเวลาแปรรูป .5 เม.ย. 47)

สุดท้ายคอลัมน์ชายคาหน้า 6 โดยฉลามเขียว ให้นำหน้าข้อมูลวาระของรัฐบาล เน้นให้แต่ละฝ่ายต่างคนต่างพูดข้อเสียของอีกฝ่ายหนึ่งแล้วประชาชนจะตัดสิน ผู้เขียนคอลัมน์หยิบยกข้อมูลของรัฐบาลและมีท่าทีเชื่อในเหตุผลของทางภาครัฐทั้งหมดและต้องการให้ประชาชนรับรู้เรื่องนี้อย่างกว้างขวาง หาทางลง (27 ก.พ. 47), ทางออกของการชุมนุม คือทำสงครามแย่งชิงประชาชน (1 มี.ค. 47)

หนังสือพิมพ์มติชน

หนังสือพิมพ์มติชน ในเครือ บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) เป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพที่มีผู้อ่านทั่วไป มียอดจำหน่ายประมาณ 300,000 ฉบับต่อวัน เน้นนำเสนอข่าวหนัก (Hard news) ทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ โดยเฉพาะให้ความสำคัญกับข่าวการเมือง และนำเสนอข่าวเบา (Soft news) ในสไตล์ของตัวหนังสือพิมพ์เองด้วยเพื่อขยายกลุ่มผู้อ่าน ทั้งนี้ความสนใจของกลุ่มผู้อ่านประจำและกลุ่มผู้อ่านใหม่ๆ จะเป็นกรอบสำคัญของที่ประชุมข่าวจะคำนึงในการคัดเลือกเพื่อนำเสนอ

การกำหนดวาระข่าวของหนังสือพิมพ์มติชน ในช่วงสถานการณ์คัดค้านเข้มแข็งจะกำหนดไปตามความแรงของสถานการณ์ที่สะท้อนวาระของฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะท่าทีและคำพูดต่อผู้คัดค้านของนายกรัฐมนตรีและภาพพละกำลังของผู้คัดค้าน ซึ่งดึงดูดความสนใจโดยใช้ภาษาที่เน้นอารมณ์ความรู้สึกแรงของแต่ละฝ่ายและความเข้มข้นของสถานการณ์ในลักษณะของข่าวเบาก่อนจะนำเสนอเนื้อหาข่าวหนักภายในตัวเล่ม โดยภายในจะนำเสนอวาระข่าวจากทุกฝ่ายทั้ง ฝ่ายนโยบาย ฝ่ายผู้ชุมนุมคัดค้าน พรรคฝ่ายค้าน สมาชิกวุฒิสภา นักวิชาการและเครือข่ายภาคประชาชน นักธุรกิจ ที่ออกมาแสดงบทบาทในช่วงนั้น โดยมีจุดยืนในการนำเสนอข่าวเป็นกลางๆ

ตารางที่ 8.8 แสดงการพาดหัวข่าวหน้า 1 ของมติชน ที่สะท้อนความแรงในสถานการณ์เผชิญหน้าของทั้ง 2 ฝ่าย

วาระของ สหภาพแรงงานฯ	วาระของรัฐบาล
“มีอบ 8 พัน ค้านแปรรูป ยึดตึก กฟผ , รัฐบาลไม่สนลุยต่อ” (24 ก.พ. 47)	“แม้วุ่นบิ๊ก กฟผ. ชูปลดผู้บริหารทั้งวง” (25 ก.พ. 47)
“มีอบอ้างประมุข 4 โรงไฟฟ้าแสนล. หาเงินเลือกตั้ง , แม้วลั่น ตายเป็นตาย” (2 มี.ค. 47)	“ทักษิณ ชีปมมีอบ ‘กฟผ. ‘ สීම แจกหุ้นน้อยให้แปดเท่า เงินเดือนต่อรองขอ 10” (26 ก.พ. 47)
“มีอบครึ่งแสนโชว์พลัง กดดันชุกหยุดงาน! ชิดเส้น สัปดาห์นี้เลิกแปรรูป” (3 มี.ค. 47)	“ระดม ตร. 1 พันชู้ สลายชุมนุม สั่งปิด กฟผ. หวั่นมีอบ ค้านแปรรูปบาน” (27 ก.พ. 47)
“มีอบชุกพลหนักหมื่นบุกทำเนียบ” (5 มี.ค. 47)	“สลายมีอบ กฟผ. เจอทางตัน ‘ทักษิณยันไม่เจรจา”
“มีอบฮือ บุกทำเนียบวันนี้” (9 มี.ค. 47)	(28 ก.พ. 47)
“ตรากรตราชั่งแปรรูป มีอบ กฟผ. ดับ 1” (17 มี.ค. 47)	“แม้ยืดยันแปรรูป ถอยไม่ได้อ้างศก. พัง ปูดข้อมูลข่าว กรองมีมือที่ 3” (29 ก.พ. 47)
	“ทักษิณย้ำ –รักชาติอย่าขวาง มีอบยืดยันสุด” (1 มี.ค. 47)

บรรณาธิการข่าวมติชน กล่าวถึงการกำหนดวาระข่าวการคัดค้านว่า ในตอนแรกข่าวการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฟผ. ปรากฏเป็นข่าวหนักในหน้าข่าวเศรษฐกิจ เนื่องจากประเด็นนโยบายการแปรรูปฯ ที่คาบเกี่ยวกับกลุ่มนักลงทุนนั้น มีประเด็นทางด้านเทคนิคที่ซับซ้อน โต้ข่าวสายเศรษฐกิจ และสายพลังงานจะให้ความสำคัญ แต่เมื่อสหภาพแรงงานฯ กำหนดวาระเชิงรุก เกิดภาพการชุมนุมที่มีพลังการต่อรองมากขึ้น จึงเริ่มมีความเป็นข่าวเบา เข้าใจง่ายขึ้น สื่อทั่วไปมีความสนใจมากขึ้น จึงกลายเป็นพาดหัวข่าวหน้า 1 เมื่อสหภาพแรงงานฯ ทำการจับมือกับกลุ่มอื่นๆ ทั้ง ภาคแรงงานและภาคประชาชน นักวิชาการ นำไปสู่ประเด็นการขุดคุ้ยด้านคอร์ปชั่น รวมทั้ง

สถานการณ์กิจกรรมสร้างความสนใจต่างๆ เช่น การเผาหุ่น จึงดึงความสนใจจากประเด็นทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวไปสู่ประเด็นทางการเมืองสังคม สร้างความน่าสนใจมากขึ้นจึงกลายเป็นกระแสข่าวหน้าหนึ่ง ถือว่าได้แนวร่วมมุกกลับคือ สื่อมวลชนในการร่วมนำเสนอข่าวคัดค้านของสหภาพแรงงานฯ อย่างไรก็ดี ในกระบวนการระหว่างทาง หากรัฐบาลทำอะไรที่สื่อยอมรับ สื่อก็อาจไม่เกาะติด เมื่อเวลาผ่านไปรัฐบาลเป็นฝ่ายรุก ดึงเรื่องอื่นๆ ขึ้นมา กำหนดวาระอีกฝ่ายให้น้อยลง ดึงพื้นที่ตรงนี้ไป แม้บางที่แม้สื่อรู้ว่าถูกชิงพื้นที่ตรงนี้ไป แต่ก็ต้องนำเสนอ อย่างเช่น กรณีหุ่นลิเวอร์พูล แค่คิดขึ้นมาก็เป็นข่าวแล้ว (ภาคภูมิ ป่องภัย, สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2548)

เมื่อเป็นกระแสข่าวหน้า 1 แล้วประเด็นความขัดแย้งของการแปรรูปฯ กฟผ.จึงเกิดเป็นประเด็นพูดคุยขัอกถกเถียงในสังคม รวมทั้งพื้นที่ในบทความและคอลัมน์ของหนังสือพิมพ์มติชน ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะที่ประกอบไปด้วยมุมมองของผู้เขียน ที่เป็นนักหนังสือพิมพ์ นักวิชาการ นักการเมือง แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ รวมทั้งให้ข้อมูลและความรู้แก่ผู้อ่าน

ในส่วนของบทความเชิงวิชาการนั้นมีทั้งจากมุมมองทางด้านจากมุมมองทางด้านเศรษฐศาสตร์ ชักงฎหมาย การเมืองภาคประชาชน ที่มาของแนวคิดการแปรรูปฯ การแปรรูปฯ ในต่างประเทศ บ้างให้จุดยืนในการสนับสนุน หรือคัดค้านฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่โดยส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับแนวทางและวิธีการของรัฐบาล (นิธิ เอียวศรีวงศ์, “ให้ท้ายฝ่ายประท้วง” (1 มี.ค. 47), ประสาท มีแต้ม, “จากข้อมูลคลุมเครือ แหล่งก๊าซเยตากันถึงการ ลักไก่อ ค่าเอฟที ไฟฟ้า” (1 มี.ค. 47), “โฆษณาอำลาคู่ “กฟผ” “ความจริง” ที่หายไป” (22 เม.ย. 47), ฝ่ายวิชาการมูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ, “แปรรูปการไฟฟ้า ค่าไฟจะแพงขึ้น” (8 มี.ค.47), ชัยนรินทร์ กุหลาบอำ, “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กับการเข้าสู่ข้อกำหนดทุนนิยมเสรีรอบใหม่” (11 มี.ค.47), หริรักษ์ สุตะบุตร, “การแปรรูป กฟผ: ใครทำเพื่อประชาชน “ (20 มี.ค. 47), สร อักสรกุล, “ประชาพิจารณ์ ทำแล้วทำอีกได้ไม่ผิดกติกา” (25 มี.ค.47), ไพโรจน์ วงศ์วิภาณนท์, “กระจายหุ้น กฟผ แต่ยังผูกขาด: สังคมได้อะไร” (10 มี.ค. 47), ผาสุก พงษ์ไพจิตร, “หุ้นปัน การเมืองปันหุ้น” (16 มี.ค. 47), ไชยวัฒน์ สิ้นสูงวงศ์, “แปรรูปการไฟฟ้า เป็นเรื่องของประชาชน” (8 มี.ค. 47), ขวัญสรวง อติโพธิ“การเมืองภาคพลเมืองกับการแปรรูปการไฟฟ้า” (14 มี.ค. 47), “ร่วมกันทำการเมืองเรื่องไฟฟ้า” (30 มี.ค. 47), อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, “แปรรูป กฟผ. อย่าปกปิดประชาชน” (8 มี.ค. 47), ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ, “แปรรูปกับชะตากรรมคนอังกฤษ” (22 มี.ค. 47), ศุรุจิต นาครทรรพ “การแปรรูป กฟผ. ทำไม เพื่ออะไร และมีประโยชน์อย่างไร” (16 เม.ย. 47), ชลิต กิติญาณทรัพย์, ““อยาก” ที่สวนทาง ระหว่างแปรรูปรัฐวิสาหกิจกับการซื้อถไฟฟ้าใต้ดิน” (17 เม.ย. 47), ทวีป กิตยาภรณ์, “ข้อชวนคิดจากอัตราค่า

ไฟฟ้าผันแปร (Ft) กับการแปรรูป” (23 เม.ย. 47), เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, “การแปรรูปไทย การคิดที่ไม่มีสิ่งคม” (26 เม.ย. 47), คณิน บุญสุวรรณ, “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ตามพ.ร.บ.ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.2542 เป็นการขายสมบัติชาติตามขั้นตอนกฎหมาย” (5 พ.ค. 47), สมชาย ปรีชาศิลป์, “คิดถึงปลาแร่เต็มให้ในวันแปรรูป” (5 พ.ค. 47), เกษีตร เตชะพีระ, “ไปรเวทเซชั่น: โคตรเหง้าเหล่าก่อน” (9 เม.ย. 47), กิจบดี ชินเบญจกุล, “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ในมุมมองนักกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ” (5 พ.ค. 47))

บทบรรณาธิการ รวมทั้งคอลัมน์อย่าง สถานีคิดเลขที่ 2, เดินหน้าชน, บุญเลิศ ช่างใหญ่ ผู้เขียนคอลัมน์ส่วนใหญ่มีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือเน้นให้ทั้งสองฝ่ายทั้งฝ่ายผู้คัดค้านและรัฐบาลหันมาพูดคุยกันด้วยเหตุด้วยผล ไม่ต้องการให้ใช้อารมณ์ และต้องการให้รัฐบาลออกมาอธิบายเหตุผล ตอบข้อกังวนต่างๆ ของสาธารณชนหรือหาวิธีการเจรจากับผู้ชุมนุมให้ได้ข้อยุติมากกว่าการออกมาต่อว่าสื่อว่าทำงานไม่ถูกต้อง โดยประเด็นที่คอลัมน์ส่วนใหญ่ให้น้ำหนักคือเรื่องค่าไฟฟ้าที่จะเพิ่มสูงขึ้นอย่างแน่นอนและการเข้าแสวงหาผลประโยชน์จากรัฐวิสาหกิจจากนักการเมือง อย่างไรก็ดีก็ต้องการให้ สหภาพแรงงานฯ นำเสนอข้อมูลอย่างเป็นเหตุเป็นผล ไม่ควรใช้มาตรการดับไฟ ควรมีข้อเสนอในเรื่องหนี้สาธารณะที่รัฐบาลกำลังหาทางออก บ้างตั้งข้อสังเกตว่าการเมืองภาคประชาชนจะยับยั้งนโยบายได้หรือไม่และต้องการให้มีกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบายกันใหม่ (บรรณาธิการ, “กฟผ.อย่าตัดไฟ” (26 ก.พ. 47), “ผลประโยชน์ กฟผ.” (4 มี.ค. 47), “แรงแก้วิกฤต กฟผ.” (5 มี.ค. 47), “สื่อกับ กฟผ.” (6 มี.ค. 47), “แปรรูป กฟผ.ยิ่งสับสน” (28 เม.ย. 47), สุภากร บุญปาน, “ถึงตายเขี้ยวหรือ” (3 มี.ค. 47), ทวี มีเงิน, “แปรรูปการไฟฟ้า อย่าหลงประเด็น” (4 มี.ค. 47), “ฝ่าทางตันวิกฤตกฟผ.” (21 มี.ค.47), สมหมาย ปาวิจจัตต์, “เปิดรัฐสภาแก้ปัญหา กฟผ.” (8 มี.ค. 47), “พลังสังคมอยู่ที่ไหน” (14 มี.ค. 47), สุวพงศ์ จันผิงเพชร, “ไม่เอาอีกแล้ว” (12 มี.ค. 47), จำลอง ดอกจิก, “วาระซ่อนเร้น กฟผ?” (5 มี.ค. 47), นฤตย์ เสกธีระ, “สำนึกรักชาติ” (9 มี.ค. 47), บุญเลิศ ช่างใหญ่, “วาทกษิณ กับปัญหา กฟผ.” (4 มี.ค. 47), “ถ้าหนังสือพิมพ์เขียน” (11 มี.ค. 47))

ในขณะที่คอลัมน์วิภาคแห่งวิพากษ์เน้นวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การต่อสู้ โดยชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งทางเศรษฐกิจอาจยกระดับไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง รัฐบาลชุดนี้ได้รับการเลือกตั้งอย่างท่วมท้นตามกฎหมายและเป็นนโยบายของประเทศทำให้การต่อสู้ของสหภาพแรงงานฯ แตกต่างไปจากรัฐบาลยุคก่อนๆ รัฐบาลยืนยันการแปรรูปแต่ในยุทธวิธีนั้นมีทั้งรุกและถอย เมื่อรัฐบาลถอยจึงแย่งความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ทำให้มองว่ารัฐบาลเป็นฝ่ายยอมถอยแล้ว จึงเป็นการ

รุกในยุทธศาสตร์ โดยสหภาพแรงงานฯเป็นฝ่ายตั้งรับ แต่ต่อมาเมื่อนายกยอมให้สหภาพฯเข้าพบก็ แสดงให้เห็นว่าอำนาจของรัฐวิสาหกิจแท้จริงอยู่ที่สหภาพแรงงานฯ ใ้ฝ่ายบริหารจึงสงสัยว่า รัฐบาลในฐานะผู้กุมอำนาจบริหารประเทศจะสามารถจัดการได้อย่างแท้จริงหรือไม่

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ เป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพของบริษัท ไทยเจอร์นัล กรุ๊ป จำกัด เน้น นำเสนอข่าวหนักด้านการเมืองเศรษฐกิจเป็นหลัก อย่างไรก็ดีก็มีส่วนของ Excite ที่นำเสนอข่าว เบาๆ มีทิศทางนำเสนอในเชิงวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล มียอดจำหน่ายประมาณ 30,000 ฉบับต่อวัน

แม้สื่อมวลชนส่วนใหญ่พยายามเขียนข่าวโดยไม่แสดงความคิดเห็นเพื่อแสดงความเป็น กลางตามที่สังคมให้ความคาดหวัง แต่หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์เห็นว่าสื่อมวลชนนำเสนอข่าวล้วนมี จุดมุ่งหมาย โดยเป้าหมายของไทยโพสต์นั้นคือการตรวจสอบวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของ รัฐบาล มิเช่นนั้นรัฐบาลจะหลอกอะไรก็ได้ แล้วความเป็นกลางอาจจะกลายเป็นความกลัวได้ แต่ ในส่วนของพื้นที่ของแหล่งข่าวนั้นต้องเปิดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ชี้แจง(เสรี โลहितคุปต์, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2549)

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ให้นำหนักกับแหล่งข่าวที่ข้อมูลตรวจสอบรัฐบาล ในวาระของ ภาพรวมของหนังสือพิมพ์ทั้งในการพาดหัวข่าว และพื้นที่ในบทความและความคิดเห็นของ นักเขียนคอลัมน์ ที่ค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือร่วมตรวจสอบรัฐบาลผ่านข้อมูลและ ความ คิดเห็นที่สนับสนุนการคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฟผ. เนื่องจากเห็นว่าเป็นกิจการ สาธารณูปโภคที่จะส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชน และมีความไม่ไว้วางใจ พฤติกรรมของรัฐบาลในอดีตรวมทั้งไม่เชื่อมั่นมาตรการต่างๆของรัฐบาลเช่นเกณฑ์การกระจาย หุ้น ว่าในอนาคตจะไม่เปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรี โดยมองรัฐบาลคือนักธุรกิจการเมืองที่เข้ามา แสวงหาผลประโยชน์

การพาดหัวข่าวของไทยโพสต์เน้นไปที่ความแรงของสถานการณ์เช่นกัน โดยเน้น ความชอบธรรมไปอยู่ที่ฝ่ายสหภาพแรงงานฯ มากกว่ารัฐบาล บ่อยครั้งใช้คำเชิงลบต่อฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายบริหาร ดังคำที่ใช้เรียกนายกรัฐมนตรีว่า “แม่่ว”, “ท่านผู้นำ” ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกผู้นำใน

สมัยเผด็จการ จึงเป็นความหมายเชิงลบต่อผู้นำรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย หรือใช้คำว่า“ผู้ว่า” “ทาสี” ผู้ชุมนุม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคำกล่าวอ้างใดที่ฝ่ายบริหารมีต่อผู้ชุมนุมนั้นไม่เป็นความจริง

ตารางที่ 8.9 แสดงตัวอย่างการพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

แม้ว่าผู้ปลดบึกกฬ. อ้างซักโยมีอบสหภาพด้านแปรรูปขีดเส้นปลดชนวน (25 ก.พ. 47)
ท่านผู้นำเมิน'ม็อบกฬ.' กร้าวสั่งรีบจบเร่งแปรรูป (26 ก.พ. 47)
สั่งสลายม็อบกฬ. ระดมตร.กว่าพันนายปิดบางกวย/นัดชุมนุมใหญ่2มี.ค. (27 ก.พ. 47)
'แม้ว่า'ล้นไม่ยอมม็อบ ราษฎรเสียม-มือที่3ผสมโรง ผู้ว่าฯ ทาสี'ชุมนุมเพราะหุน' (28 ก.พ.47)
ประปาผละงานผนี้กผู้ แปรรูปกฬ.วันนี้'ม็อบฮึม! ทักษณชู่ใครขวางไม่รักชาติ (1 มี.ค.47)
แม้ว่า'ตายเป็นตาย' แผนยึดกฬ.เข้าตลาดหุนสะดุดไม่มีกม.รองรับ (2 มี.ค.47)
ม็อบฮึมบุกทำเนียบ เคลื่อน 9 มี.ค.'มั้ง'เมินประชามติรับขายหุนต่างชาติ 25% (5 มี.ค. 47)
แม้ว่า'พลิกถอยอ้อมม็อบ ลงทุนดำตัวเองเร่งแปรรูป-ชม'พี่น้องกฬ.'ต่อต้านเพื่อชาติ (7 มี.ค.47)
แม้ว่า'ล้นมนต์ซึกกลวง สหภาพกฬ.ย่ำล้มแปรรูป 16 องกรคียึดสนามหลวงผู้ (8 มี.ค.47)
จับตาสีลา'ชยอนันต์' เตือนเสียดคนตอนแก่ (4 เม.ย. 47)
'หุนผู้นำ'จิกหุนนักวิชาการ ด่าเพี้ยนค่านแปรรูปกฬ. (11 เม.ย. 47)

ในพื้นที่ข่าวหน้าในและข่าวเศรษฐกิจก็ให้พื้นที่ตัวแทนฝ่ายสหภาพแรงงานฯ มาแสดงข้อมูลและแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังมีการถอดเทปจากการอภิปรายที่เกี่ยวกับการคัดค้าน เช่น คำอภิปรายเรื่อง “พรรคนะชาวยรัฐวิสาหกิจเพื่อใคร?” ของนายณรงค์ โชควัฒนา นักธุรกิจและนักวิชาการอิสระ และนายลัก กอแสงเรือง นายกสภทนายความและวุฒิสมาชิกจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งแสดงความเห็นไปในเชิงคัดค้านและแก้ต่างข้อมูลของรัฐบาลที่หยิบยกขึ้นมา กล่าวอ้าง ในขณะที่สื่ออื่นๆเน้นให้เป็นพื้นที่อธิบายของรัฐมนตรีพลังงานและรัฐมนตรีคลัง ในส่วนของ Excite นำเกร็ดต่างๆของการชุมนุม เช่น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพของผู้ชุมนุม การใส่เสื้อสัญลักษณ์ คราวของผู้ชุมนุม มานำเสนอ บทความเขียนโดยนักธุรกิจ นักวิชาการที่ไม่เห็นด้วยกับการแปรรูป (หลวงพ่อเจ็ดกษัตริย์ ศูนย์รวมใจชาว กฬ. (12 มี.ค. 47), เสื้อสีเสื้อน้ำใจ กฬ.เป็นหนึ่งใน (4 มี.ค. 47), เลาะห้องครัว กฬ. การยุทธ์ที่ท้องต้องอึม (27 ก.พ. 47))

ด้านบทความวิชาการ ผู้เขียนให้ข้อมูลในเชิงคัดค้านนโยบายรัฐบาลทั้งสิ้น เช่น อัมรินทร์ คอมนันตร์ “ชาวยรัฐวิสาหกิจ: ขายหุนให้เศรษฐกิจ แปรหุนให้ประชาชน” (16 ก.พ. 47), ชัยยันต์ ประดิษฐ์ศิลป์ “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ: วิเคราะห์เชิงโครงสร้าง (5 มี.ค. 47), ปรีชา เปี่ยมพงศานต์ “ทำไมต้องคัดค้านการแปรรูป” (- มี.ค. 47), วรวิทย์ เจริญเลิศ, “ปีศาจตัวใหม่: การแปรรูปรัฐวิสาหกิจหรือการแสวงหาทางเลือกใหม่” (1 เม.ย. 47)

ในส่วนของคุณคิดเห็น บทบรรณาธิการเน้นให้รัฐบาลลงมาแก้ปัญหาโดยการยอมรับการทำประชาพิจารณ์และการลงประชามติ ซึ่งเป็นข้อเสนอที่มีเหตุมีผลมากกว่าการซื้อเวลาหรือการพยายามยุ้งให้เกิดการทะเลาะกัน เนื่องจากการแปรรูปหรือขายสมบัติของชาตินั้นจะส่งผลเสียหายต่อประชาชนทั่วไป รัฐบาลไม่ควรมองอะไรด้วยการใช้เงินเป็นที่ตั้งเพียงอย่างเดียว แปรรูปการไฟฟ้า อย่าทิ้งภาระให้ประชาชน (25 ก.พ. 47), แปรรูปการไฟฟ้า รักษาตีแบบนายทุน (1 มี.ค. 47), คำพูดนายกรัฐมนตรี สะท้อนมุมมองนายทุน (8 มี.ค. 47), อย่าเอาประชาชนมาต่อรองมือบกพผ. (26 มี.ค. 47), จุดหมายเดียวของรัฐบาลคือการแปรรูป กพผ. (23 เม.ย. 47), เสียคนตอนแก่ (27เม.ย. 47)

ทางด้านคอลัมน์ที่เขียนโดย ท่านขุนน้อย แสดงความคิดเห็นในเชิงวิเคราะห์สถานการณ์การเผชิญหน้าที่นายกรัฐมนตรีแสดงทำที่จะต่อสู้จนถึงที่สุด อีกทั้งดันทุรังแปรรูปกิจการไฟฟ้า-ประปาโดยไม่สนใจข้อเสนอของประชาคมรัฐวิสาหกิจ ที่เสนอแนวทางสันติวิธีไว้ชัดเจนคือการทำประชาพิจารณ์และการลงประชามติ นอกจากนี้ยังวิจารณ์นาย กิตติรัตน์ ณ. ระนอง ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจแต่ออกมาประกาศถึงข้อดีของการแปรรูปและประกาศอย่างเป็นทางการว่าการชุมนุมจะต้องคลี่คลายด้วยการเข้าตลาดหลักทรัพย์อย่างแน่นอน โดยมีรัฐบาลถือหุ้นใหญ่ประชาชนที่เป็นนักลงทุนถือหุ้นส่วนน้อย รวมทั้งดำเนินที่มงานของโมเดิร์น ไนน์ ที่วีที่ทำหน้าที่แจกแจงเรื่องการแปรรูป ซึ่งมองว่าเป็นช่องสำหรับนักเล่นหุ้น

อีกคอลัมน์หนึ่งที่มีบทบาทอย่างมากคือคนปลายซอย ของเปลวสีเงิน ที่เห็นความสำคัญของกิจการไฟฟ้า-ประปาถือเป็นหัวใจของประเทศหากนำไปเข้าตลาดหลักทรัพย์เพียงเพื่อหวังกำไรให้กลุ่มทุนบางกลุ่มประชาชนจะเดือดร้อน เห็นว่าต้นตอของการแปรรูปนั้นเกิดจากยุค IMF ที่ให้ออกกฎหมาย 11 ฉบับขึ้นมา เมื่อรัฐบาลประกาศว่าประเทศร่ำรวยและใช้หนี้ IMF ไปหมดแล้วก็ไม่มีความจำเป็นต้องขายสมบัติชาติอีกต่อไป นโยบายแปรรูปนั้นเป็นเรื่องของประชาชนทั่วประเทศโดยตรงมิใช่เพียงแค่งาน พนักงาน นายกรัฐมนตรีจะมาเป็นเพียงประเด็นสิทธิประโยชน์ของพนักงานนั้นไม่ได้ ผู้เขียนชื่นชมพนักงานที่ยังจุดยืนที่เป็นประชาธิปไตย และเห็นว่าการที่พนักงานถวายฎีกาและการแปรรูปต้องเลื่อนออกไปเพราะยังไม่มีพระราชทานพระราชกฤษฎีกาเพื่อถอนสภาพรัฐวิสาหกิจของ กพผ. นั้นโดยนัยยะแล้วถือเป็นความชอบธรรมอย่างหนึ่งของการคัดค้าน ผู้เขียนได้ให้ความสำคัญต่อประเด็นการคัดค้านของ สหภาพฯ ในเชิงสนับสนุน และติดตามวิเคราะห์พร้อมทั้งนำเสนอความเห็นต่อสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง โดยเขียนถึงประมาณ

19 ครั้ง ตลอดช่วงเวลาการคัดค้าน ในหัวข้อเรื่องนักวิชาการที่เหลื่ออยู่ (23 ก.พ. 2547) ไฟร์ออน ที่ บางกรวย (25 ก.พ. 47) อย่าปล้นกลางแดด! (26 ก.พ. 47) สงครามทักษิณ กฟผ (27ก.พ. 47) แล้วสวรรค ก็รับรู้ (2 มี.ค. 47) ประชาธิปไตยที่ กฟผ. (3 มี.ค. 47) หมากตาเซียนของทักษิณ (8 มี.ค. 47) ประเทศไทยหลัง 2552 (9 มี.ค. 47) บางกรวยถึงกลาโหม (10 มี.ค. 47) ก็ถึง ภาค ประชาชน (12 มี.ค. 47) เส้นทางมือบิได้เงาเสาร์ (13 มี.ค. 47) จนกว่าพฤษภาจะมาถึง (18 มี.ค. 47) ภาคประชาชนตื่นแล้ว (19 มี.ค. 47) ร้อนที่หลอม กฟผ-กปน (31 มี.ค. 47) ระเบิดเวลาลูกที่4 (2 เมย. 47) ซาตานหมายเลข 75-25% (8 เมย. 47) ยุบสภาวันไหนดี (9 เมย. 47) กฟผ-สตง คน ละเรื่องเดียวกัน (15 ธ.ค. 47) กฟผ. ไม่สำคัญเท่าใจคนกฟผ. (28 เมย. 48)

อย่างไรก็ดีในท่าทีของการสนับสนุนนั้น สื่อมวลชนเองก็มีวิธีแสดงความคิดเห็นที่พยายาม ย้ำ ให้ผู้คัดค้านตระหนักว่าวาระคัดค้านนั้นยังคงเป็นวาระสาธารณะ ไม่ให้ยุติไปด้วยการลงตัวของ ผลประโยชน์ระหว่างรัฐบาลกับ สหภาพฯ

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจในเครือ บริษัท เนชั่นมัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน) เป็น หนังสือพิมพ์ธุรกิจ นำเสนอข่าวธุรกิจ เศรษฐกิจ การเมือง โดยมีผู้อ่านในระดับผู้นำทางความคิด ของสังคมในด้านต่างๆ เช่น ด้านธุรกิจ ด้านวิชาการ ด้านการเมือง เป็นต้น มียอดจำหน่าย ประมาณ 70,000-80,000 ฉบับต่อวัน

การเสนอข่าวการคัดค้านการแปรรูปนั้น นอกจากจะพาดหัวข่าวหน้า 1ตามกระแสความ แรงของสถานการณ์แล้ว กรุงเทพธุรกิจยังนำเสนอประเด็นเชิงเหตุผลในการดำเนินการ และให้น้ำหนัก วาระของนักวิชาการและภาคประชาชนมาพาดหัวข่าวนำมากกว่าสื่ออื่น

ตารางที่ 8.10 แสดงการพาดหัวข่าววาระการดำเนินการ และวาระของนักวิชาการและภาค

ประชาชนในกรุงเทพธุรกิจ

วาระในประเด็นการดำเนินการภาครัฐ	วาระนักวิชาการและภาคประชาชน
“รัฐเดินหน้าตั้งองค์กรคุมค่าไฟ ลดกระแสต้านแปรรูป กฟผ.” (17 มี.ค.47)	“พันธะสัญญาสนามหลวงต้านแปรรูป” (14 มี.ค.47)
“รัฐหมกเม็ดโอนอำนาจ บมจ. กฟผ. จัดการน้ำ” (23	“นักวิชาการห่วง แปรรูปไฟฟ้าเอกชน ยึดกรรมสิทธิ์ น้ำ-เขื่อน” (15 มี.ค.47)

<p>มี.ค.47)</p> <p>“กรมชลฯ เปิดศึกค้านกฟผ.ยึดเขื่อน” (25 มี.ค.47)</p> <p>“ลดต้นทุนแปรรูปกฟผ.รัฐยอมกรมชลคุมน้ำ” (27มี.ค.47)</p> <p>“คลังการันตีหุ้นรสก.ถึงมือรายย่อยชงเกณฑ์แปรรูปเข้ากรม.พຼຸ່ງนี้” (29 มี.ค.47)</p> <p>“กพช.ตั้งกรรมการคุมกิจการไฟฟ้าโอนอำนาจกฟผ.” (23 เม.ย.47)</p>	<p>“แปรรูป กฟผ.ส่อชัดรัฐธรรมณูญ นักวิชาการจี้ยื่นตีความ” (16 มี.ค.47)</p> <p>“ปลุกพลังประชาชนฟ้องศาลปกครองรัฐบิดเบือนตีค่าทรัพย์สิน กฟผ.ต่ำ” (22 มี.ค.47)</p> <p>“จี้รัฐแจงแผนจัดการน้ำ 21 เขื่อน” (24 มี.ค.47)</p>
--	---

โต๊ะข่าวเศรษฐกิจของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจได้ติดตามการทำข่าวการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยมาตั้งแต่แรกโดยแบ่งเป็นข่าวกระแส เช่น ค่าไฟฟ้า ไฟดับ และข่าวองค์กร เช่น การเปิดโรงไฟฟ้าใหม่ ในประเด็นการแปรรูปฯ กฟผ. เห็นว่านโยบายรัฐนำรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่เข้าตลาด บทบาทของสื่อคือติดตามและทำให้กระจ่างในมุมมองผลประโยชน์ส่วนรวม คือผลกระทบประชาชน ค่าไฟแพงขึ้นจริงไหม ทำเพื่อผลประโยชน์ของใคร องค์กรดีขึ้นไหม วาระอะไร ทำให้เรงรีบในการวางกรอบ ประเด็นคัดค้านต่อต้านมีเหตุผลในเรื่องใดบ้าง เป็นสิ่งที่สื่อมวลชนต้องทำให้กระจ่าง ติดตามทำทั้งในเชิงกระแสและเชิงลึก เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าจริงไหม แปรแล้วค่าไฟเป็นอย่างไร แบกรับแค่ไหนเป็นรัฐวิสาหกิจยังอุดหนุนได้ (เฉลา กาญจนาน, สัมภาษณ์ 22 กันยายน 2548)

สื่อที่มีผู้รับสารในระดับผู้นำ เป็นสื่อที่นำเสนอข้อมูลด้านข้อเท็จจริงที่ขัดแย้งอย่างชัดเจนกับคำพูดของรัฐบาลที่ผ่านสื่อกระแสหลัก โดยเฉพาะสื่อกระจายเสียง ซึ่งพยายามแยกโลกของการสื่อสารระหว่างประชาชนทั่วไปและนักลงทุนเนื่องจากมีความกังวลและผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน เช่น รัฐบาลบอกว่ากรณีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฟผ.เข้าตลาดหลักทรัพย์ไม่เกี่ยวข้องกับการขึ้นค่าไฟฟ้า ในขณะที่รัฐบาลให้บริษัทที่ปรึกษาศึกษาการขึ้นค่าไฟเพื่อให้ผลตอบแทนการลงทุนคุ้มค่า โดยบริษัทที่ปรึกษาเสนอว่าควรขึ้น 9% ความชัดเจนเรื่องค่าไฟฟ้าจึงเป็นประเด็นสำคัญที่แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลจะทำเพื่อผลประโยชน์ของใครเนื่องจากค่าไฟฟ้าถือเป็นรายได้หลักของ กฟผ. เมื่อรัฐบาลจะนำ กฟผ. เข้าตลาด จึงเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างค่าไฟฟ้าต่ำเพื่อประชาชนและค่าไฟฟ้าสูงขึ้น เพื่อความมั่นใจของนักลงทุนว่าจะได้ผลตอบแทนที่สูงคุ้มค่าการลงทุน ข้อมูลที่ให้นักลงทุนจึงต้องสร้างความมั่นใจในผลตอบแทนการลงทุน ในขณะที่ให้ข้อมูลแก่ประชาชนทั่วไปว่าจะไม่กระทบค่าไฟฟ้า เนื่องจากมีคณะกรรมการกำกับดูแลด้านราคาค่าไฟฟ้า ภายใต้กำกับของรัฐมนตรีพลังงานซึ่งต่อมาเมื่อ กฟผ. มีกำหนดกระจายหุ้น รัฐบาลกลัวเรื่องค่าไฟฟ้าขึ้นจะเป็น

ประเด็นให้เกิดกระแสคัดค้านจึงให้ ปตท. นำส่วนลดล่วงหน้ามาให้แก่ กฟผ. ก่อนเพื่อชะลอการขึ้นค่าเอฟทีในงวดนั้น นอกจากนี้ยังพูดถึงการตั้งกองทุนพยุงค่าไฟฟ้า เหมือนการตั้งกองทุนน้ำมันให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลตระหนักถึงค่าไฟฟ้าที่จะเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนแต่ไม่บอกข้อเท็จจริงต่อประชาชนทั่วไปก่อนการแปรรูป

การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนต่อประเด็นค่าไฟฟ้าซึ่งมีผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชนโดยตรงนั้น สื่อจึงพร้อมใจโจมตีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นค่าไฟฟ้า โดยในหนังสือพิมพ์ประชานิยม กฟผ. จะเป็นหน่วยงานที่ถูกโจมตีรุนแรงมากที่สุด (เช่น การนำเสนอในไทยรัฐ “กฟผ. ตลกร้ายขูขึ้นค่าเอฟทีอีกแล้ว” (21 มี.ค. 46), “สูมหัวปล้นค่าเอฟที 12 สต.” (14 ก.พ. 47), “กฟผ. ปล้นค่าเอฟทีตุ๋นไว้จ่ายเงินเดือนมือบ” (20 พ.ค. 47), “ผีซ้ำด้ามพลอยคนไทยระบบ กฟผ. จ้องเขียดเล็งขึ้นค่าเอฟที” (30 ก.ค. 47)) ในขณะที่หนังสือพิมพ์เชิงธุรกิจจะเปิดพื้นที่ให้แหล่งข่าวนักวิชาการและภาคประชาชนที่เสนอการแก้ปัญหาค่าไฟฟ้าเชิงโครงสร้างการผูกขาดการขายเชื้อเพลิงโดยเฉพาะก๊าซธรรมชาติให้แก่ กฟผ. ซึ่งสร้างกำไรให้กับ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) รวมทั้งเรียกร้องให้ บริษัท ปตท. ซึ่งมีรายได้มหาศาลลดกำไรลงเพื่อทำหน้าที่รัฐวิสาหกิจตามที่รัฐบาลอ้างว่ายังถือหุ้นใหญ่ใน ปตท. ด้วยเพื่อแบ่งเบาภาระให้ประชาชน ความรับรู้ต่อปัญหาค่าไฟฟ้าแพงหรือการขึ้นค่าไฟฟ้าที่กระทบต่อประชาชนในผู้รับสารจากหนังสือพิมพ์คนละประเภทจึงเห็นต้นตอของปัญหาที่แตกต่างกัน แหล่งข่าวของนักวิชาการหรือภาคประชาชนที่ต้องการให้แก้ปัญหาเชิงโครงสร้างนี้ ไม่เป็นแหล่งข่าวที่สื่อประชานิยมให้ความสนใจ หรือเป็นประเด็นที่สื่อกระแสหลักสนใจเท่าที่ควร โดยส่วนใหญ่จะให้น้ำหนักใน เหตุผลทางธุรกิจที่ยอมรับกันโดยทั่วไป คือ ราคาตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้น ราคาในประเทศจึงสูงขึ้น ในขณะที่การมองปัญหาเชิงโครงสร้างยังมีประเด็นอื่นๆ ที่อาจซับซ้อนต่อประชาชน เช่น ราคาหน้าโรงกลั่น กองทุนแก๊สกำไรต่างชาติ เป็นต้น

ด้านการนำเสนอในส่วนบทความ และคอลัมน์ นั้นมีทั้งการวิเคราะห์ในเชิงให้ข้อมูลแก่นักลงทุน ถึง หุ้นของ บริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) ที่รัฐบาลกำลังจะนำเข้าตลาดในอนาคต และเชิงในความเห็นวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินการแปรรูปของรัฐบาล และทำที่ต่อผู้คัดค้าน ทั้งในส่วนบทความที่สนับสนุนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ กฟผ. เนื่องจากมองว่า กฟผ. เป็นเสือนอนกิน และมองว่าพนักงานกลัวการเปลี่ยนแปลง แต่ต้องการให้กระจายหุ้นให้โปร่งใส (ปิยสวัสดิ์ อัมระนันทน์ “ปรับค่าเอฟทีแล้วพอหรือไม่ ในการแต่งตัว กฟผ. เข้าตลาด” (18 ก.พ. 47) และ “ความหมายของการแข่งขันในกิจการไฟฟ้า” (21 เม.ย. 47), พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์ “ใครคือ กฟผ.?” (25 มี.ค. 47)

และ”ด้านแปรรูป กฟผ ด้วยการเปลี่ยนแปลงประเด็น” (6 พ.ค. 47), ชาติรี ก้าวกิตติวิรัช “แปรรูป กฟผ ทางเลือกยังมีอยู่” (25 มี.ค. 47)

ในขณะที่คอลัมน์บทบรรณาธิการ, มองลอดแว่น โดย กาแฟดำ, เดินสวนกระแส โดย สุนันท์ ศรีจันทรา, สานฝันให้นายก โดย ธงชัย มีนวล รวมทั้งบทความอีกส่วนหนึ่งมีความเห็นส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับคำพูดและเหตุผลของนายกรัฐมนตรีที่หยิบยกขึ้นมา เช่น การประกาศเป็นนโยบายในสภา ส่วนใหญ่มองว่ารัฐบาลไม่มีความตั้งใจจริงในการปรับปรุงรัฐวิสาหกิจ แต่ต้องการเน้นที่กระตุ้นตลาดหลักทรัพย์ เห็นว่ารัฐบาลมีผลประโยชน์ทับซ้อน รัฐวิสาหกิจเป็นของประชาชน เป็นบริการสาธารณะที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมตัดสินใจ และมองว่าพนักงานที่ออกมาชุมนุมคัดค้านนั้นไม่ได้ทำไปเพียงเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว แต่ข้ามเลยไปสู่ผลประโยชน์สาธารณะด้วย (บทบรรณาธิการ, “ทักษิณ ปะทะพนักงาน กฟผ อย่าเติมพืนถึงขั้นต้องดับไฟ” (26 ก.พ.47), “อย่าผูกขาดความรักชาติ” (3 มี.ค. 47), “ประชามติ ทางออกวิกฤติแปรรูป หยุดความรุนแรง” (23 มี.ค. 47), “ไม่ได้ตั้งใจที่มีค่า8แสนล้าน” (5 เม.ย. 47), กาแฟดำ, “เมื่อ ซีอีโอ วิพากษ์ตนเอง อย่าหยุดเพียงเท่านี้” (10 มี.ค. 47), “ขอโทษ การรวมตัวของคนกฟผ ไม่ใช่มีอบแน่นอน” (12 มี.ค. 47), สุนันท์ ศรีจันทรา, “ใครสวาปามหุ้น กฟผ.” (27 ก.พ. 47), “ขาลงทักษิณ” (1 มี.ค. 47), “มีอบ กฟผ. จะจบอย่างไร” (4 มี.ค. 47), “แปรรูปรัฐวิสาหกิจดีจริงหรือ” (24 มี.ค. 47), ธงชัย มีนวล, หัวใจของการแปรรูปไฟฟ้าคือประชาชน (4 มี.ค. 47), เดินหน้าแปรรูปกิจการไฟฟ้า (10 มี.ค.47), ถอดรหัสสนธิสัญญาแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (23 มี.ค.47), ธงชัย สันติวงษ์ “ใครว่าแปรรูปไม่อันตราย” (8 มี.ค. 47), ดร.เฉลิมพล ไททอง, “แปรรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อใคร” (10 มี.ค. 47), “ประสิทธิภาพรัฐวิสาหกิจดูตรงไหน” (6 เม.ย. 47), ทนุสิทธิ์ สกุลวัฒน์, “เรื่องยุ่งๆที่ไม่น่ายากของกฟผ” (10 มี.ค. 47) “ผลประโยชน์ทับซ้อน แผนแปรรูปกฟผ ระวังซ้ำรอยปตท” (11 มี.ค. 47), “แปรรูป กฟผ แล้วค่าไฟเพิ่มขึ้นจริงหรือ” (22 มี.ค. 47), ปรวิตร วจนพฤกษ์, “ความสุดขีดของวัฒนธรรมแปรรูป” (16 มี.ค. 47), “แปรรูป กฟผ ทางเลือกที่ถูกปฏิเสธ” (19 มี.ค. 47), “9เหตุผลที่ควรมีประชามติ แปรรูปไฟฟ้า-ประปา” (30 มี.ค. 47), ธงชัย สันติวงษ์, “จากแปรรูป ถึงการค้าเสรี เมื่อการเปลี่ยนแปลงสะดุด” (19 เม.ย.47), ผศ.ดร. เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, “รัฐวิสาหกิจมีค่าเท่ากับชาติ” (19 เม.ย. 47), วรพล พรหมิกบุตร “กำสรวลรัฐวิสาหกิจ (1)” (17มี.ค. 47), “กำสรวลรัฐวิสาหกิจ (2)” (24 มี.ค.47), “กำสรวลรัฐวิสาหกิจ (3)” (31 มี.ค.47), “กำสรวลรัฐวิสาหกิจ (4)” (7เม.ย. 47), “กำสรวลรัฐวิสาหกิจ (ส่งท้าย)” (14 เม.ย. 47), ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และศิริพร ยอดกมลศาสตร์, “แปรรูป กฟผ แปรเพื่อใคร” (4 มี.ค. 47), เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, “แปรรูป กฟผ ใครจะตายเพราะความจริงอีกหรือไม่” (9 มี.ค. 47), อัศวพล ลีลาจินดาและเปรมจิตร์ ฉัตรภากรณ์, “ถ้าต้องแปรรูป กฟผ จะเกิดอะไรขึ้น” (12 มี.ค.

47), “แปรรูป กฟผ วิฤตและทางออก” (19 มี.ค. 47), อิทธิพงษ์ คำสิงห์, “มองการแปรรูปให้ตรงกับความจริง” (21 เม.ย. 47), สุทธิพันธ์ ภูระหงษ์, “หยุดขายกฟผ รอบระฆัง” (1 เม.ย. 47), เครือข่ายคนจะนะระวัชดิน, “ทอก้าชไทย-มาเลย์สู่การแปรรูปสะท้อนรัฐเผด็จการ” (5 เม.ย.47), เครือข่ายผู้บริโภคต้านแปรรูป, “ไฟฟ้า-ประปา องค์กรภาคี” (16 มี.ค. 47))

สื่อมวลชนติดตามนำเสนอวาระคัดค้านอย่างมาก ในช่วงที่มีการเคลื่อนไหวเข้มข้นและลดลำดับความสำคัญลงมา เมื่อจำนวนผู้ชุมนุมเริ่มลดน้อยลงและสื่อมวลชนมองว่าประเด็นการคัดค้านเริ่มนิ่ง ผนวกกับการมีวาระข่าวอื่นๆ เข้ามาเป็นประเด็นที่สื่อคิดว่าน่าสนใจกว่า อีกทั้งรัฐบาลเลือกไปพูดถึงวาระอื่น ขาดการตอบโต้กับผู้คัดค้านและปล่อยให้เป็นที่ของฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตาม สหภาพแรงงานฯ ยังคงเคลื่อนไหวเพื่อร่วมแสดงจุดยืนในประเด็นอื่นๆ ที่สื่อกำลังสนใจ และ ยังมีกลุ่มการเมืองอื่นๆ ที่ยึดโยง สหภาพแรงงานฯ เพื่อให้เป็นแนวร่วมด้วยเช่นกัน ทำให้สื่อสนใจจับตาความเคลื่อนไหวอยู่ แม้จะนำเสนอเป็นข่าวหรือไม่นำเสนอก็ตาม

8.1.2 การเสนอวาระการคัดค้านในสื่อมวลชน ช่วง การเปลี่ยนแปลงสู่ บริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน)

ในช่วงกันยายน 2547- มิถุนายน 2548 การกำหนดวาระของสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ประชาชนิยมนั้นเกือบไม่มีวาระของสหภาพแรงงานปรากฏ ในขณะที่ทางด้านการกำหนดวาระของสื่อโทรทัศน์ที่มีผู้ชมขนาดกลาง และหนังสือพิมพ์คุณภาพนั้น แม้สื่อคุณภาพบางองค์กรยังคงให้ความสำคัญในการนำเสนอวาระข่าวสารของ สหภาพแรงงานในเรื่องการคัดค้านอยู่ แต่หากภาพที่ออกมาไม่พร้อมเพรียงแล้วอาจส่งผลกระทบต่อทางผู้ชุมนุมมากกว่า โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ ที่นำเสนอภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาของการทำข่าว โดยมองว่าเป็นความจริงที่ทั้งสองฝ่ายพยายามนำเสนอต่อสาธารณะ ในขณะที่ฝ่ายบริหารมีอำนาจจัดการ โดยไม่เสนอสถานการณ์ในมุมมองของผู้คัดค้านว่าพนักงานส่วนหนึ่งกำลังเผชิญกับสิ่งใด แต่จะวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจตลาดทุนมากกว่า โดยมองว่าสื่อมีหน้าที่นำเสนอข้อมูลให้รอบด้าน ตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องแต่ไม่มีหน้าที่ขุดคุ้ยหาความจริง และการทำข่าวเชิงลึก เช่นการทุจริตคอร์รัปชัน เสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องคดี ถ้าไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ

8.1.2.1 สื่อโทรทัศน์ : ประชาชนนิยมและเชิงคุณภาพ

สถานีโทรทัศน์สี ช่อง 7

การกำหนดวาระของสื่อโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมและหนังสือพิมพ์ประชาชนนิยม ตั้งแต่ช่วงกันยายน 2547- มิถุนายน 2548 นั้น ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 นำเสนอข่าวและติดตามรายงานข่าวเฉพาะวาระของฝ่ายบริหารและรัฐบาล ในประเด็น ดังนี้ 1.ข้อเสนอ 8 แนวทางออกของการแปรรูป กฟผ. ที่ฝ่ายบริหารให้พนักงานร่วมแสดงความคิดเห็น 2.ผู้บริหารไม่อนุญาตให้ใช้สถานที่ของ กฟผ. ชุมนุมคัดค้านการแปรรูป และขอความร่วมมือพนักงานไม่เข้าร่วมชุมนุม 3. รัฐบาลมีมติแปรรูป กฟผ. เป็นบริษัทจดทะเบียนแล้ว 4. ยืนยันแปรรูปไม่ขึ้นค่าไฟ 5. กฟผ. แปลงสภาพเป็น (มหาชน) แล้ว

สถานีโทรทัศน์สี ช่อง 9

สถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 ยังติดตามรายงานข่าวอย่างต่อเนื่องของทุกฝ่ายที่ออกมาในกรณีนโยบายการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ประเด็นหรือเหตุการณ์ที่เป็นวาระของ สหภาพแรงงาน ที่ทางช่อง 9 นำเสนอ ได้แก่ พนักงาน กฟผ. ร้องวุฒิสมาชิกกรณีรัฐมนตรีพลังงานแจ้งจับ ประเด็นชุมนุมใหญ่คัดค้านแปรรูปรอบใหม่ ประเด็นรัฐบาลไม่อนุมัติขึ้นค่าไฟฟ้าสร้างแรงบีบแปรรูป การเดินหน้าชุมนุมคัดค้าน การยื่นหนังสือถึงวุฒิสมาชิกเรียกร้องให้ทำประชามติ เรื่องพนักงานสับสนปรับเงินเดือนหลังแปรรูป การยื่นหนังสือถึงอภิสิทธิ์คัดค้านการแปรรูป การเรียกร้องปรับขึ้นเงินเดือนก่อนการแปรรูป ประเด็นประธานสหภาพถูกขู่ปลดหากไม่หยุดคัดค้าน ในขณะที่เดียวกันก็นำเสนอวาระแหล่งข่าวของภาคนโยบาย เช่น บอร์ดและผู้บริหาร กรรมการพลังงาน คณะรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง นอกจากนี้ยังมีฝ่ายค้านและนักวิเคราะห์หลักทรัพย์

สถานีโทรทัศน์ เนชั่น แชนแนล

สถานีโทรทัศน์ เนชั่น แชนแนล มีการติดตามนำเสนอการประชุมวิสามัญใหญ่ครั้งใหม่ การปะทะระหว่างผู้ชุมนุมสนับสนุน-คัดค้านการแปรรูป, การไปยื่นหนังสือที่วุฒิสมาชิก และการขึ้นเงินเดือนหลังแปรรูป ถือว่าความถี่ในการติดตามสถานการณ์น้อยลงอย่างมาก ในขณะที่วาระของฝ่ายบริหารและฝ่ายนโยบายเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของมาตรการของฝ่ายบริหารต่อพนักงานและ

ความคืบหน้าขั้นตอนอนุมัติเพื่อการแปรรูป แต่ในการนำเสนอ นั้นยังคงปล่อยเสียงให้ สหภาพแรงงานได้ชี้แจงดั้งเดิม

8.1.2.2 หนังสือพิมพ์: ประชานิยมและคุณภาพ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ตั้งแต่ช่วง ก.ย.47-มิ.ย.48 ไทยรัฐติดตามรายงานในส่วนขององค์กร และฝ่ายบริหารเป็นส่วนใหญ่ ในประเด็น การระดมทุนก่อสร้างโรงไฟฟ้า การพยายามนำองค์กร เข้าตลาดหลักทรัพย์ รูปแบบการกระจายหุ้น เวลาที่จะเข้าตลาด สูตรค่าไฟฟ้า โดยนำเสนอข่าว ของทางพนักงานผู้คัดค้านเพียงสองครั้ง คือในครั้งแรกเป็นข่าวหน้า 1 ประเภทข่าวอาชญากรรม ในกรณีออกหมายจับพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตทุบรถรัฐมนตรีพลังงาน และข่าวหน้าในกรณี พนักงานต้องการให้รัฐบาลขึ้นเงินเดือน 15%ตามค่าครองชีพทันที โดยไม่เกี่ยวกับการแปรรูป

หนังสือพิมพ์คุณภาพ 2 ฉบับ คือ ไทยโพสต์ และมติชน ยังคงติดตามวาระผู้คัดค้านอยู่ ในขณะที่กรุงเทพธุรกิจติดตามเพียง4 วาระข่าวคือ ในประเด็น สร.กฟผ.ฮือต้านแปรรูป, กฟผ.ขู่ไล่ ออกมือบค้านแปรรูปสองฝ่ายเผชิญหน้าวิดวงมวดย,มือบ กฟผ.หวั่นแปรรูปรวายไม่กี่กลุ่ม,มือบ กฟผ.นับพันรวมตัวต้านรัฐโยงขึ้นเงินเดือนต่อรองแปรรูป

หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพไทยโพสต์ ยังคงติดตามนำเสนอข่าวในวาระของพนักงานและ สหภาพแรงงาน ติดตามวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์เชิงลึกของการต่อสู้ภายใน ที่พนักงาน ต้องเผชิญกับการใช้กฎระเบียบของฝ่ายบริหาร โดยการพาดหัวข่าวนั้นจะใช้วาระจากมุมมองต่อ สถานการณ์ของ สหภาพแรงงานฯและพนักงานที่คัดค้าน ให้พื้นที่พาดหัวข่าวและหน้าข่าว เศรษฐกิจในการชี้แจงถึงข้อเสนอของฝ่ายตนที่มีต่อทางออกขององค์กร ให้แก่นำของกลุ่ม พนักงานได้มีโอกาสอธิบายถึงมาตรการของฝ่ายบริหารที่ตนเผชิญ จึงกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์ไทย โพสต์ให้พื้นที่และนำเสนอวาระข่าวตรงตามกับผู้คัดค้านมองมากที่สุด

ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนยังคงติดตามสถานการณ์ของ สหภาพแรงงานฯ อย่างไรก็ดีใน การกำหนดวาระนั้นมีทั้งเป็นภาพเชิงบวก และภาพเชิงลบต่อการต่อสู้ของ สหภาพแรงงานฯ เนื่อง เป็นมุมมองต่อสถานการณ์จากมุมมองสื่อมวลชน

ในขณะที่สื่อมวลชนนำเสนอวาระของ สหภาพที่ดูเหมือนว่าความพร้อมเพียงลดน้อยลง นั้น ก็ติดตามนำเสนอวาระของทางฝ่ายนโยบายทั้งจากรัฐบาล ฝ่ายบริหาร ฝ่ายราชการที่เกี่ยวข้อง ถึงการเดินหน้าขั้นตอนต่างๆไปอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 8.11 แสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอวาระของ สหภาพแรงงานฯ ในไทยโพสต์และมติชน ในช่วง ๓๑.๔๗-๓๑.๔๘

วันที่	ไทยโพสต์	มติชน
06/12/47	เริ่มยก 2 ม็อบต้านแปรรูปกฟผ.	ม็อบกฟผ. จัดประชุมต้านรัฐแปรรูป ชูหากไม่ฟัง กระเทือนเสียงเลือกตั้ง
08/12/47	กฟผ. จรยุทธต้านไทยรักไทย โวยเกมได้คืนชู้ลดเงินเดือน	ม็อบกฟผ. เหนงคนรวมไม่ถึงร้อย
25/02/48	ตัดไฟหรือเวทีกฟผ. สั่งห้ามหือแปรรูป 'ค้าน-หนุ่น' ดีละ!	ม็อบต้านแปรรูปกฟผ. ทำท่าฝ่อ สั่งรื้อเวที-ชูปลดพันการไฟฟ้า
26/02/48	บีกกฟผ. ปลุกม็อบชนม็อบ กลุ่มต้านนัดประท้วง 3 มี.ค.	ม็อบหนุ่น-ต้านแปรรูปกฟผ. ปะทะคารม เซคชั่น
01/03/48	ขึ้นบัญชีดำ 23 แกนนำต้านแปรรูป	-
26/03/48	ม็อบกฟผ. ร้อมตียันค้านแปรรูปอีกรอบ	สร.กฟผ. ตื้อต้านแปรรูป
11/05/48	กฟผ. เสรีจทักษิณแปรรูปขึ้นเงินล่อสหภาพ ชักธงสู้!	กรม. ไฟเขียวตั้งบ."กฟผ." ใช้เงินเดือนสยบต้าน จดทะเบียนเสรีจรับ 15% มีผลย้อนหลังถึงเม.ย. 47 ปช. สหภาพโวยจ่ายปิดปาก
12/05/48	สว. แฉเตะกฟผ. เข้าปากนายทุนต่อไปค่าไฟแพง	ปชป. ตั้งกระทู้ถามแปรรูปกฟผ. ช้องใจให้เอกชนผูกขาดทรัพย์สิน
13/05/48	-	เครือข่ายต้านแปรรูปกฟผ. ร้อง"อภิสิทธิ์"
14/05/48	-	"สมคิด" จัดตาราง 3 รส. เข้าตลาดปลายปี สร.กฟผ. ส่ง 1.8 หมื่นชื่อถึง"ทักษิณ"ต้านแปรรูป
15/05/48	เช็กบิลม็อบกฟผ. ไล่ออก 2 แกนนำอีก 14 ราย หนาว	-
16/05/48		ปลุกพวง.กฟผ. นัดชุมนุม เซคชั่น ข่าวน้ำ 1
17/05/48	พนักงาน กฟผ. รับ 30% เลิกค้านแปรรูป ลอยแพนพคุณ-หมอบันลือ'รวย 42 เดือน	-

สื่อมวลชนส่วนใหญ่สนใจติดตามวาระการเปิดประชุมใหญ่วิสามัญ แต่เมื่อเห็นคนน้อยแม้ จะมีการคัดค้านแต่ไม่เกิดกระแสที่คาดการณ์ว่าจะส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย ก็ไม่ นำเสนอในขณะที่ฝ่ายบริหารสามารถนำภาพของพนักงานที่สนับสนุนและการแถลงข่าวของฝ่าย บริหารให้สื่อมวลชนได้สนใจเพื่อประกาศต่อสาธารณะว่าพร้อมแล้ว สื่ออาจไม่ได้ซัดคู้ยว่าจริง หรือไม่จริง มาด้วยใจหรือได้รับการสนับสนุนมาตามสายงาน สื่อที่ซัดคู้ยก็เป็นสื่อขนาดเล็ก

การทำข่าวสถานการณ์การคัดค้านนั้นขึ้นอยู่กับว่าสื่อประเมินว่าสถานการณ์การคัดค้าน จะสิ้นสุดที่จุดใด แม้ สหภาพแรงงานยังคงยืนยันในเชิงอุดมการณ์การคัดค้านและยังเคลื่อนไหว เชิงวิชาการและรณรงค์ยืนยันให้ ประชาชนออกมามีส่วนร่วมในการทำประชาคมติ แต่ไม่มีการ ออกมาเคลื่อนไหวในเชิงกำลังคน ท่ามกลางจุดยืนของรัฐบาลที่เข้มแข็งในการดำเนินนโยบาย เมื่อ สื่อมวลชนมองว่าไม่มีพลังการคัดค้านแล้วจะลดการนำเสนอข่าวของ สหภาพแรงงานฯในที่สุด แต่ หากสื่อใดมองว่าการคัดค้านยังไม่จบ การคัดค้านนโยบายนี้ยังคงต้องดำเนินต่อไปก็จะนำเสนอ ข่าวของฝ่ายคัดค้านแม้หลายฝ่ายจะมองว่าคุณคล้ายไม่มีกำลังในการต่อสู้ เมื่อรัฐบาลเร่งเครื่องเข้า ตลาดหลักทรัพย์และมีกำหนดการขึ้นต่อนต่างๆอย่างแน่นอน อย่างไรก็ตาม ภายใต้อายุเวลาต่อมาเมื่อมี ภาคประชาชนออกมาเคลื่อนไหวคัดค้าน ซึ่งนำโดยมูลนิธิคุ้มครองผู้บริโภค เมื่อสื่อใดมองให้ว่าไม่ นำหยุดยั้งรัฐบาลได้ก็จะให้น้ำหนักในการนำเสนอข่าวอื่นๆ รวมทั้งน้ำหนักในประเด็นต่างๆ ที่มา กับวาระการเข้าตลาดของรัฐบาล ด้วยทัศนคติเช่นนี้จะทำให้การทำข่าวเพื่อผลักดันวาระของภาค ประชาชนในช่วงนั้นเป็นไปได้น้อย เนื่องจากสื่อส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญของวาระประชาชนที่ กำลังคัดค้าน ในขณะที่วาระของรัฐบาลกำลังดำเนินการอยู่ตรงหน้า และมีการรับรองจากทาง รัฐบาลว่าทุกอย่างจะถูกต้องเรียบร้อยตามกฎหมาย ประเด็นต่างๆได้ถูกแก้ไข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 9

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

9.1 สรุปผลการวิจัย

9.1.1 สหภาพแรงงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่หรือไม่

สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สร.กฟผ.) เป็นองค์กรจัดตั้งทางด้านแรงงาน ที่นอกจากจะเป็นองค์กรแรงงานที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อคุ้มครองดูแลสิทธิประโยชน์และสภาพการจ้างงานของพนักงานหรือลูกจ้างแล้วขององค์กรการไฟฟ้าฝ่ายผลิต หรือมีบทบาทในการเคลื่อนไหวร่วมกับองค์กรแรงงานอื่นๆ ทั้งการเรียกร้องสิทธิและหลักประกันทางด้านแรงงานแล้ว ในอดีตยังมีบทบาทเคลื่อนไหวทางสังคมร่วมกับเกษตรกรชาวนาและขบวนการนักศึกษา แต่ต่อมาเมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจมีสมาชิกจำนวนมาก มีการศึกษาที่หลากหลาย รวมทั้งดูแลกิจการพื้นฐานสาธารณูปโภคของประเทศจึงมีพลังในการต่อรองกับพรรคการเมืองที่เข้ามาเป็นรัฐบาลสูงจึงเคลื่อนไหวโดยการรวมกลุ่มสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจด้วยกันเอง อย่างไรก็ดี แม้ว่าสหภาพแรงงานจะเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในสังคมประชาธิปไตย รวมทั้งเป็นองค์กรที่มีความเป็นประชาธิปไตยสูง การเคลื่อนไหวหรือการดำเนินการใดๆ ต้องเกิดจากมติของที่ประชุมของสหภาพที่สมาชิกทุกคนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและลงมติ ถือเป็นองค์กรที่มีบทบาทอย่างมากในประเทศประชาธิปไตยทั่วโลก แต่สำหรับในประเทศไทยนั้น การต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิประโยชน์อันชอบธรรมของตนเองในมุมมองของสหภาพนั้นกลับยังถูกมองไปในเชิงลบ และไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากสาธารณะหรือสื่อมวลชนส่วนใหญ่ ในประเด็นการคัดค้านการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งสหภาพแรงงานเองและประชาชน เมื่อสหภาพแรงงานออกมาใช้เสียงโดยบอกว่าเพื่อปกป้องประโยชน์สาธารณะต่อประชาชน จึงยังมีการตั้งข้อกังขา ความชอบธรรมที่เกิดจากความร่วมมือและสนับสนุนจากภาคประชาชนจึงมีความสำคัญต่อประเด็นการเคลื่อนไหวคัดค้านของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ

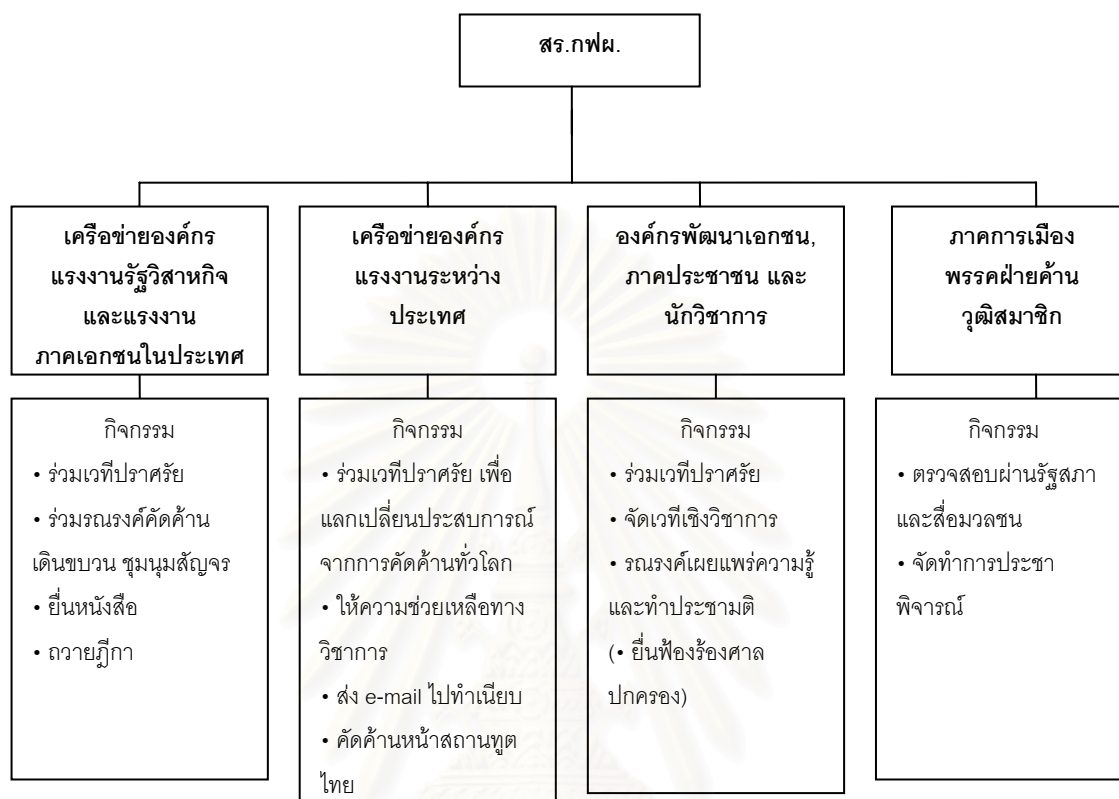
ในการเคลื่อนไหวคัดค้านนโยบายแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยในสมัยรัฐบาลพรรคไทยรักไทยซึ่งมีความเข้มแข็งทางการเมืองสูง สร.กฟผ. จึงใช้ยุทธวิธีการต่อสู้แบบออกสู่สาธารณะมากขึ้น โดยการให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายภายนอกทั้งกับพันธมิตรเก่าอย่างสมา

พันธะงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) องค์การแรงงานภาคเอกชน ขยายไปถึงพันธมิตรจากองค์กรพัฒนาเอกชนและภาคประชาชนอย่าง คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย(ครป.), สหพันธ์องค์กรผู้บริโภค (สออบ.), คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.), ประธานเครือข่ายสลัม 4 ภาค, เครือข่ายผู้ใช้ไฟภาคเหนือ, กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านگرد, สมัชชาคนจน ตลอดจนนักวิชาการ รวมถึงการเปิดประเด็นการทำประชามติเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่จะกระทบต่อตนเองตามแนวทางของการเมืองภาคประชาชน มิได้มุ่งเน้นการโค่นอำนาจรัฐตั้งที่แกนนำกลุ่มดอกไม้ขาวได้กล่าวถึงไว้ว่าการต่อสู้ในครั้งนี้ไม่ได้คิดว่าต่อสู้กับรัฐบาลหรือฝ่ายบริหารแต่กำลังต่อสู้กับนโยบายที่ไม่ถูกต้อง การเคลื่อนไหวคัดค้านในครั้งนี้จึงมีลักษณะของการเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่

อย่างไรก็ดีในยุทธวิธีการต่อสู้นั้น สหภาพแรงงานยังไม่ละทิ้งช่องทางการเมืองแบบทางการไม่ว่าจะเป็นพรรคฝ่ายค้าน, วุฒิสมาชิก เพื่อให้สามารถใช้ช่องทางการตรวจสอบในสภา หรือแม้แต่การเข้าหากลุ่มการเมืองในพรรคไทยรักไทยอย่างนายเสนาะ เทียนทอง ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงหลังจาก 2-3 เดือน ที่เคลื่อนไหวในการทำประชามติกับองค์กรภาคประชาชนแต่รัฐบาลยังไม่ยอมรับข้อเสนอและยังไม่สามารถยับยั้งนโยบายได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

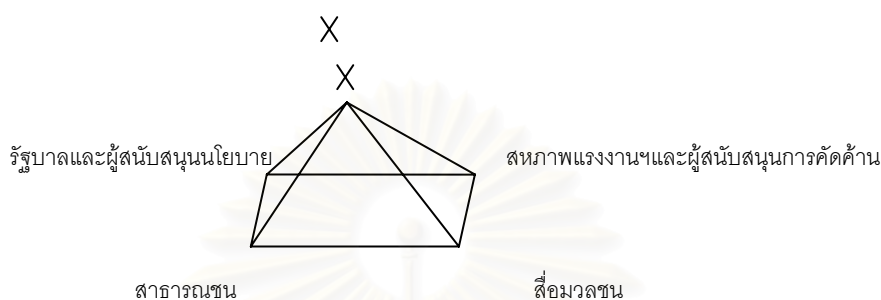
แผนภาพที่ 9.1 แสดงเครือข่ายร่วมคัดค้านกับ สร.กฟผ.

ในการเคลื่อนไหวคัดค้านนั้น สหภาพแรงงานต้องพึ่งพิงกับอำนาจทางสถาบันหลักของประเทศไทย ซึ่งเป็นสังคมประชาธิปไตยระบอบรัฐธรรมนูญอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการยับยั้งนโยบาย นั่นคือ การถวายฎีกาเพื่อหวังพึ่งพระราชอำนาจจากสถาบันกษัตริย์, การยื่นหนังสือให้พรรคฝ่ายค้านหรือวุฒิสมาชิกร่วมตรวจสอบในสภาผ่านอำนาจนิติบัญญัติ, การขอเจรจากับนายกรัฐมนตรี อันเป็นผู้นำสูงสุดของอำนาจฝ่ายบริหาร, หรือการพึ่งพิงอำนาจตุลาการผ่านการดำเนินคดีทางศาล ซึ่งในช่วงระยะเวลาของการทำวิจัยนั้นสหภาพแรงงานยังไม่ได้ดำเนินการในส่วนนี้ แต่ได้มาร่วมกับภาคประชาชนนำโดยมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคฟ้องต่อศาลปกครองจนได้ชัยชนะในภายหลัง อย่างไรก็ตาม อำนาจสำคัญที่สหภาพแรงงานใช้เป็นหลักยึดในการคัดค้านครั้งนี้ นั่นคือพลังจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงเจตนาารมณ์ร่วมคัดค้านและการลงเสียงประชามติ ที่จะสามารถท้าทายอำนาจจากฝ่ายบริหารหรือเกิดการตรวจสอบรัฐบาลได้ ซึ่งแนวทางนี้ต้องอาศัยตัวประสานหลักนั่นก็คือสื่อมวลชน

9.1.2 สหภาพแรงงานกับการเสนอวาระผ่านสื่อมวลชน

แผนภาพที่ 9.2 แสดงการกำหนดวาระของสื่อมวลชน

สื่อมวลชนเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการผสมผสานโลกของผู้คัดค้านว่ามีประเด็นอันไม่ชอบธรรมเช่นไร พวกเขาจึงมีจุดยืนต่อนโยบายว่าควรคัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภคที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป ประเด็นสาธารณะที่สร.กฟผ. นำมาเสนอนั้นได้รับการยอมรับเนื่องจากเป็นประเด็นที่กระทบต่อประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าและนักลงทุนโดยตรง สื่อมวลชนจึงเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆเข้ามาถกเถียงกันถึงข้อดีข้อเสียและผลกระทบของนโยบายและวิธีการแปรรูปของรัฐวิสาหกิจ จนเกิดเป็นบรรยากาศของพื้นที่สาธารณะที่ฝ่ายต่างๆออกมาโต้แย้งกันโดยมีข้อมูลในเชิงเหตุผลโดยเฉพาะในสื่อหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ทั้งที่วาระจะถูกผลักดันมากเพียงพอก็เกิดการแก้ไขทางนโยบายได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการกำหนดวาระของสื่อกระแสหลักโดยเฉพาะสื่อมวลชนประชาชนนิยม

ประเด็นหลักของสหภาพแรงงานที่สามารถนำเสนอออกสู่สาธารณะได้สำเร็จและได้รับการผลักดันจากสื่อมวลชนทุกประเภทคือ ประเด็นค่าไฟฟ้า และประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนจากการนำ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ จึงได้รับการแก้ไขจากรัฐบาลในลำดับแรกๆ ประเด็นต่อมาคือประเด็นสมบัติสาธารณะ เช่น ระบบส่ง ที่นำไปให้เอกชนผูกขาด ซึ่งได้รับความสนใจจากสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์คุณภาพ ได้รับความสนใจเข้ามาสร้างความชัดเจนจากรัฐบาลในเวลาต่อมา นอกจากนี้ยังมีประเด็นรอง เช่น ประเด็นความมั่นคงของระบบไฟฟ้า ซึ่งมีการนำเสนอแต่ยังไม่ได้รับการถกเถียงถึงกันมากนัก ประเด็นเชิงนโยบายกำกับ กฟผ. ที่มีผลกระทบต่อประชาชนทางอ้อมและอาจเอื้อประโยชน์ให้บริษัทเอกชน เช่น การผูกขาดการรับซื้อแหล่งเชื้อเพลิงจาก ปตท. การรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าเอกชนในราคาสูง เป็นประเด็นที่หนังสือพิมพ์ธุรกิจอย่างหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจสนใจ และ

เปิดพื้นที่ให้แหล่งข่าวจากภาคประชาชน เช่นองค์กรเพื่อผู้บริโภค หรือมูลนิธิสมาชิกรวมใจเพื่อสุขภาพ ประเด็นเหล่านี้ ส่วนประเด็นที่ยังไม่ได้รับความสนใจนำเสนอจากสื่อมวลชนกระแสหลักเท่าไรนัก ได้แก่ประเด็นที่ได้แย้งเกี่ยวกับทางด้านเทคนิค เช่น กำลังไฟสำรองเพียงพอต่อความต้องการการใช้ไฟฟ้าอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องรีบิรละดมทุน หรือประเด็นการสร้างโรงไฟฟ้าจะนะ เอื้อประโยชน์ต่อการจัดหาเชื้อเพลิงของ ปตท. ซึ่งเป็นประเด็นเชิงลึกและต้องให้หลักฐานในการนำเสนอ จึงเห็นได้ว่าไม่ใช่ทุกประเด็นที่พนักงานให้ความสำคัญนำเสนอจะได้รับความสนใจจากรัฐบาล แต่ประเด็นที่สื่อหยิบขึ้นไปนำเสนอและได้รับการผลักดันสนับสนุนจากหลายฝ่ายจึงจะได้รับความสนใจจากรัฐบาล วาระทางนโยบาย วาระของสื่อ วาระสาธารณะ และวาระของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม จึงมีลักษณะที่มีความสัมพันธ์และตัดทอนกันอยู่

ในส่วนของสื่อโทรทัศน์กระแสหลัก แม้ว่าสื่อมวลชนจะไม่ละเลยพื้นที่ให้ฝ่ายคัดค้านก็ตาม แต่ประเด็นส่วนใหญ่เน้นไปที่มาตรการการต่อสู้ และสถานีโทรทัศน์ที่ให้พื้นที่แหล่งข่าวฝ่ายสหภาพแรงงานฯ เป็นแกนในการติดตามและเปิดโอกาสให้ชี้แจงเจตนากรรมมากที่สุด คือ เนชั่น แชนแนล ยังเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีผู้ชมจำกัดอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑลเท่านั้น ในขณะที่สื่อโทรทัศน์กระแสหลักอย่างช่อง 7 และช่อง 9 ให้น้ำหนักต่อแหล่งข่าวภาครัฐบาลและตลาดทุนเป็นทิศทางในการติดตามประเด็นมากกว่า จึงทำให้สาระการคัดค้านของสหภาพแรงงานออกสู่สาธารณะได้อย่างจำกัด โดยไม่มีแรงผลักดันจากสื่อโทรทัศน์กระแสหลักเท่าที่ควร

ทางด้านหนังสือพิมพ์ประชานิยมไทยรัฐ นำเสนอข่าวไปในทิศทางที่ประนีประนอมกับรัฐบาล แม้ไทยรัฐจะพยายามผลักดันประเด็นการเปิดเสรีในการผลิตไฟฟ้า เช่นเดียวกับภาคเอกชนส่วนใหญ่ แต่เมื่อรัฐบาลยังคงยืนยันวาระทางนโยบายนำเข้าตลาดทั้งองค์กร และแก้ไขในส่วนหลักประกันค่าไฟ และการกระจายหุ้นให้โปร่งใส ประกอบกับพยายามพูดถึงสิทธิประโยชน์กับพนักงาน ไทยรัฐก็นำวาระของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นประเด็นเรียกร้องสิทธิประโยชน์หรือการหยุดงานของพนักงานมานำเสนอเป็นวาระในเชิงลบต่อผู้คัดค้านเช่นกัน ในขณะที่หนังสือพิมพ์แนวการเมือง มติชน ไทยโพสต์ และหนังสือพิมพ์ธุรกิจกรุงเทพธุรกิจให้ความสำคัญต่อประเด็นคัดค้านอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการกำกับไฟฟ้าไม่โปร่งใส เปิดพื้นที่ให้นักวิชาการและฝ่ายต่างๆแสดงความคิดเห็นผ่านบทความต่างๆ ซึ่งชี้ให้เห็นข้อเสียมากกว่าการสนับสนุน แต่ก็ยังไม่สามารถกดดันรัฐบาลได้เท่าที่ควร

แม้ว่าสหภาพแรงงานจะสามารถระดมพลังมามากที่สุดในประวัติศาสตร์การคัดค้าน แต่หากสื่อโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่นำเสนอข่าวไปในทางประนีประนอมกับรัฐบาลแล้ว ย่อมจะมี

ผลกระทบอย่างมากต่อขบวนการเคลื่อนไหวคัดค้านการแปรรูป กฟผ. จากการศึกษาการรายงานข่าวของสื่อมวลชนพบว่าสื่อประชาชนนิยมมีลักษณะให้ความชอบธรรมกับรัฐ ในขณะที่สื่อคุณภาพก็อาจเข้าไม่ถึงมวลชน ทำให้การตรวจสอบนโยบายการแปรรูป หรือประเด็นเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นเพียงวาระของกลุ่มเคลื่อนไหวและกลุ่มอำนาจในระดับนำของสังคมเท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ใดกุมสื่อมวลชน ผู้นั้นย่อมได้กุมอำนาจทางการเมือง

จากลักษณะเช่นนี้ทำให้การเมืองภาคประชาชนที่ต้องการตรวจสอบรัฐบาลต้องทำงานสื่อสารกับสื่อมวลชนและสาธารณชนคู่ขนานไปกับการสื่อสารไปสู่ฐานคะแนนเสียงของพรรคขนาดใหญ่เช่นพรรคไทยรักไทยที่พยายามหุบปีกมาเพื่อใช้อ้างความชอบธรรมของอำนาจรัฐและควบคุมคะแนนเสียงผ่านสื่อมวลชนรวมทั้งปิดกั้นการเติบโตของการเมืองภาคประชาชนที่ต้องการตรวจสอบรัฐบาลผ่านการปิดกั้นพื้นที่ของการสื่อสาร ดังนั้นการเมืองภาคประชาชนจะสามารถเติบโตได้ต่อเมื่อมีพื้นที่ของการสื่อสารประเด็นสาธารณะได้อย่างไม่ถูกปิดกั้น ระบบสื่อเพื่อสาธารณะที่จะไม่ได้รับการแทรกแซงจากภาครัฐหรือภาคธุรกิจจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่ต้องการให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเข้มแข็งเพียงพอในการเท่าทันและร่วมตรวจสอบรัฐบาล รวมทั้งเป็นพลเมืองที่สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.1.3 ฝ่ายนโยบายรัฐกับการเสนอวาระผ่านสื่อมวลชน

รัฐบาลสามารถตอบโต้และยืนยันวาระในสื่อมวลชนกระแสหลักได้อย่างสม่ำเสมอในฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบาย ถึงแม้ว่าประเด็นที่รัฐบาลเคยประกาศว่าเป็นนโยบายนั้นจะมีทั้งสื่อมวลชนที่ยอมรับและนำข้อมูลมาหักล้าง แต่สื่อส่วนใหญ่ก็ยอมรับอำนาจในการบริหารนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน และเห็นว่ารัฐบาลควรหามาตรการรองรับในประเด็นค่าไฟฟ้าและการกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ทำให้รัฐบาลออกมาตรรกามาเพื่อลดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ และยืนยันในวาระของตนเองต่อไป ประเด็นนี้สาธารณะถือเป็นประเด็นหนึ่งที่สื่อมวลชนยอมรับและต้องการให้สหภาพแรงงานร่วมเสนอทางออก ในขณะที่ประเด็นเพิ่มประสิทธิภาพนั้นได้รับแรงสนับสนุนจากภาคเอกชน ที่เห็นว่าการแปรรูปจะนำไปสู่ประสิทธิภาพโดยเห็นว่าการแข่งขันเสรีในอนาคต เช่นเดียวกับผู้บริหารจาก ปตท. ก็ออกมาบอกถึงประสิทธิภาพขององค์กรที่เพิ่มขึ้นหลังแปรรูป, ในขณะที่ฝ่ายตลาดทุนก็ออกมาสนับสนุนประเด็นส่งผลดีต่อการลงทุนและเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ยังมีแหล่งข่าวจากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง, ข้าราชการต่าง ๆ มาเน้นย้ำถึงความจำเป็นทางนโยบายและความถูกต้องในการดำเนินการ

เมื่อดูจากการให้ข้อมูลของแหล่งข่าวทั้งสองฝ่ายแล้ว จะเห็นได้ว่าฝ่ายนโยบายสามารถชี้แจงเรื่องการแปรรูปได้อย่างมีน้ำหนักมากกว่าบนพื้นที่สื่อโทรทัศน์กระแสหลัก เนื่องจากมีทั้งระดับรัฐมนตรี ผู้รับผิดชอบ ฝ่ายบริหาร ข้าราชการ ล้วนมีความหมายในเชิงของผู้มีอำนาจในทางปฏิบัติ ซึ่งสื่อมวลชนให้น้ำหนัก อีกทั้งฝั่งตลาดทุนที่ออกมาสนับสนุนการแปรรูปและชี้ให้เห็นข้อดีในด้านความสำคัญทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นทิศทางหนึ่งในการทำข่าวของสื่อมวลชน แหล่งข่าวของรัฐบาลและตลาดทุนล้วนมีพื้นที่ประจำในสื่อ และเป็นแหล่งข่าวที่อยู่ในกระแสอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ถูกมองว่าเป็นแหล่งข่าวที่มีความน่าเชื่อถือ

หากนำแนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะ (public sphere) มาพิจารณา จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนกระแสหลักยังไม่โอกาสให้กลุ่มต่าง ๆ ได้เข้าใช้พื้นที่ของสื่อได้แย่งแสดงเหตุผลได้อย่างเท่าเทียมกัน ดังที่ Habermas เคยเสนอไว้ โดยเฉพาะสื่อประชานิยม เช่น สถานีโทรทัศน์ ช่อง ๗ และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่เข้าถึงมวลชนส่วนใหญ่ สหภาพแรงงานฯ จึงจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการเสนอวาระสู่สาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการสื่อสารกับพนักงาน กฟผ. ที่อาจไม่เห็นว่าการแปรรูปเป็นเรื่องที่ควรคัดค้านเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

9.1.4 www.luegat.com : สื่อพลเมือง

www.luegat.com ที่พนักงาน กฟผ. จัดทำขึ้นมาซึ่งเริ่มแรกจากเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ของกลุ่มแรงงานภายในเปลี่ยนไปเป็นเว็บไซต์เพื่อการคัดค้านในนามของสหภาพแรงงานและพนักงาน กฟผ. เมื่อพนักงาน กฟผ. เริ่มมีส่วนร่วมในการจัดทำทั้งการทำข่าว เก็บภาพมารายงาน เขียนกลอนการ์ตูนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการทำเนื้อหา รวมทั้งร่วมบริจาคเงินอุดหนุนในการซื้ออุปกรณ์จัดทำเว็บไซต์ ประเด็นหลักของเว็บไซต์คือการตอบโต้ฝ่ายนโยบายที่ต้องการแปรรูปกิจการไฟฟ้าซึ่งเป็นสาธารณูปโภคที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ โดยเป็นการสื่อสารจากล่างขึ้นบนคือจากพนักงานรัฐวิสาหกิจสู่รัฐบาลผู้กำหนดนโยบายและฝ่ายบริหารซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา เว็บไซต์ยังมีลักษณะการเสนอเนื้อหาที่เพิ่มอำนาจให้กับพนักงาน กฟผ. หรือประชาชนทั่วไปที่เข้าชมเพื่อให้ตระหนักว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด จากการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และหลักฐานที่หามาตอบโต้รัฐบาลและชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ทับซ้อนและผลกระทบที่ประชาชนจะได้รับจากการแปรรูป ซึ่งรัฐบาลยังปกปิดข้อเท็จจริงในแง่ลบเอาไว้ นอกจากนี้ยังนำเสนอประเด็นเสริมกำลังในการต่อสู้ทั้งความถูกต้องทางข้อกฎหมาย, กำลังของพนักงานที่ยังต้องการคัดค้าน, การสนับสนุนจากภาคประชาชนและสื่อมวลชน รวมทั้งพยายามปลุกสำนึกให้พนักงานลุกขึ้นมาต่อสู้ผ่านการพูดคุยในกระดานเสวนาถึงประเด็นการ

สถาบันตนว่าจะไม่รับสิทธิประโยชน์และการถวายฎีกา ซึ่งบรรยาภาศเหล่านี้มิได้เกิดขึ้นเพียงจากผู้ดูแลเว็บไซต์ที่พยายามหาข้อมูลมานำเสนอเพียงอย่างเดียวแต่เกิดจากผู้ที่เกี่ยวข้องใช้หลักคือพนักงาน กฟผ. ที่ยังเห็นความสำคัญของการคัดค้านหยิบยกประเด็นต่างๆ ขึ้นมาด้วย นอกจากนั้นแล้วยังมีความพยายามสร้างเครือข่ายเว็บไซต์ทั้งจากเว็บไซต์ของพนักงาน กฟผ. เองและจากองค์กรพันธมิตรภายนอกเพื่อการคัดค้าน

แม้จะเป็นสื่อขนาดเล็กแต่ก็เข้าถึงผู้รับสารที่สนใจได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดกระแสการคัดค้านมีผู้เข้าชมสูงสุดกว่า 7,000 ครั้งต่อวันซึ่งแม้แต่เว็บไซต์ขององค์กร กฟผ. เองก็ยังไม่เคยมีผู้เข้าชมต่อวันมากขนาดนี้ ในแง่การเลือกเทคโนโลยีทางการสื่อสารมาใช้นั้น เว็บไซต์ luegat ถือว่าเป็นการจัดทำสื่อที่เหมาะสมกับยุคสมัยและสถานการณ์ ด้วยเทคโนโลยีทางการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถทำให้รวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลายทั้งตัวอักษร ภาพและเสียง รวมทั้งเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการคัดค้านไปสู่บุคคลที่สนใจ โดยเฉพาะพนักงาน กฟผ. ที่ทำงานอยู่ในส่วนต่างๆ ทั่วประเทศ ที่เป็นผู้เข้าชมเว็บไซต์มากกว่า 90% สามารถติดตามสถานการณ์การคัดค้านในส่วนกลางได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถชมการถ่ายทอดสดสำหรับเครือข่ายภายในองค์กร นอกจากนี้ยังสามารถมีปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารทั้งการแสดงความคิดเห็น บอกความต้องการต่อผู้ดูแลให้นำเนื้อหาในส่วนนั้นส่วนนี้มานำเสนอ และสามารถติดตามสถานการณ์ได้อย่างต่อเนื่องมากกว่าการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนกระแสหลัก การสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตยังสามารถประเมินความเห็นของแต่ละฝ่ายได้มากขึ้น รวมทั้งการรับฟังเหตุผล ความคิดเห็นที่แสดงออกมาในกระดานเสวนา นอกจากนี้ยังสามารถพิมพ์ (print) ข้อมูลออกมาเพื่อนำไปเผยแพร่ต่อภายในองค์กร อย่างไรก็ตาม การสื่อสารผ่านเว็บไซต์นี้ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้างในแง่ที่ผู้เข้าชมยังจำกัดอยู่เฉพาะพนักงานระดับกลางและระดับบนและการเข้าถึงบุคคลภายนอกนั้นยังอยู่ในจำนวนประมาณ 10% เท่านั้น ดังนั้นในส่วนของการเข้าถึงคนในวงกว้างนั้นจึงยังต้องอาศัยสื่อมวลชน

นอกจากนั้นแล้วในการจัดทำสื่อที่มีเนื้อหาในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์หรือทำทนายโครงสร้างอำนาจนั้น ผู้ดูแลเว็บไซต์ต้องพร้อมรับมือกับความพยายามปิดช่องทางสื่อสารหรือการปิดกั้น (block) เว็บไซต์ หรือในบางครั้งอาจเกิดการพิจารณาเซนเซอร์ (censor) ตัวเองหากอยู่ในสถานการณ์ที่ฝ่ายผู้บริหารเริ่มเข้มงวดและหาช่องทางเอาผิดจากพนักงาน จึงแสดงให้เห็นว่าแม้แต่สื่ออินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นทางเลือกที่คิดว่าให้ความอิสระในการสื่อสาร แต่ก็ยังไม่พ้นจากการส่งอิทธิพลของผู้มีอำนาจ แต่ถึงอย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับความเป็นไปได้ของการจัดทำสื่อขึ้นเป็นของตนเองเพื่อนำเสนอ

ประเด็นสู่สาธารณะและผู้สนใจแล้ว อินเทอร์เน็ตก็ยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่มีประสิทธิภาพที่สามารถเชื่อมต่อบุคคลที่สนใจในประเด็นเอาไว้เข้าด้วยกัน

จะเห็นได้ว่าเว็บไซต์ luegat เป็นสื่อที่มีลักษณะเป็นสื่อเพื่อการมีส่วนร่วม (participatory media) เปิดให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมทั้งการมีกระดานเสวนาให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการจัดทำ นอกจากนี้แล้วเว็บไซต์ยังมีลักษณะเป็นสื่อก้าวหน้า (radical Media) ในความหมายที่ว่าต้องการคัดค้านอย่างถึงที่สุด ไม่ต้องการให้สหภาพประนีประนอมกับฝ่ายบริหารและหากจะต้องเพื่อรักษาการไฟฟ้าหรือสมบัติชาติไว้แล้ว แม้จะต้องดับไฟหรือนัดหยุดงานครั้งใหญ่ก็สามารถทำได้และเป็นสิ่งที่ชอบธรรม นอกจากนี้ยังมีลักษณะของสื่อพลเมือง (citizen media) ที่มุ่งให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้คิด (conscientize) และกระตุ้นให้ทำ (empowerment) โดยประเด็นหลักของพนักงานที่สามารถทำได้คือการรณรงค์ให้มาลงชื่อเพื่อยื่นขอเปิดประชุมจากสหภาพหรือการกระตุ้นให้มาร่วมกันประชุมวิสามัญ, การรณรงค์ให้ไปร่วมกิจกรรมภายนอกต่างๆ, การให้ร่วมสมทบทุนจัดทำเว็บไซต์ ซึ่งประเด็นเหล่านี้บางครั้งความสำเร็จอยู่ที่กระแสของการคัดค้านและแรงกดดันจากฝ่ายบริหาร หากเกิดกระแสมากความร่วมมือแรงร่วมใจก็จะขยายออกสู่วงกว้าง แต่เมื่อกระแสอ่อนยวาระเหล่านี้ก็ยังคงอยู่ในกลุ่มของผู้ที่ตั้งใจในการคัดค้านอย่างจริงจัง

9.2 อภิปรายผล

9.2.1 สหภาพ กฟผ. กับทิศทางขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ของไทย

การคัดค้านนโยบายรัฐบาลของสหภาพแรงงานฯ ในครั้งนี้มีแนวทางในการสร้างเครือข่ายเคลื่อนไหวร่วมกับองค์กรภายนอกในลักษณะของการเมืองภาคประชาชน ซึ่งถึงแม้ว่าการต่อสู้ภายใต้รัฐบาลที่มีความเข้มแข็งจะทำให้ช่วงเวลาในการต่อสู้ที่ดูเหมือนจะไม่ประสบความสำเร็จ และถูกตั้งคำถามถึงการละเลยในการดึงมวลชนพนักงานภายใน แต่การคัดค้านของสหภาพแรงงานที่นำเสนอประเด็นออกสู่สาธารณะได้นำพาข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ ออกสู่ภาคสังคมอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในเครือข่ายองค์กรภาคประชาชน ซึ่งเคยร่วมกันทำประชาพิจารณ์ซึ่งจัดขึ้นโดยวุฒิสภา และการร่วมเวทีสาธารณะต่างๆ ทำให้ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ปรึกษาหาแนวทางคัดค้านกัน เป็นผลให้ภาคประชาชนสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปต่อยอดได้ จนประเด็นการคัดค้านกลายเป็นประเด็นสาธารณะที่ภาคประชาชนนำโดยสหพันธ์องค์กรผู้บริโภคและมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคเข้ามามีบทบาทหลักในการนำไปยื่นฟ้องต่อศาลปกครองจนสามารถยับยั้งการนำ กฟผ. เข้าตลาดหลักทรัพย์ได้ในที่สุด จึงทำให้เกิดการ

เรียนรู้ในหมู่ภาคประชาชนและมองเห็นข้อดีของการสร้างเครือข่าย และเห็นว่าความรู้และข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก็เป็นส่วนสำคัญในการตรวจสอบรัฐบาลที่เข้มแข็ง ผ่านอำนาจตุลาการที่ยังคงมีความเป็นอิสระพอในการตัดทอนกับอำนาจฝ่ายบริหารได้

อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่าสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจเป็นองค์กรจัดตั้งซึ่งอยู่ภายในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจอีกชั้นหนึ่ง อาณาเขตในการเคลื่อนไหวจึงมีลักษณะแตกต่างไปจากขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่ไม่ได้จัดตั้งเป็นองค์กร ที่สามารถต่อสู้กับรัฐในฐานะพลเมืองได้อย่างอิสระและไม่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง แม้สภาพแรงงานจะมีกฎหมายรองรับ แต่ในทางปฏิบัติแล้วสมาชิกของสภาพแรงงานยังมีอีกสถานะหนึ่งคือพนักงานของ กฟผ. ซึ่งมีอำนาจบังคับบัญชาที่สามารถให้คุณให้โทษได้จากฝ่ายบริหาร แรงกดดันจากรัฐบาลในเรื่องอนาคตของ กฟผ. หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับพนักงานก็ดี รวมไปถึงประเด็นสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ ล้วนเป็นการต่อสู้ในอาณาเขตภายในที่พนักงานทุกคนจำต้องคำนึงถึง ในส่วนนี้อาจเป็นอุปสรรคหนึ่งที่ทำให้สภาพแรงงานไม่สามารถเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมได้อย่างเต็มที่หรือช่วยเหลือเครือข่ายได้ทุกประเด็น เช่น ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในระดับรากหญ้าที่มีหลายกลุ่มเป็นปัญหากับโครงการขนาดใหญ่ของ กฟผ. ซึ่งสภาพแรงงานมักจะไม่แสดงบทบาทที่แน่ชัด หรือบางครั้งอาจออกมาเคลื่อนไหวในนามสภาพแรงงานฯ แต่ไม่มีกำลังสามารถระดมสมาชิกออกมาเคลื่อนไหวได้ เนื่องจากต้องแย่งชิงมวลชนกับฝ่ายบริหารด้วยเช่นกัน

แต่หากว่าประเด็นใดที่เป็นมติสหภาพที่พนักงานเห็นพ้องต้องกันแล้ว การเคลื่อนไหวของสภาพแรงงานจะช่วยเสริมพลังของขบวนการทางสังคมอื่นๆ ได้อย่างมีพลัง โดยประเด็นสำคัญที่สหภาพยึดเป็นแนวทางหลักก็คือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยซึ่งสภาพแรงงานยังคงมีบทบาทร่วมอยู่อย่างสม่ำเสมอ

9.2.2 สื่อมวลชนในฐานะเป็นเวทีสาธารณะ

สื่อมวลชนมีอำนาจในการกำหนดวาระทางสังคมและเป็นพื้นที่เชื่อมต่อภาคส่วนต่างๆ ในสังคม หากสื่อมวลชนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมพัฒนาในประเด็นต่างๆ ทางสังคมหรือในประเด็นทางการเมือง เช่น การให้ประชาชนตระหนักถึงการเป็นพลเมืองหรือการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบภาครัฐ ย่อมเป็นสถาบันหนึ่งที่สามารถทำได้เป็นอย่างดี แต่ทุกวันนี้สื่อประชาานิยมที่มีอิทธิพลต่อมวลชนส่วนใหญ่ของประเทศ ยังคงคำนึงถึงผลประโยชน์ทางธุรกิจและการประสานประโยชน์ร่วมกับภาครัฐ ทำให้

ข้อมูลข่าวสารต่างๆในระดับนโยบาย ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับประชาชนทั่วไปทั้งหมดยังไม่ถูกถ่ายโอนให้มวลชนส่วนใหญ่ได้รับรู้ หรือนำข้อมูลที่ลึกและเป็นประโยชน์มาถ่ายทอดให้ประชาชนในระดับชาวบ้านทั่วไปให้เข้าใจได้อย่างครบถ้วน จึงทำให้ความรับรู้ในประเด็นต่างๆทางสังคมระหว่างผู้อ่านหรือผู้ชมในระดับผู้นำยังแตกต่างจากความรับรู้ในระดับชาวบ้านทั่วไปอยู่ เป็นจุดอ่อนให้นักการเมืองยังสามารถรักษาคะแนนเสียงหรือบางครั้งปิดบังประชาชนในประเด็นที่ตนเองมีผลประโยชน์ทับซ้อนได้ ดังนั้นในอนาคตสื่อมวลชนประชาานิยมจึงควรเปิดตนเองเป็นเวทีสาธารณะอย่างแท้จริงเพื่อให้ฝ่ายต่างๆได้เข้าไปมีสิทธิพูดมีสิทธิใช้ไม่จำกัดแค่วาระจากภาครัฐ ทั้งหมดนี้ก็เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่และสังคมโดยรวม

9.2.3 สื่อพลเมือง

จากการวิจัยที่ผ่านมาจะเห็นว่าภาคประชาชนมีการพัฒนาสื่อเป็นลำดับขึ้นมาจากในกรณีความขัดแย้งเรื่องการวางท่อส่งก๊าซยานาดาของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ผ่านป่าสงวนนั้น กลุ่มที่คัดค้านพยายามแสวงหาพื้นที่ผ่านสื่อมวลชนกระแสหลักโดยได้พื้นที่ของหนังสือพิมพ์ข่าวสด แต่ยังไม่มีการจัดทำสื่อ ต่อมาเมื่อเกิดการเคลื่อนไหวคัดค้านกรณีเขื่อนปากมูลของสมัชชาคนจนนอกจากจะพยายามวางวาระในสื่อคุณภาพแล้วยังได้จัดทำสื่อขนาดเล็กเป็นทางเลือกขึ้นมา เช่น เทปเพลง เอกสาร เมื่อมาถึงการเคลื่อนไหวคัดค้านของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ กฟผ. พนักงานเลือกใช้สื่อใหม่ นั่นคือสื่อเว็บไซต์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นตัวเชื่อมโยงการสื่อสารทั้งในหมู่พนักงานและประชาชนภายนอก ซึ่งศักยภาพนั้นก็เป็นที่ไปตามพลวัตที่เกิดขึ้นร่วมกับกระแสการคัดค้าน อย่างไรก็ตามพนักงานก็สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารในหมู่พนักงานเองและเกิดการตระหนักรู้ขึ้นในหมู่ผู้เข้าใช้เว็บไซต์ว่าการคัดค้านการแปรรูปกิจการไฟฟ้าที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ยังเป็นการสื่อสารไปสู่เครือข่ายที่สนใจในประเด็นการคัดค้าน และมีอำนาจต่อรองกับรัฐและฝ่ายบริหารในการนำข้อมูลต่างๆมาเปิดเผย นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่สื่อมวลชนเข้ามาใช้หาข้อมูล เพราะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งข่าวที่จัดทำโดยผู้คัดค้านโดยตรง ในอนาคตแนวโน้มของการจัดทำสื่อทางเลือก หรือสื่อพลเมืองของภาคประชาชนน่าจะมีเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีต่างๆเอื้ออำนวยและยังมีประเด็นอีกมากมายที่ยังไม่สามารถนำเสนอผ่านสื่อมวลชนกระแสหลักได้.

9.3 ข้อเสนอแนะ

9.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1.1 สำหรับผู้ทำวิจัย ที่เลือกใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักหลายคน เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น แม้คำถามจะเป็นประเด็นเดียวกัน แต่หากเป็นเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้ว นั้น พบว่ามีความหลายหลายและแตกต่างกันในรายละเอียดบ้าง จึงควรรหาเอกสารมาเทียบเคียง เพื่อให้ได้ข้อมูลเทียบเคียงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากที่สุดเท่าที่ทำได้

9.3.1.2 สำหรับผู้ทำวิจัย ที่มีความสนใจศึกษาประเด็นความขัดแย้ง จะพบว่าข้อเท็จจริงในการทำวิจัยเรื่องประเด็นความขัดแย้งนั้นมีความหลากหลาย ผู้ทำวิจัยควรใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งเช่น การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ ข้อมูลจากเอกสาร เพื่อนำข้อมูลจากหลายแหล่งให้รอบด้านมาเทียบเคียงก่อนใช้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์

9.3.1.3 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการตีความของผู้รับสารในกรณีเกิดความขัดแย้งว่ามีลักษณะอย่างไร เป็นไปตามที่สื่อมวลชนกำหนดวาระหรือไม่

9.3.1.4 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงนโยบายของสื่อมวลชนว่ามีผลต่อการนำเสนอข่าวในกรณีความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนอย่างไร

9.3.1.5 จากการสังเกตรหว่างทำวิจัยพบว่า การเป็นผู้รับสารที่มีความกระตือรือร้น เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนรอบด้านเป็นอย่างมาก เพื่อนำข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์สถานการณ์ รวมทั้งรู้ทันข้อมูลข่าวสารของฝ่ายรัฐบาล ถือเป็นคุณสมบัติสำคัญข้อหนึ่งของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ที่จะใช้เป็นกุญแจสำคัญของการต่อสู้กับภาครัฐในกรณีเกิดประเด็นความขัดแย้งให้สำเร็จ ดังนั้นจึงนำศึกษาถึงการเปิดรับสื่อเพื่อแสวงหาข้อมูล รวมทั้งการวิเคราะห์ข่าวและการตีความข่าวของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมกลุ่มต่างๆ ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร

9.3.1.6 ในอนาคตควรศึกษาการรายงานข่าว รวมทั้งการนำเสนอผ่านการใช้ภาพและเสียง ในกรณีเกิดความขัดแย้งระหว่างภาคประชาชนและรัฐบาล เพื่อศึกษาการจำกัดกรอบในการตีความ (Framing) ของสื่อมวลชน ที่กำหนดความหมายผ่านการนำเสนอโดยไม่รู้ตัวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

9.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการออกกฎหมาย จากการทำวิจัยฉบับนี้พบว่า วาระของการเมืองภาคประชาชน ที่ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายใดๆที่จะกระทบต่อสังคมโดยรวม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยเรียกร้องให้เกิดการทำประชามตินั้น เกิดขึ้นไม่ได้ เนื่องจากกฎหมายระบุในรายละเอียดให้เป็นการใช้ดุลพินิจจากรัฐบาล ในส่วนนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรกำหนดให้อำนาจในการตัดสินใจว่าประเด็นใดควรจะนำมาทำประชามตินั้นเป็นของประชาชนมากขึ้น เนื่องจากหากให้อยู่ในการพิจารณาของฝ่ายบริหารแต่ฝ่ายเดียว ในกรณีที่รัฐบาลมีผลประโยชน์ทับซ้อน ประเด็นที่ประชาชนต้องการทำประชามติจะไม่ได้รับการพิจารณา

9.3.3 ข้อเสนอแนะต่อ สหภาพแรงงานขประเด็นการดับไฟ เป็นประเด็นที่อ่อนไหวต่อความรู้สึกของสังคมโดยรวมและสื่อมวลชน การเคลื่อนไหวด้วยมาตรการดับไฟนั้น แม้จะสามารถต่อรองกับรัฐบาลจนสำเร็จได้ ควรต้องพิจารณาให้ดี เนื่องจากอาจไม่ได้รับการยอมรับจากสื่อมวลชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กัมปนาท ศीलสร. 23 สิงหาคม 2548. สัมภาษณ์.

จิรพร มรกตจินดา. 20 สิงหาคม 2548. ผู้สื่อข่าวอาวุโส โต๊ะข่าวเศรษฐกิจ สถานีโทรทัศน์สีช่อง 9.
สัมภาษณ์.

เฉลา กาญจนนา. 22 กันยายน 2548. บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ.
สัมภาษณ์.

ดวงใจ ธรรมโชติโก. (2541). การวิเคราะห์ว่าทกรรมการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปให้กับ
พนักงานขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ณัฐวุฒิ นิทยุ. (2540). รูปแบบการสื่อสารกับความพึงพอใจในการสื่อสารและการทำงานของ
พนักงานในองค์กรด้านไฟฟ้าในช่วงการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเศรษฐ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัณฑิตย์ ธนชัยเศรษฐวุฒิ. (2542). ขบวนการสหภาพแรงงานไทยจากรสช ถึงยุค IMF.
กรุงเทพ : มูลนิธิอารมณ์พงศ์พจน์.

ประพาส ปิ่นตบแต่ง. (2547). ขบวนการประชาชนในชนบทช่วงตั้งแต่ทศวรรษ 2530 ผลสำเร็จ
ล้มเหลวและผลกระทบ. ใน ประชาธิปไตย ประชาสิทธิ ประชาธรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์
ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ. (2545). วิถีชีวิต วิถีต่อสู้ : ขบวนการประชาชนร่วมสมัย. เชียงใหม่:
สำนักพิมพ์ตรีวิ้น (ซิลค์เวอร์บุคส์).

พลินี ศิริรังษี. (2542). การใช้สื่อของกลุ่มต่างๆในสถานการณ์ความขัดแย้ง กรณีการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซจากแหล่งยานาดาผ่านป่าสงวนแห่งชาติห้วยเขย่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พวงพนา คุณวัฒน์. (2545). กระบวนการสื่อสารสาธารณะของกลุ่มชาวบ้านผู้คัดค้านเขื่อนปากมูล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคภูมิ ป่องภัย. 24 สิงหาคม 2548. บรรณาธิการข่าวหนังสือพิมพ์มติชน. สัมภาษณ์.

เมธินี มอร์เตโร. (2541). ความคิดเห็นต่อการสื่อสารในองค์กรและทัศนคติของพนักงานต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ศานิต นียมาคม. 7 ธันวาคม 2548. หัวหน้ากองสื่อสารองค์กร ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กฟผ. สัมภาษณ์.

สุภาพชาย บุตรจันทร์. 3 กันยายน 2548. บรรณาธิการข่าวและผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์สีช่อง 7. สัมภาษณ์.

เสรี โลहितคุปต์. 8 มกราคม 2549. บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์. สัมภาษณ์.

ภาษาอังกฤษ

Baynes, K. (1992). The Normative Ground of Social Criticism. NY: State University.

Calhoun, C. (1992). Habermas and the Public Sphere. Massachusetts: The MIT press.

- Chalernsripinyorat, R. (2004). Politics of Representation: *A Case Study of Thailand's Assembly of the Poor*. Critical Asian Studies. 36, 4: 541-566.
- Downing, et al. (2001). Radical media: Rebellious communication and social movements. Thousand Oaks : Sage Publication.
- Jensen, K., et al. (1991). A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research. London : Routledge.
- McQuail and Windahl. (1993). Communication Models: For the study of Mass Communication. London : Longman.
- McQuail, D. (2000). Mass Communication Theory. 4th ed. London: Sage Publication.
- Outwaite, W. (1994). Harbermas: A critical Introduction. California: Standford University Press.
- Rattanasimakul, K. (2004). Mediating conflict between the state and civil society in the age of globalization: A case study of Thai mass media coverage of large-scale infrastructure projects (1984-2000). In Revisiting Globalization and Communication in the 2000s, pp. 373-386. International conference 2004, The Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University.
- Rodriguez, C. (2004). The Renaissance of Citizens' Media. Media Development: 17-21.
- Sahoo, S. (2004). Civil Society and Democratization: Media Perspective. In Revisiting Globalization and Communication in the 2000s, pp.722-740. International conference 2004, The Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว นิตาชล ทวนทอง สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2545 และเข้าศึกษาที่ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย